1271-54

Behoort bij raads~~voorstel~~ besluit van
20 MAART 2008 nr. 7
Mij bekend,
De griffier van Goedereede

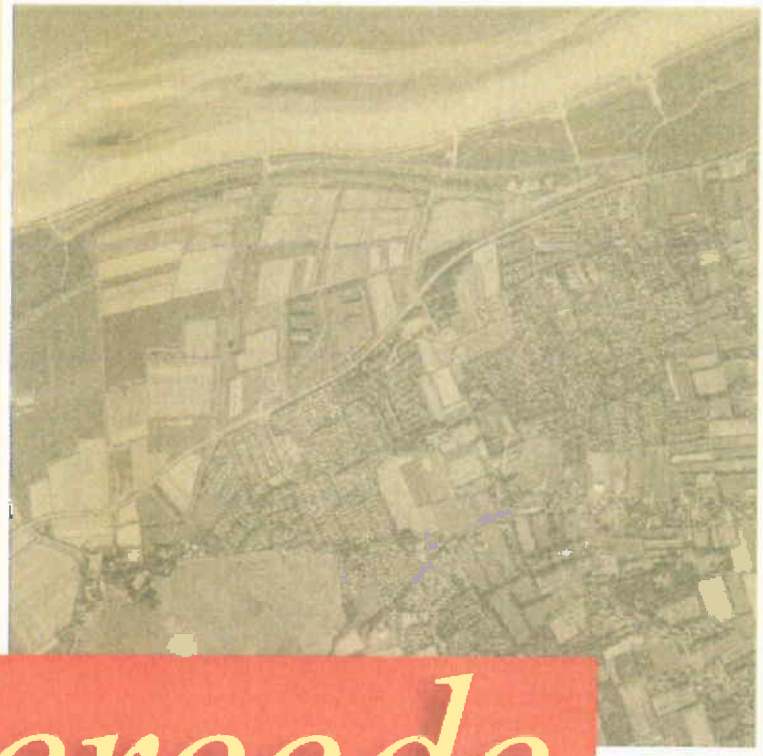

goedereede

milieueffectrapport verplaatsingsgebied/de klepperstee

Arbei

goedereede

verplaatsingsgebied/de klepperstee

milieueffectrapport

opdrachtgever	:	gemeente Goedereede
nummer	:	125.10303.02
datum	:	18 februari 2008
opdrachtleider	:	ir. M. van Oosten-Snoek

aliceerd door Lloyd's
rm ISO 9001: 2000

aangesloten bij ONRI BNSP

adviesbureau voor ruimtelijk beleid
ontwikkeling
en inrichting
rboi

RBOI - Rotterdam bv
Delftsestraat 17a
Postbus 150
3000 AD Rotterdam
Telefoon (010) 413 06 20
E-mail: info@rboi.nl

© *RBOI-Rotterdam bv*
Niets uit dit drukwerk mag door anderen dan de opdrachtgever worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van RBOI-Rotterdam bv, behoudens voorzover dit drukwerk wettelijk een openbaar karakter heeft gekregen. Dit drukwerk mag zonder genoemde toestemming niet worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoud

1. Inleiding en probleem- en doelstelling blz. 5
1.1. Inleiding 5
1.2. Doel en procedure m.e.r 7
1.3. Plangebied en studiegebied 8
1.4. Beleidskader 9
1.5. Probleemstelling, locatiekeuze en doelstelling 11
1.6. Nog te nemen besluiten 14
1.7. Leeswijzer 15

2. Voorgenomen activiteit en alternatieven 17
2.1. Inleiding: overzicht alternatieven en leeswijzer 17
2.2. Uitgangssituatie: huidige ruimtelijke en functionele inrichting 18
2.3. Voorgenomen activiteit, vaststaande en variabele elementen 21
2.3.1. Recreatiepark De Klepperstee 21
2.3.2. Inrichting Verplaatsingsgebied 23
2.3.3. Overig zandwallengebied 26
2.4. Basisalternatief 27
2.4.1. Recreatiepark De Klepperstee 27
2.4.2. Verplaatsingsgebied 29

3. Bestaande milieusituatie, autonome ontwikkeling en effecten basisalternatief 35
3.1. Inleiding 35
3.2. Bodem en water 35
3.2.1. Werkwijze 35
3.2.2. Uitgangssituatie 35
3.2.3. Autonome ontwikkelingen 37
3.2.4. Toetsingscriteria 38
3.2.5. Effecten van het basisalternatief op bodem en water 38
3.2.6. Conclusies en waardering 40
3.3. Ecologie 41
3.3.1. Werkwijze 41
3.3.2. Uitgangssituatie 42
3.3.3. Autonome ontwikkeling 48
3.3.4. Toetsingscriteria 49
3.3.5. Effecten van het basisalternatief op ecologie 50
3.3.6. Conclusies en waardering 52
3.4. Landschap en cultuurhistorie 53
3.4.1. Werkwijze 53
3.4.2. Uitgangssituatie 53
3.4.3. Autonome ontwikkeling 57
3.4.4. Toetsingscriteria 58
3.4.5. Effecten van het basisalternatief op landschap, cultuurhistorie en archeologie 58
3.4.6. Conclusies en waardering 63
3.5. Verkeer 63
3.5.1. Werkwijze 63
3.5.2. Uitgangssituatie 63
3.5.3. Autonome ontwikkelingen 65
3.5.4. Toetsingscriteria 65
3.5.5. Effecten van het basisalternatief op verkeer 65
3.5.6. Conclusies en waardering 68
3.6. Woon- en leefmilieu 69

3.6.1. Werkwijze 69
3.6.2. Uitgangssituatie 69
3.6.3. Autonome ontwikkeling 71
3.6.4. Toetsingscriteria 72
3.6.5. Effecten van het basisalternatief op woon- en leefmilieu 73
3.6.6. Conclusies en waardering 75

4. Ontwikkeling meest milieuvriendelijk alternatief en voorkeursalternatief 79
4.1. Inleiding 79
4.2. Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) 79
4.2.1. Bodem en water 79
4.2.2. Ecologie 80
4.2.3. Landschap en cultuurhistorie 81
4.2.4. Verkeer 82
4.2.5. Woon- en leefmilieu 84
4.3. Voorkeursalternatief 85
4.4. Milieueffecten en vergelijking alternatieven 85

5. Leemten in kennis en evaluatie 89
5.1. Inleiding 89
5.2. Leemten in kennis 89
5.3. Aanzet evaluatieprogramma 89

Bijlagen:

1. Verslag overleg Begeleidingscommissie MER.
2. Projectvoorstel "Inrichting zoekgebied recreatie".
3. Beleidskader.
4. Aantal en type standplaatsen De Klepperstee en Klepperduinen (huidige en toekomstige situatie).
5. Toetsingscriteria extra ruimtebehoefte van kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie op de Kop van Goeree.
6. Onderbouwing verkeersintensiteiten.
7. Luchtkwaliteit.
8. Literatuurlijst.

plangebied

verplaatsingsgebied

uitplaatsingsgebied De Klepperstee

kansrijk potentieel uitplaatsingsgebied (= zandwallengebied)

Bron: Topografische Dienst

figuur 1
ligging plangebied en uitplaatsingsgebied

1. Inleiding en probleem- en doelstelling

1.1. Inleiding

Aanleiding

In het zandwallengebied (zie figuur 1) en in het overige gebied op de Kop van Goeree is verblijfsrecreatie gevestigd te midden van gebieden die agrarisch in gebruik zijn en gebieden met hoge natuur- en landschapswaarden. Vooral in het zandwallengebied hebben de verblijfsrecreatiebedrijven geen mogelijkheid om de recreatieve kwaliteit van hun bedrijf te verbeteren en om productdifferentiatie toe te passen aangezien het met kwaliteitsverbetering gepaard gaande ruimtebeslag ten koste zou gaan van natuur- en landschapswaarden. Kwaliteitsverbetering voor de verblijfsrecreatieve bedrijven is, gelet op de concurrentiepositie (ten opzichte van andere verblijfsrecreatieve gebieden in Nederland en in het buitenland), wel wenselijk. Daarnaast kunnen door de aanwezigheid van verblijfsrecreatieve bedrijven in het zandwallengebied de natuur- en landschapswaarden ter plaatse niet verder ontwikkeld worden.

Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree

Gelet op bovenstaande problemen is in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree bekeken of de betreffende recreatieve bedrijven niet uitgeplaatst konden worden naar een andere locatie in de directe omgeving, waardoor alle functies beter tot hun recht zouden komen (zie paragraaf 1.5).

De Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree werd opgestart om het in het provinciale Milieubeleidsplan aangewezen gebied als voorkeursgebied voor het beschermen en versterken van natuurwaarden te realiseren. De doelstellingen van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree waren meervoudig:

- het scheppen van randvoorwaarden voor een milieuvriendelijke en streekeigen landbouw;
- het realiseren van een aaneengesloten natuurkerngebied van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur;
- kwaliteitsverbetering van de verblijfsrecreatie door het scheppen van ruimte voor de uitbreiding van de recreatieterreinen en het verbeteren van de kwaliteit van de openluchtrecreatie.

De concretisering van de doelstellingen vond plaats in ruim veertig projecten. Een van de projecten was "Inrichting zoekgebied verblijfsrecreatie". Inmiddels is het project Gebiedsgerichte Aanpak Kop Goeree beëindigd.

Verplaatsingsgebied

In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak hadden de gemeente Goedereede en de provincie Zuid-Holland het voornemen om in het zogenaamde Verplaatsingsgebied verblijfsrecreatie te realiseren. Dit is het gebied dat wordt omgrensd door de Vrijheidsweg, de Langedijk, het Flaauwe Werk en de westelijke grens van het bestaande parkeerterrein (zie figuur 1). Er werd vervolgens in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak een inrichtingsvisie voor het Verplaatsingsgebied opgesteld (als concepttoelichting bestemmingsplan Verplaatsingsgebied d.d. april 2000). In het streekplan Zuid-Holland Zuid (2000) is het gebied reeds opgenomen als concrete beleidsbeslissing.

Het voornemen betreft in hoofdzaak verplaatsing van verblijfsrecreatiebedrijven of delen daarvan uit het zandwallengebied en eventueel de rest van de Kop van Goeree naar het Verplaatsingsgebied. De leidende gedachte is om vooral het zandwallengebied (en eventueel het overige deel van de Kop van Goeree) te ontlasten van de recreatieve druk en de samenhang en kwaliteit van natuur en landschap te versterken. Door deze verplaatsing komt een kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie van de verblijfsrecreatie tot stand. Hierbij wordt de vrijkomende ruimte in het zandwallengebied (of overige deel van de Kop van Goeree) benut om de kwaliteit van natuur en landschap te verbeteren en om voor bestaande recreatiebedrijven, in het kader van de kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie, meer ruimte ter beschikking te stellen.

figuur 2
vogelvlucht uitgangssituatie

Uitplaatsingsgebied/De Klepperstee
Naar verwachting zal deze uitplaatsing naar het Verplaatsingsgebied zich voornamelijk beperken tot bestaande recreatieterreinen in het zandwallengebied. Direct ten zuiden van het Verplaatsingsgebied, en onderdeel van het uitplaatsingsgebied, ligt het recreatieterrein De Klepperstee. De Klepperstee heeft concreet initiatief om onderdelen van het huidige terrein te verplaatsen naar het Verplaatsingsgebied. Hierdoor krijgt De Klepperstee mogelijkheden om de kwaliteit van het terrein te verbeteren.

Flaauwe Werk
De zeedijk aan de noordkust van Goeree-Overflakkee heet het Flaauwe Werk. Deze waterkering bevindt zich direct grenzend aan de noordzijde van het plangebied. Aangezien deze bestaande zeedijk als zwakke schakel wordt beschouwd, is een planstudie doorlopen voor de kustversterking van de Kop van Goeree. In dat kader is inmiddels het MER Versterking het Flaauwe Werk Goeree opgesteld (juli 2006). Als uitkomst van het MER is (bestuurlijk) als voorkeursalternatief gekozen voor het alternatief Steunduin-50. Inmiddels zijn alle procedures doorlopen en zijn de werkzaamheden in uitvoering. Deze (tussentijdse) ontwikkeling wordt daarom ook als vaststaande ontwikkeling meegenomen in dit MER.

1.2. Doel en procedure m.e.r

Doel m.e.r.
Om het milieubelang, naast andere belangen, een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk gevolgen voor het milieu, is sinds enkele decennia het instrument van de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de Nederlandse wetgeving ingevoerd. Voor bepaalde, in het Besluit m.e.r. aangegeven, activiteiten moet een m.e.r.-procedure worden doorlopen (m.e.r.-plicht) of moet worden bekeken of een m.e.r.-procedure nodig wordt geacht (m.e.r.-beoordelingsplicht). In een milieueffectrapport (MER) wordt informatie gegeven over de te verwachten effecten op het fysieke milieu, natuurlijke elementen en relaties en op landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

M.e.r.-plicht
Onderdeel van het voornemen zijn de realisering van het Verplaatsingsgebied en de herinrichting van De Klepperstee (als onderdeel van het uitplaatsingsgebied). Beide activiteiten vallen binnen categorie 10.1: recreatieve of toeristische voorziening.
De realisering van het Verplaatsingsgebied is m.e.r.-plichtig vanwege de aanleg van een nieuwe toeristisch-recreatieve voorziening. Bijzonderheid daarbij is dat deze activiteit in een gevoelig gebied ligt met een oppervlak van circa 44 ha (exclusief oppervlakte ecologische verbindingszones, zie paragraaf 1.3). Uit bijlage C van het Besluit m.e.r. blijkt dat er reeds sprake is van een m.e.r.-plicht voor een dergelijke activiteit wanneer de voorziening een oppervlakte beslaat van 20 ha of meer in een gevoelig gebied. Onder een gevoelig gebied wordt onder andere verstaan: "een gebied met behoud en herstel van de bestaande landschapskwaliteit, zoals dat gebied is vastgelegd in een geldend bestemmingsplan of bij het ontbreken daarvan in een geldig streekplan" (Besluit m.e.r. 1999, begripsbepaling).
Voor de gronden in het Verplaatsingsgebied geldt grotendeels de bestemming "Agrarische doeleinden met landschapswaarden" en voor een deel van de gronden nog de bestemming "Agrarische doeleinden" (bestemmingsplannen Landelijk gebied tot en met de 10^{e} herziening).
Er is op basis van de begripsbepaling in het Besluit m.e.r. 1999 dus sprake van een gevoelig gebied. De vigerende bestemmingsregelingen in combinatie met de grootte van het Verplaatsingsgebied (circa 44 ha gevoelig gebied waar dag- en verblijfsrecreatie gerealiseerd zal worden) maakt dat er voor het Verplaatsingsgebied een m.e.r.-plicht geldt.

De uitplaatsing van activiteiten op De Klepperstee leidt tot een herinrichting van dit gebied. Daarmee is deze ontwikkeling ook m.e.r.-beoordelingsplichtig. Vanwege de onlosmakelijke verbondenheid tussen de ontwikkelingen in het Verplaatsingsgebied en De Klepperstee is besloten voor beide gebieden (zie figuur 1 en 2) gezamenlijk één MER op te stellen.

Voorgeschiedenis
In 2002 is reeds voor het Verplaatsingsgebied een m.e.r.-procedure opgestart middels de publicatie van de startnotitie m.e.r. en vaststelling van richtlijnen. In 2003 is het MER afgerond en door de gemeenteraad aanvaard. Om verschillende redenen is het MER met bestemmingsplan nog niet in procedure gebracht en heeft de Commissie voor de m.e.r. nog niet haar eindadvies uitgebracht.
De provincie Zuid-Holland heeft de voorkeur uitgesproken dat voor het Verplaatsingsgebied en recreatiepark De Klepperstee één bestemmingsplan zou worden opgesteld. In verband met de formele uitbreiding van het plangebied met De Klepperstee ten opzichte van het MER 2003 is daarom een aanvullende startnotitie opgesteld. De publicatie van de startnotitie heeft in mei 2007 plaatsgevonden. Op 6 september 2007 zijn de nieuwe richtlijnen voor het MER vastgesteld door de gemeenteraad. Het onderliggend MER is geactualiseerd op grond van deze nieuwe informatie, uitbreiding van het plangebied en overige wettelijke vereisten.

Het vastgestelde provinciale en regionale beleid biedt ruimte voor de ontwikkeling van een recreatieterrein in het Verplaatsingsgebied, maar er moet voldaan worden aan verschillende beleidsvoorwaarden. Op basis van het vigerende bestemmingsplan is de beoogde ontwikkeling echter niet mogelijk. De m.e.r.-procedure wordt daarom doorlopen in het kader van de besluitvorming over een nieuw bestemmingsplan. Omdat de locatiekeuze niet meer ter discussie staat, gaat het om een zogenaamd m.e.r. op inrichtingsniveau (zie paragraaf 1.5).

Procedure
De m.e.r.-procedure is geregeld in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer. Daarin worden de volgende fasen onderscheiden.

- Voorfase: aan de hand van de startnotitie die op 20 juni 2002 is bekendgemaakt, inspraakreacties en ingewonnen adviezen heeft het bevoegd gezag (in dit geval de gemeenteraad van Goedereede) op 26 september 2002 de richtlijnen vastgesteld. Hierin wordt aangegeven welke aspecten in het MER[1] aan de orde moeten komen, met inachtneming van de wettelijke inhoudseisen voor een MER. De aanvullende startnotitie is op 16 mei bekendgemaakt, de aanvullende richtlijnen zijn op 6 september 2007 vastgesteld.
- Opstellen MER: aan de hand van de richtlijnen stelt de initiatiefnemer het MER op. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Goedereede treedt in deze m.e.r.-procedure op als initiatiefnemer. Het definitieve MER wordt door de gemeenteraad aanvaard.
- Inspraak, advies en besluitvorming: het MER wordt ter inzage gelegd. Dan kan iedereen opmerkingen maken over het MER. Daarnaast wordt advies gevraagd aan de wettelijke adviseurs, waaronder de Commissie voor de m.e.r. Het MER, de inspraakreacties en de adviezen worden gebruikt bij de verdere besluitvorming over het project.
- Evaluatie: tijdens en na realisering van de recreatieterreinen wordt onderzocht of de optredende milieugevolgen overeenkomen met de voorspelde milieueffecten. Als de milieugevolgen veel ernstiger blijken te zijn dan in het MER is voorspeld, moet het bevoegd gezag maatregelen nemen. Hiervoor wordt een evaluatieprogramma vastgesteld.

1.3. Plangebied en studiegebied

Plangebied
Het plangebied bestaat uit het Verplaatsingsgebied en het gebied van recreatiepark De Klepperstee (figuur 1 en 2). Het Verplaatsingsgebied is het gebied ten noorden van de Vrijheidsweg. Aan de westzijde wordt het gebied begrensd door de Langedijk, aan de noordzijde door het Flaauwe Werk.
De Klepperstee is het gebied aan de zuidzijde van de Vrijheidsweg en wordt verder begrensd door de Langedijk aan de westzijde en de Klepperweg aan de zuidzijde. Aan de oostzijde is er geen eenduidige begrenzing. In figuur 1 is het plangebied weergegeven.
Voor het plangebied worden twee aparte, maar wel sterk aan elkaar gerelateerde, bestemmingsplannen opgesteld. Voor beide bestemmingsplannen wordt één plantoelichting opgesteld, de plankaart en voorschriften per deelgebied.

1) Met de afkorting MER wordt milieueffectrapport bedoeld.

Het maximale aantal eenheden voor het totale gebied wordt vastgelegd. Het totale oppervlak van het plangebied bedraagt ongeveer 90,5 ha, waarvan het Verplaatsingsgebied 50,5 ha beslaat en De Klepperstee 40 ha.

De huidige bestemming van de gronden in het Verplaatsingsgebied is overwegend agrarisch van aard (agrarische doeleinden met landschapswaarden). In de noordoostelijke oksel van de Vrijheidsweg en de Westerweg is een klein boselement bestemd als Natuurgebied. De gronden van het terrein ten noorden van de Vrijheidsweg (ter hoogte van recreatiepark De Klepperstee) zijn in het bestemmingsplan bestemd voor Agrarische doeleinden (bestemmingsplannen Landelijk gebied tot en met de 10e herziening).
Het parkeerterrein in het oosten heeft een verkeersbestemming. De huidige bestemmingen van de zone langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg zijn verblijfsrecreatie, agrarische doeleinden met behoud, herstel en versterking van landschappelijke en natuurwaarden, dijken met landschappelijke en natuurwaarden en een zeer klein gedeelte woondoeleinden (alhoewel er geen woningen in dit deel van het plangebied, ten zuiden van de Vrijheidsweg aanwezig zijn).

Studiegebied
Het studiegebied is het gebied waar effecten, als gevolg van de voorgenomen activiteit, (kunnen) optreden. Het betreft het plangebied en de omgeving ervan. De omvang van het studiegebied kan echter niet bij voorbaat exact worden aangegeven. Uit het onderzoek in het kader van het MER zal blijken hoever de milieugevolgen zich uitstrekken; dit kan per milieuaspect aanzienlijk verschillen. Voor een aantal milieuaspecten dient in ieder geval aandacht besteed te worden aan het gebied van waaruit (delen van) verblijfsrecreatieterreinen zullen worden uitgeplaatst: het uitplaatsingsgebied (zie figuur 1).

Overig uitplaatsingsgebied
Behalve uitplaatsing van activiteiten van het recreatiepark De Klepperstee, is verplaatsing van (delen van) verblijfsrecreatiebedrijven naar het Verplaatsingsgebied in principe mogelijk voor alle bestaande recreatieve bedrijven op de Kop van Goeree. Naar verwachting zal deze uitplaatsing naar het Verplaatsingsgebied zich voornamelijk beperken tot bestaande recreatieterreinen in het zandwallengebied (zie figuur 1). Door uitplaatsing van verblijfsrecreatie vanuit het zandwallengebied is namelijk, gelet op de aanwezige landschappelijke en natuurwaarden, de grootste win-winsituatie te bereiken (kwaliteitsverbetering voor recreatie èn natuur en landschap). Bovendien hebben de bestaande bedrijven in dit gebied geen mogelijkheid om kwaliteitsverbeteringen of productdifferentiatie door te voeren op hun bestaande locatie, vanwege het gebrek aan ruimte. Bestaande recreatieve terreinen op de Kop van Goeree die buiten dit zandwallengebied zijn gevestigd, hebben deze ruimte wel in de directe omgeving van de betreffende bedrijven.
Vrijwel al deze bedrijven hebben reeds kwaliteitsverbeteringplannen ingediend bij de gemeente, waarbij de ruimtevraag aansluitend aan het bestaande bedrijf kan worden opgelost. Een groot deel van deze bedrijven heeft de verbeteringsplannen reeds uitgevoerd.

Het totale terrein van De Klepperstee (het bestaande terrein van waaruit uitplaatsing en herinrichting plaatsvindt) wordt als plangebied in dit MER onderzocht. Het overige deel van het uitplaatsingsgebied wordt als studiegebied beschouwd. Indien er relevante effecten in dit gebied plaatsvinden dan wordt volstaan met algemene effecten die zijn te herleiden uit de criteria van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree.

1.4. Beleidskader

In bijlage 3 wordt uitgebreid ingegaan op het beleid op verschillende overheidsniveaus. In dit hoofdstuk wordt volstaan met de conclusies die uit dit beleidskader getrokken kunnen worden.
Vanuit het vigerende beleidskader kunnen de volgende conclusies worden getrokken:
- het Verplaatsingsgebied is in het streekplan (2000) onder de status van concrete beleidsbeslissing aangeduid als "Verplaatsingsgebied verblijfsrecreatie" en als "ecologische ver

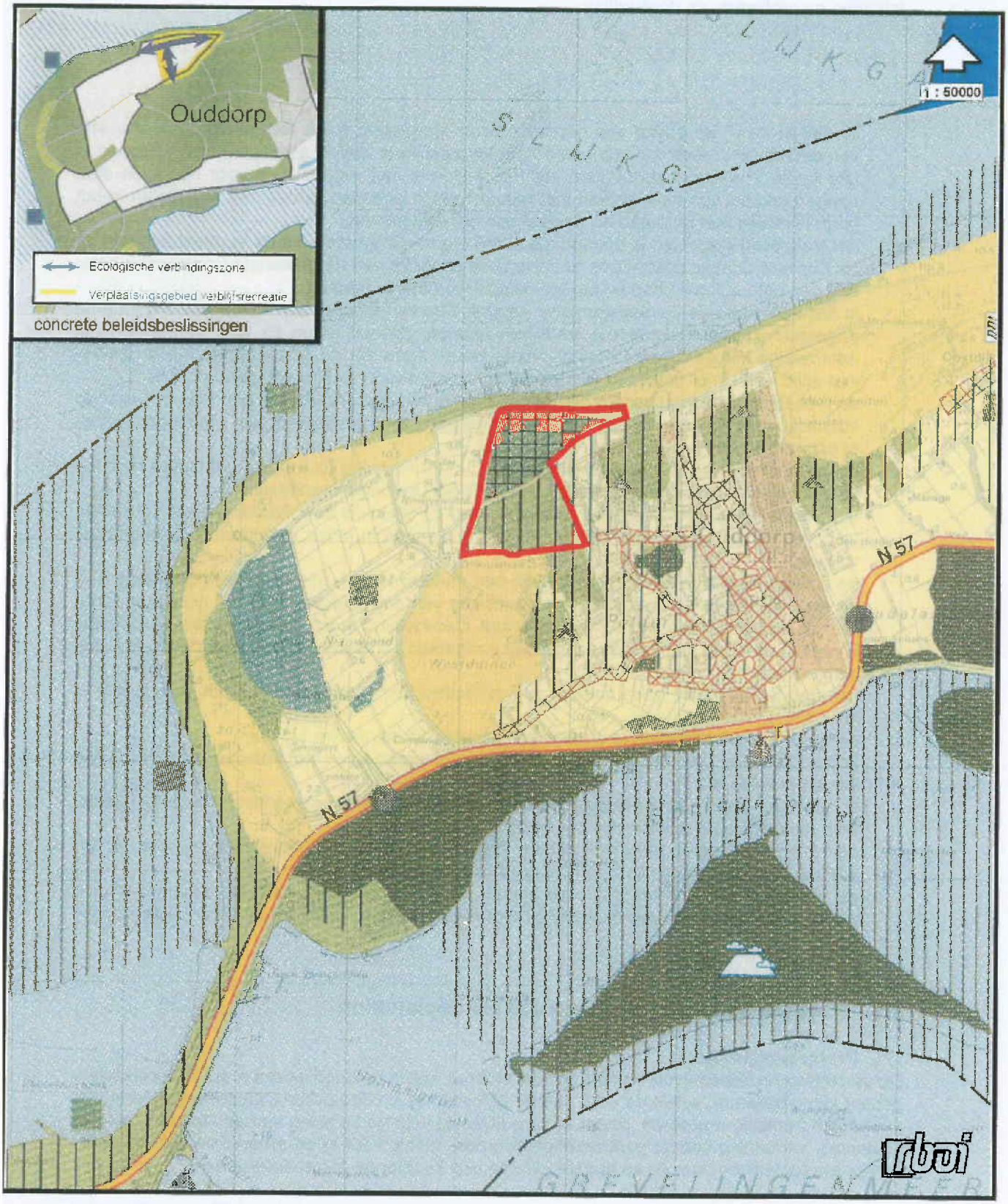

plangebied: locatie Verplaatsingsgebied en De Klepperstee

Bron: Provincie Zuid-Holland (streekplan Zuid-Holland Zuid 2000)

- Agrarisch gebied
- Agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden
- Natuurgebied - bestaand
- Natuurgebied - nieuw
- Duinnatuurgebied
- Verplaatsingsgebied verblijfsrecreatie
- Waternatuurgebied

figuur 3
uitsnede vigerend streekplan (2000)

bindingszones"; de status van concrete beleidsbeslissing heeft tot gevolg dat de locatie van de activiteit reeds vaststaat en dat de keuzevrijheid van de gemeente hierin beperkt is (zie figuur 3 vigerend streekplan); de Ridderstee is aan de oostzijde voor een klein deel aangemerkt als agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden; het streekplan houdt geen rekening met recreatie op dit deel van het plangebied;
- het Verplaatsingsgebied is beoogd als verblijfsrecreatiegebied voor de verplaatsing van op de Kop van Goeree gevestigde bedrijven ten behoeve van de gewenste kwaliteitsverbetering van natuur, landschap en het toeristisch-recreatieve product;
- in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree zijn harde toetsingscriteria opgesteld waaraan recreatieve bedrijven moeten voldoen willen ze voor verplaatsing in aanmerking komen; deze toetsingscriteria waarborgen dat de verplaatsing van de bedrijven altijd winst voor natuur en landschap in het zandwallengebied tot gevolg heeft;
- de meeste beleidsdocumenten op nationaal en provinciaal niveau zijn niet relevant voor de structuur, indeling en inrichting van het plangebied (geen consequenties, randvoorwaarden of uitgangspunten);
- bij de inrichting van het Verplaatsingsgebied dient rekening te worden gehouden met natuur- en landschapswaarden, zoals bestaande schurvelingen/zandwallen;
- het Verplaatsingsgebied grenst nagenoeg aan de speciale beschermingszone Voordelta uit zowel de Europese Vogelrichtlijn als de Habitatrichtlijn, maar maakt er geen onderdeel van uit;
- de cultuurhistorische kwaliteiten vormen een aandachtspunt; het Verplaatsingsgebied is in de nota Belvédère aangewezen als onderdeel van een Belvedèregebied (Kop van Goeree); in de Cultuurhistorische hoofdstructuur Zuid-Holland regio Voorne-Putten en Goeree-Overflakkee is het plangebied echter niet aangeduid als archeologisch waardevol, ook niet als verwachtingswaarde;
- het plangebied maakt geen deel uit van milieubeschermingsgebieden (voor grondwater of voor stilte);
- de waterhuishouding dient te worden aangepast aan de nieuwe functie;
- in het kader van de landinrichting is reeds een ruiterpad langs het fietspad bij het Flaauwe Werk gerealiseerd;
- in het kader van de landinrichting is een fietspad langs het westelijk deel van de Vrijheidsweg (tussen De Klepperstee en Langedijk) aangelegd;
- de versterking van de zeedijk Flaauwe Werk is inmiddels procedureel afgerond en in uitvoering; de beperkingen voor het plangebied zijn nagenoeg nihil;
- de voorgenomen activiteit past niet binnen de vigerende bestemmingsplannen; derhalve zal voor het realiseren van de activiteit een nieuw bestemmingsplan moeten worden opgesteld.

1.5. Probleemstelling, locatiekeuze en doelstelling

Probleemstelling

De verblijfsrecreatiebedrijven op de Kop van Goeree, die in belangrijke mate in het zandwallengebied zijn gesitueerd, willen de voor hun bedrijfsvoering noodzakelijke kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie realiseren, onder andere bedoeld voor verbetering van de landschappelijke inpassing, verruiming van de parkeermogelijkheden, ruimte voor sport en spel en het vergroten van de standplaatsen voor de kampeermiddelen van bestaande recreatieterreinen.

Deze kwaliteitsverbetering zal gepaard gaan met een toename van het verblijfsrecreatieareaal van naar schatting zo'n 35,5 ha. Vanuit natuur en landschappelijke redenen is echter de leidende gedachte om het zandwallengebied juist te ontlasten van de recreatieve druk. In het zandwallengebied is derhalve geen ruimte aanwezig voor het realiseren van deze kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie voor zover er sprake is van ruimtebeslag in het zandwallengebied.

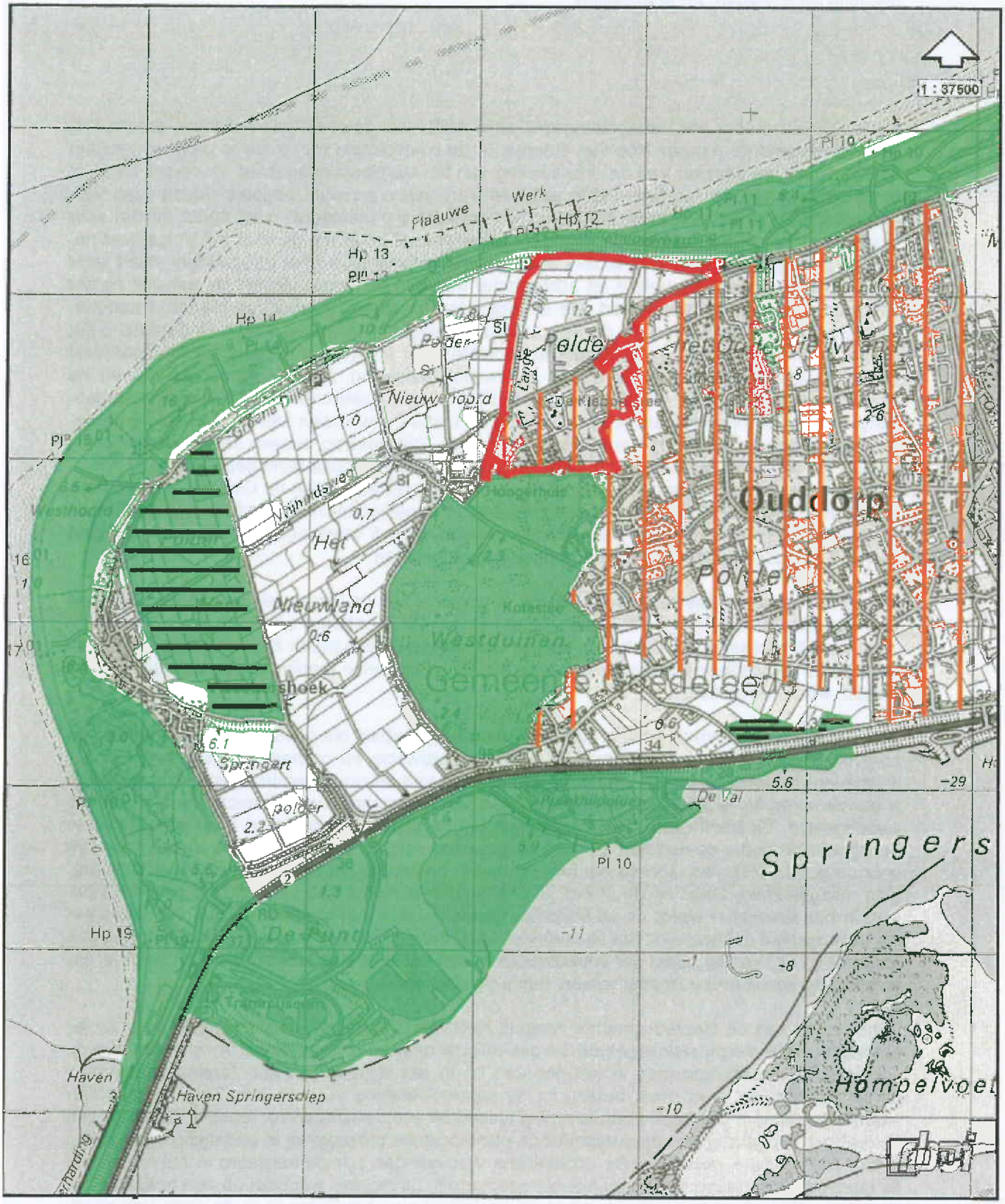

plangebied

natuur en natuurontwikkeling

agrarisch/overig

zandwallengebied met verblijfsrecreatie en woonkern Ouddorp

figuur 4
zonering kop van Goeree

De locatiekeuze voor het Verplaatsingsgebied is onderdeel geweest van het totale proces van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree. In de planvorming tot nu toe is grote zorgvuldigheid betracht ten aanzien van de ontwikkeling van het Verplaatsingsgebied. In eerste instantie is de omvang van de ruimtebehoefte voor het Verplaatsingsgebied bepaald (Masterplan Verblijfsrecreatie). Het basismodel dat in het Masterplan is gehanteerd, gaat ervan uit dat voor Ouddorp en omgeving de verblijfsrecreatie richtinggevend is, terwijl dit voor het Volgerland natuur is. Er is gezocht naar een locatie in de directe omgeving van het zandwallengebied waar geen of minder landschappelijke en ecologische waarden aanwezig zijn en die aansluit op het bestaande verblijfsrecreatiegebied. De strandpolders kwamen hiervoor het meest in aanmerking. De strandpolders zijn nabij de Noordzeekust gelegen. Bovendien waren ze destijds in het vigerende streekplan niet als ecologische hoofdstructuur aangemerkt (zie figuur 4). Daarnaast zijn in de strandpolders slechts weinig zandwallen aanwezig. De huidige locatie binnen de strandpolders is gekozen, omdat de locatie nabij de kust is gelegen en hier een directe samenhang met het overige recreatiegebied kan worden bereikt; bovendien kan in dit laatste een motief worden gevonden om de barrièrewerking van de Vrijheidsweg, tussen de verblijfsgebieden en de kust, te verminderen. Tevens heeft het gebied goede ontsluitingsmogelijkheden.
Hoewel er een intensief proces heeft plaatsgevonden in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak, is er in dat kader geen kaart met streefbeelden of gebieden met specifieke ontwikkelingen vervaardigd. Ten behoeve van de duidelijkheid is in kaart 5 weergegeven welke visie globaal aan de Gebiedsgerichte Aanpak ten grondslag heeft gelegen.

Vanuit het project Gebiedsgerichte Aanpak is verzocht om de locatie als Verplaatsingsgebied voor verblijfsrecreatie in het streekplan op te nemen. Dit is gebeurd onder de aanduiding concrete beleidsbeslissing. In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree zijn tevens reeds verschillende onderzoeken afgerond of en op welke manier dit recreatiegebied zou moeten worden ingericht.

Uit bovenstaande informatie blijkt, dat het Verplaatsingsgebied als gevolg van een langdurig en zorgvuldig planproces, zowel vanuit de overheid (provincie en gemeente) als vanuit het bedrijfsleven (Masterplan Verblijfsrecreatie in opdracht van de ondernemingsvereniging VEERO) is aangewezen als locatie voor de vestiging van reeds bestaande verblijfsrecreatie in het zandwallengebied. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de status van concrete beleidsbeslissing in het streekplan onder de noemer "Verplaatsingsgebied verblijfsrecreatie". Bij de planvorming zijn voor de gehele Kop van Goeree natuur-, recreatie- en landbouwbelangen integraal in de afweging meegenomen. Gelet op de status van het Verplaatsingsgebied als concrete beleidsbeslissing in het streekplan wordt de uiteindelijke locatiekeuze in het verdere verloop van de m.e.r. als uitgangspunt gehanteerd. Het uiteindelijke MER betreft dan ook een inrichtingsMER (zie ook paragraaf 1.2), waarbij naast het voorkeursalternatief zal worden gezocht naar een verdere optimalisering vanuit milieu (meest milieuvriendelijk alternatief).

In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree zijn reeds plannen voor de inrichting van het Verplaatsingsgebied en zijn directe omgeving ontwikkeld. In dit kader zijn de ecologische verbindingszones in het noorden en in het westen van het Verplaatsingsgebied reeds gerealiseerd. Van groot belang bij de planontwikkeling voor de inrichting van het Verplaatsingsgebied is geweest de afstemming tussen de ecologische en recreatieve inrichting van het gebied. Als gevolg van de verschillende planologische procedures is gelijktijdige realisering echter niet mogelijk gebleken. De ecologische verbindingen zijn gerealiseerd in het kader van de landinrichting, de inrichting van het recreatieterrein zal moeten wachten op een positieve bestemming. De vrijkomende grond vanuit de ecologische verbindingen is in de vorm van zandwallen op het toekomstige recreatieterrein opgeslagen.

Centraal in dit MER staat het recreatiepark De Klepperstee dat het voornemen heeft om haar bestaande recreatieterrein kwalitatief te verbeteren door onderdelen uit te plaatsen naar het Verplaatsingsgebied.

Doelstelling

De doelstellingen van de voorgenomen activiteit kunnen als volgt worden geformuleerd:

- het realiseren van een verblijfsrecreatief gebied inclusief dagrecreatieve voorzieningen die voor het gehele verblijfsrecreatieve complex van de Kop van Goeree kunnen functioneren; de oppervlakte van het totale gebied waar recreatie en natuur wordt gerealiseerd bedraagt circa 50,5 ha;
- het kwalitatief verbeteren van recreatiepark De Klepperstee door het uitplaatsen van recreatieactiviteiten; de oppervlakte van dit gebied is circa 40 ha groot.

Het Verplaatsingsgebied is zeer geschikt als locatie voor de ontwikkeling van een dergelijk verblijfsrecreatief en dagrecreatief gebied:

- de oppervlakte is voldoende groot;
- de locatie biedt optimale ontwikkelingskansen aan bedrijven met betrekking tot de kavelgrootte (diepte en breedte) en inrichting;
- de recreatiebedrijven en dagrecreatieve voorzieningen kunnen goed worden bereikt;
- de locatie is dichtbij de kust gelegen en sluit aan op bestaand verblijfsrecreatief gebied;
- het grondwaterpeil is geschikt voor de realisering van verblijfsrecreatie.

Milieudoelstelling

De beleidsmatige planvorming met verschillende partijen gezamenlijk biedt kansen voor een milieuvriendelijke ontwikkeling, inrichting en gebruik van beide locaties, zodat een duurzaam recreatiegebied kan worden ontwikkeld.

De milieudoelstellingen zijn:

- het verminderen van de recreatieve druk op het landschappelijk, cultuurhistorisch en ecologisch waardevolle zandwallengebied: het Verplaatsingsgebied dient een dusdanige invulling te krijgen, dat de verplaatsing van kampeermiddelen van bestaande bedrijven uit het zandwallengebied leidt tot winst voor natuur en landschap in het zandwallengebied;
- het inrichten van het Verplaatsingsgebied op een dusdanige manier dat er ecologische verbindingen worden gerealiseerd en cultuurhistorische en landschappelijke waarden behouden blijven; de ecologische verbindingen langs het Verplaatsingsgebied zijn inmiddels aangelegd, de ecologische verbinding, langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg, nog niet;
- het realiseren van een verkeersontsluiting conform de eisen Duurzaam Veilig;
- het realiseren van een aanvaardbaar woon- en leefmilieu ter plaatse van de bestaande woning en de bestaande en te realiseren kampeerterreinen.

1.6. Nog te nemen besluiten

M.e.r. en bestemmingsplan

Het MER is opgesteld om alle milieueffecten in kaart te brengen. Aan de hand van het MER neemt de gemeenteraad een besluit over de realisering van de recreatievoorzieningen in het Verplaatsingsgebied en de verbeteringsvoorstellen van De Klepperstee. Daarmee wordt een keuze gemaakt omtrent de hoofdlijnen van de inrichting. Afhankelijk van dit besluit zal per gebied een voorontwerp voor het bestemmingsplan worden opgesteld dat de inspraakprocedure en het overleg op basis van artikel 10 van het Besluit op de ruimtelijke ordening moet doorlopen. De inspraak- en artikel 10-reacties worden van advies voorzien en behandeld in de commissie Grondgebiedzaken, waarna besluitvorming over opname in het ontwerpbestemmingsplan plaatsvindt. Tegen het eventueel aangepaste ontwerpbestemmingsplan kunnen zienswijzen worden ingediend. Afhankelijk van het oordeel over deze zienswijzen volgt de vaststelling en goedkeuring van beide bestemmingsplannen.

Besluiten samenhangend met het bestemmingsplan

Hieronder wordt aangegeven welke te nemen besluiten in samenhang met het bestemmingsplan van belang kunnen zijn.

Privaatrechtelijke besluiten staan in de meeste gevallen (voorkeursrecht/aankoop) uitdrukkelijk los van het bestemmingsplan. Wel kunnen via privaatrechtelijke overeenkomsten afspraken

worden gemaakt over de uitvoering van het bestemmingsplan, bijvoorbeeld in de sfeer van het beheer.
Naar aanleiding van het overleg ex artikel 10 Bro kunnen GS – na positief advies van de PPC – besluiten om een verklaring van geen bezwaar op basis van artikel 19, lid 2 WRO af te geven. Met behulp van die verklaring kunnen relatief korte vrijstellingsprocedures worden gevolgd, waarmee delen van het bestemmingsplan vooruitlopend op het rechtskracht verkrijgen van dat plan kunnen worden gerealiseerd.

Voordat delen van het bestemmingsplan kunnen worden gerealiseerd kunnen in het kader van de wetgeving betreffende milieu- en waterbeheer de volgende besluiten aan de orde zijn:
- Keurontheffing: voor bouw- en graafwerkzaamheden binnen de Keur dient een keurontheffing te worden aangevraagd bij de betreffende instantie.
- Aanlegvergunning: afhankelijk van wat er in het toekomstige bestemmingsplan hierover wordt opgenomen, dient een aanlegvergunning te worden aangevraagd, bijvoorbeeld in de twee ecologische verbindingszones in het plangebied.
- Bouwvergunning: voor de bouw van onder andere het streekeigen hotel en de centrale en sanitaire voorzieningen en de "elkweervoorziening" dient een bouwvergunning te worden aangevraagd.
- Milieuvergunning: volgens het Besluit Horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen is er onder andere sprake van een vergunningplicht voor kampeerterreinen met een capaciteit van meer dan 750 kampeermiddelen (zoals De Klepperstee/Klepperduinen) en voor recreatie-inrichtingen waarvoor een MER dient te worden gemaakt.

1.7. Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de voorgenomen activiteit en de verschillende soorten alternatieven die in dit MER zullen worden behandeld. Bij de voorgenomen activiteit zal worden aangegeven welke elementen reeds vaststaan en met welke elementen in het kader van de alternatiefontwikkeling nog geschoven kan worden.

In hoofdstuk 3 worden de bestaande milieusituatie en de autonome ontwikkelingen beschreven (dit zijn ontwikkelingen die plaatsvinden wanneer de voorgenomen activiteit geen doorgang zal vinden). Ook komen de milieueffecten van het basisalternatief aan bod. De beschrijving van zowel huidige situatie (HS), autonome ontwikkeling (AO) als effecten van het basisalternatief zullen per milieuaspect worden behandeld.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) en het voorkeursalternatief dat uiteindelijk in het bestemmingsplan zal worden opgenomen.

Het rapport sluit af met hoofdstuk 5, waarin leemten in kennis en een aanzet voor het evaluatieprogramma aan bod komen.

Verklaring:

- Verblijfsrecreatie: vaste standplaatsen
- Verblijfsrecreatie: toeristische en seizoensstandplaatsen
- Recreatiewoningenterrein
- Dagrecreatieve voorzieningen
- Centrale voorzieningen
- Bebouwing
- Wegen
- Parkeerplaats
- Langzaam verkeer
- Opgaande beplanting
- Natuur
- Zandwallen met beplanting
- Watergangen / poel
- Agrarisch, berm

Plangrenzen:

- Grens De Klepperstee
- Grens Verplaatsingsgebied
- Grens tussen plandelen

Figuur 5
Uitgangssituatie (referentie situatie)

2. Voorgenomen activiteit en alternatieven

2.1. Inleiding: overzicht alternatieven en leeswijzer

In dit MER komen de volgende alternatieven aan de orde:
- het nulalternatief;
- het basisalternatief;
- het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA);
- het voorkeursalternatief.

Nulalternatief (referentiesituatie)
In sommige gevallen kan de geformuleerde doelstelling ook worden bereikt als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd. In een dergelijk geval wordt gesproken over het "nulalternatief". In dit MER is het nulalternatief echter geen reëel alternatief. Het nulalternatief – dus het niet doorgaan van de voorgenomen activiteit (de projectmatige ontwikkeling van het plangebied) – is in dit geval geen middel om het gestelde doel (ontwikkelen van een duurzaam verblijfsrecreatief gebied ten behoeve van de kwaliteitsverbetering in het zandwallengebied) te bereiken. In m.e.r.-termen betekent dit dat het geen "reëel in beschouwing te nemen" alternatief is. Het nulalternatief (huidige situatie met autonome ontwikkelingen) is echter wel belangrijk als referentiekader voor de effectbeschrijving van de overige alternatieven. Het nulalternatief is in hoofdstuk 3 bij elk milieuaspect beschreven in de 2e en 3e subparagraaf. In het vervolg wordt het nulalternatief de uitgangssituatie genoemd en wordt in paragraaf 2.3 beschreven (zie figuur 5).

Basisalternatief
In de loop van het eerder doorlopen planproces is reeds een (voorlopig) voorkeursalternatief uitgewerkt voor zowel de inrichting van het Verplaatsingsgebied als recreatiepark De Klepperstee. In deze inrichtingsvoorstellen is aan milieuaspecten reeds veelvuldig aandacht besteed (bijvoorbeeld door de aanleg van twee ecologische verbindingszones, de verbetering van de veiligheid op de Vrijheidsweg voor overstekend langzaam verkeer en maatregelen voor de landschappelijke inpassing). Dit inrichtingsvoorstel zal in het MER als "basisalternatief" worden meegenomen en beoordeeld. Het basisalternatief is in paragraaf 2.4 beschreven. Hierbij dient te worden aangetekend dat in het kader van de uitwerking van het Verplaatsingsgebied bij de planvorming sterk rekening gehouden is met diverse milieuaspecten. Enkele jaren geleden bleek het mogelijk om bijvoorbeeld de ecologische verbindingszones reeds vooruitlopend op de totale planvorming in het kader van de landinrichting te realiseren. Het gaat daarbij dus niet om een autonome ontwikkeling. De gronden voor de ecologische verbindingszones zijn bijvoorbeeld door de ondernemer die in belangrijke mate het Verplaatsingsgebied wil inrichten ingebracht en in het kader van de landinrichting op de juiste plaats voor de uitvoering van de ecologische verbindingen toegedeeld. De reeds aangelegde ecologische verbindingszones maken onlosmakelijk deel uit van de totale planvorming voor het Verplaatsingsgebied, en dus van het basisalternatief. Ook voor de langzaamverkeersverbindingen, de rotondes en maatregelen voor landschappelijke inpassing die reeds zijn uitgevoerd, maken deel uit van de planvorming voor het Verplaatsingsgebied en dus het basisalternatief.

Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA)
Op grond van de Wet milieubeheer is in elk MER een beschrijving van het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) verplicht. Het MMA is het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel zoveel mogelijk worden beperkt met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu. Als randvoorwaarde geldt dat het om een reëel uitvoerbaar alternatief moet gaan.

In dit MER is het MMA ontwikkeld als een optimalisering van het basisalternatief, waaraan een aantal maatregelen is toegevoegd die de positieve milieugevolgen zoveel mogelijk bevorderen en de negatieve milieugevolgen zoveel mogelijk beperken of compenseren. Met deze aanpak wordt recht gedaan aan de uitgebreide en zorgvuldige planvorming en de in dat kader al genomen besluiten, maar worden tevens de relevante milieukeuzes in beeld gebracht.
Het Meest Milieuvriendelijke Alternatief komt in hoofdstuk 4 (paragraaf 4.2) aan bod.

Voorkeursalternatief
Parallel aan het MER en mede aan de hand van de resultaten van het MER, zijn twee bestemmingsplannen opgesteld: één voor het Verplaatsingsgebied en één voor het belangrijkste deel van het Uitplaatsingsgebied namelijk recreatiepark De Klepperstee. In deze bestemmingsplannen wordt het voorkeursalternatief voor de ruimtelijke inrichting van beide locaties planologisch-juridisch vastgelegd. Het voorkeursalternatief wijkt slechts op ondergeschikte onderdelen af van het MMA. Dit komt doordat gedurende de gehele planvorming onder meer vanuit de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree al zoveel mogelijk rekening is gehouden met landschap-, natuur- en milieuaspecten. Het bestemmingsplan en het MER zullen gelijktijdig in de inspraak worden gebracht. Opgemerkt moet worden dat het bestemmingsplan zich alleen uitspreekt over de ruimtelijke relevante inrichtingsaspecten. Andere in het MMA benoemde maatregelen zullen aan bod kunnen komen bij de inrichting van het gebied. De beoogde afwijking op het MMA (voor zover bekend tijdens het opstellen van het MER) wordt in hoofdstuk 4 (paragraaf 4.3) van dit MER beschreven.

Inhoud en leeswijzer hoofdstuk 2
Dit hoofdstuk gaat in het vervolg nader in op het basisalternatief en de voor de inrichting gehanteerde uitgangspunten. De indeling van dit hoofdstuk ziet er als volgt uit:
- in paragraaf 2.2 wordt de uitgangssituatie (referentiesituatie) besproken: de huidige ruimtelijke en functionele inrichting van het Verplaatsingsgebied, recreatiepark De Klepperstee en globaal het overige zandwallengebied;
- paragraaf 2.3 gaat vervolgens in op het programma van de voorgenomen activiteit alsmede op vaststaande en variabele elementen voor de inrichting (voor zowel het Verplaatsingsgebied als De Klepperstee);
- op basis daarvan wordt in paragraaf 2.4 het basisalternatief beschreven en gemotiveerd.

2.2. Uitgangssituatie: huidige ruimtelijke en functionele inrichting

Het plangebied bestaat in hoofdzaak uit de twee delen: recreatiepark De Klepperstee en het Verplaatsingsgebied. De planvorming heeft al een lange voorgeschiedenis en er hebben zich in beide deelgebieden al de nodige ontwikkelingen voorgedaan. Deze ontwikkelingen zijn echter voor een groot deel toe te schrijven aan de voorgenomen activiteit (zie ook paragraaf 2.3). Voor de beschrijving van recreatiepark De Klepperstee wordt uitgegaan van de situatie volgens het vigerende bestemmingsplan. De uitgangssituatie is in figuur 5 weergegeven.

Recreatiepark De Klepperstee
Het recreatiepark De Klepperstee heeft een oppervlak van circa 40 ha. Ruimtelijk gezien bestaat het terrein uit vijf deelgebieden:
- centrale voorzieningen: receptie, centrale parkeerplaats, horeca, animatieruimte, tennisbanen, wasserette, winkel en 2 bedrijfswoningen; de winkel en tennisbanen op het terrein worden ook door bedrijven in de omgeving gebruikt;
- terrein Gelderse Roos met seizoenstandplaatsen, campers en trekkersstandplaatsen;
- centraal terrein met jaarstandplaatsen en als gevolg van het vigerende bestemmingsplan mogelijkheden voor de bouw van recreatiewoningen met een maximale oppervlakte van 70 m²;
- terrein Ridderstee met toeristische standplaatsen en beperkt aantal stacaravanplaatsen;
- bungalowpark aan de zuidwestzijde.

De kampeervergunning van De Klepperstee inclusief aanvullende vergunningen heeft betrekking op het kampeerterrein (niet op de recreatiewoningen van het bungalowterrein) en omvat in totaal 1.120 eenheden (zie bijlage 4). De toegestane typen standplaatsen met aantallen zijn vastgelegd.

De toedeling van de eenheden op het terrein naar diverse typen standplaatsen is echter niet vastgelegd en in principe flexibel.
Op het huidige kampeerterrein doen zich knelpunten voor met betrekking tot de kwaliteit van de verblijfsrecreatie, deels hebben deze knelpunten betrekking op het niet voldoen aan de algemene voorschriften behorende bij de kampeervergunning zoals de gemeente die hanteert. Het gaat daarbij om de aspecten:

- gezondheid, milieuhygiëne en brandveiligheid (het betreft vooral de te geringe afstand tussen standplaatsen en toiletvoorzieningen en de te geringe afstand tussen kampeermiddelen onderling);
- collectieve voorzieningen (onvoldoende parkeerruimte);
- standplaatsgrootte (voldoet niet overal aan de gestelde eisen);
- beheer en toezicht.

Daarnaast is in de uitgangssituatie de onderhoudstoestand van de beplantingen op en langs het terrein zeer onvoldoende mede als gevolg van door iepziekte geteisterde beplantingen, door braamstruweel overwoekerde beplantingen en beplantingen bestaande uit sierheesters (geen gebiedseigen sortiment). Ook de herkenbaarheid van de opbouw van het zeer grote kampeerterrein laat te wensen over.
Daar staat tegenover dat het terrein goed in de omgeving is ingepast, met name door het in de loop der jaren aanleggen van circa 2.000 m lengte nieuwe zandwal. Hierdoor zijn de kampeermiddelen en recreatiewoningen niet of nauwelijks in de omgeving zichtbaar.
De historische beschermde zandwallen komen echter onvoldoende tot hun recht, omdat de kampeermiddelen in sommige gevallen pal tegen de zandwallen aan staan.

Mogelijk overig uitplaatsingsgebied

Naast het gebied van De Klepperstee zijn er nog verschillende verblijfsrecreatieterreinen aanwezig die in aanmerking kunnen komen voor gehele of gedeeltelijke uitplaatsing naar het Verplaatsingsgebied. Daarbij dient voldaan te worden aan de reeds opgestelde toetsingscriteria in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak. Welke bedrijven of delen van bedrijven dit zijn, is nog niet bekend. Er hebben zich de afgelopen jaren geen bedrijven gemeld die in het geheel zouden willen verplaatsen, verwacht wordt dat er slechts delen van bedrijven uitgeplaatst zullen worden, een proces vergelijkbaar met dat bij De Klepperstee, maar veel geringer in omvang. De voorkomende knelpunten zullen vergelijkbaar zijn met die van De Klepperstee. Daarnaast zijn onvoldoende landschappelijke inpassing en onvoldoende sport- en speelvoorzieningen veel voorkomende tekortkomingen.

Verplaatsingsgebied

Het plangebied ter plaatse van het Verplaatsingsgebied kent op basis van het bestemmingsplan Landelijk gebied tot en met de 10e herziening een grotendeels agrarische (sub)bestemming met landschappelijke waarde (Al). Voor deze subbestemming geldt behoud, herstel en versterking van aan de betreffende gronden eigen zijnde landschappelijke waarden. Het gebied werd voornamelijk gebruikt voor akker- en tuinbouw (bloemzaadteelt). In de noordoostelijke oksel van de Vrijheidsweg en de Westerweg is een klein boselement bestemd als Natuurgebied. Dit boselement wordt momenteel slecht onderhouden. De gronden van het terrein ten noorden van de Vrijheidsweg (ter hoogte van camping De Klepperstee) zijn bestemd voor Agrarische doeleinden zonder nadere aanduiding. In het noordoosten van het plangebied is op één perceel een woning (De Wulk) aanwezig (zie figuur 2 en figuur 5). Er zijn geen planologisch relevante leidingen in het gebied aanwezig.

Flaauwe werk

Het Flaauwe werk is de zeedijk die direct grenst aan de noordzijde van het plangebied (Verplaatsingsgebied). Voor de versterking van deze dijk zijn alle procedures doorlopen en zijn de werkzaamheden in uitvoering. Deze (tussentijdse) ontwikkeling wordt daarom ook als vaststaande ontwikkeling en als onderdeel van de uitgangssituatie meegenomen.

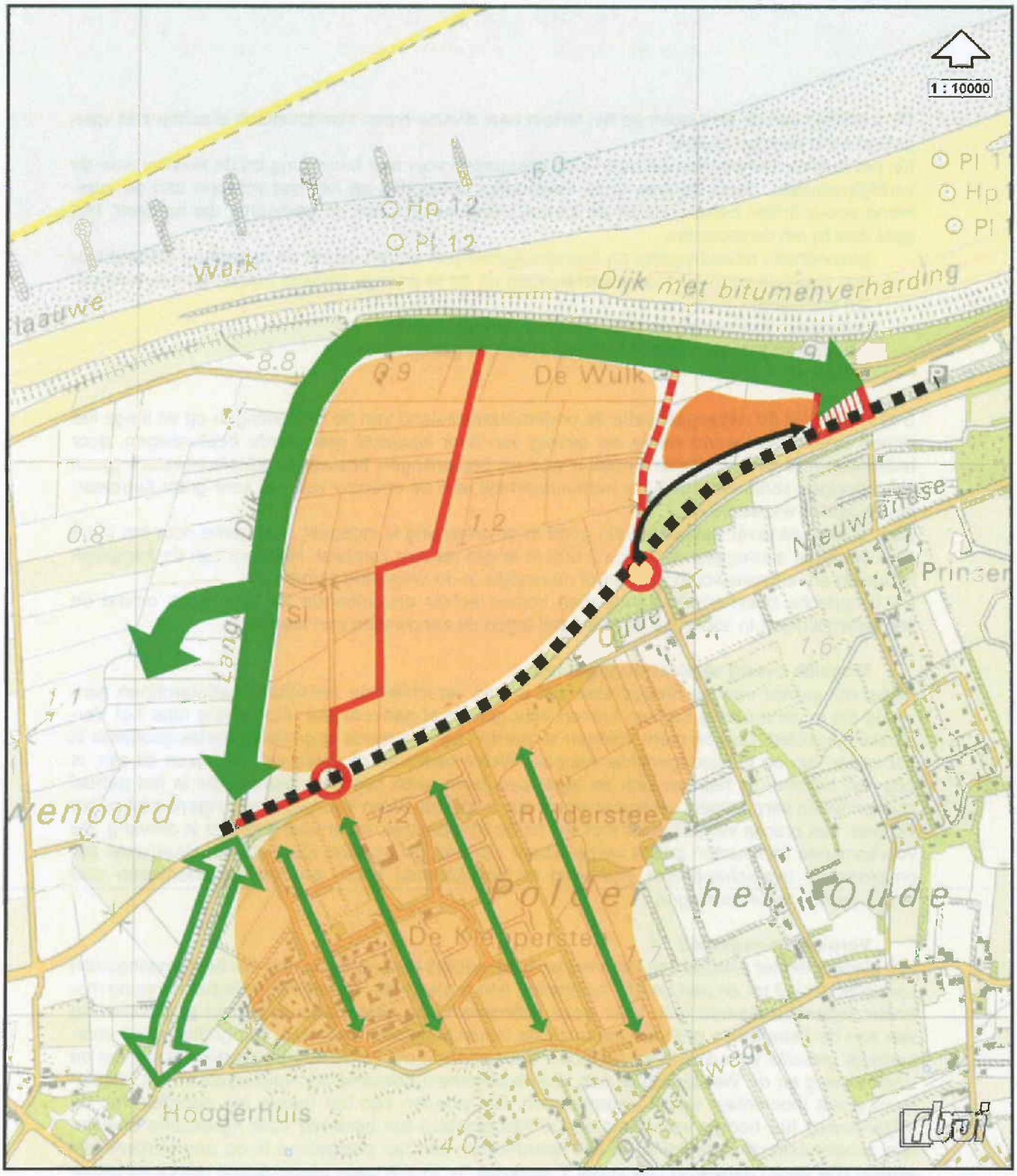

onderdelen van het voornemen:

- verblijfsrecreatie
- dagrecreatie
- snelheidsvermindering Vrijheidsweg
- ontbrekende schakel ecologische verbinding
- verbetering herkenbaarheid historische zandwallenstructuur

idem , echter reeds gerealiseerd:

- ecologische verbinding
- fietsverbinding
- autoluw Westerweg
- rotonde
- ontsluiting dagparkeerterrein
- uitbreiding dagparkeerterrein

figuur 6
voorgenomen activiteit

2.3. Voorgenomen activiteit, vaststaande en variabele elementen

De voorgenomen activiteit betreft de uitplaatsing van standplaatsen van De Klepperstee en de totale herinrichting van het Verplaatsingsgebied. In deze paragraaf wordt voor beide gebieden in het kort het voornemen geschetst en vervolgens de vaststaande en variabele elementen voor de inrichting beschreven. Een globale weergave van de voorgenomen activiteit is in figuur 6 weergegeven.
In de planvorming voor beide deelgebieden hebben reeds enkele relevante tussentijdse ontwikkelingen plaatsgevonden. Deze ontwikkelingen worden in tekstkaders beschreven en maken onlosmakelijk deel uit van de planvorming (het basisalternatief).

2.3.1. Recreatiepark De Klepperstee

Het voornemen

De planvorming voor de herstructurering van De Klepperstee kent een lange geschiedenis. Deze hangt samen met visie van de onderneming en de kansen die werden geboden door de Gebiedsgerichte Aanpak van de Kop van Goeree waarbij het Verplaatsingsgebied beschikbaar kwam.
In de Toelichting kwaliteitstoetsing en berekening ruimtebehoefte kwaliteitsverbetering recreatiepark De Klepperstee (1995), is weergegeven dat met uitplaatsing van kampeermiddelen de kwalitatieve knelpunten kunnen worden opgelost. In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak is deze toelichting gebruikt om een globaal kwaliteitsverbeteringsplan op te stellen. Dit plan is getoetst door de Toetsingscommissie, die hiertoe was aangesteld in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak. De Toetsingscommissie heeft kanttekeningen geplaatst bij het eerste globale verbeteringsplan, deze zijn verwerkt in het tweede globale kwaliteitsverbeteringsplan. Dit plan is getoetst aan alle relevante ruimtelijke criteria van de gemeente en de Gebiedsgerichte Aanpak (Toetsing recreatiepark De Klepperstee op hoofdlijnen (2001)). Vervolgens is in 2006 een nadere uitwerking van de inrichting voor De Klepperstee opgesteld na herstructurering (maart 2006) waarin ook het al eerder opgestelde Groenstructuurplan voor De Klepperstee is betrokken, deze is vervolgens eind 2006 getoetst en als voldoende basis voor bestemmingsplanwijziging bevonden.
Het criterium vanuit de Gebiedsgerichte Aanpak voor het uitplaatsingsgebied is: het uitplaatsingsgebied dient een bijdrage te leveren aan zowel de recreatieve kwaliteit als aan de kwaliteit van natuur en landschap van het zandwallengebied.

Het herstructureringsvoorstel bestaat uit twee delen.

1. Het uitplaatsen van in totaal 362 toeristische standplaatsen en de groepsaccommodatie naar het Verplaatsingsgebied. Op deze wijze ontstaat voldoende ruimte op het terrein van De Klepperstee om te kunnen voldoen aan de beoogde kwaliteitscriteria voor het kamperen en om de beoogde groenstructuur gekoppeld aan een verbeterde herkenbaarheid van de ontsluitingsstructuur te bereiken.
2. Het uitplaatsen van 34 vaste standplaatsen uit de strook langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg met een oppervlakte van 0,7 ha. Door deze uitplaatsing kan een droge ecologische verbinding worden gerealiseerd tussen de oude en de nieuwe duinen langs de Langedijk (het zuidelijke deel) in aansluiting op enkele kleinschalige agrarische percelen.

Tussentijdse ontwikkelingen

De kwaliteitsverbetering van de beplantingen op het terrein is vooruitlopend op de kwaliteitsverbetering en uitplaatsing van eenheden reeds vele jaren (circa 15 jaren) geleden gestart. Intensief is gewerkt aan de verbetering van de groenstructuur aan de hand van het Groenstructuurplan voor De Klepperstee. Binnen de bestaande royale ruimte voor een goede landschappelijke inpassing en structurerende beplanting op het terrein is successievelijk de beplanting aangepast met een passend gebiedseigen sortiment. Ook het beheer is afgestemd op het Groenstructuurplan. Dit is met name van belang voor de natuurwaarden van de zandwallen (zowel de oude als de nieuwe zandwallen).

Vaststaande uitgangspunten voor de inrichting

In het kader van het hiervoor genoemde beleid liggen al veel zaken vast die mede vanuit milieuoverwegingen tot stand zijn gekomen (bijvoorbeeld de locatie van de provinciale ecologische verbinding aan de oostzijde langs de Langedijk omdat deze aansluit op de mogelijkheden

in het Verplaatsingsgebied). Daarnaast is het verbeteringsplan aan de Toetsingscriteria getoetst en akkoord bevonden door de gemeenteraad. Een belangrijke basis voor de inrichting is de bestaande groenstructuur die mede is gebaseerd op de gemeentelijk beschermde historische en in het kader van de inrichting van De Klepperstee aangebrachte "nieuwe" zandwallen.
Vaststaande elementen voor het toekomstige gebruik van De Klepperstee kunnen onderverdeeld worden in verschillende aspecten, te weten:

Ruimtelijk
- Bij de uitvoering van het voornemen zal het bungalowterrein in stand blijven.

Recreatie
- De programmatische invulling voor het terreindeel met kamperen, is getoetst door de Toetsingscommissie en is vervolgens ruimtelijk getoetst. Het programma is door de gemeente geaccordeerd en bestaat uit 724 vaste standplaatsen die – na uitplaatsing van de toeristische plaatsen – veel ruimer zullen kunnen worden (zie ook de tabel in bijlage 4).
- Het terrein zal uitsluitend worden ingericht met seizoens- en vaste plaatsen van verschillende typen. Het betreft een doelgroep die veel respect heeft voor de omgeving, zodat de natuurwaarden op het terrein zullen worden gerespecteerd (de voorlichting is hierop gericht; bijdrage aan de kwaliteit van de natuur).
- De hoofdaansluiting en hoofdontsluiting van De Klepperstee blijft op de huidige locatie gehandhaafd. Nabij de centraal gebouwde voorzieningen, zoals horeca en receptie, zijn ook de centrale parkeervoorzieningen voor bezoekers gesitueerd.

Natuur, landschap en water
- Bestaande zandwallen blijven behouden, zowel de beschermde historische zandwallen als de later door de onderneming aangebrachte zandwallen. De beschermde zandwallen komen vrij te liggen van kampeermiddelen (3 m). Gekozen is voor de begrenzing van de zandwallen door kampeermiddelen omdat de zandwallen op deze wijze beter beschermd zijn dan in het openbare gebied: het ontstaan van (speel)paadjes veroorzaakt namelijk "lekken" in de zandwal als gevolg van schade in de kwetsbare beplanting op de droge zandwallen, via deze lekken loopt het zand uit de zandwal (bijdrage aan landschappelijke en natuurkwaliteit).
- Het kampeerterrein is voorzien van een beplantingszone van ten minste 10 m en ingeval van beplanting in combinatie met een zandwal van 5 m breed als overgang naar het omringende landschap. De structurele beplantingen bestaan uit gebiedseigen sortiment, het natuurgerichte beheer van de beplantingen en de zandwallen is afgestemd op het Landschapsbeleidsplan Goedereede (bijdrage aan landschappelijke en natuurkwaliteit).
- De voorgenomen droge ecologische verbindingszone (30 tot 100 m breed) komt langs de Langedijk te liggen op de aanwezige agrarische kavels en het uit te plaatsen deel van de toeristische plaatsen het terreindeel De Gelderse Roos.
- Het kampeerterrein is gedraineerd.

Verkeer
- Het langzaam verkeer op de openbare wegen langs De Klepperstee (langs de Vrijheidsweg) is gescheiden van het autoverkeer afgewikkeld over vrijliggende fiets- en wandelpaden.
- Op het kampeerterrein wordt langs de hoofdontsluiting het langzame verkeer eveneens gescheiden afgewikkeld via vrij liggende voet- en fietspaden.
- Op de Vrijheidsweg gelden de volgende snelheidsregimes:
  - ten westen van de Langedijk: 80 km/h;
  - tussen de Langedijk en de Westerweg: 50 km/h;
  - ten oosten van de Westerweg: 60 km/h.
- De centrale ontsluiting van het Verplaatsingsgebied en het terrein van De Klepperstee is via een centrale aansluiting op de Vrijheidsweg vormgegeven als rotonde. Binnen De Klepperstee ligt een centrale weg ter ontsluiting van de vaste standplaatsen op dit terrein.
- Oversteken over de Vrijheidsweg voor langzaam verkeer zijn er ter hoogte van de Langedijk, de rotonde bij de hoofdingangen van De Klepperstee en Verplaatsingsgebied en bij de rotonde van de Westerweg.

Variabele elementen voor De Klepperstee

Nog variabele elementen voor de inrichting van De Klepperstee zijn de volgende:
- de verdeling over het kampeerterrein van de verschillende te onderscheiden vaste standplaatsen en seizoensplaatsen;
- de variatie in grootte van de standplaatsen en de verblijfseenheden;
- de realisering van recreatiewoningen of vaste standplaatsen op het centrale deel.

2.3.2. Inrichting Verplaatsingsgebied

Het voornemen

Het Verplaatsingsgebied moet ruimte bieden aan:
- te verplaatsen kampeerterreinen of delen ervan uit het zandwallengebied; duidelijk is dat een deel van recreatiepark De Klepperstee naar het Verplaatsingsgebied wordt verplaatst; dit terreindeel in het Verplaatsingsgebied wordt "Klepperduinen" genoemd;
- dagrecreatieve voorzieningen voor alle recreanten en inwoners in de Kop van Goeree;
- verblijfsrecreatieve voorzieningen die bijdragen aan de productverbreding/productdifferentiatie zoals een streekeigen hotel, trekkersplaatsen en camperplaatsen.

Ook de inrichting van het Verplaatsingsgebied kent al een lange geschiedenis. Op grond van het beleid dat tot nu toe ten aanzien van het Verplaatsingsgebied is vastgesteld, liggen de functionele structuur en inrichting van het Verplaatsingsgebied grotendeels reeds vast. Het beleid waarnaar in dit kader wordt verwezen is:
- streekplan Zuid-Holland Zuid;
- "Toetsingscriteria extra ruimtebehoefte voor kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie op de Kop van Goeree", stuurgroep vanuit de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree, zie bijlage 5);
- inrichting Verplaatsingsgebied, concepttoelichting bestemmingsplan Verplaatsingsgebied d.d. 11 april 2000, als eindrapportage van de begeleidingsgroep, vastgesteld door de stuurgroep van de Gebiedsgerichte Aanpak (d.d. 18 mei 2000);
- Kop van Goeree 2020: het nieuwe denken in ruimte, regels en exploitatie;
- MER Versterking Flaauwe Werk Goeree.

In het kader van bovenstaand beleid liggen al veel zaken vast die mede vanuit milieuoverwegingen tot stand zijn gekomen (bijvoorbeeld de locatie van het evenemententerrein direct naast het parkeerterrein, waardoor de geluidsoverlast voor de woning "De Wulk" en het verblijfsrecreatiegebied zo beperkt mogelijk wordt gehouden).

Tussentijdse ontwikkelingen

In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree, de planvorming voor de inrichting van het Verplaatsingsgebied en de uitvoering van de landinrichting ter plaatse hebben zich in de afgelopen jaren diverse ontwikkelingen voorgedaan vooruitlopend op de ontwikkeling en in gebruik name van het Verplaatsingsgebied als verblijfsrecreatiegebied. Deze ontwikkelingen hebben plaatsgevonden op grond van een ontheffing van de gemeente en de provincie en het Besluit van Gedeputeerde Staten inzake een artikel 19 lid 2 met een specifieke verklaring van geen bezwaar (15-06-2004). De planonderdelen zoals de ecologische verbindingszones maken echter onlosmakelijk deel uit van het basisalternatief.

Langs het Flaauwe Werk en de Langedijk zijn in het kader van de planvorming voor de inrichting van het Verplaatsingsgebied en de daarop afgestemde toedeling in de landinrichting reeds ecologische verbindingszones aangelegd. De ecologische verbindingen zijn gecombineerd met de aanleg van waterberging voor de toekomstige functie als kampeerterrein van het gehele Verplaatsingsgebied. De vormgeving van de waterberging is afgestemd op de gewenste landschappelijke inrichting gebaseerd op de herkenbaarheid van het verkavelingspatroon.

Met een ontheffing van de gemeente is de uitkomende grond aangebracht in de vorm van zandwallen ten behoeve van de inrichting van het toekomstige verblijfsrecreatiegebied, voor zover het de uitplaatsing van De Klepperstee naar het gedeelte van het Verplaatsingsgebied (aangeduid als Klepperduinen) betreft. De zandwallen zijn vervolgens van beplanting voorzien ten behoeve van de inrichting van het gebied en met name om te zijner tijd over voldoende beschutting te beschikken op deze voor overheersende windrichtingen gevoelige plaats.

Inmiddels is een m.e.r. uitgevoerd voor de kustversterking van de Kop van Goeree, MER Versterking het Flaauwe Werk Goeree (juli 2006). Als uitkomst van het MER is (bestuurlijk) als voorkeursalternatief gekozen voor het alternatief Steunduin-50. De reeds aangebrachte ecologische verbinding langs het

Flaauwe Werk is op grond hiervan aangepast, evenals de reeds aangebrachte landschappelijke inpassing van de toekomstige Klepperduinen langs deze zijde. Het resultaat is een landschappelijke zone die varieert in breedte van 23 m tot 32 m, deze zone ligt tussen het fietspad onderlangs het Flaauwe Werk en het toekomstige kampeerterrein in. Deze zone bestaat uit een kwelsloot die varieert in breedte en enkele poelen. Daarlangs zijn enkele duinen aangelegd met een hoogte van maximaal 5 m. Deze zone bestaande uit duinen varieert in breedte van 15 m tot 25 m is deels ingeplant. De zone als geheel heeft de functie van natte ecologische verbinding (onderdeel Salamander route) en landschappelijke inpassing van het kampeerterrein. De zone is als gevolg van de kustversterking aanzienlijk versmald. De natuurwaarden van die zone zijn volgens het MER Het Flaauwe Werk enigszins vergroot als gevolg van de compensatie van deze natuurwaarden in de vorm van een grote poel met omliggend natuur- en duingebied van circa 1 ha. Dit natuurterrein is aangelegd aan de westzijde van de aansluiting van de ecologische verbinding langs de Langedijk (noord-zuid) op de Salamanderroute langs het Flaauwe Werk (oost-west).

Overige uitgevoerde werken als onderdeel van het basisalternatief zijn:
- rotonde Vrijheidsweg ten behoeve van aansluiting De Klepperstee en Verplaatsingsgebied;
- aanleg hoofdontsluiting Verplaatsingsgebied met fietsaansluiting op fietspad langs de kust;
- aanleg fundering voor ontsluiting Klepperduinen;
- aanleg verkeersplateau aansluiting Vrijheidsweg/faunapassage bij Langedijk;
- aanleg rotonde in Vrijheidsweg ter hoogte van de ontsluiting van het parkeerterrein/dagrecreatieve voorzieningen;
- uitbreiding dagparkeerterrein en ontsluiting via rotonde Westerweg van dit parkeerterrein;
- autoluw maken Westerweg.

Vaststaande uitgangspunten voor de inrichting

Vaststaande elementen voor het toekomstige gebruik van het Verplaatsingsgebied kunnen onderverdeeld worden in verschillende aspecten, te weten:

Ruimtelijk
- Bij de zonering van het Verplaatsingsgebied (ter voorkoming van hinder en overlast) zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:
  - verblijfsrecreatieve voorzieningen scheiden van dagrecreatieve voorzieningen teneinde geluidsoverlast te voorkomen;
  - toeristische kampeermiddelen situeren in de omgeving van de dagrecreatieve voorzieningen, omdat door kort verblijvende recreanten hiervan meer gebruik wordt gemaakt dan door bezoekers aan vaste standplaatsen.
- Dit leidt tot de volgende indeling van het gebied:
  - het verblijfsrecreatieve deel ligt ten westen van de Westerweg, waarbij de vaste standplaatsen in het westelijk deel liggen en de toeristische standplaatsen in het oostelijk deel zijn gesitueerd (Klepperduinen);
  - het terrein ten oosten van de Westerweg is voor het dagrecreatieve deel gereserveerd.
- Bij de uitvoering van het voornemen zal de woning "De Wulk" in stand worden gehouden.

Recreatie
- De programmatische invulling voor het oostelijke (verblijfsrecreatieve) terreindeel en een klein deel van het westelijke terreindeel van het Verplaatsingsgebied, is getoetst door de Toetsingscommissie en is vervolgens ruimtelijke getoetst. Het programma is door de gemeente geaccordeerd en bestaat uit 427 toeristische verblijfseenheden, groepskamperen en 9 trekkershutten voor het oostelijk deel en 58 vaste standplaatsen en een streekeigen hotel voor het westelijke deel (zie ook de tabel in bijlage 4).
- De toeristische standplaatsen van Klepperduinen hebben een oppervlakte van 150 m² en een eigen toiletvoorziening op de standplaats.
- De hoofdaansluiting van Klepperduinen takt aan op de centrale ontsluitingsweg, de centrale voorzieningen zijn direct bij de entree gesitueerd.
- Nabij de centraal gebouwde voorzieningen zoals horeca, receptie en dienstwoning, zijn ook de centrale parkeervoorzieningen voor bezoekers gesitueerd.
- De programmatische invulling voor het dagrecreatieve gebied behelst in ieder geval tennisbanen, een tennishal met horecavoorzieningen en een evenemententerrein.

Natuur, landschap en water

- Bestaande zandwallen blijven behouden.
- De recreatieterreinen worden voorzien van een beplantingszone van ten minste 10 m als overgang naar het omringende landschap; voor de landschappelijke inpassing van Klepperduinen is hierin reeds voorzien, aan de zijde van het Flaauwe Werk wordt volstaan met 5 m beplanting en duinreliëf in verband met de ruimte claim van de kustversterking.
- De Oude Nieuwlandse Wetering blijft als cultuurhistorisch waardevol element gehandhaafd.
- Er vindt peilverandering in het kader van de landinrichting plaats.
- De Westerweg is een te handhaven element vanuit cultuurhistorisch oogpunt.
- De aangrenzende ecologische verbindingszone langs de Langedijk en het natte ecologische gebied (als onderdeel van de Salamanderroute) langs de zeedijk aan te leggen in het kader van de kustversterking dienen door de landschappelijke inpassing van de kampeerterreinen te worden versterkt. Dit is als volgt reeds uitgewerkt: langs de Langedijk is voorzien in een hoekige vormgeving die inspeelt op het oost-west gerichte slotenpatroon, aan te brengen beplanting versterkt het ritme en de schaal van het oorspronkelijke landschap; en langs het Flaauwe Werk is de ecologische verbinding en de landschappelijke inpassing geïntegreerd in een reeds aangelegd duinlandschap.

Verkeer

- De dagrecreatieve voorzieningen en het parkeerterrein in het oostelijk deel van het Verplaatsingsgebied worden via een parallelweg rechtstreeks naar de Vrijheidsweg ontsloten met een rotonde.
- Dit parkeerterrein in het oostelijk deel is uitgebreid binnen het Verplaatsingsgebied ten behoeve van de samenhang met de ontwikkeling van een evenemententerrein en een collectieve dagrecreatieve voorziening in het oostelijk deel van het Verplaatsingsgebied.
- Het oppervlak van dit parkeerterrein bedraagt na de uitbreiding circa 1,5 ha.
- De Westerweg tussen de Vrijheidsweg en het fietspad langs het strand is alleen bestemd voor langzaam verkeer (met uitzondering van bestemmingsverkeer).
- Het langzaam verkeer op de openbare wegen in en rond het Verplaatsingsgebied wordt gescheiden van het autoverkeer afgewikkeld over vrijliggende fietspaden.
- Op de Vrijheidsweg gelden de volgende snelheidsregimes:
  - ten westen van de Langedijk: 80 km/h;
  - tussen de Langedijk en de Westerweg: 50 km/h;
  - ten oosten van de Westerweg: 60 km/h.
- De centrale ontsluiting van het Verplaatsingsgebied en het terrein van De Klepperstee wordt via een centrale aansluiting op de Vrijheidsweg vormgegeven als rotonde. Binnen het Verplaatsingsgebied ligt een centrale weg ter ontsluiting van de overige vaste standplaatsen (buiten Klepperduinen).
- Er is een rechtstreekse langzaamverkeersontsluiting vanaf Klepperduinen op de Westerweg (ter hoogte van de (deels overdekte) dagrecreatieve voorzieningen) naar het fietspad langs het strand.
- Op het terrein van Klepperduinen:
  - ligt een centraal parkeerterrein voor bezoekers van Klepperduinen nabij de aansluiting op de Vrijheidsweg;
  - wordt het parkeren voor de gasten (de toeristische kampeerders) van het terrein decentraal georganiseerd in de nabijheid van de kampeervelden;
  - is het voetgangersverkeer gescheiden van overig verkeer.
- Er is een solitaire oversteek aan de Vrijheidsweg voor langzaam verkeer ter hoogte van de Langedijk.

Overig

- Er wordt riolering in het gebied aangelegd.

Variabele elementen

Nog variabele elementen voor de inrichting van het Verplaatsingsgebied zijn de volgende:

- de watergangen buiten de Oude Nieuwlandse Wetering in het Verplaatsingsgebied hoeven niet persé op de huidige locatie gehandhaafd blijven; de kenmerkende – in hoofdzaak oost-west gerichte – richting van de watergangen vormt een ontwerpuitgangspunt voor de inrichting van de recreatieterreinen;
- de zomer- en winterpeilen kunnen worden aangepast;
- de locatie van bebouwing voor het groepskamperen, trekkershutten en het streekeigen hotel in het Verplaatsingsgebied kan worden gewijzigd;
- er is nog geen ontwerp voor de verschillende bebouwingselementen zoals voor het groepskamperen en het streekeigen hotel, hetzij iets traditioneels passend in de streek of een meer futuristisch als duinhotel deels onder de grond;
- de nadere invulling van het dagrecreatieve gebied en de situering van daarbij behorende bebouwing is nog niet bekend;
- de situering van het decentraal parkeren voor de toeristische kampeerders op parkeerterreinen op Klepperduinen is nog niet definitief, er is alleen ruimte gereserveerd van 0,9 ha;
- de invulling van het westelijke deel van het Verplaatsingsgebied is nog grotendeels onbekend; er zal echter ruimte moeten worden geboden aan (delen) van te verplaatsen kampeerbedrijven uit het zandwallengebied; het betreft vooral bedrijven met vaste standplaatsen.

2.3.3. Overig zandwallengebied

Doelstelling op hoofdlijnen

Het Verplaatsingsgebied staat ten dienste van de kwaliteitsverbetering van zowel verblijfsrecreatie als natuur en landschap, in het gehele zandwallengebied. In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak is geconstateerd dat de natuur en landschapswaarden van de zandwallen beperkt zijn als gevolg van de inrichting en het intensieve gebruik van de verblijfsrecreatie in het zandwallengebied. De zandwallen zouden meer samenhang en groene omgevingsruimte moeten krijgen en er zou een beter en gericht onderhoud moeten plaatsvinden aan de hand van beheersplannen. De verbetering van natuur en landschapswaarden kan onder meer gestalte krijgen door uitplaatsing van kampeerterreinen of delen daarvan naar het Verplaatsingsgebied. Door deze uitplaatsing ontstaat ook meer ruimte voor verblijfsrecreatie die aangewend kan worden voor kwaliteitsverbetering van deze accommodatievorm. Daarnaast wordt beoogd meer ruimte in het zandwallengebied te krijgen door het uitplaatsen van sport- en spelvoorzieningen naar het oostelijke deel van het Verplaatsingsgebied, ten oosten van de Westerweg.

Op dit moment is echter slechts één initiatief bekend, namelijk van De Klepperstee, om het bestaande terrein te herinrichten en om kampeermiddelen en een deel van het terrein te verplaatsen naar het Verplaatsingsgebied. Overige initiatieven zijn uit overwegingen van kwaliteitsverbetering gewenst en in het Verplaatsingsgebied is hier ruimte voor. Alle initiatieven voor verplaatsing naar het Verplaatsingsgebied worden getoetst aan hiervoor opgestelde criteria in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak (zie bijlage 5).

Uitgangspunten beschrijving zandwallengebied (overig uitplaatsingsgebied)

Teneinde de veranderingen te kunnen beschrijven in het zandwallengebied wordt gebruikgemaakt van de plannen voor herinrichting van het bestaande verblijfsrecreatieterrein van De Klepperstee. Teneinde de veranderingen te kunnen beschrijven van andere locaties van kampeerterreinen in het zandwallengebied, wordt gebruikgemaakt van de algemeen voorkomende knelpunten in het zandwallengebied en de criteria die zijn opgesteld om de kwaliteitsverbetering te bereiken.

De belangrijkste criteria die direct betrekking hebben op uitplaatsing naar het Verplaatsingsgebied zijn:

- binnen het Verplaatsingsgebied mogen zich uitsluitend bestaande recreatiebedrijven van de Kop van Goeree vestigen;

- vrijgekomen grond na verplaatsing c.q. opheffing mag uitsluitend worden benut voor verblijfsrecreatie ten behoeven van de noodzakelijke kwaliteitsverbetering van een nabijgelegen recreatiebedrijf voor zover gronden zijn bestemd voor recreatie en indien er sprake is van winst voor natuur en landschap binnen het betreffende gebied;
- de winst voor natuur en landschap is nader gespecificeerd en heeft betrekking op zowel oppervlakte natuur (de oppervlakte natuur in het totale zandwallengebied moet zijn toegenomen in het ongunstigste geval zijn gelijk gebleven) als op het beheer ervan;
- een monitoringsplan moet worden opgesteld om inzicht te verschaffen in de voortgang van de kwaliteitsverbetering op de verlaten (uitplaatsingsgebied) en de nieuwe locatie (Verplaatsingsgebied).

2.4. Basisalternatief

2.4.1. Recreatiepark De Klepperstee

Bij de beschrijving van het basisalternatief voor het Verplaatsingsgebied/plangebied wordt verwezen naar figuur 7.

Situering recreatief programma

Wanneer een deel van het recreatiepark De Klepperstee naar het Verplaatsingsgebied (Klepperduinen) is verplaatst, leidt dit tot een groot aantal ingrepen op het bestaande kampeerterrein. Het zal uiteindelijk resulteren in:
- een terrein ingericht voor uitsluitend seizoen- en jaarstandplaatsen;
- een aanzienlijk lager aantal eenheden dan op de huidige De Klepperstee (724 in plaats van 1.117);
- een inrichting zonder kwalitatieve knelpunten met betrekking tot milieuhygiëne, brandveiligheid en standplaatsgrootte.

Tabel 2.1 Verandering in aantal standplaatsen op De Klepperstee

	huidige situatie	toekomstige situatie
vaste standplaatsen	758	724
toeristische standplaatsen	327	-
trekkershutten	6 (9 mogelijk*)	-
trekkerplaatsen (fietsers/wandelaars)	6	-
camperplaatsen	20	-
groepskamperen	Gr	-
subtotaal toeristische plaatsen	359 + Gr	-
totaal	1.117	724

* Volgens de twee vergunningen zijn 6 + 3 trekkershutten mogelijk, hiervan zijn er slechts 6 gerealiseerd.

(bron: Toetsing recreatiepark De Klepperstee)

Het bungalowterrein wordt niet beïnvloed door de herstructurering van het kampeerterrein.
De totale oppervlakte van het kampeerterrein van De Klepperstee is circa 34 ha (exclusief 6 ha van het bungalowpark). Het aantal eenheden is circa 23 per ha. Dit betekent dat ruimschoots voldaan kan worden aan de kwaliteitseisen van de algemene voorschriften van de kampeervergunning (vervallen per 1-1-2008) van de gemeente (die neerkomen op 35 eenheden per ha) en tegemoet kan worden gekomen aan de kwaliteitseisen van de recreanten en de gewenste productverbreding. Hetzelfde geldt voor het geval er op het centrale deel recreatiewoningen worden gesitueerd van maximaal 70 m², ook dan is er voldoende ruimte aanwezig voor een kwalitatief hoogwaardig terrein.

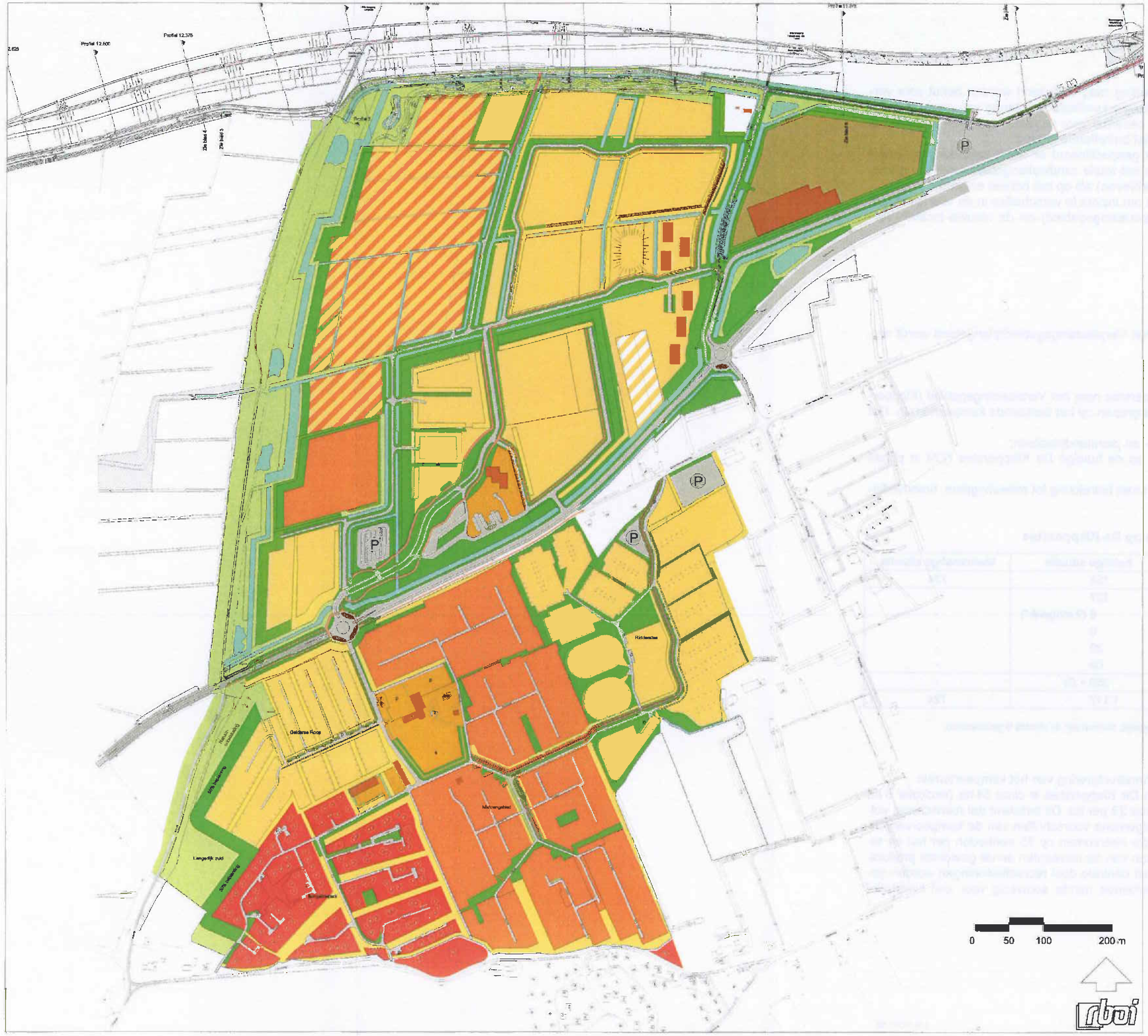

Verklaring:

- Verblijfsrecreatie: vaste standplaatsen
- Verblijfsrecreatie: toeristische en seizoensstandplaatsen
- Verblijfsrecreatie vaste en/of toeristische standplaatsen onder voorwaarden
- Verblijfsrecreatie vaste en/of toeristische standplaatsen
- Recreatiewoningenterrein
- Dagrecreatieve voorzieningen
- Centrale voorzieningen
- Bebouwing
- Wegen
- Parkeerplaats
- Langzaam verkeer (fiets- en wandelpad)
- Opgaande beplanting
- Natuur
- Zandwallen met beplanting
- Watergangen / poel
- Agrarisch

Plangrenzen:

- Grens De Klepperstee
- Grens Verplaatsingsgebied
- Grens tussen plandelen

Figuur 7
Basisalternatief

Het Middengebied dient hiervoor geherstructureerd te worden, het terreindeel Ridderstee biedt ruimte voor verplaatsing omdat dit terreindeel geheel vrijkomt als gevolg van uitplaatsing van toeristische eenheden (naar het verplaatsingsgebied).

Landschap
Bestaande zandwallen blijven behouden, zowel de beschermde historische zandwallen als de later door de onderneming aangebrachte zandwallen. Het kampeerterrein wordt voorzien van een beplantingszone van ten minste 10 m en ingeval van beplanting in combinatie met een zandwal van 5 m breed als overgang naar het omringende landschap. De beplanting en de zandwallen worden conform het groenstructuurplan onderhouden. Bij de herstructurering zullen de kampeermiddelen ten minste 3 m uit de teen van de zandwal worden geplaatst. De beplantingen bestaan uit gebiedseigen sortiment.

Natuur
De voorgenomen droge ecologische verbindingszone die de oude duinen en de jonge duinen verbindt, komt langs de Langedijk te liggen op de aanwezige agrarische kavels en het uit te plaatsen deel van de toeristische plaatsen het terreindeel De Gelderse Roos. In deze ecologische verbindingszone wordt voorzien in de aanleg van poelen. De oppervlakte van deze ecologische verbindingszone (exclusief de Langedijk zelf) bedraagt circa 2 ha. Onder de Vrijheidsweg is een faunatunnel aangelegd ten behoeve van het migreren van kleinere diersoorten.

Water
Er is geen waterberging op het terrein, het drainagesysteem is voorzien van een pomp die het water afvoert naar het aangrenzende oppervlaktewater, er is geen wateroverlast in geval van zware buien.

Verkeer en parkeren
De centrale ontsluiting van het Verplaatsingsgebied en het terrein van De Klepperstee is via een centrale aansluiting op de Vrijheidsweg vormgegeven als rotonde. Binnen De Klepperstee ligt een centrale weg ter ontsluiting van de vaste standplaatsen op dit terrein. De hoofdaansluiting en hoofdontsluiting van De Klepperstee blijft op de huidige locatie gehandhaafd.

Het langzaam verkeer op de openbare wegen langs De Klepperstee (langs de Vrijheidsweg) wordt gescheiden van het autoverkeer afgewikkeld over vrijliggende fietspaden. Oversteken over de Vrijheidsweg voor langzaam verkeer zijn er ter hoogte van de Langedijk, de rotonde bij de hoofdingangen van De Klepperstee en Verplaatsingsgebied en bij de rotonde van de Westerweg.
Op het kampeerterrein wordt langs de hoofdontsluiting het langzame verkeer eveneens gescheiden afgewikkeld via vrij liggende voet- en fietspaden.

Het parkeren op De Klepperstee vindt plaats op de in de toekomst zeer ruime standplaatsen. Daarnaast is voorzien in vier parkeerterreinen: één bij de centrale voorzieningen, één tussen de Gelderse Roos en het bungalowpark en twee bij de Vrijheidsweg in Ridderstee. De gezamenlijke oppervlakte is 7.880 m², er wordt ruimte geboden aan 315 auto's. Dit betreft circa 44% van het aantal standplaatsen, en is ruimschoots voldoende voor het parkeren van de bezoekers van de campinggasten, bezoekers van de centrale voorzieningen en het personeel.

2.4.2. Verplaatsingsgebied

Bij de beschrijving van het basisalternatief voor het Verplaatsingsgebied/plangebied wordt verwezen naar figuur 7.

Situering recreatief programma
Verblijfsrecreatie
Het Verplaatsingsgebied bestaat uit een gebied omsloten door de Vrijheidsweg, de Langedijk en het Flaauwe Werk; het gebied wordt doorsneden door de Westerweg. Het gebied ten westen van de Westerweg is beoogd als verblijfsrecreatiegebied voor twee of meer recreatiebedrijven in de vorm van kampeerterreinen, groepsaccommodatie en een hotel. Naar dit gebied kunnen kampeerterreinen en groepsaccommodaties uit het zandwallengebied worden verplaatst. Het

gaat daarbij om de verplaatsing van toeristisch gebruikte standplaatsen (alleen in het zomerseizoen kampeermiddelen aanwezig van wisselende recreanten) naar het oostelijk deel van het Verplaatsingsgebied en de verplaatsing van vaste standplaatsen, waarop de kampeermiddelen het gehele jaar aanwezig zijn, naar het westelijk deel. De verplaatsing van kampeermiddelen is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de gestelde criteria van de Gebiedsgerichte Aanpak. Dit betekent dat de verplaatsing tot aantoonbare kwaliteitsverbetering van zowel het toeristisch-recreatieve product als verbetering van de kwaliteit van het landschap en de natuurwaarden van het zandwallengebied zal leiden. De vestiging van een streekeigen hotel is mogelijk omdat volgens het toetsingsrapport van 2006 voldaan wordt aan het criterium van productdifferentiatie.

De inrichting van het verblijfsrecreatieve deel is met name voor het terreingedeelte Klepperduinen bekend (zie figuur 7). Direct na de aansluiting van de centrale ontsluitingsweg bevindt zich een afslag als hoofdontsluiting van het toeristische kampeerterrein met 431[1)] toeristische standplaatsen (zie bijlage 4). Direct bij de entree van Klepperduinen zijn de centrale voorzieningen (receptie, horeca) en de dienstwoning gesitueerd. De kampeermiddelen zijn verdeeld over verschillende kampeervelden die van elkaar gescheiden zijn door zandwallen met beplanting of sloten met beplanting erlangs. De sloten zijn voorzien van natuurvriendelijke oevers aan de zijde van de beplanting. Het kampeerterrein wordt naar de omgeving toe afgeschermd door middel van circa 10 m brede beplantingsstroken. Langs de Westerweg is de beplanting wat smaller en gesitueerd op zandwallen, langs de Vrijheidsweg is de beplanting breder. De oppervlakte van het toeristische kampeerterrein bedraagt circa 18,4 ha. Dit betekent dat er circa 23 standplaatsen per ha aanwezig zullen zijn. Op basis van de Visie verblijfsrecreatie Goedereede 2020 is een maximale dichtheid van 40 toeristische eenheden mogelijk. De standplaatsen krijgen een oppervlakte van circa 150 m² en deels eigen toiletvoorziening op de standplaats. De inrichting is derhalve zeer ruim, hetgeen bijdraagt aan de beoogde kwaliteit en productverbreding.
Nabij de Westerweg is de locatie van een zogenoemd streekeigen hotel voorzien. De nadere invulling en omvang is nog onbekend. Er zijn ideeën die uitgaan naar een hotel in kenmerkende bebouwing van de streek, maar ook ideeën die meer futuristisch van aard zijn en inspelen op bebouwing ingepast in duingebied.
Ten noorden van het streekeigen hotel wordt de groepsaccommodatie gesitueerd.
De gebouwencomplexen hebben een architectuur die aansluit bij de historische kenmerkende architectuur van het eiland.

Voor het westelijk deel is bekend dat, ten behoeve van de uitplaatsing van vaste kampeermiddelen langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg, 54[2)] vaste standplaatsen hier een plaats zullen krijgen (op het westelijke terreindeel van het Verplaatsingsgebied). De beplantingsbreedte langs de zone langs de Langedijk bedraagt 10 m. Er zullen geen centrale voorzieningen worden gerealiseerd. Dit terreindeel zal georiënteerd zijn op Klepperduinen. Het aantal eenheden bedraagt 29 vaste standplaatsen per ha. Op basis van de Visie verblijfsrecreatie Goedereede 2020 zijn maximaal 30 vaste standplaatsen/ha mogelijk. De inrichting is derhalve ruim, hetgeen bijdraagt aan de beoogde kwaliteit en productverbreding. Voor het overige westelijke deel van het Verplaatsingsgebied zijn nog geen concrete plannen voor verplaatsing van (delen van) kampeerterreinen in het zandwallengebied bekend. Op basis van de Visie verblijfsrecreatie Goedereede 2020 is hier de realisatie van maximaal 300 vaste standplaatsen mogelijk.
Mogelijk zal het westelijke gedeelte van het Verplaatsingsgebied zijn agrarische functie behouden of pas in een later stadium van functie deels veranderen. Dit is afhankelijk van de belangstelling voor verplaatsing vanuit de ondernemers, de verwervingskosten en de mate waarin zij aan de eerder gestelde criteria kunnen voldoen.

---

1) In bijlage 4 staat aangegeven dat het om 427 toeristische standplaatsen gaat; echter er worden 4 toeristische standplaatsen toegevoegd van het terrein voor vaste standplaatsen in het Verplaatsingsgebied omdat de beoogde ruimte voor 58 vaste standplaatsen ontbreekt en er maar 54 kunnen worden geplaatst.

2) In bijlage 4 staat aangegeven 58 vaste standplaatsen. Echter de ruimte voor 58 vaste standplaatsen van de beoogde kwaliteit ontbreekt. Er is slechts ruimte voor 54 vaste standplaatsen. De 4 vaste standplaatsen worden geruild tegen 4 extra toeristische standplaatsen op Klepperduinen.

Dagrecreatie
Het gebied ten oosten van de Westerweg is beoogd als dagrecreatiegebied ten behoeve van de verblijfsrecreanten op de hele Kop van Goeree en is gericht op kwaliteitsverbetering van het voorzieningenniveau. Op deze locatie wordt gedacht aan voorzieningen zoals tennisbanen, elkweervoorzieningen en een evenemententerrein. In het kader van de visie van het innovatieplatform (Het moet en het kan anders; 2007) is het de bedoeling dat dit dagrecreatieve gebied een boulevardfunctie krijgt waar de recreanten elkaar bij hoogwaardige voorzieningen ontmoeten.

Verkeer en parkeren
De ontsluiting van het verblijfsrecreatiegebied voor autoverkeer is voorzien vanaf de Vrijheidsweg die in de voorlopige categorisering wegennet van de provincie Zuid-Holland als gebiedsontsluitingsweg is opgenomen. Uitgangspunt is een aansluiting met een rotonde met vrijliggende fietspaden. Op de rotonde is tevens de entree aangesloten van het aan de zuidzijde van de weg gelegen (bestaande) kampeerterrein De Klepperstee.

Het dagrecreatieve terrein wordt door middel van een tweede (reeds aangelegde) rotonde ontsloten vanaf de Vrijheidsweg ter plaatse van de kruising met de Westerweg. Op deze wijze is de ontsluiting van het dagrecreatieve terrein gecombineerd met de ontsluiting van het bestaande parkeerterrein voor het strand. Mogelijk zal dit parkeerterrein in de toekomst worden verlicht.

In het voornemen is tevens het voorstel meegenomen om het snelheidsregime op de Vrijheidsweg te verlagen tot 50 km/h. Hiertoe is, naast de twee genoemde rotondes, een snelheidsremmend kruispuntplateau op de kruising met de Langedijk aangelegd.

Ten behoeve van een goede en veilige bereikbaarheid voor fietsers en voetgangers van het strand en Ouddorp zijn reeds langzaamverkeersroutes aangelegd vanuit het verblijfsrecreatieve deel en langs de Westerweg, die aansluiting zullen hebben op het fietspad langs het Flaauwe Werk (zeedijk) en de Langedijk en het zuidelijke deel van de Westerweg. De rotondes zijn voorzien van vrijliggende fietspaden. Eveneens aangelegd zijn fietspaden tussen Langedijk en de rotonde bij de toegang tot De Klepperstee en het verblijfsrecreatiegebied.

Beoogd wordt het parkeren door de recreanten decentraal op kleinere parkeerterreinen te laten plaatsvinden. Voor het parkeren is voldoende ruimte gereserveerd (0,9 ha).
Daarnaast is ook voorzien in een centraal parkeerterrein bij de centrale voorzieningen voor bezoekers van de campinggasten, bezoekers van de horecagelegenheid en de winkel en voor personeel.

Landschappelijke inpassing
De beoogde verblijfsaccommodatie wordt door middel van een 10 m brede beplantingszone ingepast in de omgeving. Langs de Langedijk is een landschappelijke zone met een breedte van gemiddeld 27,5 m ingericht. Deze zone heeft een wisselende breedte (25-30 m) die een wisseling in maatvoering in de lengterichting van de zone heeft waarin de maatvoering van de oude verkaveling tot uitdrukking komt. De vormgeving van de inrichting van de zone langs de Lange dijk sluit aan op de kenmerken van de strakke polderverkaveling. Deze zone vervult, naast de landschappelijke functie, ook een functie als ecologische verbindingszone (zie ecologie) en als waterberging (zie waterhuishouding). De waterberging en ecologische verbinding langs de Langedijk is reeds gerealiseerd, de randbeplanting nog niet.

De vormgeving van de zone langs het Flaauwe Werk met een gemiddelde breedte van 25 m, sluit aan op de natuurlijke vormen van het duingebied. Deze zone vervult, naast een landschappelijke functie, ook een functie als ecologische verbindingszone (zie ecologie).

Ecologie
De reeds gerealiseerde verbindingszone langs de oostzijde van de Langedijk verbindt de jonge duinen langs de kust verbindt met de Westduinen (oude duinen). Deze zone bevat natte en droge elementen en bestaat uit een zoetwatergang, (ten dele begraasd) hooiland, poelen en

struweel. Onder de Vrijheidsweg is een (droge) faunatunnel aangelegd ten behoeve van het migreren van kleinere diersoorten.
De reeds gerealiseerde versterking van de ecologische verbinding langs het Flaauwe Werk en de Salamanderroute aan de noordzijde van het Verplaatsingsgebied, zijn gecombineerd in één zone. De zone is opgebouwd uit bosjes, hooilanden en twee poelen. Door de zowel droge als natte elementen in de verbindingszone, is de zone geschikt voor soorten van zowel droge als natte duinmilieus. Het verlies aan natuurwaarden door de realisering van de kustversterking Flaauwe werk is in dit werk gecompenseerd door een poel met natuurgebied er omheen van een oppervlakte van circa 1 ha.

De inrichting van het Verplaatsingsgebied beoogt de landschappelijke inrichting van de verblijfs- en dagrecreatieterreinen zodanig uit te voeren dat de beplanting bijdraagt aan de verdere versterking van de aangrenzende ecologische verbindingen. De watergangen in het Verplaatsingsgebied worden voorzien van natuurvriendelijke oevers. Voor een belangrijk deel grenzen beplantingsstroken aan de grazige vegetaties van de kampeervelden.

Voorts zal het boselement ten zuiden van het dagrecreatiegebied beter worden onderhouden en aantrekkelijker worden ingericht door ondermeer het realiseren van een poel.

Waterhuishouding

Op grond van het Herinrichtingsplan Ouddorp-West en het provinciaal inrichtingsplan "Natuur en recreatie in het Verplaatsingsgebied" is de waterhuishouding (structuur en peilbeheer) in het plangebied recentelijk grondig gewijzigd. In het basisalternatief wordt aangesloten bij de daarbij gerealiseerde waterstructuur en het ingestelde peilbeheer.
De verlaagd aangelegde zone binnen de natte ecologische verbindingszone langs de Langedijk ten noorden van de Vrijheidweg, heeft een belangrijke waterbergende functie. Ook de in het kader van natuurontwikkeling aangelegde poelen hebben een waterbergende functie, ondanks dat zij onder normale omstandigheden zijn geïsoleerd van het watersysteem. In totaal bezit de waterstructuur in het Verplaatsingsgebied circa 15% aan oppervlaktewaterberging. Hiermee is, ook bij extreme neerslag, de kans op wateroverlast klein.
Bij de inrichting van het slotenpatroon zijn doodlopende watergangen zoveel mogelijk voorkomen, waardoor watercirculatie mogelijk blijft. Daarnaast worden de oevers zoveel mogelijk natuurvriendelijk ingericht, waardoor het zelfreinigend vermogen wordt geoptimaliseerd. Watercirculatie en natuurvriendelijke oevers komen ten goede aan de waterkwaliteit.
Ook de functieverandering binnen het Verplaatsingsgebied van agrarisch naar recreatie geeft een kwaliteitsimpuls. Door de functieverandering vermindert het gebruik van mest en bestrijdingsmiddelen sterk, waardoor ook de belasting met deze stoffen van bodem en (grond)water sterk wordt gereduceerd.
Aansluitend bij de trits van WB21 (Advies van de commissie waterbeheer 21^{e} eeuw) wordt verhard oppervlak zoveel mogelijk afgekoppeld van de riolering. Hiermee wordt de riolering niet belast met relatief schoon water en wordt water langer in het gebied vastgehouden en geborgen.

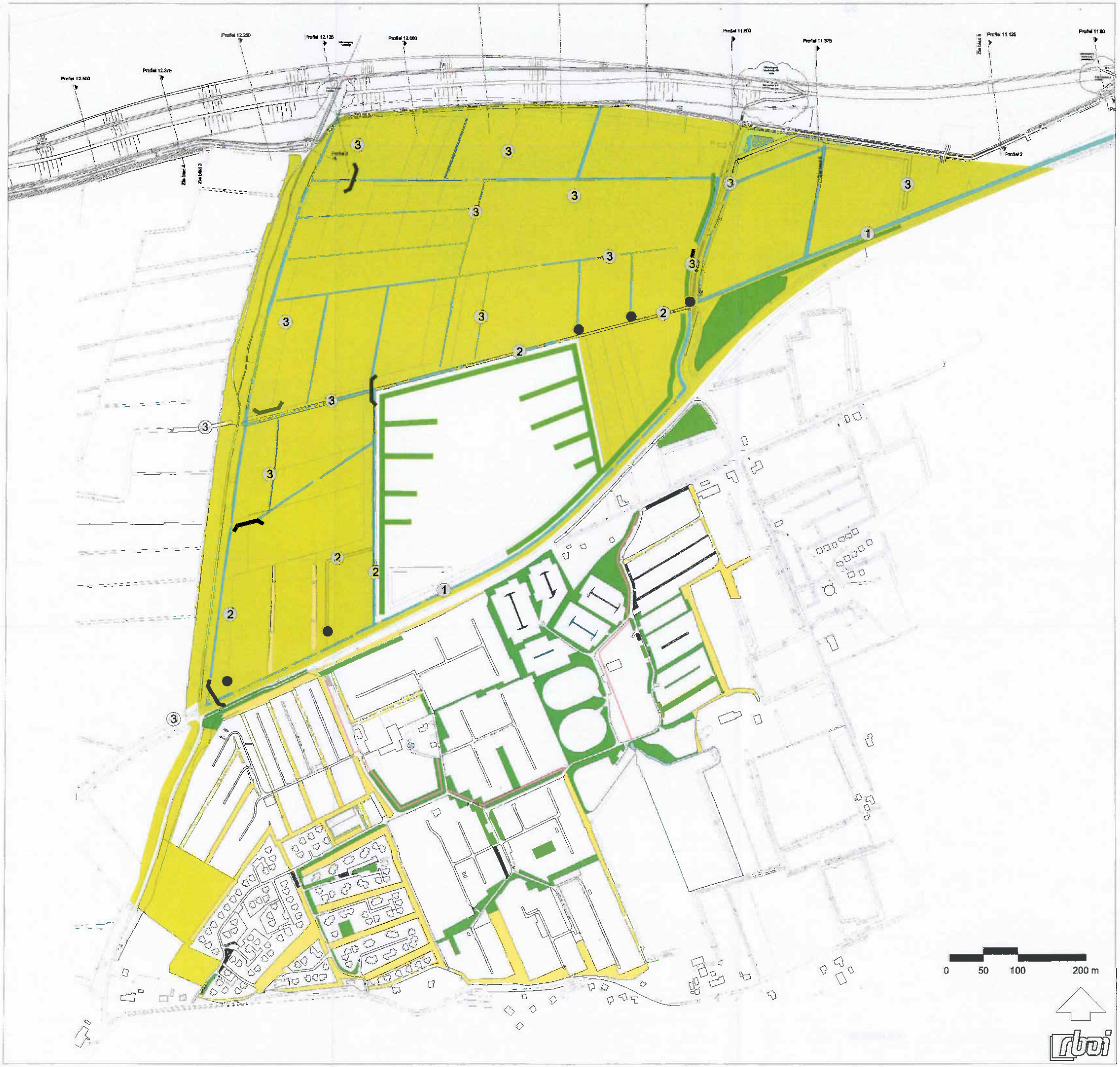

Verklaring:

- Opgaande beplanting
- Natuur
- Zandwallen met beplanting
- Watergangen / poel
- Agrarisch

peilmaten:

1. zomerpeil +0.80 winterpeil +0.50
2. zomerpeil +0.50 winterpeil +0.25
3. zomerpeil +0.05 winterpeil -0.25

- inlaat
- stuw

Figuur 8
Water, ecologie en landschap
(uitgangssituatie)

3. Bestaande milieusituatie, autonome ontwikkeling en effecten basisalternatief

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk zal per milieuaspect worden ingegaan op de effecten die het uitvoeren van het basisalternatief op het milieu heeft. Als referentiekader zullen hierbij eerst per aspect de uitgangssituatie, te beschouwen in de methodiek als huidige situatie (HS), en autonome ontwikkelingen (AO) worden omschreven van het plangebied en de directe omgeving daarvan. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die zich (naar alle waarschijnlijkheid) zullen voordoen wanneer het voornemen niet zal worden uitgevoerd. Na de HSAO te hebben beschreven, komen de milieueffecten van het basisalternatief aan de orde.
Bij de beschrijving van de effecten van het plangebied wordt onderscheid gemaakt tussen het Verplaatsingsgebied en het recreatiepark De Klepperstee.

In dit MER komen de volgende milieuaspecten aan de orde:
- bodem, grond- en oppervlaktewater;
- ecologie;
- landschap en cultuurhistorie;
- verkeer;
- woon- en leefmilieu.

3.2. Bodem en water

3.2.1. Werkwijze

In deze paragraaf wordt voor de aspecten bodem en water achtereenvolgens ingegaan op de uitgangssituatie, de autonome ontwikkelingen en de effecten van het basisalternatief. Hierbij wordt ingegaan op de effecten voor het totale plangebied waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen het Verplaatsingsgebied en De Klepperstee.

Het opstellen van deze paragraaf is onder meer gebruikgemaakt van het Herinrichtingsplan Ouddorp-West, provinciaal inrichtingsplan "Natuur en recreatie in het Verplaatsingsgebied", Waterstructuurplan Goeree-Overflakkee en informatie die is aangeleverd door het waterschap Hollandse Delta. In een gesprek met het waterschap zijn de beschreven effecten besproken en waar nodig aangevuld of aangescherpt.

3.2.2. Uitgangssituatie

Bodem

Morfologie

Het verplaatsingsgebied is van oorsprong een strandvlakte, die later ingepolderd is. Het gebied heeft van oorsprong een vlakke ligging. Als gevolg van het agrarische gebruik is het gebied verder geëgaliseerd en ontwaterd waardoor het oorspronkelijke microreliëf is verdwenen en het krekenpatroon is omgezet in een strak slotenpatroon.
In de uiterste zuidwesthoek van het Verplaatsingsgebied zijn twee zandwallen gerealiseerd ten behoeve van het agrarische gebruik van de ontgraven akkers. De zone langs de Langedijk, alsmede recreatiepark De Klepperstee wordt aangemerkt als een zandwallengebied. Dit gebied heeft van nature een meer glooiend karakter.

Belasting meststoffen en bestrijdingsmiddelen

Het Verplaatsingsgebied is momenteel grotendeels in gebruik voor akkerbouw en tuinbouw (bloemzaadteelt). Deze gebruiksvorm heeft tot gevolg dat er gebruikgemaakt wordt van bemestingsstoffen en bestrijdingsmiddelen, met bodemverontreiniging tot gevolg. In de zone langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg is het gebied in gebruik als kampeerterrein en als grasland. De belasting met meststoffen en bestrijdingsmiddelen is hier beperkt.

VERKLARING:

- hoofdwatergang
- (zoute) kwelsloot
- watergangen
- duinen
- opgaande beplanting
- zandwal
- helm
- duindoornstruweel
- plas-dras strook
- gras (maaibeheer)
- gras (begrazing)
- schouwstrook/wandelpad

- salamanderroute
- eco-duiker

peilmaten:

- (1) zomerpeil +0.80 winterpeil +0.50
- (2) zomerpeil +0.50 winterpeil +0.25
- (3) zomerpeil +0.05 winterpeil -0.25

- inlaat
- stuw

Figuur 9
Water, ecologie en landschap
(basisalternatief)

De Klepperstee bestaat uit kampeerterrein, de belasting met meststoffen en bestrijdingsmiddelen is in dit gedeelte van het plangebied gering. Kenmerkend voor de morfologie van dit gebied zijn de zandwallen langs de oorspronkelijk agrarische kavels.

Watersysteem

Grondwater

De watergang langs het Flaauwe Werk en mogelijk ook een aantal andere waterlopen staan onder invloed van kwel. Het grondwater langs deze zeekering is overwegend brak. De chloridengehalten in de kwel variëren tussen 500 en 4.000 mg/l. Verder ligt het plangebied grotendeels in een infiltratiegebied. De infiltratiesnelheid is beperkt (maximaal 0,5 mm/dag).
De grondwaterstanden in het plangebied zijn relatief laag: grondwatertrap V en VI. Dit betekent dat de grondwaterstanden in de zomer meer dan 1,2 m onder het maaiveld liggen, terwijl in de winter de grondwaterstanden variëren van 0,2 tot 0,8 m onder maaiveld.
In het verleden lag het plangebied in een grondwaterbeschermingsgebied rondom de grondwaterwinning Kleistee. De grondwaterwinning ter plaatse is gestopt, waardoor het milieubeschermingsgebied voor grondwater is vervallen.

Oppervlaktewaterkwantiteit

Het watersysteem en het peilbeheer in het Verplaatsingsgebied zijn afgestemd op het agrarisch gebruik. Het op de agrarische functie afgestemde peilbeheer is tegennatuurlijk en kunstmatig (hoge zomerpeilen en lage winterpeilen). Hierdoor moet in natte perioden snel water worden afgevoerd, in droge perioden moet snel water worden aangevoerd. Het peilbeheer veroorzaakt daarnaast verdroging, onder meer vanwege de grote behoefte aan beregeningswater in droge perioden. Hiervoor wordt water van elders aangevoerd. Dit is in strijd met het huidige waterbeleid (ieder gebied moet zoveel mogelijk in zijn eigen waterbehoefte voorzien). De huidige watervoorziening voor de landbouw vormt dan ook een knelpunt. Het Verplaatsingsgebied maakt onderdeel uit van polder het Oude Nieuwland, waar een zomerpeil van NAP 0,05 m en een winterpeil van NAP -0,25 m wordt gehandhaafd.
Het oppervlaktewater in De Klepperstee bestaat uitsluitend uit enkele verspreid voorkomende en geïsoleerde poelen. De waterkwaliteit van deze poelen is niet bekend. Beregening speelt, als gevolg van de voornamelijk recreatieve functies in dit gebied, geen rol. Het gehele plangebied watert via de doorgang van de Oude Nieuwlandse Wetering door de Langedijk in westelijke richting af. Overtollig water wordt buiten het plangebied met gemaal Kilhaven uitgeslagen op de Grevelingen. De Klepperstee ligt in een ander peilgebied van polder het Oude Nieuwland, hier wordt een zomerpeil van NAP 0,8 m en een winterpeil van NAP 0,5 m gehandhaafd.

Oppervlaktewaterkwaliteit

De waterkwaliteit in het plangebied is matig en voldoet niet aan de normen voor basiskwaliteit (de MTR-normen uit de 4^{e} nota Waterhuishouding). Met name de hoge concentraties aan fosfaten vormen een probleem. Met een concentratie van 0,65 - 0,75 mg/l wordt de MTR-norm meer dan 5 keer overschreden. Het stikstofgehalte (2,2 - 2,3 mg/l) benadert de MTR-norm. Van de geïsoleerde poelen in De Klepperstee en de EVZ zijn geen waterkwaliteitsgegevens bekend.
De chloridengehalten (zoutgraad) van het oppervlaktewater variëren sterk in het plangebied (300 - 1.000 mg/l), maar neemt globaal af van oost naar west. Door het brakke grond- en oppervlaktewater treedt verzilting op, hetgeen als knelpunt wordt ervaren door de landbouw. Het doortrekken en isoleren van de kwelsloot draagt bij aan de verziltingbestrijding doordat het zoute water uit de kwelsloot zich niet langer mengt met het relatief zoete water in de polder.

Waterkeringen

De waterkeringen in het gebied worden gevormd door:
- het Flaauwe werk: primaire waterkering;
- de Langedijk : secundaire waterkering.

3.2.3. Autonome ontwikkelingen

Wanneer in het Verplaatsingsgebied geen functieverandering plaatsvindt, worden voor de middellange termijn geen specifieke ingrepen voor de aspecten bodem en water verwacht. Door een aangescherpt milieubeleid in de toekomst, bestaat de verwachting dat het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen verder wordt gereduceerd. De uit- en afspoeling van ver-

ontreinigende stoffen naar bodem, grond- en oppervlaktewater neemt daarmee ook af, hetgeen een positief effect zal hebben op de kwaliteit.

Geconstateerd is dat de zeedijk – Flaauwe Werk – een zwakke schakel vormt in de zeewering. Een m.e.r.-procedure voor versterking van deze waterkering is reeds gevolgd. In het onderzoek zijn zowel zeewaartse als landinwaartse versterkingsvarianten onderzocht. Inmiddels is gekozen voor en begonnen met een landinwaartse verzwaring. De sloot onderlangs het Flaauwe Werk is reeds, vooruitlopend op de kustversterkingsmaatregelen, verlegd. Volgens het MER "Versterking Flaauwe Werk Goeree" (juli 2006) heeft de totale kustverzwaring geen waterhuishoudkundige effecten op het plangebied.
De meest noordelijke strook (10 à 15 m) van het plangebied ligt binnen de beschermingszone van de waterkering. Voor werkzaamheden binnen deze zone is een vergunning op grond van de Keur van het waterschap aangevraagd.

3.2.4. Toetsingscriteria

Realisatie van het voornemen kan effecten hebben op abiotische omstandigheden (bodem en water). De effecten voor bodem en water worden beoordeeld op basis van onderstaande criteria.

Bodem
- Belasting van bodem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen.
- Verandering van de morfologie.

Waterkwantiteit
- Afvoer water.
- Inlaatwater.
- Wateroverlast.
- Verdroging.

Waterkwaliteit
- Belasting grond- en oppervlaktewater.
- Zelfreinigend vermogen.

3.2.5. Effecten van het basisalternatief op bodem en water

Paragraaf 2.3 beschrijft het basisalternatief (zie figuur 8). Onderstaand wordt ingegaan op de effecten van het basisalternatief voor bodem en de waterhuishouding voor zowel het Verplaatsingsgebied als De Klepperstee. Aangezien het om lokale ingrepen gaat, is een effect op het watersysteem in de omgeving niet te verwachten.

Verplaatsingsgebied

Bodem

Belasting van bodem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen

Op de beoogde verblijfsrecreatieterreinen worden, in tegenstelling tot het huidige agrarische gebruik, niet of nauwelijks meststoffen en bestrijdingsmiddelen gebruikt. Hiermee neemt de belasting van de bodem met verontreinigde stoffen sterk af.

Verandering van de morfologie

In het kader van het voornemen (beschutting voor de recreanten) worden in het plangebied zandwallen aangelegd. Fysiek wordt hiermee afgeweken van het ter plaatse aanwezige vlakke polderlandschap, maar wel aangesloten op het omliggende cultuurhistorisch waardevolle zandwallenlandschap.

Waterkwantiteit

Afvoer water

In het kader van de herinrichting wordt de waterstructuur in het Verplaatsingsgebied drastisch gewijzigd. De waterloop langs de noordzijde van de Vrijheidsweg wordt opgewaardeerd tot regionale hoofdwatergang (zie figuur 8), waarmee de Oude Nieuwlandse Wetering deze functie heeft verloren. De kwelsloot onderlangs het Flaauwe Werk wordt met een duiker door de Lan-

gedijk in westelijke richting doorgetrokken. De open verbinding tussen de kwelsloot en de waterloop langs de Langedijk wordt verbroken. Verder wordt een stelsel van ont- en afwateringssloten gerealiseerd, alsmede een aantal poelen in de ecologische verbindingszones (zie ook intermezzo ecologische verbindingszones). Deze poelen zijn geïsoleerd en maken daardoor normaal gesproken geen deel uit van het watersysteem. Bij extreme neerslag zullen de poelen wel een waterbergende functie hebben net als de verlaagde zone langs de Langedijk. Hiermee kan circa 15% van het plangebied in perioden met extreme neerslag worden benut voor waterberging.

In het kader van de herinrichting is voor het Verplaatsingsgebied een nieuw peilbesluit opgesteld. In het Verplaatsingsgebied zullen drie verschillende peilen worden gehandhaafd. Het gehandhaafde peil wordt lager van zuid naar noord af (zie figuur 8).

Intermezzo: ecologische verbindingszones

Op grond van het provinciaal inrichtingsplan "natuur en recreatie in het Verplaatsingsgebied" is in de natte ecologische verbindingszones langs het Flaauwe Werk en de Langedijk als onderdeel van het basisalternatief reeds een aantal waterhuishoudkundige werken, gericht op de toekomstige situatie, gerealiseerd.

Door de geïsoleerde ligging spelen de poelen in de ecologische verbindingszone onder normale omstandigheden geen rol in de waterhuishouding. Ingeval van extreme neerslag hebben zij echter wel een waterbergende functie. De poelen langs het Flaauwe Werk zijn niet dieper aangelegd dan 0,5 m -NAP. Doordat de bodemdiepte van de kwelsloot circa 1 m -NAP is, was de verwachting dat de poelen hierdoor niet onder invloed staan van zoute kwel. Inmiddels is gebleken dat enkele poelen toch met zoute kwel worden gevoed.

De waterloop langs de Langedijk is naar het zuiden doorgetrokken (tot de Vrijheidsweg) en verbreed (circa 7 m breed). Hiermee is de hoeveelheid open water (en dus ook de waterberging) in het gebied vergroot. Daarnaast zijn de oevers natuurvriendelijk ingericht, waardoor het zelfreinigend vermogen van het systeem en daarmee de waterkwaliteit verbetert.

Inlaatwater

Doordat de agrarische functie verdwijnt, is er niet of nauwelijks behoefte aan beregening. De watervraag neemt dus af en daarmee de hoeveelheid water die van elders moet worden ingelaten. Dit draagt bij aan de zelfvoorzienendheid van het systeem.

Wateroverlast

Als gevolg van de functieverandering conform het basisalternatief in het Verplaatsingsgebied neemt de door de waterbeheerder gehanteerde faalkansnorm toe van 1:30 tot 1:70 jaar. Dat wil zeggen dat met een kans van eenmaal in de 70 jaar, 5% van de laagst gelegen delen tijdelijk onder water mogen staan als gevolg van extreme neerslaghoeveelheden. Een indicatieve faalkansberekening van het waterschap wijst uit dan voor een norm van 1:70 circa 8% waterberging aanwezig moet zijn. In het plangebied is met het oog op de realisering van het basisalternatief circa 15% waterberging beschikbaar, de norm voor de toekomstige situatie wordt dan ook ruimschoots gehaald.

Verdroging

Het peilbeheer is in grote mate bepalend voor de grondwaterstanden. In het basisalternatief wordt uitgegaan van het huidige peilbeheer, dit heeft dan ook geen effect op de verdroging.

Waterkwaliteit

Belasting grond- en oppervlaktewater

Doordat de agrarische functie in het Verplaatsingsgebied grotendeels verdwijnt, neemt de belasting van het (grond)watersysteem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen zeer sterk af. Op een kampeerterrein worden dergelijke middelen immers niet of nauwelijks gebruikt. Dit heeft positieve gevolgen voor de waterkwaliteit.

Huishoudelijk afvalwater dat wordt geproduceerd in het Verplaatsingsgebied, wordt via de riolering afgevoerd naar de zuiveringinstallatie en heeft daarom geen effect op het watersysteem ter plaatse. Alle hemelwater wordt afgekoppeld van de riolering. Daarbij wordt schoon verhard oppervlak direct afgekoppeld, oppervlakken met een lichte kans op verontreiniging worden afgekoppeld via een voorzuiverende bodempassage.

Zelfreinigend vermogen
Een groot deel van de waterlopen wordt door middel van natuurvriendelijke oevers geïntegreerd met de aan te leggen groenstroken. De natuurvriendelijke oevers hebben een positief effect op het zelfreinigend vermogen van het watersysteem en daarmee op de waterkwaliteit.

De Klepperstee
Bodem
Belasting van bodem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen
Er zijn geen effecten te verwachten, doordat er geen invloed is op de agrarische functies.

Verandering van de morfologie
Er zijn geen effecten te verwachten, omdat er geen grondverzet zal zijn.

Waterkwantiteit
Afvoer water
In De Klepperstee wordt het aantal verblijfsrecreatieve eenheden verkleind, hierdoor neemt het verhard oppervlak (in beperkte mate) af. Dit heeft een lichte verbetering van de waterhuishoudkundige situatie tot gevolg omdat hemelwater nu minder snel wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater, de kans op wateroverlast neemt hierdoor af.

Inlaatwater
In De Klepperstee vinden geen veranderingen plaats met betrekking tot watervragende functies. Er zijn dus geen effecten te verwachten.

Wateroverlast
Verplaatsing van een deel van het recreatiepark De Klepperstee naar het Verplaatsingsgebied heeft tot gevolg dat meer ruimte ter beschikking komt voor oppervlaktewater, dit wordt ingevuld ten behoeve van natuurontwikkeling door het graven van een aantal poelen. Deze poelen hebben bij extreme neerslag tevens een waterbergende functie. Daarmee neemt de kans op wateroverlast verder af.

Verdroging
Geen effecten te verwachten, omdat de aanvulling van het grondwater niet verandert.

Waterkwaliteit
Belasting grond- en oppervlaktewater
Met betrekking tot De Klepperstee zijn geen effecten te verwachten, omdat vervuilende activiteiten niet toe- of afnemen.

Zelfreinigend vermogen
Ten behoeve van natuurontwikkeling worden een aantal geïsoleerde poelen gegraven. Deze worden voorzien van een natuurvriendelijke oeverinrichting. De poelen maken geen deel uit van het watersysteem en hebben dan ook geen effect op het watersysteem. Het zelfreinigend vermogen van de poelen zelf zal als gevolg van de inrichting goed zijn.

3.2.6. Conclusies en waardering

Met het basisalternatief wordt minimaal aan alle eisen en randvoorwaarden voldaan die de waterbeheerders stellen aan het watersysteem ter plaatse. Op geen van de criteria waarop getoetst wordt is een negatief effect te verwachten. Voor het plangebied wordt een duidelijke verbetering van de bodem, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit verwacht ten opzichte van de huidige situatie. Verder neemt de kans op wateroverlast af en hoeft minder water van elders aangevoerd te worden. Hiermee wordt een goede stap gezet in de richting van een robuust en zelfvoorzienend watersysteem.
In het gebied van De Klepperstee zijn de te verwachten effecten gering.

Tabel 3.1 Beoordeling bodem en water

toetsingscriterium	basisalternatief
Verplaatsingsgebied	
bodem	
- belasting van bodem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen;	+
- verandering van de morfologie	0
waterkwantiteit	
- afvoer water	0
- inlaatwater	+
- wateroverlast	+
- verdroging;	0
waterkwaliteit	
- belasting grond- en oppervlaktewater	+
- zelfreinigend vermogen	+
De Klepperstee	
bodem	
- belasting van bodem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen;	0
- verandering van de morfologie	0
waterkwantiteit	
- afvoer water	0
- inlaatwater	0
- wateroverlast	+
- verdroging;	0
waterkwaliteit	
- belasting grond- en oppervlaktewater	0
- zelfreinigend vermogen	0/+

3.3. Ecologie

3.3.1. Werkwijze

In deze paragraaf wordt de ecologische betekenis van de uitgangssituatie het plangebied en omgeving beschreven, alsmede de effecten die het basisalternatief hierop heeft. Daarnaast wordt een beschrijving gegeven van de betekenis van het plangebied in de ecologische structuur van de Kop van Goeree. Voor de beschrijving van het aspect ecologie wordt in eerste instantie de positie en betekenis van het plangebied binnen de regionale structuur beschreven en vervolgens voor de beide deelgebieden.

Gebruikte gegevens en wijze van effectbeschrijving

Op basis van de beschikbare gegevens van de Natura 2000-gebieden worden de te beschermen gebieden en soorten beschreven en wordt aangegeven hoe deze waarden zullen worden beïnvloed door te verwachten autonome ontwikkelingen. Voor het bepalen van de effecten wordt de ingreep en het verwachte recreatiegedrag in ruimte en tijd geprojecteerd op de huidige situatie en de autonome ontwikkelingen, waarna de ecologische gevolgen worden beschreven.

Verder is gebruikgemaakt van bestaande inventarisatiegegevens met betrekking tot bijzondere soorten (zwaar beschermd en/of Rode Lijst). Deze gegevens zijn afkomstig van onder meer FLORON, SOVON, provincie Zuid-Holland en landelijke en regionale verspreidingsatlassen. Tevens is op basis van veldbezoeken in het voorjaar en de zomer een inschatting gemaakt van de geschiktheid van het gebied voor bijzondere soorten (ecologische quickcan).

Cumulatie

In en rondom de Voordelta en de Duinen van Goeree worden meerdere ontwikkelingen beoogd (kustversterking, ontwikkeling zeereservaat, recreatieve ontwikkelingen) die zullen leiden tot zowel positieve als negatieve ecologische effecten. De Natuurbeschermingswet vereist in dergelijke gevallen een beoordeling voor *"elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied"*. In paragraaf 3.3.5 is dit cumulatieve effect kwalitatief uitgewerkt en is tevens het aandeel van de ontwikkelingen in het plangebied in dit effect bepaald.

3.3.2. Uitgangssituatie

De huidige ecologische situatie in het plangebied wordt weergegeven in figuur 9. De regionale ecologische structuur is afleesbaar uit het streekplankaartfragment in figuur 3.

Beschermde gebieden

Natura 2000: Voordelta

Het Vogel- en Habitatrichtlijngebied de Voordelta (zie figuur 10) betreft het ondiepe zeegedeelte van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta met een totaal oppervlakte van 88.694 ha. Het gebied is door de aanleg van de deltawerken sterk veranderd en bestaat nu uit droogvallende en diepere zandbanken afgewisseld met diepere geulen. Aan de randen liggen een aantal kwelders en slikkige platen. Het gebied vormt het belangrijkste habitat voor gewone zeehond in zuidwest-Nederland. Daarnaast is het gebied van belang voor visetende trekvogels en in mindere mate voor schelpdiereters. De inter-getijdengebieden zijn van belang voor steltlopers en trekvogels. Het gebied is hoog dynamisch, waardoor natuurwaarden continue in beweging zijn.
De aanwijzing van de Voordelta als Vogelrichtlijngebied heeft betrekking op de volgende vogelsoorten (soorten gemarkeerd met een sterretje (*) zijn zogenaamde "kwalificerende soorten" waarvoor het gebied is geselecteerd als Vogelrichtlijngebied): roodkeelduiker*, fuut, kuifduiker*, aalscholver, lepelaar*, grauwe gans, bergeend, smient, krakeend, wintertaling, pijlstaart, slobeend, toppereend*, eidereend, zwarte zee-eend, brilduiker, nonnetje, middelste zaagbek, scholekster, kluut, bontbekplevier, zilverplevier*, drieteenstrandloper, bonte strandloper, rosse grutto, wulp, tureluur*, steenloper en dwergmeeuw. Voor al deze soorten geldt als instandhoudingsdoelstelling het handhaven van de huidige situatie.

De aanwijzing van de Voordelta als Habitatrichtlijngebied heeft betrekking op het voorkomen van de volgende habitattypen:
- permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken [H1110];
- bij eb droogvallende slikwadden en zandplaten [H1140];
- eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met Salicornia ssp. En andere zoutminnende soorten [H1310];
- schorren met slijkgrasvegetatie (Spartinion maritimae) [H1320];
- Atlantische schorren (Glauco-Puccinellietalia maritimae) [H1330].

Voor alle habitattypen geldt als instandhoudingsdoelstelling het behoud van oppervlakte en kwaliteit, met uitzondering van een verbeteringsdoelstelling voor de zandbanken (1110) en zandplaten (1140). Tevens is de aanwijzing gebaseerd op het voorkomen van de volgende soorten: zeeprik, rivierprik, elft, fint, zalm en gewone zeehond.

Figuur 10 Natura 2000-gebieden (bron: ministerie van LNV, 2006)

Duinen van Goeree

geel	Habitatrichtlijn
groen	Vogel- en Habitatrichtlijn
blauw	Toekomstig zeereservaat

Voordelta

Natura 2000: Duinen van Goeree

De duinen ten westen, oosten en zuiden van het plangebied maken deel uit van het habitatrichtlijngebied de Duinen van Goeree (zie figuur 10) dat loopt van de Haringvlietsluizen tot de Brouwersdam, met een omvang van 1.366 ha. De aanwijzing van de Duinen van Goeree als Habitatrichtlijngebied heeft betrekking op het voorkomen van de volgende habitattypen:

- eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met Salicornia ssp. en andere zoutminnende soorten [1310];
- schorren met slijkgrasvegetatie (Spartinion maritimae) [1320];
- Atlantische schorren (Glauco-Puccinellietalia maritimae) [1330];
- embryonale wandelende duinen [2110];
- wandelende duinen op de strandwal met Ammophila arenaria ("witte duinen") [2120];
- vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen") [2130];
- duinen met Hippophae rhamnoides [2160];
- vochtige duinvalleien [2190];
- voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones [6430].

Voor alle habitattypen geldt als instandhoudingsdoelstelling het behoud van oppervlakte en kwaliteit. Het oppervlak van habitattype duinen (2160) mag wel afnemen ten gunste van de habitattypen grijze duinen en vochtige duinvalleien. In de nabijheid van het Flaauwe Werk betreft het habitattypen van duinen en duinvalleien. Tevens is de aanwijzing gebaseerd op het voorkomen van de soorten nauwe korfslak en noordse woelmuis, beide aanwezig in natte duinvalleien.

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)

Delen van het plangebied vormen onderdeel van de PEHS (zie figuur 11). Bescherming van deze structuur vormt een kernpunt van het provinciale ruimtelijke beleid. Langs de Langedijk (westkant) en langs het Flaauwe Werk (noordzijde) is een natte ecologische verbindingszone (EVZ) en de Salamanderroute voorzien. Deze natte EVZ legt een verband tussen het Haringvliet en de Grevelingen door het verbinden van gebieden met grote verschillen in het zoutgehalte van het grond- en oppervlaktewater. Het droge binnentalud van het Flaauwe Werk is aangewezen als droge ecologische verbindingszone. Deze gebieden vormen onderdeel van de PEHS. Doelsoorten voor deze zone zijn: waterspitsmuis, noordse woelmuis, kleine karekiet, ijsvogel, kleine watersalamander, rugstreeppad, libellen, waterjuffers, dikkopjes, gehakkelde aurelia. Voor deze soorten dient ook de ecologische verbindingszone langs de Langedijk te worden ingericht.

Bijzondere soorten

Hieronder worden voor het verplaatsingsgebied en De Klepperstee de flora en fauna afzonderlijk beschreven. Per deelgebied wordt aangegeven welke zwaar beschermde en/of Rode Lijstsoorten aanwezig zijn.

Verplaatsingsgebied

Flora

De Polder Nieuwenoord wordt gekenmerkt door open akkerland (met aardappels, wintertarwe en bloemzaad), intensieve ontwatering, en kruidige bermen. De vegetatie langs de Langedijk is ruig en kruidenrijk: glanshavervegetatie met wilde kruisdistel, goudhaver en gewone agrimonie. Langs het fietspad is echt duizendguldenkruid aangetroffen. De sloten in het gebied worden gekenmerkt door soortenarme eutrofe rietvegetaties.

Figuur 11 Uitsnede streekplan Zuid-Holland zuid, 2003

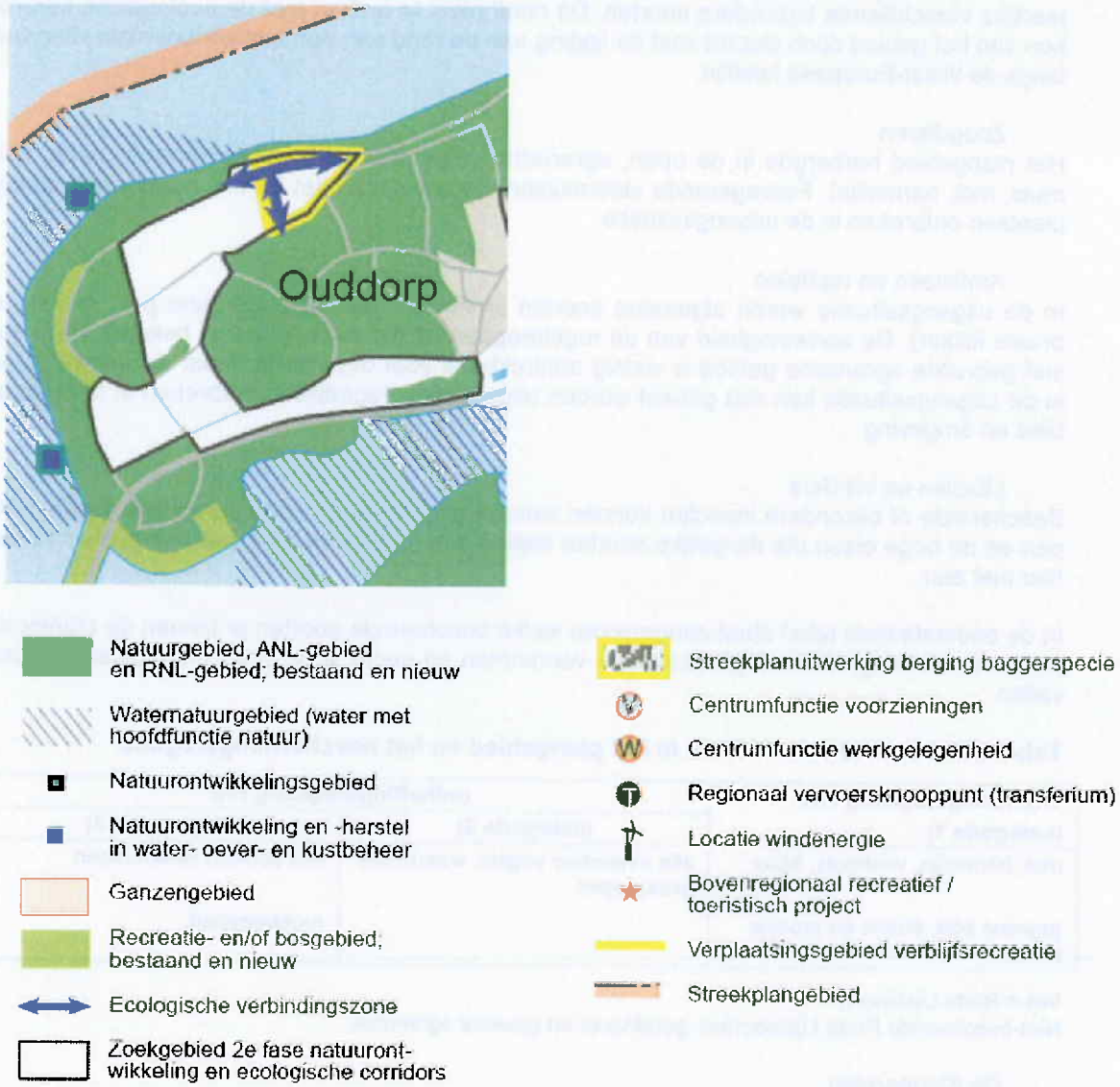

De overgang van polder naar strand wordt bepaald door het Flaauwe Werk. Het verharde dijklichaam is aan beide zijden afgedekt met een zandlaag. Aan de landzijde ligt een diepe kwelsloot met daaropvolgend een aangeplante singel van loofbomen (abelen, vlieren en wilg) met een dichte ondergroei van dauwbraam en grote brandnetel. Deze singel is minder dan 20 jaar oud en maximaal 10 m hoog. Ook de parkeerplaats aan de Langedijk is omzoomd door struweel.

Vogels

Het akkergebied van Polder Nieuwenoord en Polder Het Oude Nieuwland is relatief arm aan broedvogels (bron: SOVON, 2005). Gewone akkervogels als kievit, scholekster en graspieper komen hier voor, meer kritische soorten als veldleeuwerik en gele kwikstaart ontbraken in 2005. Direct buiten het plangebied zijn in 2005 in ruigten en struwelen enkele Rode Lijstsoorten als broedvogel aangetroffen (zomertortel, kneu, patrijs).
In de oevers van de aanwezige watergangen broeden verder wilde eend, bergeend, meerkoet en waterhoen.

Voor het gehele plangebied geldt dat in het voor- en najaar grote aantallen vogels passeren met jaarlijks verschillende bijzondere soorten. Dit heeft niets te maken met de ecologische kenmerken van het gebied doch slechts met de ligging aan de rand van een intercontinentale vliegroute langs de West-Europese kustlijn.

Zoogdieren
Het plangebied herbergde in de open, agrarische uitgangssituatie weinig soorten (haas, veldmuis, mol, hermelijn). Foeragerende vleermuizen vliegen boven het terrein, maar vaste verblijfplaatsen ontbreken in de uitgangssituatie.

Amfibieën en reptielen
In de uitgangssituatie waren algemene soorten amfibieën aanwezig (gewone pad, groene en bruine kikker). De aanwezigheid van de rugstreeppad uit die periode is niet bekend. Het intensief gebruikte agrarische gebied is weinig aantrekkelijk voor deze soort, maar de aanwezigheid in de uitgangssituatie kan niet geheel worden uitgesloten. Hagedissen ontbreken in het plangebied en omgeving.

Libellen en vlinders
Beschermde of bijzondere insecten kunnen worden uitgesloten, gezien de voorkomende biotopen en de hoge eisen die dergelijke soorten stellen aan hun leefgebied; het plangebied voldoet hier niet aan.

In de onderstaande tabel staat aangegeven welke beschermde soorten er binnen de planlocatie (naar verwachting) in de uitgangssituatie voorkomen en onder welk beschermingsregime deze vallen.

Tabel 3.2 Beschermde soorten in het plangebied en het beschermingsregime

vrijstellingsregeling Ffw	**ontheffingsregeling Ffw**	
(categorie 1)	**(categorie 2)**	**(categorie 3)**
mol, hermelijn, veldmuis, haas	alle inheemse vogels, waaronder **graspieper**	alle soorten vleermuizen
gewone pad, bruine en groene kikker		rugstreeppad

Vet = Rode Lijstsoort.
Niet-beschermde Rode Lijstsoorten: goudhaver en gewone agrimonie.

De Klepperstee
Flora
In het zandwallengebied kunnen zes vegetatietypen worden onderscheiden:
1. droge kruidenrijke vegetatie;
2. struweelvegetatie met brem;
3. kruidenrijke eikvarenvegetatie met eik;
4. ruigtekruidenvegetatie;
5. boomrijke vegetatie;
6. kalkrijke droge kruidenrijke grasvegetatie.

1. Droge kruidenrijke vegetatie
Dit vegetatietype wordt vooral gevonden op zuidhellingen en bovenop de zandwallen. Voorkomende soorten zijn muizenoortje, schapenzuring en reukgras. Het zijn soorten van droge, vrij schrale bodems.

2. Struweelvegetatie met brem
Het struweel is een tussenfase in de ontwikkeling van bos, en wordt veelal gevonden bovenop de zandwallen. Brem en witbol vormen een gesloten vegetatie, waarbij vaak soorten van het droge kruidenrijke vegetatietype worden gevonden.

3. Kruidenrijke eikvarenvegetatie met eik
Eikvarens worden vooral gevonden op noord- en oosthellingen van de zandwallen. Dit vegetatietype komt vaak voor in een mozaïekvormig patroon met de voorgaande twee vegetatietypen.

4. Ruigtekruidenvegetatie
De ruigtekruidenvegetatie bestaat uit soorten van voedselrijke bodems, zoals braam, brandnetel en kweek. Deze soorten worden vooral gevonden aan de voet van de zandwallen, maar kunnen soms ook de gehele wal bedekken.

5. Boomrijke vegetatie
Op de zandwallen groeien soorten als zomereik, grauwe abeel, ratelpopulier en lijsterbes. De iep is als gevolg van de iepziekte grotendeels uit het gebied verdwenen. De bomen ontwikkelen zich zeer langzaam en hebben vaak een struikvormig karakter.

6. Kalkrijke droge kruidenrijke grasvegetatie
Deze vegetatie komt voor bovenop de zandwallen en op de zuidhellingen aan de noordkant van het zandwallengebied. Voorkomende soorten zijn echt walstro, gewoon fakkelgras en smalle weegbree.

Wettelijk beschermde soorten in het Uitplaatsingsgebied (en specifiek De Klepperstee) betreffen brede wespenorchis, grasklokje, gewone vogelmelk en grote kaardenbol. Dit zijn allen vrij algemene soorten van graslanden, ruigtes en bosranden. De laatste twee soorten zijn verwilderd vanuit nabijgelegen tuinen.

Vogels
Het recreatiepark De Klepperstee wordt gekenmerkt door een netwerk van zandwallen, die deels zijn voorzien van grazige vegetaties en deels van beplanting. Het gebied vormt een geschikt habitat voor struweelvogelsoorten als zanglijster, merel, roodborst, heggemus, winterkoning, zwartkop, tuinfluiter en tjiftjaf. Daar waar opgaande beplanting aanwezig is, komen ook soorten als boomkruiper, houtduif en vink tot broeden. Broedvogels van de Rode Lijst betreffen huismus, kneu en zomertortel.
Alle broedvogelsoorten worden als extra te beschermen soorten beschouwd ingevolge de Flora- en faunawet.

Zoogdieren
Het recreatiepark De Klepperstee vormt het leefgebied van soorten als bosmuis, egel, huisspitsmuis, mol, hermelijn en wezel. De ten zuiden van het plangebied voorkomende noordse woelmuis is niet in het plangebied aanwezig als gevolg van het ontbreken van geschikt habitat (Atlas van de Nederlandse zoogdieren, 1992).
Naar verwachting heeft het gebied betekenis als jachtgebied voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Vaste verblijfsplaatsen zijn uit dit gebied niet bekend.

Amfibieën en reptielen
Binnen het recreatiepark De Klepperstee is nauwelijks open water aanwezig en zijn alleen bruine kikker en gewone pad aanwezig. Buiten dit gebied is in het zandwallengebied een aantal geïsoleerde poelen aanwezig met betekenis voor amfibieën. Aangetroffen zijn kleine watersalamander, groene en bruine kikker, rugstreeppad en gewone pad (bron: Mostert, 2000). Het winterhabitat is voor deze soorten ruimschoots voorhanden (houtwallen, dicht struweel, etc.). Hagedissen ontbreken in het plangebied en omgeving.

Libellen en vlinders
Beschermde of bijzondere insecten kunnen worden uitgesloten, gezien de voorkomende biotopen en de hoge eisen die dergelijke soorten stellen aan hun leefgebied; het plangebied voldoet hier niet aan. De poelen buiten het plangebied kennen een grote rijkdom aan libellen, doch ook hier zonder beschermde of Rode Lijstsoorten (bron: Mostert, 2000).

In de onderstaande tabel staat aangegeven welke beschermde soorten er binnen De Klepperstee (naar verwachting) voorkomen en onder welk beschermingsregime deze vallen.

Tabel 3.3 Beschermde soorten in het plangebied en het beschermingsregime

vrijstellingsregeling Ffw	ontheffingsregeling Ffw	
(categorie 1)	(categorie 2)	(categorie 3)
brede wespenorchis, grasklokje, gewone vogelmelk en grote kaardenbol bosmuis, egel, huisspitsmuis, bosspitsmuis, mol, hermelijn, bunzing, wezel, haas, konijn gewone pad en bruine kikker	alle inheemse vogels, waaronder **huismus, kneu en zomertortel**	alle soorten vleermuizen

Vet = Rode Lijstsoort.
Niet-beschermde Rode Lijstsoorten: geen.

3.3.3. Autonome ontwikkeling

Kustversterking Flaauwe Werk

Bij het voorkeursalternatief (Binnendijk-50) blijven de werkzaamheden beperkt tot de directe omgeving en leiden ten aanzien van Natura 2000 niet tot vernietiging en verandering van kwaliteit; de eventuele verstoring is van tijdelijke aard (bron: DHV, 2006). Doordat het huidige beheer van zowel de droge als de natte ecologische verbindingszone te wensen overlaat, zijn de beschermde soorten beperkt tot enkele beschermde en/of Rode Lijstsoorten, zoals de rugstreeppad (natte zone). Bij het gekozen alternatief moeten de bestaande natte en droge ecologische zones tijdelijk wijken voor de versterking. De verwachting is dat beschermde soorten na vernietiging en opnieuw inrichten van de beide zones zich zeer waarschijnlijk snel herstellen. Op het nieuwe binnentalud wordt opnieuw een droge ecologische zone gerealiseerd. Onderlangs is voorzien in een nieuwe natte ecologische zone bestaande uit twee onderdelen. Een 14 m brede verbindingszone bestaande uit een natuurlijk ingerichte doorgaande watergang (0,7 ha) en een robuuste natte zone aansluitend op de bestaande ecozone langs de Langedijk (0,4 ha).
Realisering van het Flaauwe Werk heeft dus alleen een tijdelijk effect op de verbindingszones langs de noordrand van het Verplaatsingsgebied.

Jaarrondexploitatie strandpaviljoens

Nabij het plangebied zijn 2 strandpaviljoens aanwezig. C-side bij de strandovergang bij het parkeerterrein Westerweg en Paal 10 bij het Westerduinpad. Momenteel loopt voor deze en andere paviljoens langs de Goereese kust een procedure voor een jaarrond openstelling en een bescheiden uitbreiding. Alle locaties zijn gelegen binnen Natura 2000; uitbreiding zal dus altijd leiden tot areaalverlies, doch de te beschermen habitats en soorten binnen Natura 2000 zijn hier niet in het geding. (*Natuurtoets strandpaviljoens*, RBOI, 2006). Voor elke uitbreiding/legalisering/nieuwbouw zal wel vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet moeten worden verkregen bij de provincie Zuid-Holland.

Zeereservaat in de noordelijke Voordelta

Om de schade aan beschermde natuur door de aanleg van de beoogde Rotterdamse havenontwikkeling Maasvlakte 2 zoveel mogelijk te beperken worden diverse maatregelen getroffen. Ondanks deze maatregelen zal de aanleg van de Maasvlakte 2 leiden tot verlies aan zeenatuur en mogelijk tot kwaliteitsverlies voor de duinen van Voorne en Goeree. Als compensatie voor het verlies aan zeenatuur wordt in de Voordelta een beschermd zeereservaat van ongeveer 25.000 ha ingesteld voor de kust van Voorne, Goeree en Schouwen. Het zeereservaat wordt aan de oostzijde begrensd door de laagwaterlijn. Instelling van het zeereservaat is voorzien in 2008. Het zeereservaat bestaat uit een zeebodemreservaat van 25.000 ha en vier rustgebieden voor vogels en zeehonden (drie permanente en één winterrustgebied) met een totale oppervlakte van 9.500 ha. In het zeebodemreservaat zullen beperkingen gelden voor bodemberoerende visserij. Bij de begrenzing van de rustgebieden is onder andere rekening gehouden met de recreatieconcentratiegebieden. De drie permanente rustgebieden (waaronder de Bollen van het Nieuwe Zand en directe omgeving voor de kust van Schouwen) zijn bedoeld voor specifieke

zeevogelsoorten en zeehonden. Het winterrustgebied (1 november-1 mei) is bedoeld voor de roodkeelduiker en gesitueerd in het Brouwershavense Gat, voor de kust van Renesse. Voor het resterende zeegebied en de stranden zijn geen beperkingen voorzien voor recreatief gebruik. Recreatief gebruik van het zeereservaat in de vorm van zonnen, wandelen en zwemmen blijft mogelijk. In met name de vogelrustgebieden zullen wel beperkingen gelden voor vormen van recreatie die de natuur verstoren, zoals bijvoorbeeld sportvliegen, waterscooters, kitesurfen, scheepvaart en het bezoeken van zandplaten.

3.3.4. Toetsingscriteria

Richtinggevend voor de ecologische toetsing van het voornemen zijn de vereisten en criteria van de Natuurbeschermingswet. Dit vanwege de bijzondere status van de Voordelta en het duingebied als onderdeel van Natura 2000. De toetsing richt zich daarbij op de externe werking van de ingreep als gevolg van de mogelijke verstoring door de recreatie. De totale effecten zullen worden beoordeeld aan de hand van de mate waarin het functioneren van de Natura 2000-gebieden wordt beïnvloed.
Een deel van het plangebied is tevens onderdeel van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Ook in dit verband is een toetsing nodig van zowel de areaalverandering als van mogelijk verstorende effecten. Deze effecten worden apart getoetst omdat de PEHS een andere status en kenmerken heeft dan het Natura 2000-gebied, hetgeen gevolgen heeft voor de wijze van toetsing.

Daarnaast zal worden aangegeven of en in welke mate de ingreep leidt tot strijdigheid met de Flora- en faunawet (met name ten aanzien van zwaar beschermde soorten) en of naar aanleiding hiervan nog aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Ten slotte wordt ook bijzondere aandacht besteed aan eventuele effecten op Rode Lijstsoorten, dit mede met het oog op het provinciale compensatiebeleid ten aanzien van leefgebieden van Rode Lijstsoorten.

De toetsingscriteria zijn als volgt:
- regionale ecologische structuur:
  - areaalverlies Natura 2000/PEHS;
  - verstoring kwalificerende soorten Natura 2000/PEHS;
  - functioneren Natura 2000/PEHS;
- bijzondere soorten;
  - areaalverlies en verstoring leefgebied zwaar beschermde en Rode Lijstsoorten.

In bijlage 3 (beleidskader) zijn de vereisten beschreven die met name worden gesteld door de Natuurbeschermingswet.

Voorgeschiedenis ecologische verbindingzones

In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak beoogden de gemeente Goedereede en de provincie Zuid Holland om in het zogenaamde Verplaatsingsgebied verblijfsrecreatie te realiseren. In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak werd vervolgens een inrichtingsvisie voor het Verplaatsingsgebied opgesteld (als concepttoelichting bestemmingsplan Verplaatsingsgebied april 2000). In het streekplan Zuid-Holland Zuid (2000) is het gebied reeds opgenomen als concrete beleidsbeslissing. Ook de ecologische verbindingen langs de Langedijk en langs het Flaauwe Werk zijn in streekplan aangegeven.

De inrichtingsvisie is een belangrijke bouwsteen voor het basisalternatief. Door in een vroeg stadium alle eisen voor het verplaatsingsgebied bijeen te brengen is een inrichtingsvisie tot stand gebracht waarbij de verschillende functies elkaar versterken. Dit geldt in het bijzonder voor de ecologische verbindingen: deze zijn extra breed geworden door het aansluiten op landschappelijke structuren (Flaauwe Werk en Langedijk), combineren met waterberging en brede landschappelijke inpassing van de toekomstige verblijfsrecreatieterreinen. In het kader van de landinrichting zijn de ecologische verbindingen met waterberging reeds gerealiseerd, vooruitlopend op de realisering van de verblijfsrecreatie.

De realisering van de verblijfsrecreatie heeft vervolgens lang op zich laten wachten, onder meer in verband met de onzekerheden rondom de wijze van kustversterking bij het Flaauwe Werk. In het kader van de uitvoering van de graafwerkzaamheden voor de ecologische verbinding en waterberging langs de Langedijk is veel grond vrijgekomen, die is verwerkt in het verplaatsingsgebied om luwtes te creëren binnen het toekomstige verblijfsrecreatiegebied. Ook de beplanting is reeds aangebracht. De toekomstige percelen voor verblijfsrecreatie worden tot op de dag van vandaag agrarisch gebruikt als akkers.

3.3.5. Effecten van het basisalternatief op ecologie

Beschermde gebieden

In deze paragraaf worden de ecologisch relevante kenmerken van het voornemen nader toegelicht. Areaalverlies en verstoring zijn daarbij de te verwachten effecten. De nadruk bij de onderstaande effectbeschrijving ligt op het aspect verstoring aangezien dit zich in beginsel over een veel groter areaal kan uitstrekken dan het aspect areaalverlies.

Natura 2000

Areaalverlies

De beoogde ontwikkelingen vinden plaats buiten Natura 2000; areaalverlies is daarom niet aan de orde.

Verstoring

Tijdens de bouwwerkzaamheden is er door het gebruik van zwaar materieel sprake van enige extra geluidsproductie. Het Natura 2000-gebied Voordelta zal hier niets van merken aangezien dit gebied door een hoge dijk wordt afgeschermd van het plangebied. De afstand tot de duinen bedraagt circa 500 m zodat ook hier nauwelijks sprake zal zijn van verstoring.

Het plan is niet gericht op een toename van de aantallen recreanten, maar op het uitplaatsen van in totaal 362 toeristische standplaatsen en de groepsaccommodatie naar het Verplaatsingsgebied. Concreet betekent dit dat de recreatiedruk op het aangrenzende duin- en zeegebied aan de noordzijde (beide Natura 2000) niet verandert. Voor een aantal recreanten zal het strand enkele honderden meters dichterbij komen te liggen, doch het is niet te verwachten dat bij een gelijkblijvend aantal standplaatsen het strandbezoek daardoor zal toenemen. Voor het overgrote deel van de recreanten is regelmatig strandbezoek nu reeds de reden voor een verblijf. De recente *Passende beoordeling huidig en toekomstig gebruik in Natura 2000-gebied Voordelta* (Poot, 2007) geeft bovendien aan dat wandelaars en andere activiteiten op het strand, in vergelijking tot de andere gebruiksvormen in de Voordelta, een verwaarloosbare invloed hebben op het voorkomen van vrijwel alle te beschermen soorten en habitats.
Ten aanzien van de Westduinen ten zuiden van het plangebied, is er in theorie sprake van een afname van de recreatiedruk, doordat in het aangrenzende recreatiegebied het aantal standplaatsen wordt verlaagd. In de praktijk zal dit effect echter niet merkbaar zijn, aangezien het duingebied niet toegankelijk is en blijft en bovendien door een dichte groenstrook reeds afgeschermd is van het recreatiegebied. Qua recreatiedruk of verstoring door geluid en licht wordt daarom geen verandering verwacht

Samenvattend wordt geconcludeerd dat de beoogde ontwikkeling geen effect heeft op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet is daarom niet nodig.

PEHS

Algemeen

De bestaande en toekomstige PEHS ligt in en langs het plangebied. Deze ecologische functie van het plangebied is in belangrijke mate sturend geweest voor de beoogde inrichting, zoals in het basisalternatief is weergegeven. Belangrijke elementen daarin zijn:

- Bestaande zandwallen blijven behouden, zowel de beschermde historische zandwallen als de later aangebrachte zandwallen. De beschermde zandwallen komen vrij te liggen van kampeermiddelen (3 m). Gekozen is voor de begrenzing van de zandwallen door kampeermiddelen omdat de zandwallen op deze wijze beter beschermd zijn dan in het openbare gebied: het ontstaan van (speel)paadjes veroorzaakt namelijk "lekken" in de zandwal als gevolg van schade in de kwetsbare beplanting op de droge zandwallen, Via deze lekken loopt het zand uit de zandwal (bijdrage aan landschappelijke en natuurkwaliteit).
- Het kampeerterrein is voorzien van een beplantingszone van ten minste 10 m en ingeval van beplanting in combinatie met een zandwal van 5 m breed als overgang naar het omringende landschap. De structurele beplantingen bestaan uit gebiedseigen sortiment, het natuurgerichte beheer van de beplantingen en de zandwallen is afgestemd op het Landschapsbeleidsplan Goedereede (bijdrage aan landschappelijke en natuurkwaliteit).

- De voorgenomen ecologische verbindingszone langs de Langedijk is extra breed uitgevoerd (30 tot 100 m) door deze te combineren met de benodigde waterberging en met de landschappelijke inpassing van de kampeerterreinen. De verbindingszone is door deze functiecombinatie 2 tot 3 keer zo breed als de "gebruikelijke" verbindingszones in de PEHS van 30 m breed.

Effecten
De Klepperstee
In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak is geconstateerd dat de natuur en landschapswaarden van de zandwallen beperkt zijn als gevolg van de inrichting en het intensieve gebruik van de verblijfsrecreatie in het zandwallengebied. De zandwallen zouden meer samenhang en groene omgevingsruimte moeten krijgen en er zou een beter en gericht onderhoud moeten plaatsvinden aan de hand van beheersplannen. Deze verbetering van natuur- en landschapswaarden van het zandwallengebied zal onder meer gestalte krijgen door uitplaatsing van kampeerterreinen of delen daarvan naar het Verplaatsingsgebied.

Verplaatsingsgebied
De extra brede uitvoering van de verbindingszone langs de Langedijk en het Flaauwe Werk versterkt het functioneren van deze zone. De ruime interne groenstructuur van het verplaatsingsgebied draagt eveneens bij aan de bovenlokale ecologische samenhang. Negatieve agrarische omgevingsfactoren als verdroging, vermesting en vergiftiging verdwijnen uit het gebied waardoor met name de waterkwaliteit zal verbeteren.

Daar tegenover staat een mogelijke verstoring door recreanten in het gebied. Ten aanzien van de doelsoorten voor deze zone (waterspitsmuis, noordse woelmuis, kleine karekiet, ijsvogel, kleine watersalamander, rugstreeppad, libellen, waterjuffers, dikkopjes, gehakkelde aurelia) kan worden geconcludeerd dat ook na de recreatieve inrichting van het terrein de zone zal functioneren voor de genoemde insecten en amfibieën, die niet gevoelig zijn voor recreatieve verstoring. De gewone pad, rugstreeppad en groene kikker zijn in 2005 in de natte zone aangetroffen. Door de Vereniging Natuur- en landschapsbescherming Goeree-Overflakkee zijn na 2005 geen rugstreeppadden meer waargenomen in het plangebied. Door het hoge zoutgehalte is de vispopulatie beperkt tot de drie- en tiendoornige stekelbaars. Het zoutgehalte beperkt ook de soortenrijkdom onder de amfibieën. De soortenrijkdom voor de vissen wordt waarschijnlijk ook beperkt door de beperkte bereikbaarheid van het gebied.
Ten aanzien van de genoemde vogelsoorten zijn er evenmin belemmeringen voor het functioneren; de weinig kritische kleine karekiet zal zich zeer waarschijnlijk vestigen in de oevervegetaties en de aanwezigheid van de ijsvogel is afhankelijk van het voedselaanbod (kleine vissen) en broedgelegenheid (steile wanden). Aangezien ijsvogels en kleine karekieten ook in stedelijke gebieden regelmatig worden waargenomen (bron: SOVON, 2007) vormt een aangrenzend gebruik als recreatiegebied geen ernstige belemmering voor deze soorten.
De waterspitsmuis als doelsoort is een vreemde keuze aangezien deze soort op Goeree-Overflakkee geheel ontbreekt. De noordse woelmuis komt ten noorden en ten zuiden van het plangebied wel voor doch de afstand tussen de huidige leefgebieden bedraagt 5 tot 7 km. Vele ontbrekende natte schakels moeten nog worden gerealiseerd; de verbindingszone langs de rand van het Verplaatsingsgebied zal in ieder geval kunnen functioneren. Het waterpeil- en maaibeheer van de moeraszone is daarbij van veel grotere invloed dan het aangrenzende recreatieve gebruik.

Conclusie: de ecologische verbindingszone wordt door de combinatie met de waterberging en groene inpassing van het Verplaatsingsgebied sterk verbreed en draagt daardoor extra bij aan de ecologische samenhang op de Kop van Goeree. De beoogde aangrenzende recreatieve ontwikkeling heeft een vrijwel neutraal (Verplaatsingsgebied) tot licht positief effect (Uitplaatsingsgebied) op het functioneren van de PEHS ter plaatse.

Bijzondere soorten

Verplaatsingsgebied

Realisering van het recreatieterrein zal de soorten van open leefgebieden geheel doen verdwijnen. Het gaat daarbij dan om soorten als haas, kievit, scholekster en graspieper. De laatste soort staat op de landelijke Rode Lijst.

Soorten van besloten leefgebieden en water en oevers kunnen zich naar verwachting handhaven in de groenblauwe structuur binnen het gebied. De natte ecologische verbindingszone (reeds aangelegd als onderdeel van het basisalternatief) wordt inmiddels gekenmerkt door plasdrasoevers en poelen, ruigten en struweel, en diepere poelen langs de Langedijk met onder meer enkele bijzondere plantensoorten. Op de drogere delen zijn gestreepte klaver en klavervreter aangetroffen. De soortenrijke vochtige delen worden gekenmerkt door zeegroene zegge, waterpunge, bleekgele droogbloem, hazenstaart, fraai duizendguldenkruid en dwergzegge. De watervegetaties bevatten schedefonteinkruid en gesteelde zannichellia, overlopend in rietvegetatie. Verder heeft de zwaar beschermde rugstreeppad zich gevestigd in de natte terreindelen.

Het recreatief gebruik van de omgeving heeft nauwelijks invloed op de actuele natuurwaarden en komt in de plaats van het wel schadelijke oorspronkelijke agrarische gebruik (verdroging, vermesting, vergiftiging). Met het ouder worden van de beplanting,. zullen soorten van ruigtes (kneu, roodborsttapuit) plaatsmaken voor soorten van struwelen (grasmus, braamsluiper, zomertortel, spotvogel, nachtegaal) en bos (ransuil, groene specht). Het verdwijnen van de Rode Lijstsoort graspieper wordt "gecompenseerd" door de vestiging van verschillende andere Rode Lijstsoorten van struwelen en (op termijn) van bossen.

Tijdens de aanleg zal de zwaar beschermde rugstreeppad verstoord worden. Deze soort is momenteel in een groot deel van het Verplaatsinggebied aanwezig omdat op veel plaatsen sprake is van een zandig, deels verruigd terrein waarin de gehele natte zomer van 2007 plassen met stagnerend water aanwezig waren. Hoewel deze soort zich zal kunnen handhaven in de natte natuurstrook langs de randen, zal voor de vernietiging van leefgebied buiten de natuurstrook wel ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet verkregen moeten worden. Aangezien de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar is en ten opzichte van de agrarische uitgangssituatie zelfs versterkt wordt, kan de benodigde ontheffing in alle redelijkheid verwacht worden.

De bermvegetaties langs de Langedijk met de Rode Lijstsoorten goudhaver en gewone agrimonie worden niet beïnvloed.

De Klepperstee

Het Uitplaatsingsgebied zal ter plaatse van De Klepperstee in kwaliteit toenemen door het herinrichten van de groenstructuur. Daarnaast wordt een beheersplan voor het gebied opgesteld. Ook van andere uit te plaatsen (delen) van kampeerterreinen kunnen kwaliteitsverbetering in zandwallen en beplanting worden bereikt (vereist volgens Gebiedsgerichte Aanpak). Het uitplaatsen van recreatiestandplaatsen en het versterken van de groenstructuur zal daarom neutraal of een licht positief effect hebben op de aanwezige flora en fauna. Tijdens de herinrichtingswerkzaamheden is er wellicht sprake van enige verstoring zodat deze werkzaamheden buiten het voortplantingseizoen moeten worden uitgevoerd.

3.3.6. Conclusies en waardering

- Het plangebied grenst aan de Natura 2000-gebieden Voordelta en Duinen van Goeree. Areaalverlies van beide gebieden is niet aan de orde. Door het uitplaatsen van toeristische standplaatsen zal de totale recreatiedruk op beide natuurgebieden niet veranderen. Aanlegwerkzaamheden zullen evenmin leiden tot enig verstoringseffect. Elk effect op Natura 2000 kan daardoor worden uitgesloten en een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet wordt niet nodig geacht. Cumulatieve effecten als gevolg van andere ontwikkelingen (zoals de kustversterking Flaauwe Werk) behoeven derhalve niet nader getoetst te worden.
- De ecologische verbindingszone langs de west- en noordrand wordt, door de combinatie met de waterberging en groene inpassing van het verplaatsingsgebied, sterk verbreed en draagt daardoor extra bij aan de ecologische samenhang op de Kop van Goeree. De be-

oogde aangrenzende recreatieve ontwikkeling heeft een zeer gering verstoringseffect op het functioneren van de zone.
- In het Uitplaatsingsgebied (De Klepperstee) komt ruimte vrij voor het versterken van de bestaande interne groenstructuur aldaar (deels onderdeel PEHS), waardoor eveneens sprake is van een licht positief effect.
- Het Verplaatsingsgebied herbergde in de agrarische uitgangssituatie weinig bijzondere natuurwaarden. Na enkele jaren gedeeltelijke herinrichting met water, moeras, zandwallen en groen, hebben zich inmiddels wel enkele soorten van ruigten en struwelen gevestigd, alsmede de zwaar beschermde rugstreeppad. De recent ontstane natuurwaarden in het Verplaatsingsgebied worden versterkt door realisatie van een aaneengesloten interne groenstructuur met houtwallen, grasland en natuurvriendelijk ingerichte watergangen.
- Het oorspronkelijke agrarisch gebied herbergde één vogelsoort van de landelijke Rode Lijst (graspieper). Op grond van het provinciale compensatiebeleid is vernietiging van dit biotoop derhalve compensatieplichtig. De nieuwe leefgebieden die in het Verplaatsingsgebied zullen ontstaan voor andere Rode Lijstsoorten (struweelvogels als spotvogel, kneu, zomertortel), kunnen worden beschouwd als natuurcompensatie.
- Een ontheffing van de Flora- en faunawet is alleen nodig ten aanzien van de rugstreeppad; voor de overige aanwezige beschermde zoogdieren en amfibieën geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van deze wet. Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden opgestart is er evenmin sprake van strijdigheid met de wet.

Tabel 3.4 Beoordeling ecologie

toetsingscriteria	basisalternatief
beschermde gebieden	
Natura 2000	
- areaalverlies	0
- verstoring	0
- functioneren	0
PEHS	
- areaalverandering	+
- verstoring	0
- functioneren	+
bijzondere soorten	
Verplaatsingsgebied	
- zwaar beschermde soorten	-/0
- Rode Lijstsoorten	0
De Klepperstee	
- zwaar beschermde soorten	0
- Rode Lijstsoorten	0

3.4. Landschap en cultuurhistorie

3.4.1. Werkwijze

Het landschap van het Verplaatsingsgebied en De Klepperstee wordt beschreven met behulp van de zogenaamde beelddragermethode. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de landschappelijke structuur van de Kop van Goeree en de beelddragers in het plangebied.

3.4.2. Uitgangssituatie

Ontstaansgeschiedenis

Goeree-Overflakkee is ontstaan uit een uitgestrekte archipel van kleine eilanden, gescheiden door kreken en getijdengeulen. Door bedijking van de voortdurend opslibbende gorzen groeiden

de afzonderlijke eilanden naar elkaar toe. Tot de middeleeuwen vormde de Kop van Goeree een afzonderlijk eiland. In de 18e eeuw was er uiteindelijk sprake van twee eilanden: Goeree en Overflakkee. In 1751 gaven de Staten van Holland opdracht om beide eilanden met elkaar te verbinden door de aanleg van de Statendam. Ook langs deze dam ontstonden aanwassen die werden bedijkt zodat uiteindelijk de huidige situatie ontstond. Het plangebied is in verschillende periodes op de zee veroverd en in cultuur gebracht (zie figuur 12).

De oude duinen werden van oudsher agrarisch gebruikt. Om de eigendomsgrenzen te markeren en tevens het vee te weren, werden walletjes opgeworpen met zand dat afkomstig was uit greppeltjes aan weerszijden hiervan. Op deze wallen, die in de omgeving van Ouddorp "schurvelingen" worden genoemd, werden stekelige struiken aangeplant als meidoorn, sleedoorn en braam. In de greppels werd veelal loofhout geteeld (els en wilg). Deze beplanting fungeerde als veekering en tegen verstuiving.
Ondanks de vele beplanting stoven de akkertjes toch regelmatig onder. Het weinig vruchtbare zandpakket werd daarom regelmatig afgegraven (uitgemijnd) waarbij het zand op de schurvelingen werd gezet. Op deze wijze werd ook het niveau van de akkers dichter bij het grondwater gebracht. De ontstane wallen (ook wel "hoogten" genoemd) reikten soms tot 4 m hoog en zijn vooral aan het begin van de 20e eeuw ontstaan. Ze werden niet beplant. maar raakten spontaan begroeid. De oorspronkelijke schurvelingen zijn op veel plaatsen verdwenen onder de zandwallen.

Figuur 12 Ontstaansgeschiedenis/landschapsontwikkeling

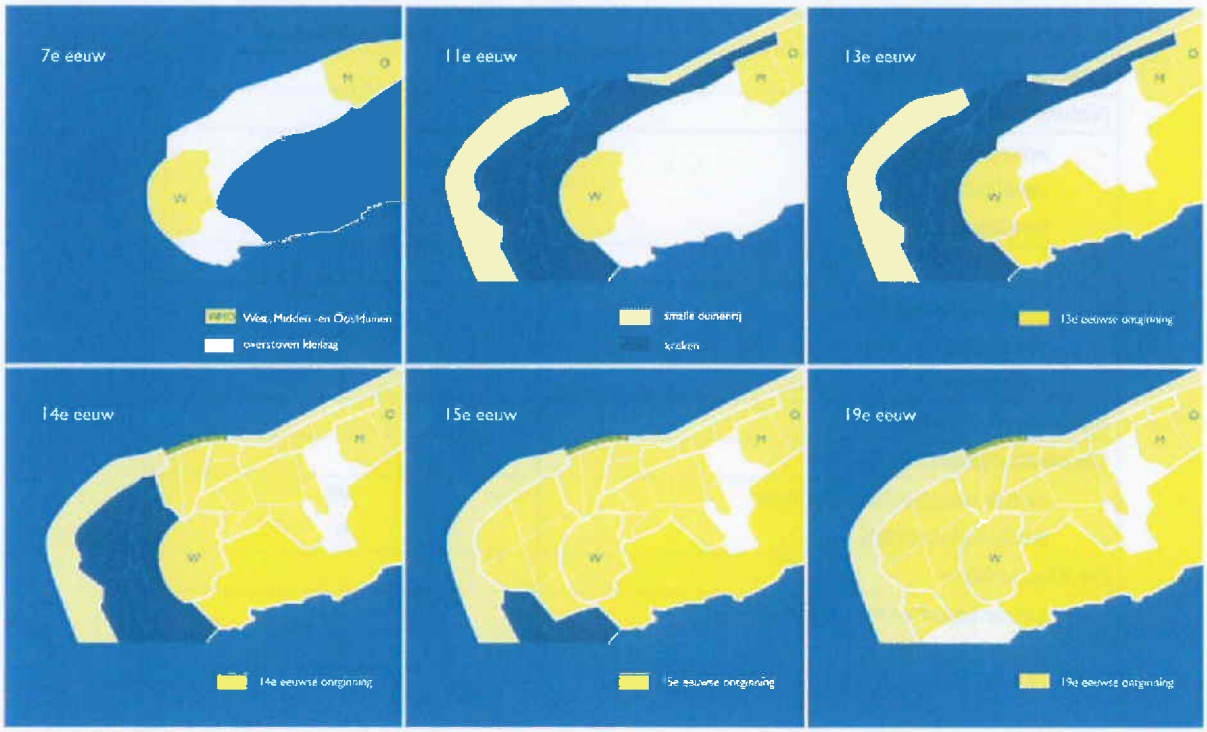

Bron: DHV, 2007.

Landschapstypen

In het plangebied worden twee landschapstypen onderscheiden met specifieke kenmerken, te weten:
- het zandwallenlandschap ten zuiden van de Vrijheidsweg;
- het strandpolderlandschap ten noorden daarvan.

Het Uitplaatsingsgebied (De Klepperstee) behoort tot het *zandwallenlandschap*. De veel gebruikte benaming "schurvelingenlandschap" is feitelijk niet correct; de oorspronkelijke schurvelingen (lage zandwallen) zijn vrijwel overal verdwenen. Beeldbepalend zijn tegenwoordig de

zandwallen die wel het oorspronkelijke patroon van de schurvelingen volgen. De belangrijkste kenmerken van dit landschapstype zijn:
- een kleinschalig en onregelmatig netwerk van bebouwingslinten, zandwallen en beplantingen;
- een afwisselend, kleinschalig grondgebruik (grasland, verschillende vormen van akker- en tuinbouw) dan wel recreatieterrein, op kleine onregelmatig gevormde percelen.

Het Verplaatsingsgebied ligt tussen de oude en jonge duinen ingeklemd. De zeekleigronden zijn reeds eeuwen in gebruik als landbouwgrond en kennen een open landschapsbeeld en sinds de landinrichting een rationele verkaveling en ontsluiting. Bebouwing en beplanting zijn van oudsher schaars; het recreatiepark De Klepperstee is recent voorzien van opgaande beplanting ten behoeve van het te ontwikkelen recreatieterrein.

Ruimtelijk landschappelijke structuur

Het plangebied maakt onderdeel uit van de strandpolders die gelegen zijn tussen het zandwallengebied aan de zuid- en oostzijde en de jonge duinen aan de noord- en westzijde. Dit landschapstype wordt gekenmerkt door een vlakke ligging en een grote mate van openheid door het grotendeels ontbreken van zandwallen, opgaande beplanting en bebouwing. Het contrast met het meer besloten zandwallengebied aan de zuid- en oostzijde en het geaccidenteerde gebied van de jonge duinen aan de noord- en westzijde is opvallend. Het grondgebruik is vrijwel geheel agrarisch en betreft tuinbouw, akkerbouw en zaadteelt. Met name de laatste teelt is in de zomer bepalend voor het karakteristieke, kleurrijke landschapsbeeld van grote delen van Goeree en vooral de strandpolders.

Het plangebied binnen de strandpolders wordt begrensd door de *Vrijheidsweg* aan de zuidzijde die tevens ongeveer de grens vormt met het zandwallengebied. Aan de noordzijde wordt de grens bepaald door het *Flaauwe Werk*, die zich als een zwaar, weinig geaccidenteerd zandlichaam presenteert als onderbreking van de geaccidenteerde jonge duinen.
De *Langedijk* aan de westzijde van het Verplaatsingsgebied is vrij laag en dateert nog uit de 14e eeuw toen het gebied werd ingepolderd. Direct tegen de dijk aan is verblijfsrecreatie aanwezig en de randbeplanting van deze verblijfsrecreatie is aangebracht op het talud van de dijk.
De *Westerweg* vormt een duidelijk herkenbare groene ader door het gebied als gevolg van de beplanting langs deze weg. De landschappelijke uitgangssituatie is weergegeven in figuur 9.

Beelddragers

De beelddragers van het cultuurlandschap bestaan uit de volgende landschappelijke patronen:
- wegenpatroon;
- bebouwingspatroon;
- verkavelingspatroon;
- beplantingspatroon;
- zandwallengebied.

Wegenpatroon

Oorspronkelijk werden de agrarische gronden van het plangebied ontsloten door de Oude Nieuwlandseweg aan de zuidzijde van het plangebied en de Westerweg die in noord-zuidrichting door het plangebied loopt. In latere jaren is voor de ontsluiting van de Kop van Goeree de Vrijheidsweg als hoofdaansluiting aangelegd. Deze volgt ter hoogte van het plangebied grotendeels de Oude Nieuwlandseweg. Voor de ontsluiting van de agrarische gronden zijn thans van belang: de Westerweg en de plattelandsweg tevens fietspad onderlangs het Flaauwe Werk. De weg over en onderlangs de Langedijk heeft geen ontsluitingsfunctie voor het plangebied.

Bebouwingspatroon

Hoewel de Oude Nieuwlandseweg als ontginningsas is aan te merken in dit deel van de strandpolders, is in het verleden langs deze weg geen bebouwing in het plangebied gerealiseerd. De enige bebouwing bestaat uit een kleine woning (De Wulk) aan de westzijde van de Westerweg nabij het Flaauwe Werk.
De bebouwing in de Kop van Goeree langs ontginningsassen als de Oude Nieuwlandseweg bestaat uit woonbebouwing en kleinschalige agrarische bedrijfsbebouwing bestaande uit woon-

huis en schuur aaneen gebouwd, met een goothoogte van de schuur variërend tussen 2 en 4 m.

Verkavelingspatroon

Het verkavelingspatroon van de zone langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg is als reststrook verkaveld in een hoek die wordt gevormd door de verkavelingsrichting van het gebied waar De Klepperstee zich heeft ontwikkeld (haaks op de Oude Nieuwlandse weg) en de Langedijk, de verkaveling is ter plaatse parallel aan de Langedijk. In deze zone wordt de kavel langs de Langedijk aan de oostzijde begrensd door een zandwal met opgaande beplanting. Deze zandwal maakt deel uit van het zandwallenpatroon van het gebied waarin De Klepperstee zich heeft ontwikkeld.

Het verkavelingspatroon in het Verplaatsingsgebied heeft twee richtingen. Het zuidelijke deel van het plangebied is verkaveld vanaf de voormalige Oude Nieuwlandseweg (in noord-zuidrichting). Het verkavelingspatroon en de richting werd in vroeger tijden versterkt door enkele zandwallen en kavelgrensbeplantingen. Thans is het verkavelingspatroon niet goed meer herkenbaar door de aangebrachte nieuwe zandwallen en beplanting rondom "het overloopterrein", dat incidenteel als evenemententerrein wordt gebruikt. De kenmerkende openheid van de strandpolders is in dit gebied niet meer aanwezig.

Het noordelijke deel heeft een minder duidelijke verkavelingsrichting. Opvallend hier is het oost-westgerichte slotenpatroon, parallel aan de Oude Nieuwlandse Wetering die het plangebied in een zuidelijk en noordelijk deel verdeelt. Het noordelijke deel heeft nog wel de kenmerkende openheid van de strandpolders.

Zandwallenpatroon

In het algemeen geldt dat in het zandwallengebied sprake is van achterstallig onderhoud van de beplantingen op de zandwallen, het gebruik van niet-gebiedseigen sortiment, iepziekte en aantasting van de zandwallen door recreatief gebruik. In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak is hiervoor nadrukkelijk aandacht gevraagd en in het kader van deze Gebiedsgerichte Aanpak wordt derhalve bij planvorming van verbeteringsplannen voor verblijfsrecreatieterreinen een beheersplan voor de beplantingen geëist.

In het Verplaatsingsgebied resteren nog twee zandwallen die gericht zijn op verbetering van het agrarische gebruik in de zuidwesthoek, aangelegd circa 1950. Ten behoeve van de tijdelijke functie als evenemententerrein, is een deel van het zuidelijke deel van het Verplaatsingsgebied omgeven door recenter aangelegde zandwallen (afscherming van de Vrijheidsweg onder andere).

Beplantingspatroon

Het beplantingspatroon is hoofdzakelijk verbonden met de wegen: de Westerweg en de Vrijheidsweg zijn van dichte beplantingen voorzien en langs de Vrijheidsweg is ook een boselement aanwezig.

Het zuidelijke deel van het plangebied heeft de bij het oorspronkelijke landschap behorende beplantingspatroon van kavelgrensbeplantingen verloren. Hiervoor in de plaats is een terrein, dat als evenemententerrein wordt gebruikt in de zomerperiode, van beplantingen voorzien. De zandwallen in het zuidoosten zijn niet van opgaande beplanting voorzien.

Bij de aanleg en verdere ontwikkeling van De Klepperstee zijn de zandwallen gehandhaafd en zijn ook nieuwe zandwallen toegevoegd. De beplanting en de beplantingsstructuur op het kampeerterrein kennen verschillende knelpunten (Groenstructuurplan 1996) waarvan, in verband met dit MER, de beplanting op de historische zandwallen als kenmerkend beplantingspatroon het meest relevant zijn.

De beplanting op de zandwallen in het Uitplaatsingsgebied kent de volgende knelpunten:

- als gevolg van achterstallig onderhoud zijn de beplantingssingels van binnenuit afgestorven (hol geworden);
- iepziekte heeft geleid tot verlies in samenhang van de beplantingen;
- er is gebruikgemaakt van sierheesters, hetgeen een onrustig en weinig natuurlijk beeld oplevert;
- plaatselijk zijn de zandwallen bij de als tuin ingerichte standplaatsen getrokken.

Historisch-geografische en cultuurhistorische waarden
Aan het patroon van zandwallen, kreken, wegen, bebouwing en verkaveling kan de ontginningsgeschiedenis van het plangebied worden afgelezen. De huidige patronen dateren nog grotendeels uit de ontginningsfase, hetgeen in het voortdurend veranderende Nederlandse landschap zeer bijzonder is. Daarom vertegenwoordigen deze goed herkenbare patronen een grote historisch-geografische en cultuurhistorische waarde. Mede in verband hiermee maakt de Kop van Goeree onderdeel uit van een zogenaamd Belvedèregebied (Nota Belvedère, 1999).

Het Verplaatsingsgebied is een aandachtsgebied voor cultuurhistorie. Het betreft de specifieke kenmerken van de strandpolders, zoals het slotenpatroon (oost-west) en de Oude Nieuwlandse Wetering (oost-west) en de herkenbaarheid van de lage, oude dijk, de Langedijk. In het zuidwestelijke deel van het plangebied liggen twee zandwallen (aangelegd circa 1950) die geen deel uitmaken van het samenhangende zandwallenpatroon van het zandwallengebied. Deze zandwallen zijn niet beschermd in het vigerende bestemmingsplan.
Het oostelijk deel van het Uitplaatsingsgebied is in de Cultuurhistorische hoofdstructuur van Zuid-Holland aangeduid als *historisch-landschappelijk vlak van zeer hoge waarde*. De Langedijk en een deel van het Flaauwe Werk is aangeduid als *historisch-landschappelijke lijn van redelijk hoge waarde*.

Archeologie
Archeologische (verwachtings)waarden komen zowel in De Klepperstee als in het Verplaatsingsgebied niet voor (bron: Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland Regio Voorne-Putten en Goeree-Overflakkee, december 2002).

3.4.3. Autonome ontwikkeling

Algemeen
In de autonome ontwikkeling moet uitgegaan worden van voortzetting van het agrarisch gebruik. Voortzetting van de agrarische functie heeft geen invloed op de beschreven kenmerkende structuur en patronen. De recreatieve functies en de inrichting van De Klepperstee blijven in de autonome ontwikkeling ongewijzigd, aangezien deze alleen kunnen veranderen als er meer ruimte (het Verplaatsingsgebied) ter beschikking komt.

Kustversterking Flaauwe Werk (bron: DHV, 2007)
Bij het voorkeursalternatief (Binnendijk-50) wordt een kruinverhoging en landwaartse verbreding van het dijkprofiel gerealiseerd. Uitgaande van dit profiel, is het extra ruimtebeslag als gevolg van de noodzakelijke kruinverhoging aan de binnenzijde van het Flaauwe Werk tot maximaal 29 m. De kruinverhoging en het binnentalud tot aan de teen wordt geheel met asfalt bekleed en met zand afgedekt. Het alternatief voorziet in het verwijderen van het bestaande en weer terugbrengen van nieuw afdekzand op het binnentalud en de kruin en het herstel van de droge ecologische verbindingszone op het binnentalud van de dijk. Ook de fietspaden boven- en onderlangs worden opnieuw aangelegd. De bestaande natte ecologische zone tussen de Langedijk en De Wulk zal moeten wijken voor de dijkverhoging en worden teruggebracht in de vorm van een 14 m brede zone parallel aan het Flaauwe Werk en een aaneengesloten natte zone langs de Langedijk. Ook de parkeerplaats aan de Langedijk moet wijken. Aan de Noordweg wordt een nieuwe parkeervoorziening gerealiseerd. Aan de zeezijde van het Flaauwe Werk (buitentalud) zijn geen veranderingen voorzien. Voor Binnendijk-50 zijn de intrinsieke ruimtelijke kwaliteitsmaatregelen:
- droge ecologische zone (duingrasland) op binnentalud;
- natte ecologische zone;
- kwelsloot;
- fietspad onderlangs en bovenlangs;
- strandopgangen Noordweg, Langedijk en De Wulk;
- parkeervoorziening Noordweg: Langedijk voor wandelaars, fietsers en bestemmingsverkeer.

3.4.4. Toetsingscriteria

De patronen van sloten én zandwallen komen zowel onder landschap als cultuurhistorie aan de orde. Teneinde dubbeltelling van effecten te voorkomen, worden alleen de landschappelijke elementen als criteria beschouwd. Het gaat om de volgende toetsingscriteria die voor de effectbeschrijving zullen worden benut:

- landschappelijke structuur:
  - openheid strandpolder;
  - Vrijheidsweg;
  - Flaauwe Werk;
  - Langedijk;
  - Westerweg;
- landschappelijke patronen:
  - wegenpatroon;
  - bebouwingspatroon;
  - verkavelingspatroon;
  - zandwallenpatroon;
  - beplantingspatroon.

3.4.5. Effecten van het basisalternatief op landschap, cultuurhistorie en archeologie

De gevolgen van de verplaatsing van verblijfsrecreatieterreinen of delen daarvan naar het Verplaatsingsgebied en de inrichting van het dagrecreatieterrein, worden behandeld aan de hand van de beschreven ruimtelijke landschappelijke structuur en patronen in de huidige situatie.

Algemeen

Landschappelijk relevante kenmerken van het plan zijn:

- Bestaande zandwallen blijven behouden, zowel de beschermde historische zandwallen als de later aangebrachte zandwallen. De zandwallen komen vrij te liggen van kampeermiddelen (3 m). Gekozen is voor de begrenzing van de zandwallen door kampeermiddelen, omdat de zandwallen op deze wijze beter beschermd zijn dan in het openbare gebied: het ontstaan van (speel)paadjes veroorzaakt namelijk "lekken" in de zandwal als gevolg van schade in de kwetsbare beplanting op de droge zandwallen. Via deze lekken loopt het zand uit de zandwal (Bijdrage aan landschappelijke en natuurkwaliteit).
- Het kampeerterrein is voorzien van een beplantingszone van ten minste 10 m en ingeval van beplanting in combinatie met een zandwal van 5 m breed als overgang naar het omringende landschap. De structurele beplantingen bestaan uit gebiedseigen sortiment, het natuurgerichte beheer van de beplantingen en de zandwallen is afgestemd op het Landschapsbeleidsplan Goedereede (bijdrage aan landschappelijke en natuurkwaliteit).
- De voorgenomen droge ecologische verbindingszone (30 tot 100 m breed) komt langs de Langedijk te liggen op de aanwezige agrarische kavels en het uit te plaatsen deel van de toeristische plaatsen het terreindeel De Gelderse Roos.
- De aangrenzende ecologische verbindingszone langs de Langedijk en het natte ecologische gebied (als onderdeel van de Salamanderroute) langs de zeedijk, aan te leggen in het kader van de kustversterking, zullen door de landschappelijke inpassing van de kampeerterreinen worden versterkt.

Verplaatsingsgebied

Ruimtelijk landschappelijke structuur

De landschappelijke structuur van het Verplaatsingsgebied, bestaande uit het open karakter van de strandwallen en de randen van het gebied en de Westerweg, worden als volgt beïnvloed.

De openheid, voor zover deze nog aanwezig is, zal verloren gaan. Door het dichte beplantingspatroon zal echter het groene karakter van het gebied behouden blijven, ondanks de bezetting met kampeermiddelen.

De *Vrijheidsweg* als beplant element wordt aan de noordzijde van deze weg verder versterkt door aanvullende structurele beplantingen tot een breedte van 15 m. Ook de uitbreiding van de zandwal langs de weg versterkt de structuur. Het boselement blijft gehandhaafd.

De duinzone langs het Flaauwe Werk is uitgebreid met een duinzone met reliëf en een wisselende beplantingsbreedte. Deze zone wordt versterkt door verdere verbreding met 10 m beplanting.
Langs de landschappelijke zone van de *Langedijk* (noordelijk deel van deze dijk in het Verplaatsingsgebied) zal een beplanting van 10 m worden aangebracht. Deze beplanting zal de dijk met verbreding door de landschappelijke zone versterken als structureel landschappelijk element. Door uitplaatsing van kampeermiddelen en de realisering van de landschappelijke zone langs het zuidelijke deel van de Langedijk, wordt de Langedijk als landschappelijk element van de landschappelijke structuur versterkt.
De *Westerweg* wordt eveneens als structureel element versterkt omdat aan beide zijden forse beplantingselementen zullen worden aangebracht.
De verplaatsing van kampeermiddelen langs de *Langedijk* (zuidelijk deel van deze dijk in het plangebied) naar het Verplaatsingsgebied en de herinrichting van het vrijgekomen gebied maakt de versterking van de Langedijk als element van de landschappelijke structuur mogelijk. Het vrijkomende gebied wordt als volgt ingericht: verwijdering van de beplanting op de Langedijk, omvorming van het kampeerterrein tot een open, grazig gebied met een poel en aan de oostzijde begrensd door een beplante zandwal. Hierdoor zal de Langedijk zowel ten noorden als ten zuiden van de Vrijheidsweg in samenhang een sterk landschappelijk element vormen.
De kenmerkende *open ruimten* van de strandpolders, die omgeven worden door de structurele elementen, gaan door het initiatief verloren. Echter, door het streven naar een brede randbeplanting en een dicht net van structurele beplantingen op de kampeerterreinen, zullen de kampeerterreinen zich als een groen samenhangend gebied binnen de ruimtelijk landschappelijke hoofdstructuur kunnen blijven manifesteren. De toegestane bebouwingshoogte is daarbij van belang.
Voor het dagrecreatieterrein geldt het volgende. Delen van de inrichting van het terrein zullen het huidige open karakter behouden zoals het evenemententerrein, andere delen zullen de openheid verliezen door bebouwing in de vorm van een elkweervoorziening, hekwerken van tennisbanen en overige inrichting van terreinen voor sport en spel. Door de randbeplantingen zal het gebied zijn groene karakter zoveel mogelijk behouden.

Landschappelijke patronen

Wegenpatroon

Het wegenpatroon van de omringende wegen, de Westerweg en de ontsluitingsweg blijven gehandhaafd. De kaveloontsluiting van het agrarische gebied wordt benut als ontsluiting van de verschillende kampeerterreinen. Daarmee blijft het wegenpatroon volledig gehandhaafd.

Bebouwingspatroon

Het huidige bebouwingspatroon (geen bebouwing, slechts een enkel individueel gebouw) wordt in zekere mate aangetast, omdat er verspreid over het terrein enkele gebouwen zullen worden opgericht. Het zal gaan om de centrale bebouwing per kampeerterrein (receptie, woonhuis, ontmoetingsruime, toiletaccommodatie), de bebouwing van de groepsaccommodatie en het streekeigen hotel en de bebouwing van de elkweervoorziening. De wijze waarop deze gebouwen in het basisalternatief worden gegroepeerd is niet kenmerkend voor de streek, immers het kenmerkende bebouwingspatroon is gekoppeld aan ontginningsassen (wegen). De dichtst bijgelegen ontginning is de Oude Nieuwlandseweg. De aangegeven positie in het basisalternatief is willekeurig. Bovendien is de omvang van de indicatief aangegeven bebouwing wat betreft massa en hoogte (goothoogte 5 m) niet geheel passend bij de overige bebouwing op de Kop van Goeree. Analyse van de woningcartotheek van de gemeente leert dat de bestaande bebouwing kleinschalig (grootste bebouwing bestaat uit relatief kleine agrarische schuren) en meer gedifferentieerd van vorm is (geleed) en een beperktere goothoogte heeft (variatie tussen 2 en 4 m).
Toeristische kampeermiddelen (tenten en toercaravans) die slechts een deel van het seizoen aanwezig zijn, worden niet als bebouwing aangemerkt omdat ze slechts een deel van het seizoen aanwezig zijn. Anders ligt het met de stacaravans op de vaste standplaatsen, de trekkershutten en dagrecreatieve bebouwing. Ook voor de verplaatsing van vaste standplaatsen zal ruimte moeten worden geboden omdat in het zandwallengebied vooral kampeerterreinen met vaste standplaatsen aanwezig zijn. De aanwezigheid van terreinen ingericht met stacaravans en trekkerhutten, hoe ruim ook gegroepeerd, levert een presentatie die vergelijkbaar is met een

gebied met bebouwing. Het bebouwingspatroon wordt door terreindelen ingericht met vaste standplaatsen en trekkershutten aangetast. Ook bebouwing van het dagrecreatieve terrein past niet in het oorspronkelijke (afwezige) bebouwingspatroon. Deze bebouwing sluit wat betreft locatie wel aan op de bebouwing van de Oude Nieuwlandseweg, maar niet wat betreft massa van de bebouwing.

Verkavelingspatroon

Het verkavelingspatroon, zoals zich dit thans manifesteert in de hoofdrichting van het slotenpatroon, zal deels gehandhaafd blijven; dit geldt met name voor de Oude Nieuwlandse Wetering. De handhaving van het overige slotenpatroon is niet zeker. In een deel van het Verplaatsingsgebied is een inrichting voorgesteld waarbij de inrichting van het noordelijke gebied is afgestemd op de hoofdrichting van de verkaveling (oost-west). De maatvoering van de verkaveling zal tot uitdrukking komen in de beplanting langs de landschappelijke zone langs de Langedijk. Op deze wijze zijn de kenmerken van het verkavelingspatroon in hoofdzaak veiliggesteld.
In de zone langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg, wordt het verkavelingspatroon in zijn oorspronkelijke herkenbaarheid hersteld door het uitplaatsen van de vaste kampeermiddelen ter plaatse.

Zandwallenpatroon

De twee zandwallen aan de zuidwestzijde van het plangebied blijven voor een belangrijk deel gehandhaafd. Deels wordt de oostelijke zandwal enigszins verlegd om een veilige ontsluiting van het Verplaatsingsgebied mogelijk te maken. De gestrekte vormgeving blijft behouden en de totale lengte wordt vergroot.
Daarnaast wordt het voor de Kop van Goeree kenmerkende element van zandwallen voorgesteld als landschapselement voor de terreinindeling van een deel van de kampeerterreinen. De maatvoering van het gebruik van de zandwallen sluit aan bij de maatvoering van het agrarische verkavelingspatroon. Het gebruik van zandwallen in het open, vlakke poldergebied sluit niet aan bij het historische karakter van het open poldergebied.
Aan de keuze voor het gebruik van zandwallen in dit poldergebied ligt de volgende overweging ten grondslag. In de open polder direct aan de kust heerst een winderig klimaat dat niet geschikt is voor verblijfsrecreatie. Ten behoeve van de realisering van verblijfsrecreatie zal beschutting tegen de wind noodzakelijk zijn. In verband met de zoute zeewind is het realiseren van opgaande en afschermende beplantingen een probleem. Het duurt lang voordat de beplantingen tot wasdom komen en kunnen zorgen voor een aangenaam verblijfsklimaat op het nieuwe kampeerterrein.
In het kader van de aanleg van de ecologische verbindingszones langs het Flaauwe Werk en de Langedijk en de landschappelijke zone van de Langedijk is veel grond vrijgekomen. In verband met de gewenste klimaatsverbetering op een redelijke termijn is niet gekozen voor het gelijkelijk verdelen en ophogen van het Verplaatsingsgebied, maar voor het opslaan van deze grond in de vorm van wallen. Deze wallen bieden voor de beplantingen een eerste beschutting, zodat vervolgens, als deze beplantingen tot wasdom zijn gekomen, de recreanten een aangenaam verblijfsklimaat geboden kan worden.

Beplantingspatroon

Het beplantingspatroon, dat in de huidige situatie vooral aan het wegenpatroon is gekoppeld, wordt versterkt als ruimtelijke hoofdstructuur (zie onder ruimtelijk-landschappelijke hoofdstructuur). Ook voor de terreinindeling voor het kamperen zal in belangrijke mate gebruik worden gemaakt van beplantingselementen. De structurele beplantingselementen leiden tot een grotere beplantingsdichtheid dan het oorspronkelijke beplantingspatroon.

De Klepperstee

Op De Klepperstee zal meer ruimte ontstaan als gevolg van het uitplaatsen van 396 kampeermiddelen, waarvan 34 eenheden langs de Langedijk, inclusief trekkershutten en de groepsaccommodatie.

Landschappelijke structuur

De uitplaatsing van kampeermiddelen heeft geen gevolgen voor de landschappelijke structuur ter plaatse van De Klepperstee.

Landschappelijke patronen
Voor het te herinrichten kampeerterrein voor vaste standplaatsen ter plaatse van het huidige kampeerterrein is een groenstructuurplan ontwikkeld, aan de hand waarvan de toekomstige herinrichting zal plaatsvinden. Voor de beelddragers van het landschap zijn vooral de zandwallen en de beplantingen op de zandwallen van belang.

Zandwallenpatroon
Het zandwallen patroon blijft gehandhaafd en zal duidelijker tot zijn recht komen doordat het oneigenlijke gebruik door recreanten als tuin zal worden beëindigd. De afstand tot de beschermde zandwallen wordt voor kampeermiddelen bepaald op 3 m en voor bebouwing op 5 m. Voorts wordt de verschijningsvorm versterkt door samenhangende beplantingen (zie beplantingspatroon).

Beplantingspatroon
Het beplantingspatroon wordt versterkt door de maatregelen waarbij het gebiedseigen sortiment wordt teruggebracht, de dode bomen als gevolg van verschillende ziekten worden verwijderd en de groei wordt bevorderd door sterke verjonging.

Gezien de eisen die door de gemeente in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak worden gesteld aan verplaatsing van (delen van) kampeerterreinen naar het Verplaatsingsgebied, mag verwacht worden dat op de vrijkomende terreindelen of uitgedunde terreinen kwaliteitsverbetering van het landschap optreedt. Deze kwaliteitsverbetering zal vooral de beplantingen en de beplantingen op zandwallen betreffen.

Tabel 3.5 Beoordeling landschap

toetsingscriteria	basisalternatief
Verplaatsingsgebied	
landschappelijke structuur	
- openheid	--
- Vrijheidsweg	+
- Flaauwe Werk	+
- Langedijk	++
- Westerweg	+
landschappelijke patronen	
- wegenpatroon	0
- bebouwingspatroon	--
- verkavelingpatroon	0
- zandwallenpatroon	--
- beplantingspatroon	-
De Klepperstee	
landschappelijke structuur	
- openheid	0
- Vrijheidsweg	0
- Flaauwe Werk	0
- Langedijk	0
- Westerweg	0
landschappelijke patronen	
- wegenpatroon	0
- bebouwingspatroon	0
- verkavelingpatroon	0
- zandwallenpatroon	0/+
- beplantingspatroon	+

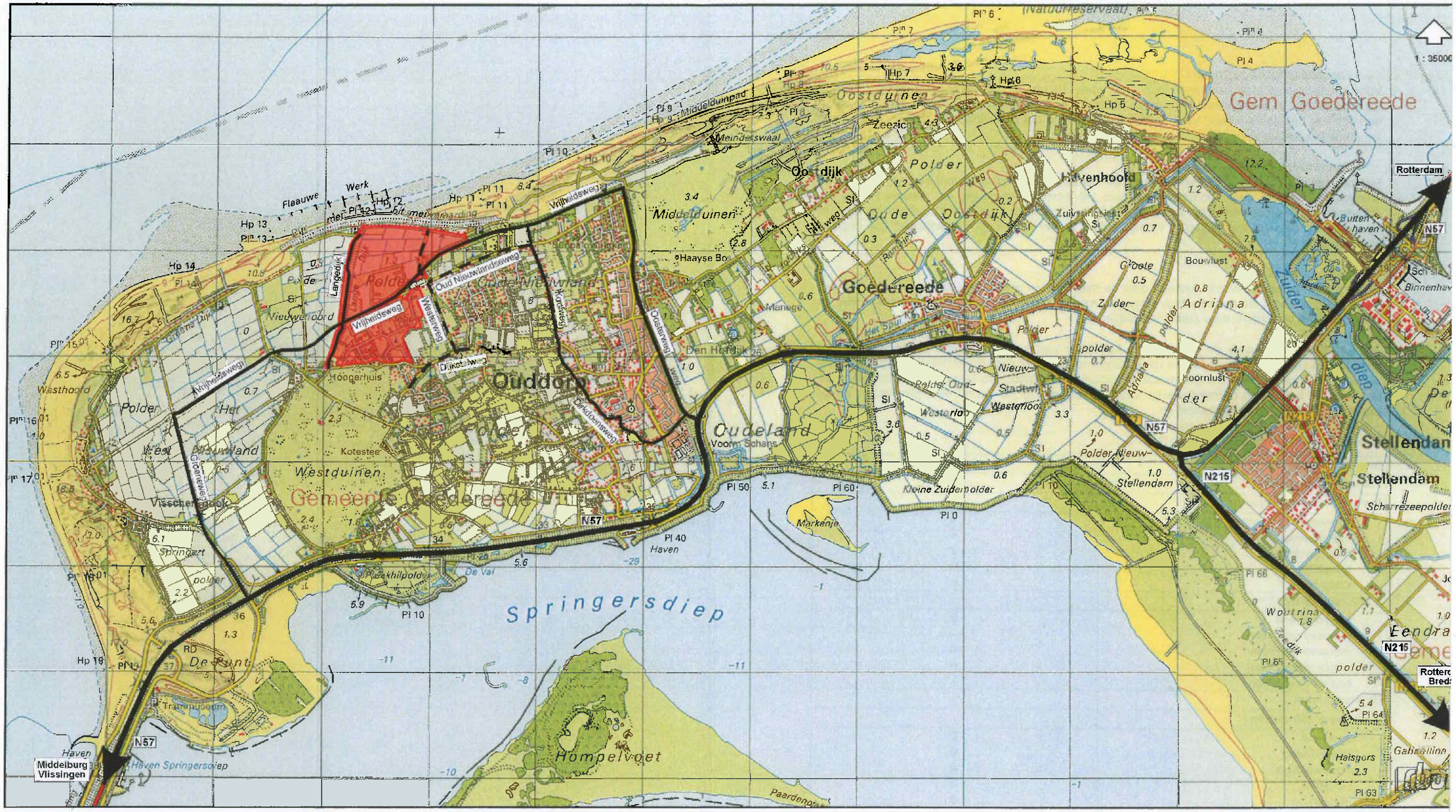

Plangebied

N57 regionale/nationale hoofdwegen

Vrijheidsweg lokale ontsluitingswegen Verplaatsingsgebied

overige benoemde wegen

Bron: Topografische Dienst

figuur 13
ontsluitingsstructuur plangebie

3.4.6. Conclusies en waardering

De gevolgen van de realisering van het Verplaatsingsgebied zijn per deelaspect verschillend. Wat betreft de landschappelijke structuur gaat de relatieve openheid van het poldergebied verloren (--), het groene karakter blijft echter in stand, waardoor het negatieve effect enigszins wordt beperkt (-). De structurele elementen (de randen) van het gebied worden versterkt, dit geldt met name voor de Langedijk vanwege de uitplaatsing van kampeermiddelen en de landschappelijke zone langs de dijk.
Wat betreft de landschappelijke patronen zijn er geen of nauwelijks effecten op het wegen- en verkavelingspatroon en negatieve effecten op het bebouwings-, zandwallen- en beplantingspatroon, omdat deze sterk worden uitgebreid, maar ter plaatse niet oorspronkelijk waren. Dit geldt het meeste voor het bebouwings- en zandwallenpatroon.
In het recreatiepark De Klepperstee zullen de zandwallenpatronen beter herkenbaar worden en de beplantingspatronen worden versterkt, overigens treden geen effecten op.

Cultuurhistorische waarden blijven ongemoeid; archeologische waarden of verwachting zijn afwezig. De hoofdstructuur van het landschap blijft behouden of wordt versterkt door middel van beplanting.

3.5. Verkeer

3.5.1. Werkwijze

De externe ontsluiting, bereikbaarheid, verkeersafwikkeling, oversteekbaarheid en verkeersveiligheid worden beschreven. De Vrijheidsweg vormt daarbij het belangrijkste element in deze ontsluitingsstructuur. Daarnaast wordt ook ingegaan op de interne ontsluitingsstructuur. Bij de beschrijvingen wordt allereerst ingegaan op de regionale ontsluitingsstructuur, daarna op de ontsluitingsstructuur van het plangebied. Het plangebied bestaat uit het recreatiepark De Klepperstee en het Verplaatsingsgebied.

3.5.2. Uitgangssituatie

Verkeersintensiteit Vrijheidsweg

In onderstaande tabel zijn de relevante verkeersintensiteiten voor de huidige (vergelijkbaar met de uitgangssituatie rond 2000) situatie opgenomen. Over de piekintensiteiten dient te worden opgemerkt dat deze voornamelijk worden veroorzaakt door dagbezoekers van onder meer de stranden.

Tabel 3.6 Verkeersintensiteiten huidige situatie 2007

	zomerhalfjaargemiddelde (mvt/etmaal)	piekintensiteit (mvt/etmaal)
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	3.000	6.700
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	1.700	3.700
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	550	1.200
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	550	1.200
Westerweg naar parkeerterrein strandopgang	450	1.400

Voor een onderbouwing van de cijfers wordt verwezen naar bijlage 6.

Regionale ontsluitingsstructuur

Ontsluitingsstructuur autoverkeer

Het plangebied wordt voor autoverkeer ontsloten door de Vrijheidsweg, die is gelegen tussen het Verplaatsingsgebied en het zandwallengebied, waarin de uit te plaatsen bedrijven of delen daarvan zijn gevestigd. De Vrijheidsweg geeft zowel in oostelijke richting aansluiting op de N57 (Vrijheidsweg-Oosterweg-N57) als in westelijke richting (Vrijheidsweg-Groeneweg-N57) (zie figuur 13). De bereikbaarheid van het plangebied is als goed aan te merken.

De Vrijheidsweg is in de uitgangssituatie vormgegeven als een weg met een belangrijke verkeersfunctie. De maximumsnelheid bedraagt ten westen, ten oosten en ter hoogte van het plangebied 80 km/h. (Vrijliggende) fietspaden langs de weg ontbreken.

Ontsluitingsstructuur langzaam verkeer
Parallel aan de Vrijheidsweg liggen aan de zuidzijde (gedeeltelijk) de Oude Nieuwlandseweg en aan de noordzijde de fietspaden door de duinen. Langzaam verkeer vanuit het recreatiepark De Klepperstee kan op dit moment via een westelijke en een zuidelijke secundaire uitgang aansluiting vinden op plattelandswegen via welke een verbinding naar het strand en Ouddorp mogelijk is.
Een veilige ontsluitingsstructuur vanuit de entree van De Klepperstee naar de Langedijk en de Oude Nieuwlandse weg ontbreekt. Het oversteken van de Vrijheidsweg is in de uitgangssituatie gevaarlijk door de hoge snelheden van het gemotoriseerd verkeer en het ontbreken van veilige oversteekvoorzieningen.
Recreanten die van de bestaande recreatieterreinen naar het strand gaan en recreanten vanuit het gebied ten noorden van de Vrijheidsweg in de richting van de kern Ouddorp, dienen de Vrijheidsweg te kruisen. Met name de Westerweg en in mindere mate de Langedijk vormen hiervoor de belangrijkste langzaamverkeersroutes.

Bereikbaarheid
De route via de Oosterweg is voor het meeste verkeer de meest directe route. Het recreatieverkeer is voor een belangrijk deel afkomstig uit noordelijke richting en kiest een route via de Oosterweg waardoor het plangebied voornamelijk vanuit oostelijke richting via de Vrijheidsweg wordt aangereden (circa 85%). De Vrijheidsweg ontsluit de strandopgangen en recreatiegebieden.
Op piekdagen treedt er soms enige stagnatie op bij de aansluiting van de Oosterweg op de N57. De route via de Groeneweg vormt hiertoe echter een goed en afdoende alternatief, waarbij wordt opgemerkt dat vooral dagtoeristen (strandbezoek) verantwoordelijk zijn voor de piekintensiteiten.

Bij de toegang tot recreatiepark De Klepperstee zijn in beide richtingen bushaltes. Overdag halteert hier buslijn 104 van Connexxion die een verbinding met een frequentie van een uur onderhoudt tussen Spijkenisse (aansluiting op de metro naar Rotterdam CS) en Renesse. Voor een dunbevolkt landelijk gebied, waar het plangebied onderdeel van uitmaakt, is een dergelijke openbaarvervoersverbinding als goed aan te merken.

Verkeersafwikkeling
De wegcapaciteiten zijn voldoende om de verkeersintensiteiten af te wikkelen. Op piekdagen kan de verkeersafwikkeling rond de aansluiting van het parkeerterrein van de strandopgang op de Vrijheidsweg stroef verlopen. Dat wordt veroorzaakt door geconcentreerd vertrek van met name de strandbezoekers (dagtoeristen), die plaatsvindt tegen etenstijd of bij een weersomslag. Naar verwachting zullen daarbij geen grote knelpunten optreden. Bovendien is een ietwat stroevere verkeersafwikkeling op piekdagen acceptabel.

Oversteekbaarheid
De Vrijheidsweg vormt door hoge snelheden (80 km/h-regime) samen met de hoge piekintensiteiten een barrière. Er zijn geen oversteekvoorzieningen (bijvoorbeeld middeneiland) aanwezig ter ondersteuning van de oversteekbaarheid.

Verkeersveiligheid
Door de hoge verkeersintensiteiten, hoge piekintensiteiten en de afwezigheid van voorzieningen voor langzaam verkeer is het slecht gesteld met de verkeersveiligheid, met name ook vanwege de veelvuldige oversteekrelaties naar het strand.

Ontsluitingsstructuur plangebied
De Langedijk en Westerweg ontsluiten de (landbouw)percelen en de parkeerterreinen bij de strandopgangen. Een deel van de landbouwpercelen wordt direct op de Vrijheidsweg ontsloten.

De ontsluiting van het parkeerterrein bij de strandopgang aan de Westerweg is dusdanig dat vooral langs de Westerweg, nabij de strandopgang en "De Wulk", wordt geparkeerd.
Men neemt niet de moeite om door te rijden naar het hiervoor aangewezen parkeerterrein dat slechts op enkele honderden meters afstand ligt. Door de langs de Westerweg geparkeerde auto's is de strandopgang niet voor hulpdiensten bereikbaar en zorgt daarnaast voor onveilige verkeerssituaties.

Op het grootschalige recreatiepark De Klepperstee zijn slechts op enkele plaatsen autoverkeer en langzaam verkeer gescheiden. In het hoogseizoen levert dit met name onveilige verkeerssituaties op, daarnaast verloopt door de gemengde afwikkeling van het verkeer de verkeersafwikkeling op het terrein stroef.

3.5.3. Autonome ontwikkelingen

In onderstaande tabel zijn de relevante verkeersintensiteiten voor de autonome situatie opgenomen. Bij de bepaling daarvan is van worst case-benadering gehanteerd en is uitgegaan van een autonome verkeersgroei van 1,3% per jaar. Een dergelijke groei werd tussen 1999 en 2002 niet geconstateerd. Voor een nadere onderbouwing wordt verwezen naar bijlage 6.

Tabel 3.7 Verkeersintensiteiten autonome situatie 2017

	zomerhalfjaargemiddelde (mvt/etmaal)	piekintensiteit (mvt/etmaal)
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	3.500	7.700
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	1 900	4.200
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	650	1.350
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	650	1.350
Westerweg naar parkeerterrein strandopgang	550	1.600

Wijzigingen in de ontsluitingsstructuur, bereikbaarheid of verkeersafwikkeling worden verder niet voorzien.

3.5.4. Toetsingscriteria

De volgende toetsingscriteria zullen voor de effectbeschrijving worden benut:
- bereikbaarheid;
- verkeersafwikkeling;
- oversteekbaarheid;
- verkeersveiligheid.

3.5.5. Effecten van het basisalternatief op verkeer

Bij de toetsing van de verkeersmaatregelen geldt net als voor overige aspecten dat een deel van het basisalternatief reeds is uitgevoerd. Voor de verbetering van de verkeersituatie op de Vrijheidsweg en de langzaam verkeersstructuur is gebruikgemaakt van ondermeer gelden in het kader van compensatie Maasvlakte. De maatregelen maken onlosmakelijk deel uit van het basisalternatief en worden als zodanig gewaardeerd in de effectbeschrijving.

Verkeersintensiteiten

In onderstaande tabel zijn de relevante verkeersintensiteiten voor de toekomstige situatie opgenomen. In de toekomstige situatie wordt nauwelijks meer verkeer gegenereerd dan in de autonome situatie: het gaat immers vooral om verplaatsing van bestaande standplaatsen. Op recreatiepark De Klepperstee zullen er plaatsen verdwijnen (van 1.117 naar 724 eenheden), deze plaatsen zullen worden verplaatst naar het Verplaatsingsgebied. Binnen het Verplaatsingsgebied zijn daarnaast nog maximaal 350 nieuwe standplaatsen mogelijk. In bijlage 6 is de toename van het verkeer onderbouwd. Totaal gaat het om een marginale toename van circa 774 mvt/etmaal in oostelijke richting. Zoals eerder al is vermeld zijn vooral dagtoeristen (strandbezoek) verantwoordelijk voor de hieronder op genomen piekintensiteiten.

Tabel 3.8 Verkeersintensiteiten toekomstige situatie 2017

	zomerhalfjaargemiddelde (mvt/etmaal)	piekintensiteit (mvt/etmaal)
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	4.250	8.450
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	2.650	4.950
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	650	1.350
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	650	1.350
Westerweg naar parkeerterrein strandopgang	550	1.600

Regionale ontsluitingsstructuur

Ontsluitingsstructuur

In het kader van dit MER zijn de verkeersrelaties tussen het plangebied en met name Ouddorp en de N57 van belang. In de regionale ontsluitingstructuur zullen geen wijzigingen worden doorgevoerd.

Bereikbaarheid extern

De bereikbaarheid van het plangebied wijzigt niet noemenswaardig ten opzichte van de uitgangssituatie en autonome situatie en kan goed worden genoemd. De stagnatie die op piekdagen optreedt bij de aansluiting van de Oosterweg op de N57 zal iets toenemen. Het feit dat de route via de Groeneweg hiertoe echter een goed en afdoende alternatief vormt blijft van kracht.

De bereikbaarheid van de voorzieningen die onderdeel uitmaken van het plangebied is eveneens goed. De verblijfsrecreatie wordt ontsloten vanaf een centraal punt ter plaatse van de huidige toegang tot recreatiepark De Klepperstee. Deze aansluiting op de Vrijheidsweg wordt als rotonde vormgegeven. Ook de ontsluiting van het dagrecreatieterrein en de parkeerplaats voor de strandopgang zal centraal worden ontsloten via een rotonde bij de Westerweg. De Westerweg zal voor autoverkeer worden verlegd om als aansluiting te kunnen dienen naar het parkeerterrein (hierna "verlegde" Westerweg).

Verkeersafwikkeling extern

De wegcapaciteiten zijn voldoende om de verkeersintensiteiten af te wikkelen. Op piekdagen zal de verkeersafwikkeling rond het parkeerterrein van de strandopgang en het dagrecreatieterrein mogelijk wat stroef kunnen verlopen. Dat zal worden veroorzaakt door geconcentreerd vertrek van met name de strandbezoekers (dagtoeristen), die plaatsvindt tegen etenstijd of bij een weersomslag. Naar verwachting zullen daarbij geen grote knelpunten optreden. Bovendien is een ietwat stroevere verkeersafwikkeling op piekdagen acceptabel. Overigens zal de verkeersafwikkeling op de "verlegde" Westerweg (tussen het parkeerterrein en de Vrijheidsweg) verbeteren doordat niet langer langs de Westerweg wordt geparkeerd en de doorgang niet langer zal worden belemmerd.

Oversteekbaarheid Vrijheidsweg

Gelet op de recreatieve ontwikkeling aan de noordzijde van de weg (uitbreiding verblijfsrecreatie en realisatie centrale elkweervoorzieningen voor alle kampeerterreinen) zal het aantal oversteekbewegingen, vooral van langzaam verkeer (fietsers en voetgangers), sterk toenemen. Daarnaast zal in de toekomst de verkeersintensiteit toenemen: van een zomerhalfjaargemiddelde van 1.900 mvt/etmaal in de autonome situatie naar 2.650 mvt/etmaal in de toekomstige situatie (piek: van 4.200 mvt/etmaal naar 4.950 mvt/etmaal). Hierdoor zal de Vrijheidsweg zich nog sterker als een barrière manifesteren. Oversteken over de Vrijheidsweg voor langzaam verkeer komen er ter hoogte van de Langedijk (drempel), gecombineerd met de rotonde bij de hoofdingangen van De Klepperstee en het Verplaatsingsgebied en gecombineerd met de rotonde van de Westerweg.

Door de (reeds aangelegde) rotondes als kruispuntvorm is de oversteekbaarheid goed en verkeersveilig. Het snelheidsregime is reeds ter plaatse van het plangebied verlaagd van 80 km/h naar 50 km/h. Dit is een behoorlijk positief effect voor de oversteekbaarheid. De eindconclusie is dan ook dat de oversteekbaarheid in de toekomstige situatie aanzienlijk verbetert.

Verkeersveiligheid Vrijheidsweg
De aansluiting van de verblijfsrecreatieterreinen en de aansluiting van de Westerweg zijn (als onderdeel van het basisalternatief) reeds voorzien van rotondes. Rotondes zijn de meest verkeersveilige kruispuntvorm omdat het verkeer hierop in één richting wordt afgewikkeld (altijd tegen de klok in) en de snelheid relatief laag is. De aansluiting van de verblijfsrecreatieterreinen en de aansluiting van de Westerweg zijn dus optimaal verkeersveilig vormgegeven.

Het langzaam verkeer op de openbare wegen langs De Klepperstee wordt gescheiden van het autoverkeer afgewikkeld over (recent als onderdeel van het basisalternatief aangelegde) vrijliggende fietspaden. Er zijn ter weerszijden van de Vrijheidsweg fietspaden aangelegd:
- aan de noordzijde van de Vrijheidsweg;
- tussen de Langedijk en de rotonde bij de toegang tot het verplaatsingsgebied;
- langs de zuidzijde van de Vrijheidsweg;
- tussen de Langedijk en de rotonde bij de ingang van De Klepperstee;
- tevens zijn de rotondes voorzien van vrijliggende fietspaden.

Het snelheidsregime ter plaatse van het plangebied is verlaagd van 80 naar 50 km/h. Ten oosten van de Westerweg zal de snelheid verlaagd worden naar 60 km/h. Op het kruispunt met de Westerweg wordt het fietsverkeer in twee richtingen langs de westzijde van de rotonde gevoerd. Daardoor hoeft het langzaam verkeer een zo klein mogelijke verkeersstroom te kruisen. Het verkeer zal voornamelijk uit oostelijke richting komen en verkeer dat afslaat naar de Westerweg hoeft dan niet meer te worden gekruist. De aansluiting van de Langedijk op de Vrijheidsweg is vormgegeven als kruispuntplateau. Dit plateau zal de snelheid van het verkeer afremmen.

Ten behoeve van een goede en veilige bereikbaarheid voor fietsers en voetgangers van het strand en Ouddorp, zijn reeds langzaamverkeersroutes aangelegd vanuit het verblijfsrecreatieve gebied. Het gaat om routes vanuit het Verplaatsingsgebied en langs de Westerweg die aansluiting zullen hebben op het fietspad langs het Flaauwe Werk, de Langedijk en het zuidelijk deel van de Westerweg.

De eindconclusie is dat de verkeersveiligheid door het basisalternatief met toepassing van rotondes, voorzieningen voor langzaam verkeer en een verlaging van de wettelijk maximumsnelheid, aanzienlijk zal toenemen, ondanks dat de verkeersintensiteiten enigszins zullen toenemen.

Ontsluitingsstructuur plangebied
De interne verkeersstructuur van het Verplaatsingsgebied en het recreatiepark De Klepperstee zal eenduidig van opzet zijn. Beide gebieden zullen worden ontsloten via centrale ontsluitingswegen op de Vrijheidsweg door middel van een rotonde. Het dagrecreatieve terrein wordt door middel van een tweede rotonde ontsloten vanaf de Vrijheidsweg ter plaatse van de kruising met de Westerweg. De ontsluiting van het dagrecreatieve terrein (elkweervoorzieningen en dergelijke) wordt gecombineerd met de ontsluiting van het bestaande parkeerterrein voor het strand.

Verplaatsingsgebied
Het Verplaatsingsgebied, bestaande uit Klepperduinen en de andere verblijfsterreinen (met naar verwachting voornamelijk vaste standplaatsen), zullen door de centrale ontsluitingsweg worden ontsloten. Deze weg zal buiten het terrein van Klepperduinen liggen. De standplaatsen voor campers op Klepperduinen zullen direct vanaf de centrale ontsluitingsweg worden ontsloten. Campers zullen het terrein van Klepperduinen daardoor niet hoeven te doorkruisen. Voor aankomende gasten van Klepperduinen zal worden voorzien in een aparte parkeerplaats buiten de hoofdroute, zodat deze gasten niet de doorgang naar het campingterrein blokkeren. Ook de bevoorrading van de centrale voorzieningen van Klepperduinen zal plaatsvinden buiten de hoofdroute om.

De dagrecreatie (elkweervoorziening, tennisbanen en evenemententerrein) is buiten de verblijfsrecreatieterreinen gelegen, en voor langzaam verkeer direct vanaf het terrein van Klepperduinen toegankelijk. Vanaf de andere standplaatsen zullen deze voorzieningen bereikbaar zijn via het fietspad ten noorden van camping Klepperduinen of via het vrijliggende fietspad langs de Vrijheidsweg. De interne bereikbaarheid en verkeersafwikkeling zijn dan ook goed.

De verkeersveiligheid op het campingterrein van Klepperduinen wordt voldoende gewaarborgd door de volgende maatregelen:
- er mag maximaal stapvoets worden gereden (15 km/h);
- aankomende gasten worden buiten de hoofdroute opgevangen, er is hiervoor voorzien in aparte parkeergelegenheid;
- gasten van de camping parkeren op een apart parkeerterrein aan het begin van de toegang tot de camping.

Voor het parkeren binnen het Verplaatsingsgebied is voldoende ruimte gereserveerd. De recreanten zullen parkeren op kleinere parkeerterreinen, die niet centraal gelegen zijn. Daarnaast is voorzien in een centraal parkeerterrein bij de centrale voorzieningen voor bezoekers van de campinggasten, bezoekers van de horecagelegenheden en de winkel en voor personeel.

De Klepperstee
Binnen het recreatieterrein ligt een centrale weg, die de vaste standplaatsen ontsluit. Als gevolg van uitplaatsing komt er meer ruimte op het recreatiepark beschikbaar ten gunste van verkeersveiligheid en voldoende parkeerruimte. Langs deze hoofdontsluiting wordt het langzame verkeer gescheiden afgewikkeld via vrijliggende fiets- en voetpaden. Dit komt met name de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid ten goede. De dagrecreatie (elkweervoorziening, tennisbanen en evenemententerrein) is buiten het recreatiepark gelegen en via de Vrijheidsweg goed bereikbaar.

Het parkeren op De Klepperstee vindt plaats op de zeer ruime standplaatsen. Daarnaast is voorzien in vier parkeerterreinen. Een bij de centrale voorzieningen, een tussen de Gelderse Roos en het bungalowpark en twee bij de Vrijheidsweg in de Ridderstee. Door deze parkeervoorzieningen zijn er voldoende parkeerplaatsen voor de bezoekers van de campinggasten, bezoekers van de centrale voorzieningen en het personeel.

3.5.6. Conclusies en waardering

Regionale ontsluitingsstructuur
De verkeersproductie in de Kop van Goeree zal ten gevolge van de voorgenomen activiteiten marginaal stijgen. Daar het om voornamelijk verplaatsing van standplaatsen gaat is het meeste verkeer in de huidige situatie immers al aanwezig. Wel zal de verkeersintensiteit in de omgeving van het Verplaatsingsgebied kunnen stijgen, doordat 350 standplaatsen van elders uit de Kop van Goeree hierheen kunnen worden verplaatst. Het verkeer dat deze plaatsen genereert zal in de toekomst – in tegenstelling tot de huidige en autonome situatie – de Vrijheidsweg ter plaatse van het plangebied beriden. Dit betekent een toename van 774 mvt/etmaal, dit verkeer zal vanaf de rotonde bij de entree van De Klepperstee/Verplaatsingsgebied in oostelijke richting worden afgewikkeld.

De externe bereikbaarheid zal niet wijzigen, de verkeersafwikkeling evenmin. De stagnatie op de aansluiting van de Oosterweg op de N57 zal op piekdagen iets groter zijn, maar daarvoor is een goede alternatieve route aanwezig (via Groeneweg). Op piekdagen zal ook de afwikkeling van het parkeerterrein bij de strandopgangen naar de Vrijheidsweg ietwat stroef verlopen, doordat met name vertrek geconcentreerd plaatsvindt. Dat is acceptabel.

De oversteekbaarheid en verkeersveiligheid van de Vrijheidsweg zullen aanzienlijk verbeteren door de aanleg van de rotondes, de vrijliggende fietsvoorzieningen en een verlaging van het snelheidsregime.

Ontsluitingsstructuur plangebied
De bereikbaarheid en verkeersafwikkeling in het Verplaatsingsgebied zijn door de gekozen verkeersstructuur goed. Voorzien zal worden voorzien in een nieuwe toegangsweg naar het dagparkeerterrein (ten oosten van centrale dagrecreatieterrein) waardoor daarnaast de bereikbaarheid voor hulpdiensten beter wordt. Verder zal worden voorzien in een centrale ontsluitingsweg voor de verblijfsrecreatieterreinen, gescheiden afwikkeling van autoverkeer, langzaam verkeer, bevoorradingsverkeer en aankomende gasten op het terrein van Klepperduinen.
De verkeersveiligheid is door deze gescheiden afwikkeling zeer goed gewaarborgd.

Doordat op De Klepperstee bestaande standplaatsen worden uitgeplaatst, ontstaat meer ruimte voor verkeersdoeleinden. Zo zullen aparte voorzieningen voor langzaam verkeer worden getroffen. De bereikbaarheid, verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid verbeteren daardoor ten opzichte van de huidige situatie.

Beoordelingstabel

In onderstaande tabel is een beoordeling van het Basisalternatief opgenomen ten opzichte van de huidige en autonome situatie.

Tabel 3.9 Beoordeling verkeer

toetsingscriteria	basisalternatief
externe verkeersrelaties	
- bereikbaarheid extern	0
- verkeersafwikkeling extern	0
- oversteekbaarheid (Vrijheidsweg)	++
- verkeersveiligheid extern	++
plangebied	
- bereikbaarheid intern	+
- verkeersafwikkeling intern	+
- verkeersveiligheid intern	++

3.6. Woon- en leefmilieu

3.6.1. Werkwijze

Het woon- en leefmilieu van het Verplaatsingsgebied en De Klepperstee wordt beschreven door aan de hand van verschillende milieuaspecten (zoals geluid, stofhinder en luchtkwaliteit) te bepalen welke gevoelige functies aanwezig zijn of in het basisalternatief zijn opgenomen. Vervolgens wordt de milieusituatie per aspect bepaald.

3.6.2. Uitgangssituatie

Verplaatsingsgebied

Wegverkeerslawaai

In het Verplaatsingsgebied zijn overwegend agrarische functies gevestigd (bloemzaadteelt, tuinbouw en akkerbouw). Niet-agrarische bedrijven en agrarische gebouwen komen in het plangebied niet voor. In de huidige situatie is de enige geluidsgevoelige bestemming in het Verplaatsingsgebied woning "De Wulk" langs de Westerweg (tegen het Flaauwe Werk aan). In het Verplaatsingsgebied bevindt zich tevens het zogenaamde evenemententerrein dat incidenteel wordt gebruikt. Onderstaande tabel geeft – uitgaande van een vrije veldsituatie – de geluidsbelasting aan de gevel van woning "De Wulk" voor de uitgangssituatie (de geluidsberekeningen zijn met Standaard Rekenmethode I uitgevoerd). De geluidsbelasting blijft beneden de voorkeursgrenswaarde van 48 dB (inclusief aftrek conform artikel 110g Wgh).

Tabel 3.10 Gevelbelasting woning "De Wulk" nabij strand huidige situatie 2007
(exclusief aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder)

bron	zomerhalfjaargemiddelde		piek	
	verkeersintensiteit (mvt/etmaal)	geluidsbelasting	verkeersintensiteit (mvt/etmaal)	geluidsbelasting
"oude" Westerweg	450	48 dB	1.400	53 dB
Vrijheidsweg (Westerweg-Koolweg)	3.000	44 dB	6.700	47 dB

Tabel 3.11 Gevelbelasting woning "De Wulk" nabij Flaauwe Werk huidige situatie 2007
(inclusief aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder)

bron	zomerhalfjaargemiddelde		piek	
	verkeersintensiteit (mvt/etmaal)	geluidsbelasting	verkeersintensiteit (mvt/etmaal)	geluidsbelasting
"oude" Westerweg	450	43 dB	1.400	48 dB
Vrijheidsweg (Westerweg-Koolweg)	3.000	42 dB	6.700	45 dB

Overig geluid
Het zogenoemde evenemententerrein wordt enkele keren in het jaar gebruikt. Het betreft incidentele activiteiten, zoals het jaarlijks terugkerende circus, het concours hippique en een discoavond. Hierbij is sprake van tijdelijke geluidsoverlast voor de aanwezige woning ("De Wulk").

Luchtkwaliteit
Bepalend voor de luchtkwaliteit in het plangebied is de achtergrondconcentratie en de invloed van omliggende (en met name drukke) wegen. De achtergrondconcentratie in dit gebied is vrij laag. In combinatie met niet al te drukke wegen blijk uit het onderzoek luchtkwaliteit (zie bijlage 7) dat in de huidige situatie langs de Vrijheidsweg en Westerweg (en dus ook in de rest van de omgeving) geen sprake is van overschrijding van de grenswaarden.

De Klepperstee
Wegverkeerslawaai
In de huidige situatie liggen de standplaatsen van camping De Klepperstee op een minimumafstand van 20 m uit de as van de Vrijheidsweg. De ligging van de geluidscontouren is op een vereenvoudigde wijze berekend met Standaard Rekenmethode II, waarbij de contouren zijn bepaald op basis van een dwarsprofiel en rekeninghoudend met de aanwezige circa 2 m hoge geluidswal tussen de Vrijheidsweg en recreatiepark De Klepperstee. In onderstaande tabel zijn de contourafstanden opgenomen. Op basis daarvan kan worden geconstateerd dat in de piek-situatie enkele standplaatsen die dicht langs de Vrijheidsweg gesitueerd zijn binnen de 48 dB-contour liggen (inclusief aftrek artikel 110g Wet geluidhinder, de voorkeursgrenswaarde voor woningen). De wal zorgt dus voor voldoende geluidsisolatie. Er is geen sprake van geluidsoverlast.

Tabel 3.12 Geluidsbelasting standplaatsen De Klepperstee huidige situatie 2007
(exclusief aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder)

bron	zomerhalfjaargemiddelde					piek				
	verkeers-intensiteit (mvt/etmaal)	contourafstanden				verkeers-intensiteit (mvt/etmaal)	contourafstanden			
		48 dB	53 dB	58 dB	63 dB		48 dB	53 dB	58 dB	63 dB
Vrijheidsweg (Westerweg-De Klepperstee)	1.700	25	19	13	-	3.700	30	23	17	5
Vrijheidsweg (De Klepperstee-Langedijk)	550	19	12	-	-	1.200	23	17	6	-

Tabel 3.13 Geluidsbelasting standplaatsen De Klepperstee huidige situatie 2007
(inclusief aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder)

bron	zomerhalfjaargemiddelde					piek				
	verkeers-intensiteit (mvt/etmaal)	contourafstanden				verkeers-intensiteit (mvt/etmaal)	contourafstanden			
		48 dB	53 dB	58 dB	63 dB		48 dB	53 dB	58 dB	63 dB
Vrijheidsweg (Westerweg-De Klepperstee)	1.700	23	17	9	-	3.700	25	20	15	4
Vrijheidsweg (De Klepper-stee-Langedijk)	550	19	12	-	-	1.200	20	16	5	-

Luchtkwaliteit
De conclusie voor luchtkwaliteit bij De Klepperstee is hetzelfde als bij het Verplaatsingsgebied. De grenswaarden worden ruimschoots gehaald, er zijn geen knelpunten op dit gebied.

3.6.3. Autonome ontwikkeling

Verwacht wordt dat als het plangebied niet wordt heringericht, dat het huidige gebruik zich zal voortzetten. Hierbij zullen zich voor de woon- en leefmilieuaspecten (zoals luchtkwaliteit en geluidshinder) geen noemenswaardige veranderingen voordoen.

Verplaatsingsgebied
Wegverkeerslawaai
In de autonome situatie is de enige geluidsgevoelige bestemming in het plangebied woning "De Wulk". Onderstaande tabel geeft de geluidsbelasting aan de gevel van betreffende woning voor de autonome situatie, uitgaande van een vrije veldsituatie (de geluidsberekeningen zijn met Standaard Rekenmethode I uitgevoerd).

Tabel 3.14 Gevelbelasting woning "De Wulk" autonome situatie 2017
(exclusief aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder)

bron	zomerhalfjaargemiddelde		piek	
	verkeersintensi-teit (mvt/etmaal)	geluidsbelas-ting	verkeersintensi-teit (mvt/etmaal)	geluidsbelas-ting
"oude" Westerweg	550	49 dB	1.600	54 dB
Vrijheidsweg (Westerweg-Koolweg)	3.500	44 dB	7.700	48 dB

Tabel 3.15 Gevelbelasting woning "De Wulk" autonome situatie 2017
(inclusief aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder)

bron	zomerhalfjaargemiddelde		piek	
	verkeersintensi-teit (mvt/etmaal)	geluidsbelas-ting	verkeersintensi-teit (mvt/etmaal)	geluidsbelas-ting
"oude" Westerweg	550	44 dB	1.600	49 dB
Vrijheidsweg (Westerweg-Koolweg)	3.500	42 dB	7.700	46 dB

Ten opzichte van de huidige situatie stijgt de geluidsbelasting aan de gevel gering. Tijdens de piek wordt de voorkeursgrenswaarde ten gevolge van de Westerweg (beperkt) overschreden.
In tabel 3.16 is verder de ligging van de geluidscontouren ter plaatse van het Verplaatsingsgebied voor de autonome situatie opgenomen. Bij gebrek aan geluidsgevoelige bestemmingen in het gebied is een conclusie niet mogelijk.

Luchtkwaliteit
De luchtkwaliteit ter plaatse zal verbeteren doordat auto's in de toekomst schoner worden en de techniek verbeterd. De concentratie luchtverontreinigende stoffen neemt af (zie ook bijlage 7).

De Klepperstee
Wegverkeerslawaai
Ook voor de autonome situatie is de ligging van de geluidscontouren op een vereenvoudigde wijze berekend met Standaard Rekenmethode II. Daarbij zijn de contouren bepaald op basis van een dwarsprofiel en rekening houdend met de aanwezige 2 m hoge geluidswal tussen de Vrijheidsweg en recreatiepark De Klepperstee. In onderstaande tabel zijn de contourafstanden opgenomen. Op basis daarvan kan worden geconstateerd dat ten opzichte van de huidige situatie de contourafstanden beperkt groter worden. Ten opzichte van de huidige situatie liggen er ook enkele standplaatsen langs het deel van de Vrijheidsweg Klepperstee-Langedijk binnen de 48 dB-contour. De wal zorgt dus voor voldoende geluidsisolatie. Er is geen sprake van wezenlijke geluidsoverlast.

Tabel 3.16 Geluidsbelasting standplaatsen De Klepperstee autonome situatie 2017
(exclusief aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder)

bron	zomerhalfjaargemiddelde					piek				
	verkeers-intensiteit (mvt/et-maal)	contourafstanden				verkeers-intensiteit (mvt/et-maal)	contourafstanden			
		48 dB	53 dB	58 dB	63 dB		48 dB	53 dB	58 dB	63 dB
Vrijheidsweg (Westerweg-De Klepperstee)	1.900	27	20	13	-	4.200	30	24	18	8
Vrijheidsweg (De Klepperstee-Langedijk)	650	20	14	-	-	1.350	24	18	8	-

Tabel 3.17 Geluidsbelasting standplaatsen De Klepperstee autonome situatie 2017
(inclusief aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder)

bron	zomerhalfjaargemiddelde					piek				
	verkeers-intensiteit (mvt/et-maal)	contourafstanden				verkeers-intensiteit (mvt/et-maal)	contourafstanden			
		48 dB	53 dB	58 dB	63 dB		48 dB	53 dB	58 dB	63 dB
Vrijheidsweg (Westerweg-De Klepperstee)	1.900	24	17	5	-	4.200	28	20	15	-
Vrijheidsweg (De Klepperstee-Langedijk)	650	17	8	-	-	1.350	22	15	-	-

Luchtkwaliteit
De luchtkwaliteit ter plaatse zal verbeteren doordat auto's in de toekomst schoner worden en de techniek verbeterd. De concentratie luchtverontreinigende stoffen neemt af (zie bijlage 7).

3.6.4. Toetsingscriteria

Om de effecten van het basisalternatief op het woon- en leefmilieu te omschrijven, wordt gebruikgemaakt van de volgende toetsingscriteria:
- wegverkeerslawaai;
- overig geluid;

- stof- en lichthinder;
- luchtkwaliteit.

3.6.5. Effecten van het basisalternatief op woon- en leefmilieu

Beschrijving relevante wijzigingen voorgenomen activiteit voor woon- en leefmilieu

In het kader van het woon- en leefmilieu zijn de volgende wijzigingen ten opzichte van de huidige en autonome situatie van belang met betrekking tot de ondervonden hinder van het verkeer.

- De verkeersintensiteit ter hoogte van het plangebied stijgt als gevolg van het verkeer dat ter plaatse wordt gegenereerd door de toename van het aantal standplaatsen op de locatie van het plangebied. Dit zal de hinder doen toenemen.
- De wettelijk maximumsnelheid op de Vrijheidsweg wordt ter plaatse van het plangebied verlaagd van 80 naar 50 km/h. Dit zal de hinder laten afnemen.
- De toegang tot het parkeerterrein zal niet langer pal langs woning "De Wulk" voeren, maar via een parallelweg langs de Vrijheidsweg. Dit zal de hinder doen afnemen.
- In het Verplaatsingsgebied zullen standplaatsen worden toegevoegd. Gezien de nabijheid van de Vrijheidsweg is de kans aanwezig dat het aantal gehinderden toeneemt. Afstand tot de weg en de aanwezigheid van een geluidswal zullen hierop echter positief van invloed zijn.

Verplaatsingsgebied

Wegverkeerslawaai

Uitgaande van een vrije veldsituatie is de geluidsbelasting aan de gevel van woning "De Wulk" voor de toekomstige situatie berekend (de geluidsberekeningen zijn met Standaard Rekenmethode I uitgevoerd).

Tabel 3.18 Gevelbelasting woning "De Wulk" toekomstige situatie 2017
(exclusief aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder)

bron	zomerhalfjaargemiddelde		piek	
	verkeersintensiteit (mvt/etmaal)	geluidsbelasting	verkeersintensiteit (mvt/etmaal)	geluidsbelasting
"verlegde" Westerweg	550	27 dB	1.600	38 dB
Vrijheidsweg (Westerweg-Koolweg)	4.250	45 dB	8.450	48 dB

Tabel 3.19 Gevelbelasting woning "De Wulk" toekomstige situatie 2017
(inclusief aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder)

bron	zomerhalfjaargemiddelde		piek	
	verkeersintensiteit (mvt/etmaal)	geluidsbelasting	verkeersintensiteit (mvt/etmaal)	geluidsbelasting
"verlegde" Westerweg	550	27 dB	1.600	33 dB
Vrijheidsweg (Westerweg-Koolweg)	4.250	43 dB	8.450	46 dB

Uit bovenstaande tabel kan worden afgeleid dat in de toekomstige situatie aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder (48 dB) wordt voldaan. Ten opzichte van de huidige en autonome situatie verbetert de geluidssituatie bij de betreffende woning. Dit komt doordat het autoverkeer naar het parkeerterrein bij de strandopgang niet langer pal langs de woning rijdt, maar via de "verlegde" Westerweg, parallel langs de Vrijheidsweg. Ook zorgt de ecologische verbindingszone die gedeeltelijk rondom de woning is gerealiseerd, voor een afschermende werking ten opzichte van de huidige agrarische functie.

In onderstaande tabel zijn de vrije veldcontouren van de Vrijheidsweg ter hoogte van het plangebied opgenomen (berekend met Standaard Rekenmethode I).

Tabel 3.20 Afstand vrije veldcontouren Vrijheidsweg toekomstige situatie 2017
(exclusief aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder)

bron	zomerhalfjaargemiddelde					piek				
	verkeers-intensiteit (mvt/etmaal)	contourafstanden				verkeers-intensiteit (mvt/etmaal)	contourafstanden			
		48 dB	53 dB	58 dB	63 dB		48 dB	53 dB	58 dB	63 dB
Vrijheidsweg (Westerweg-De Klepper-stee)	2.650	25	18	10	-	4.950	28	22	15	-
Vrijheidsweg (De Klepper-stee-Lange-dijk)	650	17	3	-	-	1.350	22	15	-	-

Tabel 3.21 Afstand vrije veldcontouren Vrijheidsweg toekomstige situatie 2017
(inclusief aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder)

bron	zomerhalfjaargemiddelde					piek				
	verkeers-intensiteit (mvt/etmaal)	contourafstanden				verkeers-intensiteit (mvt/etmaal)	contourafstanden			
		48 dB	53 dB	58 dB	63 dB		48 dB	53 dB	58 dB	63 dB
Vrijheidsweg (Westerweg-De Klepper-stee)	2.650	20	10	-	-	4.950	22	15	-	-
Vrijheidsweg (De Klepper-stee-Lange-dijk)	650	3	-	-	-	1.350	15	-	-	-

Zowel de bedrijfswoning van Klepperduinen als de standplaatsen en ook de standplaatsen van het overige verplaatsingsgebied, liggen op meer dan voldoende afstand uit de as van de weg om te kunnen voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder van 48 dB. De 2 m hoge geluidswal die zal worden gerealiseerd is effectief. Overigens zijn de beperkte contourafstanden ook het gevolg van het instellen van een 50 km/h-regime ter plaatse.
De situatie ten gevolge van wegverkeerslawaai is als goed te omschrijven, ook in pieksituaties.

Overig geluid, lichthinder en stofhinder
Naar verwachting zal de geluidsbelasting in de omgeving van de woning De Wulk toenemen als gevolg van de te vestigen recreatiefuncties. Wanneer het Verplaatsingsgebied wordt ingericht als recreatiegebied, dan is de afstand tussen woning en het kampeerterrein (het terrein waar daadwerkelijk kamperen plaatsvindt, dus exclusief landschappelijke groenstroken) minstens 44 m. De afstand tussen de tuin (perceelsgrens) en het kampeerterrein bedraagt 16 m. Uit het VNG-boekje blijkt dat bij een "kampeerterrein (met keuken)" geluid het maatgevende aspect is, waarbij een richtafstand van 50 m geldt. Voor geur en gevaar geldt een richtafstand van 30 m. Voor het MER wordt ervan uitgegaan dat deze overlast (met name geur en gevaar) vooral plaats zal vinden bij de centrumfuncties op de camping (receptie, winkel en horeca). De centrumfuncties worden in het basisalternatief echter nabij de entree van Klepperduinen gesitueerd. Deze centrumfuncties hebben derhalve geen invloed op deze woning langs de Westerweg.

Ten oosten van de Westerweg zal dagrecreatie gaan plaatsvinden. In het dagrecreatieve deel worden onder meer tennisbanen en een elkweervoorziening gerealiseerd. Voor tennisbanen met lichtmasten geldt een richtafstand van 50 m met als maatgevend aspect geluid (op basis van het VNG-boekje bedrijven en milieuzonering). De werkelijke afstand tot aan de woning be-

draagt ongeveer 70 m. De woning zal naar verwachting door de afstand en de aanwezige beplanting nauwelijks tot geen overlast ondervinden van de lichtmasten. Dit geldt ook voor de lichtmasten op het parkeerterrein dat op een nog grotere afstand van de woning is gelegen (circa 270 m). Gelet op de afstand tussen woning en tennisbaan zal de geluidsoverlast beperkt blijven.

Tevens zal er in het meest oostelijke deel van het Verplaatsingsgebied een evenemententerrein worden gerealiseerd. De afstand tussen de woning en dit terrein bedraagt 150 m. Het evenemententerrein zal onder andere worden gebruikt voor het jaarlijks terugkerende circus. Naar verwachting zal de geluidsbelasting in de omgeving van de woning in geringe mate toenemen als gevolg van het te realiseren evenemententerrein. Het evenemententerrein in het huidige plangebied is namelijk op een grotere afstand van de woning gesitueerd (zo'n 350 m) en bovendien wordt dit terrein ook slechts incidenteel gebruikt.

Bij de aanlegfase van het Verplaatsingsgebied zal er nauwelijks sprake zijn van geluidsoverlast en eventueel stofoverlast voor de woning De Wulk, veroorzaakt door de verschillende graaf-, aanleg- en bouwactiviteiten. Dit zijn tijdelijke milieugevolgen.

Luchtkwaliteit
Onderzocht is of de ontwikkeling van het recreatiegebied leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit in de omgeving. Bepalend daarbij is de extra verkeersproductie van het voornemen. Uit het onderzoek luchtkwaliteit (zie bijlage 7) blijkt dat de toename van verkeer leidt tot een beperkte toename van de concentraties stikstofdioxide en fijn stof. Vanwege de lage achtergrondconcentratie in deze regio worden de grenswaarden ruimschoots gehaald. Dat betekent dat ook de luchtkwaliteit ter plaatse van de nieuwe functies aan de grenswaarden zal voldoen. Conclusie is dat aan de Wet luchtkwaliteit wordt voldaan.

De Klepperstee
Wegverkeerslawaai
In de tabel hiervoor is de ligging van een aantal relevante geluidscontouren opgenomen. Afgeleid kan worden dat de maatgevende 48 dB-contour ten opzichte van de huidige en autonome situatie zo'n 6 à 8 m dichter bij de weg ligt. Het aantal standplaatsen op De Klepperstee dat binnen de 48 dB-contour ligt verschilt hierdoor echter niet tussen de huidige, autonome en toekomstige situatie. Voor de toekomstige situatie is dit volledig toe te schrijven aan de verlaging van het snelheidsregime ter plaatse (van 80 naar 50 km/h), daar er namelijk anderzijds een toename van het aantal verkeersbewegingen is.

Luchtkwaliteit
Voor De Klepperstee gelden dezelfde conclusies als voor het Verplaatsingsgebied. Grenswaarden worden niet overschreden, aan de Wet luchtkwaliteit wordt voldaan.

3.6.6. Conclusies en waardering

De effecten van het basisalternatief op het woon- en leefmilieu zijn ten opzichte van de autonome situatie beperkt. Voor een belangrijk deel wordt de hinder ten gevolge van de toename van het verkeer gecompenseerd door de verlaging van de rijsnelheid ter plaatse. Voor het wegverkeerslawaai geldt verder dat de geluidsbelasting door verkeer rondom de bestaande woning De Wulk afneemt, doordat de Westerweg op deze locatie voor autoverkeer wordt afgesloten. Voor de recreatieterreinen (De Klepperstee en het Verplaatsingsgebied) geldt dat de geluidsbelasting als gevolg van het basisalternatief niet noemenswaardig verandert.

De overige geluidshinder neemt toe als gevolg van de toekomstige aanwezigheid van kampeerterrein, tennisbaan en evenemententerrein in de omgeving van de woning. De lichthinder neemt voor de woning De Wulk in geringe mate toe. De luchtkwaliteit neemt ter plaatse van de woning De Wulk als gevolg van het basisalternatief licht toe, terwijl deze voor de recreatieterreinen in zeer lichte mate afneemt ten opzichte van de autonome ontwikkeling. De concentratie luchtverontreinigende stoffen voldoet echter ruim aan de grenswaarden die in de Wet luchtkwaliteit zijn opgenomen.

Tabel 3.22 Beoordeling woon- en leefmilieu

toetsingscriteria	basisalternatief
Verplaatsingsgebied/plangebied	
- wegverkeerslawaai	0/+
- overig geluid	-
- lichthinder	-
- luchtkwaliteit	0
Uitplaatsingsgebied	
- wegverkeerslawaai	0
- luchtkwaliteit	0

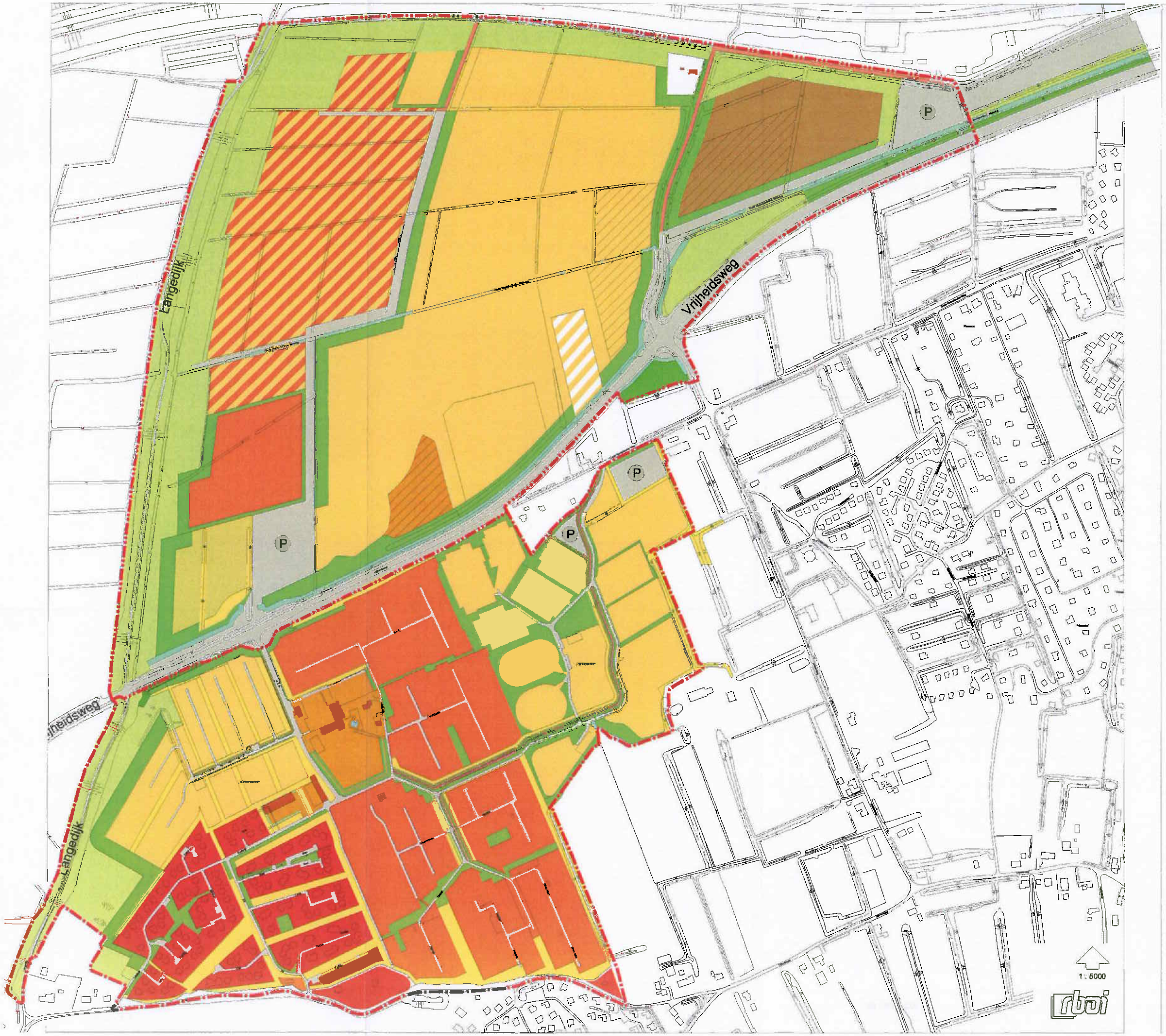

Verklaring:

- Verblijfsrecreatie: vaste standplaatsen
- Verblijfsrecreatie: toeristische en seizoensstandplaatsen
- Verblijfsrecreatie toeristische standplaatsen onder voorwaarden
- Verblijfsrecreatie onder voorwaarden
- Recreatiewoningenterrein
- Dagrecreatieve voorzieningen
- Centrale voorzieningen
- Bebouwing (bestaand)
- Wegen
- Langzaam verkeer (fiets- en wandelpad)
- Groenvoorzieningen
- Natuur
- Zandwallen met beplanting
- Watergangen / poel
- Concentratie bebouwing

Plangrenzen:

- Grens De Klepperstee
- Grens Verplaatsingsgebied
- Grens tussen plandelen

figuur 14
VKA zoals overgenomen
in de bestemmingsplannen

4. Ontwikkeling meest milieuvriendelijk alternatief en voorkeursalternatief

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van de verkregen inzichten in milieueffecten van het basisalternatief het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) uitgewerkt en beschreven. Tevens wordt het voorkeursalternatief (zie figuur 14) beschreven, het alternatief dat wordt vastgelegd in onder meer de bestemmingsplannen voor de beide deelgebieden: De Klepperstee en het Verplaatsingsgebied. Van beide alternatieven wordt ook nagegaan in hoeverre de milieueffecten afwijken van de beschreven effecten van het basisalternatief.

4.2. Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA)

Op grond van de Wet milieubeheer is in elk MER een beschrijving van het Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) verplicht. Het MMA is het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel zoveel mogelijk worden beperkt met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu.
Zoals eerder is aangegeven, is al bij de uitwerking van het basisalternatief in hoge mate rekening gehouden met milieu-uitgangspunten. Uit hoofdstuk 3 blijkt ook dat het basisalternatief in vele opzichten positieve effecten voor het milieu heeft. Slechts voor een beperkt aantal aspecten is sprake van relevante negatieve effecten.
In dit MER wordt het MMA daarom uitgewerkt door het basisalternatief te optimaliseren. Per milieuthema wordt eerst nagegaan op welke punten er, gelet op de beschreven milieueffecten, nog aanleiding is tot een optimalisering. Aan de hand daarvan worden vervolgens concrete bouwstenen voor het MMA en beschreven. Daarbij wordt in tabelvorm weergegeven in welk kader deze bouwstenen veiliggesteld kunnen worden (bestemmingsplan, inrichtings- en beheersplan of anderszins).

4.2.1. Bodem en water

Overwegingen

De in het kader van de herinrichting en het provinciaal inrichtingsplan "natuur en recreatie in het Verplaatsingsgebied" uitgevoerde maatregelen, gecombineerd met de maatregelen uit het basisalternatief, dragen in belangrijke mate bij aan duurzaam waterbeheer in het plangebied. Met het basisalternatief wordt in voldoende mate rekening gehouden met de eisen en randvoorwaarden die de waterbeheerders aan het watersysteem ter plaatse stellen. De bouwstenen voor het MMA zijn dan ook gericht op het verder verduurzamen en robuuster maken van het watersysteem. Daarbij is nog extra winst te halen met de volgende maatregelen:

- meer natuurlijk peilbeheer;
- reduceren van wateroverlast;
- wadi's;
- afvoer brak water via kwelsloot (optioneel).

Concrete bouwstenen voor het MMA

Meer natuurlijk peilbeheer

Het peilbeer in het basisalternatief is gebaseerd op het huidige agrarische peilbeheer. Dit peilbeheer, met vaste hoge zomerpeilen en vaste lagere winterpeilen, is tegennatuurlijk. De relatief geïsoleerde ligging van het watersysteem biedt goede mogelijkheden voor een meer natuurlijk peilbeheer. Hiermee wordt aangesloten bij de in het Advies waterbeheer 21^{e} eeuw aangeven trits: zoveel mogelijk water vasthouden en bergen en pas in laatste instantie water af- of aanvoeren. Om dit te bereiken moet een flexibel peilbeheer worden ingevoerd. Dit betekent dat water in natte perioden mag stijgen tot een vooraf afgesproken maximale hoogte (een hoogte waarbij in geen geval wateroverlast optreedt). Boven dit niveau wordt water via een stuw in

oostelijk richting afgevoerd naar het regionale watersysteem. In droge perioden mag het waterpeil uitzakken tot een vooraf afgesproken niveau, voordat water van elders wordt ingelaten.
Voordelen van een dergelijk peilbeheer zijn:

- water wordt langer in het gebied vastgehouden en de aan- en afvoer van water wordt gereduceerd;
- de grondwatervoorraad wordt beter aangevuld waardoor de verdroging verminderd;
- door de hogere peilen in natte perioden, wordt de brakke kwel (deze is het grootst in natte perioden) gedeeltelijk weggedrukt.

Reduceren wateroverlast
In het basisalternatief wordt uitgegaan van een faalkansnorm 1:70 jaar. Vooruitlopend op mogelijke nieuwe landelijke normen wordt in het MMA uitgegaan van een faalkansnorm 1:100 jaar. Met een beschikbare waterberging van circa 15% is de verwachting dat de norm 1:100 wordt gehaald of minimaal wordt benaderd. De eventueel benodigde extra berging kan worden gerealiseerd door de natuurvriendelijke oevers in te richten met een verlaagde vlakke oeverzone net boven de waterlijn. Bij een hoog waterpeil doet de verlaagde strook langs de Langedijk dienst als waterberging. De verlaagde oeverzone heeft tevens de functie van onderhoudsstrook.

Wadi's
In het MMA wordt alle afgekoppelde hemelwater afgevoerd via wadi's (of vergelijkbare infiltratievoorzieningen).
Kwantitatief voordeel is dat bij hevige neerslag de afvoer wordt vertraagd, waarmee de piekbelasting op het oppervlaktewater wordt gereduceerd. Daarnaast wordt optimaal gebruikgemaakt van de bergingscapaciteit van de bodem, waarmee wordt bijgedragen aan de verdrogingsbestrijding.
Kwalitatief voordeel is dat de kwaliteit van het afgekoppelde hemelwater toeneemt als gevolg van de zuiverende werking van de bodempassage.

Afvoer brak water via kwelsloot (optioneel)
Als gevolg van het doortrekken van de kwelsloot in westelijke richting is de zoutbelasting van het watersysteem sterk afgenomen. Zoutbelasting heeft een negatief effect op de ecologische functie van de Salamanderroute. Wanneer onderzoek (monitoring) uitwijst dat de zoutbelasting ondanks de doorgetrokken kwelsloot toch nog te hoog is, kan worden besloten het noordelijk deel van het plangebied (ten noorden van de Oude Nieuwlandse wetering) via de kwelsloot af te wateren. Hiertoe dient het deel van de ecologische verbindingszone langs de Langedijk ten noorden van de doorgang door de Langedijk met een stuw te worden afgesloten van het zuidelijk deel. Aan de noordkant van deze verbindingszone dient een verbinding te worden gemaakt met de kwelsloot, waarlangs de afvoer plaatsvindt.

Tabel 4.1 Bouwstenen bodem en water voor het MMA

bouwsteen	bestemmingsplan	inrichtings- en beheerplan	overig
meer natuurlijk peilbeheer			X*
reduceren wateroverlast		X	
wadi's		X	

* Aanpassen peilbesluit.

4.2.2. Ecologie

Overwegingen
Het basisalternatief draagt, samen met de in het kader van de herinrichting en het provinciaal inrichtingsplan "natuur en recreatie in het Verplaatsingsgebied" uitgevoerde maatregelen, in belangrijke mate bij aan een versterking van de natuurwaarden in en om het plangebied. De bouwstenen voor het MMA zijn derhalve gericht op het optimaliseren van de ecologische betekenis van het plangebied. Met betrekking tot voorstellen voor natuurlijk peilbeheer wordt verwezen naar de paragraaf 4.2.1 (bodem en water). Natuurlijk peilbeheer biedt kansen voor natuurontwikkeling, omdat het meer garantie biedt voor een goede waterkwaliteit en omdat een groot aantal natte ecosystemen afhankelijk zijn van natuurlijke peilfluctuaties.

Concrete bouwstenen voor het MMA

Optimale groene inrichting

In het basisalternatief is een aantal interne wegen tussen de houtwallenstructuur en de kampeervelden gesitueerd. Door de houtwallen overal aan te laten sluiten op de kampeervelden ontstaan meer aaneengesloten overgangen tussen de groenstructuur en de grasvelden. Een dergelijke overgang vormt een zeer aantrekkelijk leefgebied voor bijvoorbeeld diverse vlindersoorten en struweelvogelsoorten. Daarnaast wordt de functie van rustgebied van de houtwallen voor vogels en zoogdieren versterkt omdat de groenstrook in de breedte toeneemt (houtwal, kruidenrijke vegetatie en grasland). Bij een optimale groene inrichting kan ook gedacht worden aan het realiseren van flauwe oevers (1:10) zodat voldoende ruimte ontstaat voor een natuurlijke ontwikkeling van gradiënten.

Aanpassen lichtmasten

De lichtmasten op bijvoorbeeld de tennisbaan en het oostelijke parkeerterrein zullen een verstorende werking hebben op diersoorten die zich 's nachts langs de Salamanderroute verplaatsen. Door specifieke maatregelen aan de lichtmasten (hoogte, overkapping van de masten) kan deze verstoring worden geminimaliseerd, waardoor de ecologische verbinding beter zal functioneren.

Beheersplan voor de groen- en waterelementen

Voor het plangebied kan een beheersplan worden opgesteld gericht op het optimaliseren van de ecologische betekenis van het plangebied. Door middel van uitvoering van dit beheersplan dient te worden gestreefd naar vergroting van de biodiversiteit, zodat het gebied kan fungeren als leefgebied voor een groot aantal planten- en diersoorten.

Tabel 4.2 Bouwstenen ecologie voor het MMA

bouwsteen	bestemmingsplan	inrichtings- en beheerplan	overig
optimale groene inrichting		x	
aanpassen lichtmasten	x	x	
beheerplan natuurwaarden		x	

4.2.3. Landschap en cultuurhistorie

Overwegingen

Om de bouwstenen voor het MMA te kunnen bepalen, is het allereerst van belang om aan te geven welke belangrijkste aantastingen zich zullen voordoen als gevolg van het voornemen. De belangrijkste aantastingen van het bestaande landschap betreffen:

- het verlies van de openheid van het noordelijke deel van de strandpolders als contrast met het dichtbeplante zandwallengebied;
- aanleg van grondwallen in een gebied dat oorspronkelijk uit open poldergebied bestaat en geen of nauwelijks zandwallen kende;
- de toename van de bebouwing (vaste standplaatsen, trekkershutten en bebouwing ten behoeve van centrale voorzieningen, groepsaccommodatie en streekeigen hotel en ten behoeve van dagrecreatie) en het ontbreken van aansluiting op de kenmerkende bebouwingspatronen en bebouwingswijze in de nabije omgeving.

Openheid strandpolders

In de effectbeschrijving van het basisalternatief is aangegeven dat het verlies van de openheid van de strandpolders samenhangt met de nieuwe functie (wijziging van agrarisch gebied naar recreatiegebied). Door het realiseren van een dicht beplantingspatroon is gestreefd naar het behoud van het groene karakter. Er zijn geen reële mogelijkheden om de openheid te behouden.

Grondwallen
Ook het gebruik van grondwallen in een overigens vlak, open gebied is bij de beschrijving van het basisalternatief al gemotiveerd. Immers, het gaat om een toekomstig verblijfsrecreatiegebied waar beplanting zorg moet dragen voor een aangenaam verblijfsklimaat in het overigens winderige poldergebied. De grondwallen hebben een directe functie voor de totstandkoming van de structurele beplanting van het terrein in een klimaat van moeilijke groeiomstandigheden (zoute wind). Er zijn geen reële mogelijkheden om de beplanting op een andere snelle wijze tot stand te brengen.

Toename bebouwing
Ook de toename van bebouwing is een onderdeel van het voornemen dat niet gewijzigd kan worden. De groepering en de maatvoering van de bebouwing kan echter wel worden aangepast aan de kenmerken van de omgeving.

Concrete bouwstenen voor het MMA
De groepering en de maatvoering van de bebouwing kan worden aangepast aan de kenmerken van de omgeving. Voor de locatie van bebouwing is het meest oostelijke deel van het Verplaatsingsgebied de meest aangewezen plaats, immers daarmee wordt aangesloten op de bebouwingsconcentratie van Ouddorp en in het bijzonder langs de Oude Nieuwlandseweg. Een groepsgewijze bebouwing van groepskamperen en streekeigen hotel kan langs een ontsluitingsweg worden gesitueerd en wat betreft massa, hoogte en vormgeving, aansluiten op de karakteristieke bebouwing uit de Kop van Goeree (zie figuur 14). Deze aanpassingen zijn niet reëel voor de te realiseren dagrecreatieve voorzieningen zoals de elkweervoorziening. Kleur en materiaalgebruik kunnen echter wel bijdragen aan een verbetering van de inpassing van deze bebouwing.

Tabel 4.3 Bouwstenen landschap voor het MMA

bouwsteen	bestemmingsplan	inrichtings- en beheerplan	overig
situeren en groeperen groepskamperen en hotel	X	X	
hoogte groepskamperen en hotel verlagen	X		
vormgeving groepskamperen en hotel		X	
kleur, materiaalgebruik elkweervoorziening		X	

4.2.4. Verkeer

Overwegingen
Om de bouwstenen voor het MMA te kunnen bepalen, is het allereerst van belang om aan te geven welke aantastingen zich zullen voordoen als gevolg van het voornemen. De aantastingen van de bestaande verkeerssituatie betreffen:
- de verkeersintensiteit op de Vrijheidsweg loopt tussen De Klepperstee en Ouddorp verder op en daarmee ook de verkeershinder;
- de toename van de verkeersintensiteit bemoeilijkt de oversteekbaarheid.

Door wijziging snelheidsregime Vrijheidsweg en bewegwijzering verkeersdruk spreiden
De Vrijheidsweg, tussen het plangebied en Ouddorp, kent de hoogste verkeersbelasting. Bezoekers van het recreatiegebied komen voor het grootste deel uit noordelijke richting over de N57 en via de Oosterweg langs Ouddorp naar het recreatiegebied. Daarnaast worden vanuit het plangebied de (winkel)voorzieningen in Ouddorp bezocht.

Op de aansluiting van de Oosterweg op de N57 leidt de hoeveelheid (recreatief) verkeer op zomerse dagen tot stagnatie. Het is gewenst het verkeer te spreiden en te trachten meer verkeer af te wikkelen via de westzijde langs de route over de Groeneweg. Om de route via de Oosterweg te ontmoedigen zijn diverse maatregelen onderzocht. Als beste oplossing komt naar voren een oplossing waarbij de Groeneweg en Vrijheidsweg (tussen Groeneweg en Langedijk)

gecategoriseerd worden als gebiedsontsluitende weg 80 km/h en de Vrijheidsweg (tussen Westerweg en Oosterweg) als erftoegangsweg met een 60 km/h-regime.
Deze maatregel dient samen te gaan met een aanpassing van de bewegwijzering, waarbij de route naar het plangebied vanaf de N57 wordt bewegwijzerd via de Groeneweg.
Ter hoogte van het plangebied wordt de Vrijheidsweg vanwege de in de voorgenomen ontwikkelingen voorziene functies, gecategoriseerd als gebiedsontsluitende weg met een 50 km/h-regime.

Van een rigoureuze maatregel in de vorm van een afsluiting van de Vrijheidsweg voor het autoverkeer ten oosten van het plangebied wordt afgezien, omdat gevreesd wordt dat het verkeer zich dan zal afwikkelen via de landbouwwegen in het binnengebied tussen de Vrijheidsweg en Ouddorp. Dit verkeer zou dan tevens door de kern van Ouddorp rijden.

Instellen van een 60 km/h-regime op de Vrijheidsweg (tussen Westerweg en Ouddorp) en aanpassen bewegwijzering, heeft naar verwachting slechts een beperkte impact voor de verdeling van het verkeer over beide routes. Geschat wordt waar zonder maatregel 85% een route via Ouddorp/Oosterweg een route naar het plangebied kiest, ten gevolge van de maatregel 10% de route verschuift van Oosterweg-Vrijheidsweg (van 85% naar 75%) naar Groeneweg-Vrijheidsweg (van 15% naar 25%). Een grotere verschuiving wordt niet aannemelijk geacht, gezien de omweg die de route over de Groeneweg behelst voor verkeer uit noordelijke richting. Voor het MMA wordt deze maatregel echter wel voorgesteld, omdat door enige spreiding van het verkeer over de twee aanvoerroutes de verkeershinder kan worden verminderd.

30 km/h-regime verbetert verkeersveiligheid niet per definitie
Ter hoogte van het plangebied zal het huidige snelheidsregime van 80 km/h worden gewijzigd in een 50 km/h-regime. Aanleiding daarvoor is de aanwezige concentratie van functies. De weg zal daardoor een ander karakter krijgen. Om reden van verkeersveiligheid zal een ander snelheidsregime noodzakelijk zijn. Daarbij is de keuze gemaakt voor een snelheidsregime van 50 km/h. Dit regime sluit aan bij het 80 km/h-regime op de aansluitende wegvakken. Bovendien zal daarbij de ontsluitende functie van de weg worden behouden. Een 30 km/h-regime ter plaatse zou in principe ook mogelijk zijn. Een dergelijk snelheidsregime zal de oversteekbaarheid en verkeersveiligheid echter niet direct verbeteren ten opzichte van het gekozen 50 km/h-regime. De voorziene vrijliggende fietspaden en rotondes zullen, gezien de optredende piekintensiteiten, de oversteekbaarheid en verkeersveiligheid minstens zo goed garanderen als een 30 km/h-regime zonder deze voorzieningen.

Verbetering verkeersveiligheid door aanpassen fietsoversteken Langedijk en Westerweg
De verkeersveiligheid van de langzaamverkeersoversteek van Langedijk kan worden geoptimaliseerd door te voorzien in een middengeleider met plateau voor het autoverkeer. Daardoor kan het fietsverkeer de Vrijheidsweg in twee fasen oversteken. Bovendien gaat hier een extra verkeersremmende werking vanuit. Optimaal is een ongelijkvloerse kruising voor zowel de oversteek bij de Langedijk als bij de Westerweg. Gelet op de kosten die hiermee gemoeid zijn, is dit laatste echter geen reële optie.

Concrete bouwstenen voor het MMA
Gelet op deze overwegingen worden de volgende bouwstenen voor het MMA gekozen:
- instellen van een 60 km/h-regime op de Vrijheidsweg tussen plangebied en Ouddorp samen met een doelmatiger geleiding van het verkeer door ondersteunende bewegwijzering (eventueel dynamisch) vanaf de N57, waarbij een route via de Groeneweg wordt voorgestaan;
- middengeleider met plateau voor autoverkeer op de kruising Vrijheidsweg-Langedijk.

In onderstaande tabel is aangegeven met welk instrument deze bouwstenen kunnen worden veiliggesteld.

Tabel 4.4 Bouwstenen verkeer voor het MMA

bouwsteen	bestemmingsplan	inrichtings- en beheerplan	overig
spreiding verkeer door lager snelheidsregime tussen plangebied en Ouddorp en aangepaste bewegwijzering			X[1)]
middengeleider kruising Vrijheidsweg-Langedijk	X		X[2)]

1) Verkeersmaatregel Waterschap Goeree-Overflakkee; Uitvoeringsplan van gemeentelijk verkeersbeleidsplan en/of Milieubeleidsplan.
2) Uitvoeringsplan van Verkeersbeleidsplan en/of Verkeersveiligheidsplan.

4.2.5. Woon- en leefmilieu

Overwegingen

Het woon- en leefmilieu in het Verplaatsingsgebied en het Uitplaatsingsgebied is in de huidige situatie, bij de autonome ontwikkeling en bij realisering van het basisalternatief, goed. Het woon- en leefklimaat gaat door het basisalternatief niet noemenswaardig achteruit, maar zelfs enigszins vooruit (geringe afname geluidsbelasting en concentratie luchtverontreinigende stoffen nabij de woning "De Wulk"). Op het gebied van woon- en leefmilieu zijn derhalve niet veel maatregelen te noemen die deze situatie nog zouden verbeteren. Een spreiding van het verkeer, waarbij meer gebruik wordt gemaakt van een route via de Groeneweg, kan de situatie (zeer) beperkt verbeteren.

Het voorstel om het verkeer te spreiden door een lager snelheidsregime tussen plangebied en Ouddorp en aangepaste bewegwijzering (zie vorige paragraaf) heeft voor het woon- en leefmilieu beperkte gevolgen. Om dubbeltelling te voorkomen is het aspect spreiding verkeer alleen bij verkeer meegenomen.

Concrete bouwstenen voor het MMA

In het kader van Duurzaam Bouwen kunnen sommige maatregelen zorgen voor een optimalisatie ten aanzien van het aspect woon- en leefmilieu (hoger ambitieniveau). Het ambitieniveau voor duurzaam bouwen kan verder worden uitgewerkt in het inrichtings- en beheersplan. Hierbij kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van het Nationaal Pakket Duurzame Stedenbouw en het Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen. De mogelijkheden voor het halen van een hoog ambitieniveau zijn beperkt. Gedacht kan worden aan maatregelen op het vlak van materiaalgebruik, watergebruik en toepassen van duurzame energie. Doordat het grootste deel van het Verplaatsingsgebied wordt ingericht voor toeristische standplaatsen, zal het aspect duurzaam bouwen niet van grote invloed zijn op de milieueffecten.

Wat veel relevante invloed op het energiegebruik voor De Klepperstee en het Verplaatsingsgebied kan hebben is het actuele studievoorstel om een "energieveld" met zonnecollectoren te ontwikkelen ten behoeve van de onderhavige en ook andere omringende verblijfsrecreatieve terreinen. Het voorstel voor het energieveld is gelegen ten zuiden van De Klepperstee. De raadscommissie van de gemeente Goedereede heeft zich begin januari 2008 positief uitgesproken voor dit proefproject. De planvorming is echter nog te prematuur om dit op te nemen in het bestemmingsplan voor De Klepperstee. Beoogd wordt om in de zomerperiode vanuit dit energieveld alle energie voor de aangrenzende verblijfsrecreatieve terreinen te leveren.

Tabel 4.5 Bouwstenen woon- en leefmilieu voor het MMA

bouwsteen	bestemmingsplan	inrichtings- en beheerplan	overig
toepassen hoger ambitieniveau in het kader van duurzaam bouwen		X	
verstoring door lichtmasten op tennisbanen en parkeerterrein minimaliseren (De Wulk)	X	X	
Energieveld ten zuiden van De Klepperstee			studie

4.3. Voorkeursalternatief

Zoals reeds vaker is benadrukt, is in de planvorming vanaf het begin reeds veel aandacht besteed aan milieuaspecten zoals ecologie (aanleg van ecologische verbindingszones), landschap (landschappelijke inpassing) en verkeer (maatregelen in het kader van Duurzaam Veilig). Tevens staan veel zaken reeds vast (programmatische invulling, zonering Verplaatsingsgebied). Het basisalternatief en het MMA verschillen dan ook niet op fundamentele aspecten van elkaar. Dit betekent automatisch dat MMA en voorkeursalternatief ook niet veel van elkaar kunnen verschillen.

Voorkeursalternatief en bestemmingsplannen

Het voorkeursalternatief komt in het voornemen van de gemeente in vergaande mate overeen met het MMA. Zaken die in het MMA als bouwstenen zijn genoemd en die in een bestemmingsplan kunnen worden vastgelegd, zijn ook in het voorkeursalternatief en de bestemmingsplannen (Klepperstee en Verplaatsingsgebied) opgenomen. Concreet gaat het hier over het groeperen van groepskamperen en streekeigen hotel, het aanpassen van massa en hoogte van de bebouwing voor groepskamperen en streekeigen hotel aan karakteristieke bebouwing van de Kop van Goeree en het beperken van effecten van verlichting bij de dagrecreatie op de omgeving door de beperking van de hoogte van de lichtmasten.

Het bestemmingsplan Verplaatsingsgebied maakt overigens nog niet de gehele ontwikkeling van dit gebied rechtstreeks mogelijk. Voor het westelijke deel van het Verplaatsingsgebied en de agrarische enclave aan de oostzijde van het verplaatsingsgebied, is in het plan een wijzigingsbevoegdheid van agrarische functie richting recreatieve functie opgenomen. Momenteel is het namelijk nog niet zeker of uitplaatsen van (delen van) recreatiebedrijven naar dit gebied daadwerkelijk plaatsvindt. Om te waarborgen dat bij het verplaatsen van recreatiebedrijven naar dit gebied wordt voldaan aan de kwaliteitsverbetering en toetsingscriteria die in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak voor het Verplaatsingsgebied zijn opgesteld, is de wijzigingsbevoegdheid opgenomen.
Het bestemmingsplan Verplaatsingsgebied maakt dus onder voorwaarden recreatie in het gehele Verplaatsingsgebied conform het MMA mogelijk.

MMA en voorkeursalternatief

Het grootste deel van de bouwstenen van het MMA kan echter niet in de bestemmingsplannen worden vastgelegd. Deze zullen deels wel in de nog op te stellen inrichtings- en beheerplannen kunnen worden opgenomen. Het betreft de in voorgaande paragrafen genoemde aspecten, zoals:

- inpassing van de bebouwing door materiaal- en kleurgebruik voor het hotel en de groepsaccommodatie;
- inpassing van de bebouwing door materiaal- en kleurgebruik van de dagrecreatie;
- de vormgeving van de verlichting bij het dagrecreatieterrein.

Dergelijke inrichtings- en beheerplannen zijn op dit moment nog niet beschikbaar. Daardoor kan in dit rapport nog geen uitsluitsel worden gegeven of de betreffende bouwstenen van het MMA slechts gedeeltelijk of in zijn geheel in dit plan worden opgenomen en daarmee ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. Ook de volgende punten kunnen niet in de bestemmingsplannen worden opgenomen:

- de wijziging van het waterbeheer naar een meer natuurlijk waterbeheer; hiervoor is een peilbesluit nodig. Het is niet te verwachten dat dit op korte termijn zal plaatsvinden;
- de wijziging van bewegwijzering is geen onderwerp voor een bestemmingsregeling;
- het energieveld is kansrijk en heeft bestuurlijk draagvlak. De planvorming is echter nog te prematuur om dit initiatief in het bestemmingsplan Klepperstee op te nemen;
- het realiseren van een middengeleider bij de kruising van de Langedijk met de Vrijheidsweg is mogelijk via het bestemmingsplan, het is echter niet zeker of de wegbeheerder deze kosten wil maken.

Conclusie

De beide bestemmingsplannen leggen het VKA vast, maar maken de realisering van het volledige MMA niet onmogelijk. Alle bouwstenen van het MMA passen binnen de beide bestem-

mingsplannen. Alleen het energieveld met zonnecollectoren vereist een afzonderlijke procedure.

4.4. Milieueffecten en vergelijking alternatieven

Afwijkende milieueffecten

De beschreven optimalisering van het basisalternatief tot het MMA leidt alleen bij een aantal toetsingscriteria tot andere milieueffecten. De bereikte verbetering heeft betrekking op de volgende zaken:

- *water*: de inlaat van water vermindert (er komt minder water van elders het gebied in) en de wateroverlast wordt gereduceerd en het zelfreinigend vermogen verbetert;
- *ecologie*: door rekening te houden met lichthinder (tennisbanen en mogelijk parkeerterrein) verbetert de kwaliteit van de ecologische verbindingszone Flaauwe Werk; daarnaast wordt de habitat van vlinders en libellen vergroot door het uitvoeren van het inrichtings- en beheersplan;
- *landschap*: door het groeperen en aanpassen van de bebouwing (hotel, groepskamperen) aan het streekeigen karakter van de Kop van Goeree, worden de negatieve effecten op het bebouwingspatroon verkleind;
- *verkeer*: door de spreiding van verkeer (lager snelheidsregime en aangepaste bewegwijzering) verbetert de oversteekbaarheid van de Vrijheidsweg en de externe verkeersveiligheid;
- *woon- en leefmilieu:* de verstoring door lichtmasten van de tennisbanen en mogelijk het parkeerterrein worden verkleind.

Samenvattende vergelijking van de milieueffecten van basisalternatief en MMA

In onderstaande tabel zijn de maatregelen van het MMA gewaardeerd. Om de alternatieven goed te kunnen vergelijken, is de waardering van het basisalternatief, die in hoofdstuk 3 reeds heeft plaatsgevonden, aan de tabel toegevoegd.

Tabel 4.6 Vergelijking milieueffecten alternatieven

criterium	basisalternatief	MMA
bodem en water		
Verplaatsingsgebied		
bodem		
- belasting van bodem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen	+	+
- verandering van de morfologie	0/+	0/+
waterkwantiteit		
- afvoer water	0	+
- inlaatwater	+	++
- wateroverlast	+	++
- verdroging	0	+
waterkwaliteit		
- belasting grond- en oppervlaktewater	+	+
- zelfreinigend vermogen	+	++
De Klepperstee		
bodem		
- belasting van bodem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen	0	0
- verandering van de morfologie	0/+	0/+
waterkwantiteit		
- afvoer water	0	0
- inlaatwater	0	0

criterium	basisalternatief	MMA
- wateroverlast	+	+
- verdroging	0	0
waterkwaliteit		
- belasting grond- en oppervlaktewater	0	0
- zelfreinigend vermogen	0/+	0/+
ecologie		
beschermde gebieden		
Natura 2000		
- areaalverlies	0	0
- verstoren	0	0
- functioneren	0	0
PEHS		
- areaalverandering	+	+
- verstoren	0	0
- functioneren	+	+
beschermde soorten		
Verplaatsingsgebied		
- zwaar beschermde soorten	-/0	-/0
- Rode Lijstsoorten	0	0
De Klepperstee		
- zwaar beschermde soorten	0	0
- Rode Lijstsoorten	0	0
landschap		
Verplaatsingsgebied		
landschappelijke structuur		
- openheid	--	--
- Vrijheidsweg	+	+
- Flaauwe Werk	+	+
- Langedijk	++	++
- Westerweg	+	+
landschappelijke patronen		
- wegenpatroon	0	0
- bebouwingspatroon	--	-
- verkavelingpatroon	0	0
- zandwallenpatroon	--	--
- beplantingspatroon	-	-
De Klepperstee		
landschappelijke structuur		
- openheid	0	0
- Vrijheidsweg	0	0
- Flaauwe Werk	0	0
- Langedijk	0	0
- Westerweg	0	0
landschappelijke patronen		
- wegenpatroon	0	0

criterium	basisalternatief	MMA
- bebouwingspatroon	0	0
- verkavelingpatroon	0	0
- zandwallenpatroon	0/+	0/+
- beplantingspatroon	+	+
verkeer		
externe verkeersrelaties		
- bereikbaarheid extern	0	0
- verkeersafwikkeling extern	0	0
- oversteekbaarheid (Vrijheidsweg)	++	++**
- verkeersveiligheid extern	++	++**
Verplaatsingsgebied		
- bereikbaarheid intern	+	+
- verkeersafwikkeling intern	+	+
- verkeersveiligheid intern	+	+
De Klepperstee		
- bereikbaarheid intern	+	+
- verkeersafwikkeling intern	+	+
- verkeersveiligheid intern	+	+
woon- en leefmilieu		
Verplaatsingsgebied		
- wegverkeerslawaai	0/+	0/+
- overig geluid	-	-
- stofhinder en lichthinder	-	0/-
- luchtkwaliteit	0	0
De Klepperstee		
- wegverkeerslawaai	0	0
- luchtkwaliteit	0	0
- energiebesparing door energieveld	0	++ (studieproject)

** Beide aspecten verbeteren ten opzichte van het basisalternatief door de spreiding van verkeer (lager snelheidsregime en aangepaste bewegwijzering), maar aangezien deze aspecten in het basisalternatief ook al goed scoren, is dit verschil in de tabel niet te zien.

5. Leemten in kennis en evaluatie

5.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst aangegeven op welke onderdelen kennis of gegevens ontbreken (paragraaf 5.2). Het kan hierbij gaan om het ontbreken van bijvoorbeeld recente inventarisatiegegevens of om het niet beschikbaar zijn van voorspellingsmethoden. Alleen voor zover deze leemten leiden tot niet volledige of slechts beperkt onderbouwde beschrijvingen, zijn zij in dit hoofdstuk opgenomen.
De genoemde leemten vormen tevens aandachtspunten voor het evaluatieprogramma, dat in het kader van m.e.r. moet worden uitgevoerd tijdens en na realisatie van het voornemen. Hierdoor worden de optredende milieugevolgen vergeleken met de in het MER voorspelde gevolgen; als de feitelijk gevolgen belangrijk afwijken van de voorspelde, kan de gemeente maatregelen nemen.

5.2. Leemten in kennis

Uitplaatsing recreatiebedrijven vanuit het Uitplaatsingsgebied (zandwallengebied)
Het Verplaatsingsgebied zal in de toekomst gebruikt gaan worden voor verblijfsrecreatie. Recreatiebedrijven uit het zandwallengebied zullen zich geheel of gedeeltelijk uit het zandwallengebied naar het Verplaatsingsgebied verplaatsen. Van één bedrijf (De Klepperstee) is duidelijk dat dit gedeeltelijk verplaatst zal worden. Voor andere bedrijven in het zandwallengebied zijn geen concrete plannen voor verplaatsing. Of daadwerkelijk verplaatsing zal plaatsvinden in dit gedeelte van het plangebied is derhalve nog onduidelijk.

Ecologie
Er is nauwelijks informatie bekend uit recente veldinventarisaties over de feitelijke aanwezigheid en verspreiding van soorten in het plangebied. In dit MER is derhalve op dit moment gebruikgemaakt van globale informatie en indicatoren, waarmee een "worst case"-situatie wordt beschreven. De situatie waarmee wordt vergeleken, de uitgangssituatie bestaat al jaren niet meer, er zijn werken uitgevoerd ten behoeve van de realisering van de ecologische verbindingszones vooruitlopend op de totale inrichting van het verplaatsingsgebied en in 2007 zijn de werkzaamheden gestart voor de kustversterking van het Flaauwe Werk.

Over de effecten van licht op de natuur (tennisbaan) bestaat nog onduidelijkheid. Duidelijk is dat er een risico bestaat op verstoring van vogels en zoogdieren. Harde conclusies kunnen echter niet worden getrokken.

Verkeer
Verkeersintensiteiten binnen de Kop van Goeree zijn nauwelijks bekend, met uitzondering van de N57 en een enkel wegvak op de Vrijheidsweg. Bovendien wordt het gebruik van deze gegevens bemoeilijkt doordat de verkeersintensiteiten ten gevolge van het recreatieve verkeer aanzienlijk verschillen, zowel tussen de winter- en zomerperiode als binnen de zomerperiode zelf. Op basis alleen van de gegevens over het aantal standplaatsen kan deze informatie niet worden verkregen. In dit MER is daarom een aanname gedaan over de omvang van het dagrecreatieve verkeer en de routekeuze.

5.3. Aanzet evaluatieprogramma

Doel evaluatieprogramma
Een evaluatieprogramma heeft tot doel te onderzoeken in hoeverre de feitelijke milieueffecten overeenkomen met de voorspelde effecten uit het MER. Ook kan worden nagegaan of afwijkingen van de hier veronderstelde uitgangspunten voor de inrichting tot relevante andere effecten leiden en of mitigerende en compenserende maatregelen daadwerkelijk effectief zijn. In het

evaluatieprogramma ligt daarbij het accent op aspecten waar tijdens de uitvoering en in de gebruiksfase nog bijsturing mogelijk is.
Het bevoegd gezag bepaalt op welke wijze en op welke termijn de effecten op het milieu worden geëvalueerd.

Aandachtspunten
Onderstaand wordt een aantal mogelijke aandachtspunten voor de evaluatie geformuleerd.

Invulling westelijk deel Verplaatsingsgebied
- Toetsing initiatieven verplaatsen vaste of toeristische standplaatsen naar Verplaatsingsgebied (percelen met wijzigingsbevoegdheid). Hetzelfde geldt voor de inrichting van de agrarische enclave aan de oostzijde van dit gebied.

Verkeer
- Ten behoeve van een betrouwbaarder inzicht in de verkeerssituatie, is behoefte aan verkeerstellingen gedurende de zomermaanden.

Ecologie
- Verzorgen van veldinventarisaties naar betreffende deelsoorten kan leiden tot aanpassing van beheer (onder andere maaibeheer of waterbeheer).

bijlagen

bijlagen

Bijlage 1. Verslag overleg Begeleidingscommissie MER

opdrachtgever : gemeente Goedereede

vergadering : 2e vergadering van de Begeleidingscommissie MER Verplaatsingsgebied

datum : 28-3-2003

aanwezig:	dhr. D.A. Koppenol en dhr. D. Groenenboom (gemeente Goedereede), mevr. C. van den Berg (VEERO), dhr. L.X. den Hollander (Directie De Klepperstee), dhr. P.C. Appel (Vereniging Natuur en Landschapsbescherming GO), dhr. J. v.d. Wende (WLTO), dhr. A. Nelemans (Waterschap Goeree-Overflakkee), dhr. P.J. Lagerwerf (bewoner De Wulk), mevr. M. van Oosten-Snoek en mevr. J.C. Barrois (Adviesbureau RBOI).
afwezig met kennisgeving:	mevr. M. Dootjes (provincie Zuid-Holland, Directie Groen, Water en Milieu), dhr. M. Janssen (Stichting Duinbehoud), dhr. H. Visser (Stichting Het Zuid-Hollands Landschap), dhr. G.N. de Groot (Vereniging Natuurmonumenten), dhr. P. Vreeke (gemeente Goedereede)
afwezig zonder kennisgeving:	dhr. A.C. Lokker (Voorzitter Landinrichtingscommissie), dhr. A.W.Sleeking (Landinrichtingscommissie Ouddorp-West), dhr. J.H.A. Meijer (Bestuurslid VEERO), dhr. H. Raven (Ministerie van EZ), dhr. P. Hamelijnck (Provincie Zuid-Holland, Project Secr. Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree).

verslag

Opening door dhr. Koppenol

Dhr. Koppenol heet de aanwezigen van harte welkom voor de 2e vergadering van de Begeleidingscommissie. Hij geeft de stand van zaken weer met betrekking tot de m.e.r.-procedure: op 20 juni 2002 heeft de bekendmaking van de startnotitie plaatsgevonden; hierop heeft de Commissie m.e.r. een advies over de richtlijnen gegeven; op 26 september 2002 zijn de richtlijnen vastgesteld door de gemeenteraad; nu ligt het MER in concept ter behandeling in de Begeleidingscommissie.

- De provincie zal volgende week haar opmerkingen over het MER versturen
- Dhr. Janssen van de Stichting Duinbehoud heeft laten weten dat het MER redelijk compleet is en voldoende basis is voor besluitvorming.

Presentatie

Mevr. van Oosten-Snoek geeft een toelichting op het concept MER

- Er vindt een discussie plaats over wat onder het uitplaatsingsgebied moet worden verstaan (alleen zandwallengebied of gehele Kop van Goeree). Omdat het Verplaatsingsgebied in principe ruimte moet bieden aan de verplaatsing van (delen van) kampeerterreinen uit de Kop van Goeree, wordt hierover in de Begeleidingscommissie het volgende over besloten: in het 1e hoofdstuk van het MER zal aangegeven worden dat uitplaatsing in principe voor de gehele Kop van Goeree mogelijk is, maar dat uitplaatsing zich naar verwachting zal beperken tot het zandwallengebied (bedrijven buiten het zandwallengebied kunnen in het algemeen in hun directe omgeving uitbreiden (en hebben dit veelal ook gedaan) en in het zandwallengebied is de grootste win-winsituatie te bereiken).
- De oppervlakte van het plangebied, het Verplaatsingsgebied en de ruimte voor recreatie

zal worden verduidelijkt.
- Door de waterbeheerder wordt aanvullende informatie over de kunstwerken aangeleverd.
- Verzoek van de eigenaar van de woning de Wulk om aansluiting op de riolering van Klepperduinen.

Bladzijdegewijs doornemen rapport
Opmerkingen worden verwerkt.
- Er wordt een bijlage met deelnemende partijen aan de Begeleidingscommissie in de bijlagen van het MER opgenomen.
- De volgende bouwsteen wordt aan het MMA toegevoegd: mogelijk zal het water uit de noordelijke kwelsloot via de noordelijke zijde worden afgevoerd en niet via de salamanderroute, indien dit uit waterbemonstering (zoutgehalte) een betere oplossing blijkt te zijn.
- Overigens zijn alle aanwezigen akkoord met de bouwstenen.
- In het MER moet specifieke aandacht voor verlichting in het algemeen komen (ook op parkeerterrein), niet alleen voor de tennisbaan. Dhr. den Hollander wil lichthinder naar natuur en omwonenden voorkomen.
- "Tennishal" is te beperkt, er zal in het MER gesproken worden over "elkweervoorzieningen".
- Verkeerskundige RBOI neemt contact op met de verkeerskundige van de gemeente, dhr. P. Vreeke, inzake snelheid op de Vrijheidsweg.

Overig
- Gemeente en Waterschap maken een afspraak voor overleg inzake aanpassingen Vrijheidsweg met betrekking tot eigendom, beheer, aanleg en kosten.
- Procedure: de leden van de Begeleidingscommissie mogen tot eind week 14 hun opmerkingen over het concept MER doorgeven; mevr. van Oosten-Snoek zal op 3 juni in de Commissie Grondgebiedzaken een presentatie over het MER houden; het MER zal uiteindelijk aanvaard moeten worden door de gemeenteraad; het MER wordt aan de provincie toegestuurd; er zal nog nader door RBOI en de gemeente worden bekeken hoe het beste om kan worden gegaan met de inspraakprocedures van het bestemmingsplan en het MER, om er zorg voor te dragen dat deze niet in de zomervakantie plaatsvinden.

Bijlage bij verslag

Participanten Begeleidingscommissie

Gemeente Goedereede, dhr. D.A. Koppenol
Provincie Zuid-Holland, Directie Groen, Water en Milieu, mevr. M. Dootjes
VEERO, mevr. C. van den Berg
Bestuurslid VEERO, dhr. J.H.A. Meijer
Stichting Duinbehoud, dhr. M. Janssen/mevr. M. Zandbergen
Stichting Het Zuid-Hollands Landschap, dhr. H. Visser
Voorzitter Landinrichtingscommissie, dhr. A.C. Lokker
Landinrichtingscommissie Ouddorp-West, Dienst Landelijk Gebied, dhr. A.W.Sleeking
WLTO, dhr. J. v.d. Wende
Waterschap Goeree-Overflakkee, dhr. A. Nelemans/dhr. E v/d Meij
Vereniging Natuur en Landschapsbescherming GO, dhr. P.C. Appel
Vereniging Natuurmonumenten, dhr. G.N. de Groot
Directie De Klepperstee, dhr. L.X. den Hollander
Bewoner woning De Wulk, dhr. P.J. Lagerwerf

Agendaleden:

Ministerie van EZ, dhr. H. Raven
Provincie Zuid-Holland, Project Secr. Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree, dhr. P. Hamelijnck
Adviesbureau RBOI, mevr. M. van Oosten-Snoek, mevr. J.C. Barrois
Gemeente Goedereede, dhr. D. Groenenboom, dhr. P. Vreeke, dhr. J.J. de Nooijer

Bijlage 2. Projectvoorstel "Inrichting zoekgebied recreatie"

PROJECTVOORSTEL PLAN VAN AANPAK KOP VAN GOEREE

Datum: 26 maart 1998

1. **Naam project:**
   Inrichting zoekgebied recreatie.

2. **Nummer project:**
   E 14; KVG 98.30.
   Aandachtsgebied 2: Zoekgebied Verblijfsrecreatie.

3. **Aanvragende instantie/projectleider:**
   Nog niet bekend.

4. **Belanghebbende partijen:**
   - gemeente Goedereede;
   - Landinrichtingscommissie/Dienst Landelijk Gebied;
   - Stichting Duinbehoud;
   - Stichting Landschapsbeheer Zuid-Holland;
   - provincie Zuid-Holland;
   - VEERO;
   - Vereniging Natuur- en Landschapsbescherming Goeree-Overflakkee
   - Vereniging Natuurmonumenten;
   - WLTO;
   - niet bij de VEERO aangesloten recreatieondernemers.

5. **Aanleiding/inhoud:**
   In feite betreft dit project E 14/KVG 98.30 de uitvoering van de herverkaveling voor terreinen met verblijfsrecreatie binnen het aandachtsgebied 2, met zoveel mogelijk opvang van uit te plaatsen bedrijven en bedrijven die vanwege de kwaliteitsverbetering meer m^2 nodig hebben. Bij het projectvoorstel E 1/KVG 97.04 worden randvoorwaarden en criteria voor de te volgen procedure nader ingevuld en wordt een voorstel ontwikkeld voor een organisatiestructuur waarmee de herstructurering zo objectief mogelijk kan worden beoordeeld.

6. **Omschrijving werkzaamheden:**
   Uitvoering van de herverkaveling van terreinen voor de verblijfsrecreatie, binnen het aandachtsgebied 2 met behulp van de toetsingscriteria en de procedure die zijn opgesteld onder project E 1/KVG 97.04. Nadere afspraken over de uitvoering moeten nog gemaakt worden met de Landinrichtingscommissie en de overige belanghebbenden.

7. **Doel:**
   Het bereiken van overeenstemming tussen de betrokken partijen over de uitvoering van de herverkaveling van verblijfsrecreatieterreinen binnen aandachtsgebied 2.

8. **Bijdrage aan de doelstelling plan van aanpak Kop van Goeree:**
   Het bevorderen van een duurzame ontwikkeling van recreatie op de Kop van Goeree, waarbij rekening gehouden wordt met de belangen van de landbouw en natuur.

9. **Samenhang met andere projecten:**
   Herinrichting Ouddorp-West; Masterplan verblijfsrecreatie (I+II).
   Project E 1/KVG 97.04 'Organisatieplan voor herverkaveling terreinen voor verblijfsrecreatie op de Kop van Goeree' is de voorloper van dit project;

Project E 12/KVG 98.28 ('Verbetering kwaliteitsniveau recreatieterreinen inclusief bewustwording') richt zich op de verbetering van bestaande recreatieterreinen.

10. Prioriteit:
Mede vanwege de (mogelijke) consequenties voor de uitvoering van de Herinrichting Oud-dorp-West heeft dit project hoge prioriteit wanneer project E 1/KVG 97.04 is afgerond.

11. Uitkomsten en/of resultaten:
Uitvoering van de herverkaveling van verblijfsrecreatieterreinen binnen aandachtsgebied 2 aan de hand van de toetsingscriteria en de procedure die bij project E 1/KVG 97.04 zijn opgesteld.

12. Fasering:

Uitvoering:	afhankelijk van de resultaten van project E 1/KVG 97.04

13. Organisatie:

Projectleider:	nog niet bekend
Begeleidingscommissie aandachtsgebied 2:	gemeente Goedereede; Landinrichtingscommissie/Dienst Landelijk Gebied; provincie Zuid-Holland; Stichting Duinbehoud; VEERO; VNLB; Vereniging Natuurmonumenten (agendalid); WLTO.
Uitvoering:	afhankelijk van het overleg met de Landinrichtingscommissie

14. Kosten:

1998:	
Uitvoering:	P.M.
	---
totaal:	P.M.

15. Financiering:
Nog onbekend.

Bijlage 3. Beleidskader

B3.1. Europees beleid

Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

Nabij het plangebied is een aantal gebieden gesitueerd met een beschermde status (speciale beschermingszone) ingevolge de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Deze gebieden zijn aan te merken als speciale beschermingszone en maken onderdeel uit van de Europese ecologische hoofdstructuur (Natura 2000). Deze status verplicht het gemeentebestuur er toe om bij de voorbereiding van een bestemmingsplan na te gaan of het plan tot aantasting van deze leefgebieden kan leiden. Indien dit zo is en de schadelijke effecten naar verwachting "significant" zijn, kan het bestemmingsplan slechts worden vastgesteld als dat noodzakelijk is vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit op voorwaarde dat er compenserende maatregelen worden genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Europese ecologische netwerk behouden blijft. Vanwege de externe werking van deze Europese richtlijnen dienen ook ingrepen buiten de speciale beschermingszones getoetst te worden ten aanzien van de gevolgen voor de te beschermen natuurwaarden binnen de zones.
Indien op voorhand geen zekerheid kan worden verkregen over de gevolgen van het plan voor de natuurlijke leefomgevingen in een speciale beschermingszone, dient een strategische milieubeoordeling te worden uitgevoerd. Het plan kan dan alleen worden vastgesteld, indien uit deze beoordeling blijkt dat er geen significante schadelijke effecten zijn.

Europese Kaderrichtlijn Water (2000)

De Kaderrichtlijn Water stelt doelen voor een goede chemische en ecologische toestand van grond- en oppervlaktewater in 2015. Er geldt een resultaatsverplichting, maar geen inspanningsverplichting voor het bereiken van deze doelstellingen. De Europese Unie kan lidstaten boetes opleggen als de afgesproken normen in 2015 niet worden gehaald. De volgende doelstellingen zijn geformuleerd in het kader van de KRW:

- in 2015 moet al het oppervlaktewater voldoen aan normen voor chemische stoffen (zogeheten "prioritaire stoffen"); *een goede chemische toestand*;
- In 2015 moeten de zogenaamde KRW-waterlichamen (zijnde oppervlaktewateren groter dan 50 ha of afvoerende watergangen van stroomgebieden groter dan 10 km²) naast de chemische normen bovendien voldoen aan ecologische doelstellingen; een *goede ecologische toestand* (voor "natuurlijke" oppervlaktewateren) of een *goed ecologisch potentieel* (voor "sterk veranderde" en "kunstmatige" oppervlaktewateren);
- in 2015 moet het grondwater voldoen aan aparte normen voor chemische stoffen; bovendien mag er vanaf 2015 niet méér grondwater worden onttrokken dan er wordt toegevoegd.

B3.2. Nationaal beleid

Nota Ruimte (2006, VROM)

In de Nota Ruimte worden vier algemene doelen geformuleerd: versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland, bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland, borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden en borging van de veiligheid.

De Nota Ruimte zet onder meer in op het volgende:

- efficiënt en zo mogelijk meervoudig ruimtegebruik, echter geen rode contouren om de kernen;
- gemeenten moeten de mogelijkheid hebben om de eigen natuurlijke aanwas op te vangen;
- veel sterker sturende rol van water bij de ruimtelijke inrichting;
- ruimte voor de recreatiesector om zich tot een economische drager van (delen) van het platteland te ontwikkelen.

In de uitwerking van de landsdelen is voor de Zuid-Hollandse eilanden en zeearmen aangegeven dat rust, ruimte, natuur en recreatieve mogelijkheden belangrijk zijn.

De Kop van Goeree is in het ontwikkelingsbeeld stad en land aangeduid als te beschermen en te ontwikkelen (met name de bijzondere kwaliteiten) natuur, landschap en cultuurhistorie.

Op complexen van recreatiewoningen waar het recreatieve gebruik van deze recreatiewoningen door middel van een bedrijfsmatige exploitatie kan worden verzekerd, kan een positieve planologische beoordeling worden gegeven voor nieuwe recreatiewoningen. Onder bedrijfsmatige exploitatie wordt in dit kader verstaan het via een bedrijf, stichting of andere rechtspersoon voeren van een zodanig beheer/exploitatie, dat in de recreatieverblijven daadwerkelijk recreatief gebruik plaatsvindt. De woningen van dergelijke complexen hoeven niet te voldoen aan de wet- en regelgeving voor reguliere woningbouw. De exploitant en gemeente zijn ervoor verantwoordelijk dat permanente bewoning op het complex wordt tegengegaan.

3e kustnota (2000)

Eind 2000 bracht het ministerie van Verkeer en Waterstaat de 3e Kustnota ("Traditie, trends en toekomst") uit. Hierin staat dat het dynamisch handhaven van de kustlijn wordt voortgezet. De komende decennia kan de kustlijn op deze wijze op zijn plek worden gehouden. Zand suppleren is efficiënt, ook onder water, en biedt een structurele oplossing voor de erosie van de kust.

De 3e Kustnota geeft aan dat er ruimte nodig is voor veiligheid. De druk op de kust neemt toe, vanaf land en vanaf zee. Er wordt rekening gehouden met klimaatverandering en zeespiegelstijging. Op termijn zullen sterkere en bredere waterkeringen nodig zijn op de plekken die zwakke schakels in de kustverdediging vormen. We moeten ruimte reserveren voor eventuele landwaartse verbreding van de waterkering in de toekomst.

De 3e Kustnota geeft globaal aan om welke gebieden het gaat en kondigt aan dat het beleid hiervoor verder zal worden uitgewerkt. Hetzelfde geldt voor het toenemend risico op afslag, waar direct aan zee gelegen kustplaatsen door zeespiegelstijging mee te maken krijgen. Dit beleid krijgt zijn beslag in een beleidslijn voor de kust.
Belangrijke beleidsopgave in de Beleidsagenda voor de kust is de opgave "van zwakke schakels naar robuuste kust". De zeedijk het Flaauwe Werk is één van de zwakke schakels in de Zuid-Hollandse kust die worden versterkt. De bestaande dijk wordt over een afstand van anderhalve kilometer verhoogd en landinwaarts versterkt. De dijk wordt zon 3 m hoger en 30 m breder.

Vierde Nota Waterhuishouding (1999)

In de Vierde Nota Waterhuishouding worden de landelijke hoofdlijnen van het beleid op het gebied van de waterhuishouding aangegeven. Integraal waterbeheer vormt het uitgangspunt. Door middel van deze integrale benadering wordt nagestreefd dat het land veilig en bewoonbaar blijft, met gezonde en duurzame watersystemen. Om dit te bereiken moet zoveel mogelijk worden uitgegaan van een watersysteembenadering en dient een zo integraal mogelijk beheer te worden gevoerd. Op regionale schaal wil men onder andere het volgende bereiken: meer ruimte voor water in boezemlanden, vergroting van het waterbergend vermogen, vermindering van de verdroging, afname van de bodemdaling en optimale afstemming van het water-, ruimtelijke ordenings-, natuur-, milieu- en landbouwbeleid.

Anders omgaan met water, waterbeleid in de 21e eeuw (2001; Kabinetsstandpunt)

In het Kabinetsstandpunt Anders omgaan met water, waterbeleid in de 21e eeuw (dit Kabinetsstandpunt is grotendeels gebaseerd op het Advies van de Commissie waterbeheer 21e eeuw) wordt aangegeven op welke wijze invulling moet worden gegeven aan een nieuwe aanpak van het waterbeheer. Naast thema's als veiligheid en wateroverlast, wordt hierbij tevens ingegaan op thema's als water(bodem)kwaliteit, watertekort en verdroging.
Belangrijke uitgangspunten zijn:

- anticiperen op thema's als klimaatveranderingen, veiligheid, wateroverlast en water(bodem)kwaliteit in plaats van reageren;

- voorkomen van het afwentelen van waterhuishoudkundige problemen door toepassing van de drietrapsstrategie primair *vasthouden*, vervolgens *bergen* en pas in laatste instantie *aan- en/of afvoeren* van water;
- oplossingen voor (potentiële) waterhuishoudkundige problemen zoeken in een goede mix van ruimtelijke (zoals waterberging en retentie) en technische maatregelen (zoals dijkverhoging en extra bemaling), waarbij de voorkeur ligt bij ruimtelijke maatregelen;
- creëren van meer ruimte voor water, waarbij de benodigde ruimte tegelijkertijd wordt gecombineerd met andere doeleinden en waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW), 2003

Het Nationaal Bestuursakkoord Water is een overeenkomst tussen het rijk, de provincies, het InterProvinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen. Het beleid van WB21 en KRW zijn belangrijke pijlers van het akkoord. Partijen verplichten zich hiermee om gezamenlijk te werken aan een Nederland dat kan leven met water. Het akkoord benadrukt de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het op orde krijgen en houden van het totale watersysteem. De opgave voor de langere en korte termijn is in beeld gebracht, instrumenten zijn benoemd en het tijdpad is uitgestippeld. Daarmee is niet zozeer een fase afgesloten, maar wordt het vervolg van een inhoudelijk, procedureel en financieel omvangrijke operatie mogelijk gemaakt, concreet:

- het NBW heeft tot doel om in 2015 het watersysteem op orde te hebben en daarna op orde te houden anticiperend op veranderende omstandigheden, zoals onder andere de verwachte klimaatverandering, zeespiegelstijging, bodemdaling en toename van verhard oppervlak;
- het NBW bevat taakstellende afspraken ten aanzien van veiligheid en wateroverlast (te veel) en procesafspraken ten aanzien van watertekorten, verdroging, verzilting (te weinig), water(bodem)kwaliteit, sanering waterbodems (in lijn met het Tienjaren scenario) (te vies) en ecologie (ecologisch te arm water);
- de aanpak en uitvoering van maatregelen vindt gefaseerd plaats; uitwerking van veiligheid en het voorkomen van wateroverlast vindt waar nodig en mogelijk, ook gelet op de financiële middelen, plaats in een integrale werkwijze waarbij de aanpak van watertekorten, tegengaan van verdroging en verdere verbetering van de waterkwaliteit worden betrokken.

Direct zal worden gestart met de uitvoering van het maatregelenprogramma voor de korte termijn (2003-2007) inclusief de hiertoe benodigde aanpassing van bestaande plannen en op basis van de beschikbare financiële middelen. In 2006 doet zich een belangrijk evaluatie moment voor.

Flora- en faunawet

Wat de soortenbescherming betreft is de Flora- en faunawet van belang. Deze wet is gericht op de bescherming van dier- en plantensoorten in hun natuurlijke leefgebied. De Flora- en faunawet bevat onder meer verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfsplaatsen. De wet maakt hierbij een onderscheid tussen "licht" en "zwaar" beschermde soorten. Indien sprake is van bestendig beheer, onderhoud of gebruik dan wel van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, gelden voor sommige, met name genoemde soorten, de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet niet. Er is dan sprake van vrijstelling op grond van de wet. Voor zover deze vrijstelling niet van toepassing is, bestaat de mogelijkheid om van de verbodsbepalingen ontheffing te verkrijgen van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Voor de zwaar beschermde soorten wordt deze ontheffing slechts verleend, indien:

- er sprake is van een wettelijk geregeld belang (waaronder het belang van land- en bosbouw, bestendig gebruik en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling);
- er geen alternatief is;
- geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

De Flora- en faunawet is in zoverre voor de onderhavige ontwikkeling van belang, dat bij de voorbereiding van het plan moet worden onderzocht of deze wet de uitvoering van de ontwikkeling niet in de weg staat.

Indien de ingreep leidt tot verstoring of aantasting van het leefgebied van zwaar beschermde soorten dan dient hiervoor ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden verkregen van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In het voorliggende hoofdstuk wordt bepaald of dergelijke soorten aanwezig zijn, of er nadelige effecten optreden voor deze soorten, of deze effecten zijn te mitigeren en of voor de ingreep ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet kan worden verkregen.

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet beschermt alle vogelsoorten, amfibieën en reptielen, vrijwel alle zoogdieren en een aantal planten, vissen en insecten. Voor de meest algemene soorten geldt een algemene vrijstelling van de wet voor het aantasten van groeiplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen en/of voortplantingsplaatsen. Voor de overige beschermde soorten zijn dergelijke aantastingen alleen toegestaan met een ontheffing die wordt verleend door het ministerie van LNV. Ontheffing wordt alleen verleend indien de *gunstige staat van instandhouding* van de soort niet in gevaar komt. Voor de meest zeldzame soorten (waaronder veel soorten die worden vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn) geldt een zware ontheffingsprocedure waarbij onder meer eisen worden gesteld aan mitigatie en compensatie.

Rode Lijsten

Verder wordt bepaald of de ingreep van invloed is op het leefgebied van soorten van de rode lijst van bedreigde soorten. Hiervoor zijn twee motieven:

- Rode Lijstsoorten zijn (veel meer dan beschermde soorten) vaak in hoge mate indicatief voor de totale ecologische kwaliteit van een gebied, met name doordat ze relatief gevoelig zijn voor factoren als verdroging, verstoring, vermesting etc.;
- de provincie Zuid-Holland kent een compensatieplicht bij het aantasten van leefgebieden van Rode Lijstsoorten.

Rode Lijsten

Diverse soorten planten en dieren zijn in Nederland bedreigd in hun voorkomen. Deze soorten zijn opgenomen op zogenaamde Rode Lijsten. Per groep (hogere planten, zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën, libellen en dagvlinders) zijn aparte Rode Lijsten opgesteld. Criteria die gehanteerd zijn bij het opnemen van soorten op Rode Lijsten zijn:

- de soort komt in Nederland slechts op weinig plaatsen voor;
- de soort vertoont wat betreft verspreiding of mate van voorkomen (aantallen) een sterke achteruitgang.

Opname op de Rode Lijst betekent niet automatisch wettelijke bescherming op grond van de Flora- en faunawet (zie hierboven). Zo zijn van de 130 plantensoorten van de Rode Lijst er slechts 16 (= 12%) wettelijk beschermd. Bij de vlinders is slechts 53% van de Rode Lijstsoorten beschermd, maar van de 26 beschermde soorten zijn er maar liefst 17 (65%) in Nederland uitgestorven (!).
Rode Lijsten zijn grotendeels herleidbaar tot de vergaande intensivering van het agrarisch grondgebruik van de afgelopen decennia. Voor een aantal typische soorten van de Zuid-Hollandse en Zeeuwse delta (grote stern, dwergstern, bontbek- en strandplevier) is afname van de natuurlijke dynamiek en toename van de recreatieve druk de oorzaak geweest van de opname op de Rode Lijst. Stedelijke ontwikkelingen hebben nog nooit geleid tot opname van een soort op de Rode Lijst.

Natuurbeschermingswet 1998

Hoofdlijnen van de wet

Het plangebied grenst aan de Natura 2000-gebieden Voordelta en Duinen van Goeree die zijn begrensd in het kader van zowel de Europese Vogel- als Habitatrichtlijn. Beide richtlijnen zijn sinds 1 oktober 2005 geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet). Deze wet:

- verankert de gebiedsbescherming van Natura 2000, bestaande uit Speciale Beschermingzones (SBZ's) op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn;
- vormt de wettelijke basis voor de aanwijzingsbesluiten met instandhoudingsdoelstellingen;
- legt de rol van bevoegd gezag bij verlening van Nb-wetvergunningen bij de provincies (Gedeputeerde Staten).

Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten, die – gelet op de instandhoudingsdoelstelling – de kwaliteit van het

gebied kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben[1]. Voor vergunningverlening is dan een *habitattoets* nodig. De toetsing moet worden verricht aan de hand van de zogenaamde *instandhoudingsdoelstellingen* die voor alle Natura 2000-gebieden zullen worden opgesteld. Deze doelstellingen zijn inmiddels in concept beschikbaar (*Concept-Natura 2000 doelendocument, ministerie van LNV, oktober 2005*).

De habitattoets

Voor vergunningplichtige projecten en andere handelingen in/nabij Natura 2000-gebieden dient een habitattoets gemaakt te worden. De toets moet inzicht geven in de actuele waarden ter plaatse, aard, omvang en locatie van de ingreep en in de tijdelijke en blijvende effecten daarvan. Daarbij zal ook moeten worden bepaald of er aanvullende mitigatiemaatregelen noodzakelijk zijn.

In figuur B3.1 is schematisch weergegeven welke stappen bij deze habitattoets moeten worden doorlopen. De eerste stap betreft de *oriëntatiefase* waarin sprake is van een voortoets. Centraal staat dan de vraag of er een kans op een significant negatief effect is. Indien dit het geval is dient aan de hand van een *passende beoordeling* dit effect worden bepaald.

1) Volgens de EU-handleiding treedt "verslechtering" op, wanneer de door de habitat ingenomen oppervlakte afneemt of wanneer er een dalende lijn optreedt met betrekking tot de specifieke betekenis van een gebied voor de instandhouding van de habitat of de daarmee "geassocieerde typische soorten" op lange termijn. Van "verstoring" is volgens de EU-handleiding sprake, wanneer uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de soort het gevaar loopt niet langer een levensvatbare component van de natuurlijke habitat te blijven.

Figuur B3.1 Stappen habitattoets

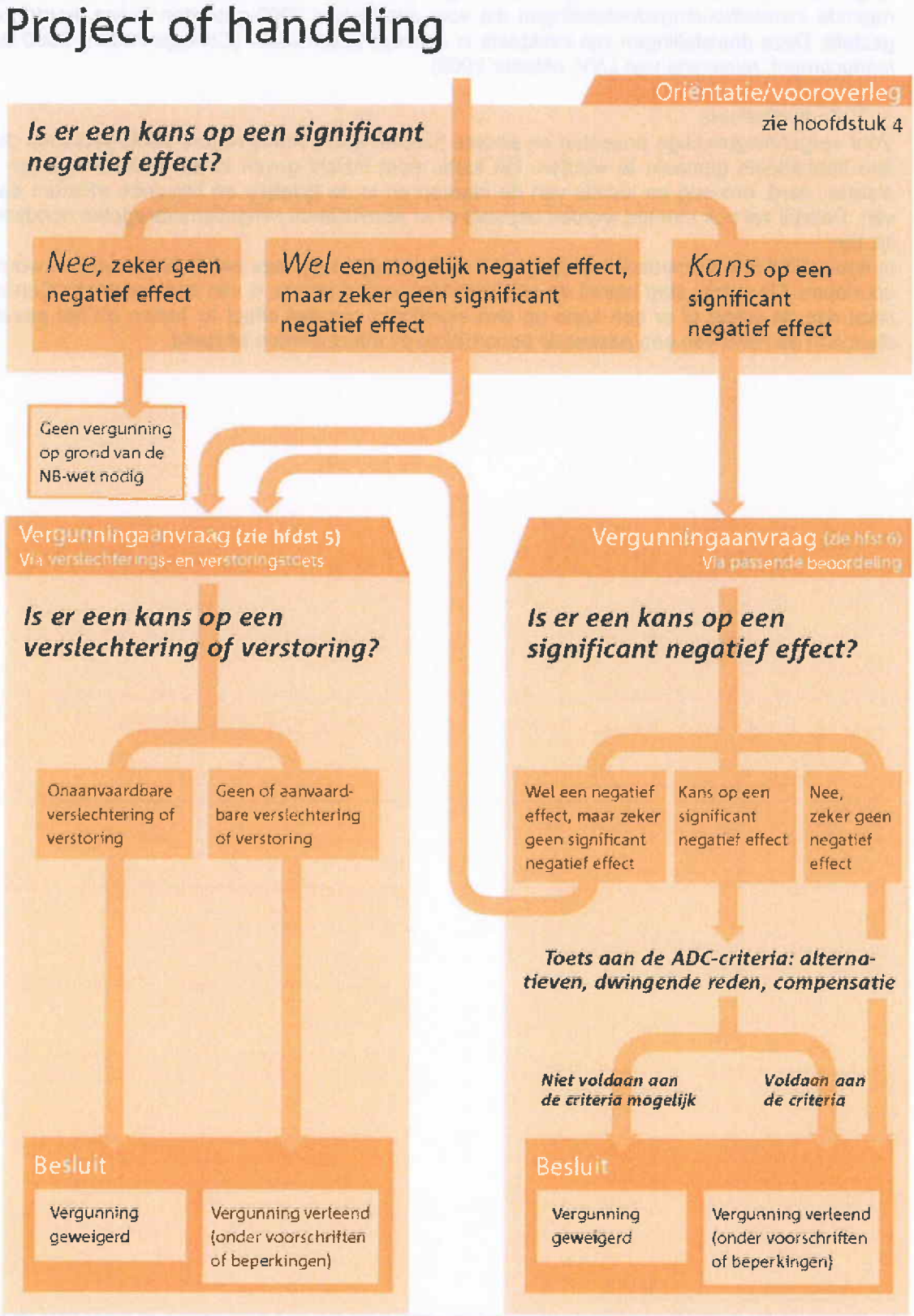

Bron: Handleiding Natuurbeschermingswet 1998, ministerie van LNV 2005.

Daarbij kunnen zich twee situaties voordoen:
- er is geen sprake van een significant negatief effect;
- er is wel sprake van een dergelijk effect.

In het eerste geval kan vergunning worden verleend, zonodig onder nadere voorschriften. Om in het tweede geval voor vergunningverlening in aanmerking te komen dient voldaan te worden aan de zogenaamde ADC-criteria:
- zijn er geen Alternatieven?
- is er sprake van een Dwingende reden van groot openbaar belang?
- zijn er Compenserende maatregelen voorzien?

In het kader van deze toets dienen zowel interne effecten (functieverandering) als externe effecten (verstoring) van het voornemen op de speciale beschermingszones te worden onderzocht. Van belang daarbij is de zogenaamde *gunstige staat van instandhouding*. Onder een gunstige staat van instandhouding van een kwalificerende soort voor de speciale beschermingszone wordt verstaan dat:
- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven;
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden;
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

In november 2002 is door de provincie Zuid-Holland het Natuurgebiedplan Goeree-Overflakkee vastgesteld. Dit plan heeft als doel om subsidies open te stellen voor natuurorganisaties en particuliere eigenaren om natuurgebieden te ontwikkelen, in te richten en te beheren. Het natuurgebiedsplan heeft onder andere betrekking op delen van het zandwallengebied in Ouddorp west. Dit gebied leent zich goed voor het ontwikkelen van nat schraalgrasland en elementen. Om deze natuurdoelen te realiseren wordt 43 ha begrensd als natuurgebied. De pakketten zijn: nat soortenrijk grasland, halfnatuurlijk grasland en natuurbos.

De natuurwaarden die op dit moment aanwezig zijn, zijn voor een belangrijk deel gerelateerd aan het agrarisch gebruik van de grond. Formeel dient voor alle nieuwe werkzaamheden (bijvoorbeeld slootdemping, nieuwe agrarische bebouwing) ontheffing te worden aangevraagd op grond van de Flora- en faunawet. Op welke soorten deze aanvraag betrekking heeft hangt af van de situatie ter plaatse en vereist maatwerk.

Verdrag van Malta, 1998

In 1992 is het Verdrag van Malta tot stand gekomen en in 1998 door Nederland geratificeerd. Doelstelling van het verdrag is de bescherming en het behoud van archeologische waarden. Als gevolg van dit verdrag wordt in het kader van de ruimtelijke ordening het behoud van het archeologisch erfgoed mee gewogen zoals alle andere belangen die bij de voorbereiding van het plan een rol spelen. Het Verdrag van Malta zal door een wijziging van de Monumentenwet 1988 worden geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving.

In het Verdrag van Malta wordt gesteld dat de archeologie van wezenlijk belang is voor de geschiedschrijving van de mensheid. Het verdrag is erop gericht deze waarden voor de toekomst te behouden. De gehanteerde uitgangspunten zijn:
- archeologische waarden zoveel mogelijk in de bodem bewaren (behoud in situ);
- in ruimtelijke ordening (planvorming) al rekening houden met archeologische waarden;
- de bodemverstoorder betaalt archeologisch vooronderzoek en mogelijke opgravingen.

Nota Belvédère (1999)

Het in de Nota Belvédère verwoorde beleid beoogt de alom aanwezige cultuurhistorische waarden sterker richtinggevend te laten zijn bij de inrichting van Nederland. Daarmee kan het historisch aanzien van Nederland winnen en tegelijkertijd kunnen de cultuurhistorische waarden op het terrein van archeologie, gebouwde monumenten en historische landschappen in onderlinge samenhang worden versterkt. Het beleid heeft overigens nog geen formele status.

Het in de nota verwoorde beleid richt zich op:
1. cultuurhistorie betrekken bij vormgeving van Nederland als inspiratiebron;
2. behoud en verbeteren van bestaande met name grote cultuurhistorische structuren.

Doel is het betrekken van cultuurhistorie als een vast onderdeel van de planvorming en de uitvoering. Dit is een taak voor eenieder die in het proces van de ruimtelijke ordening actief is, zowel overheden als private partijen. De nota geeft een visie van de wijze waarop met de cultuurhistorische kwaliteiten kan worden omgegaan en welke maatregelen daartoe moeten worden getroffen. Cultuurhistorische kwaliteiten kunnen daarbij groot- en kleinschalig zijn, gebouwd of niet en zich boven of onder de grond bevinden. Het feit dat er een cultuurhistorisch gegeven is, betekent niet dat dit dan ook moet worden behouden. Maar het moet wel goed worden meegewogen in de ruimtelijke planvorming.

Voor het Verplaatsingsgebied geeft de nota aan dat het gebied onderdeel uitmaakt van het Belvédèregebied, de Kop van Goeree. Dit gehele gebied is gezien de grote cultuurhistorische waarde als Belvedèregebied aangewezen. Het belangrijkste cultuurhistorische kenmerk van het Verplaatsingsgebied is de openheid van een groot deel van de strandpolder, met de relatief ruim opgezette strakke verkaveling met watergangen.
De openheid kan – gelet op de nieuwe functie – niet gehandhaafd blijven. De hoofdrichtingen van de watergangen en de verkaveling kunnen echter wel in stand blijven en tot uitdrukking komen in de nieuwe inrichting van het gebied. De Oude Nieuwlandse Wetering en de Westerweg vormen hierbij een te handhaven elementen in het gebied. De overige watergangen in het gebied kunnen desgewenst worden verlegd of samengevoegd, met behoud van de richting.

Toeristisch-recreatief ActieProgramma (2002; EZ & LNV)

Het actieprogramma is gericht op het realiseren van de twee hoofddoelstellingen van het toeristisch-recreatief beleid, namelijk:
- zorg dragen voor kwalitatief en kwantitatief voldoende recreatiemogelijkheden voor alle Nederlanders;
- behoud en duurzame versterking van de concurrentiepositie van de toeristisch-recreatieve sector in internationaal verband.

De belangrijkste acties die uit dit programma voortvloeien zijn thematisch geclusterd, waarbij voor het Verplaatsingsgebied de cluster kust van belang is. In de kustzone spelen verschillende belangen een rol, zoals recreatie en toerisme, natuur en veiligheid. Er is inmiddels een beleidsagenda voor de kust verschenen onder de titel "Naar integraal kustzonebeleid". Belangrijk hierbij is dat ruimte wordt geschapen voor een kwaliteitsimpuls op het terrein van toerisme en recreatie, natuur- en landschapswaarden. Het rijk wil een bijdrage leveren aan een kwaliteitsimpuls door regionale planvorming voor toeristisch-recreatieve doeleinden te stimuleren en door duidelijke planologische randvoorwaarden te stellen aan het vinden van de nodige ruimte. Het ministerie van EZ zal samen met TRN en andere betrokken partijen een plan van aanpak opstellen, gericht op facilitering van een kwaliteitsimpuls voor het kusttoerisme, parallel aan de discussie rond de nota "Naar een integraal kustzonebeleid". In de cluster duurzaamheid, die ook van belang is voor het Verplaatsingsgebied, wordt aandacht gevraagd voor drie aspecten, te weten:
- het belang van een vitale economische bedrijfstak;
- waarden van natuur, landschap, cultuurhistorie en milieuaspecten;
- waarden en normen binnen de lokale gemeenschap.

B3.3. Provinciaal beleid

Streekplan Zuid-Holland Zuid (2000) c.a.

In het streekplan Zuid-Holland Zuid, zoals dat in maart 1999 is vastgesteld, is een gebied van circa 49 ha ten oosten van de Langedijk als concrete beleidsbeslissing aangewezen waarbinnen de verplaatsing voor de noodzakelijke kwaliteitsverbetering van de verblijfsrecreatie gestalte kan krijgen ("Verplaatsingsgebied verblijfsrecreatie"). In deze 49 ha is tevens begrepen een goede landschappelijke inpassing langs de Langedijk en het Flaauwe Werk (waaronder ook een ecologische verbindingszone). Het betreffende gebied mag uitsluitend worden gebruikt voor verplaatsing van bestaande op de Kop van Goeree gevestigde recreatiebedrijven. De volgende voor het Verplaatsingsgebied relevante toetsingscriteria zijn opgenomen in het streekplan:

- in het Verplaatsingsgebied mogen zich uitsluitend bestaande recreatiebedrijven van de Kop van Goeree vestigen;
- het aantal verblijfseenheden op de Kop van Goeree dient in beginsel gelijk te blijven (peildatum 1 januari 1999);
- in afwijking daarvan mag het aantal verblijfseenheden van een bestaand recreatiebedrijf buiten het Verplaatsingsgebied in geringe mate toenemen mits:
  - de noodzaak vanuit een oogpunt van kwaliteitsverbetering in voldoende mate is aangetoond;
  - verplaatsing niet mogelijk is;
  - wordt aangetoond dat ook voor natuur en landschap winst wordt behaald in het gebied;
- deze afwijking kan in beginsel eveneens gelden voor verblijfsrecreatieterreinen die zich in het Verplaatsingsgebied vestigen; bovengenoemde voorwaarden zijn dan eveneens van toepassing;
- recreatiebedrijven moeten voldoen aan de laatste kwaliteitseisen op het gebied van hygiëne, milieu en voorzieningen en moeten worden afgestemd op de in het gebied aanwezige natuur- en landschapswaarden;
- karakteristieke elementen zoals zandwallen, schurvelingen en dijken dienen behouden te blijven, recreatieobjecten worden ingepast in het landschap;
- de uitbreiding van een recreatiebedrijf ten behoeve van kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie dient in verhouding te staan tot de grootte van het huidige bedrijf.

De provincie heeft in de notitie "Toetsingscriteria extra ruimtebehoefte ten behoeve van kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie op de Kop van Goeree" het toetsingscriterium "winst voor de natuur" nader uitgewerkt:

- de oppervlakte aan natuur in het zandwallengebied is groter geworden of minimaal gelijk gebleven;
- de oppervlakte aan verblijfsrecreatie in het zandwallengebied is afgenomen, in het meest ongunstige geval gelijk gebleven;
- de kwaliteit van de natuur en het landschap in het zandwallengebied, ook op en aan recreatieterreinen is verbeterd.

In de nadere uitwerking van het gebiedsgerichte beleid voor de Kop van Goeree zijn bovengenoemde toetsingscriteria nader geconcretiseerd. Bij aanvragen voor kwaliteitsverbetering en/of verplaatsing worden de ingediende plannen in twee stappen aan al deze harde criteria getoetst, namelijk in een economische en ruimtelijke toets. De gebiedsgerichte aanpak Kop van Goeree betekent voor de lopende landinrichting Ouddorp-West dat bij de uitvoering ruimte wordt geboden voor een beperkte verschuiving tussen natuur, verblijfsrecreatie en landbouw teneinde voor alle sectoren een betere zonering te bereiken.

In het streekplan wordt aangegeven dat de omgeving ten noorden, oosten en zuiden van het Verplaatsingsgebied natuurgebied, ANL-gebied en RNL-gebied betreft. De Ridderstee is aangemerkt als agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden. Het streekplan houdt geen rekening met recreatie op dit deel van het plangebied.
In het Verplaatsingsgebied zelf liggen twee ecologische verbindingszones: één in noord-zuidelijke richting en één in oost-westelijke richting. Tevens maakt het Verplaatsingsgebied deel uit van het zoekgebied 2e fase natuurontwikkeling en ecologische corridors.

Uitsnede streekplan Zuid-Holland Zuid

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)

Delen van het plangebied vormen onderdeel van de PEHS (zie figuur B3.2). Bescherming van deze structuur vormt een kernpunt van het provinciale ruimtelijke beleid (zie ook www.chs2.pzh.nl).

Figuur B3.2 PEHS

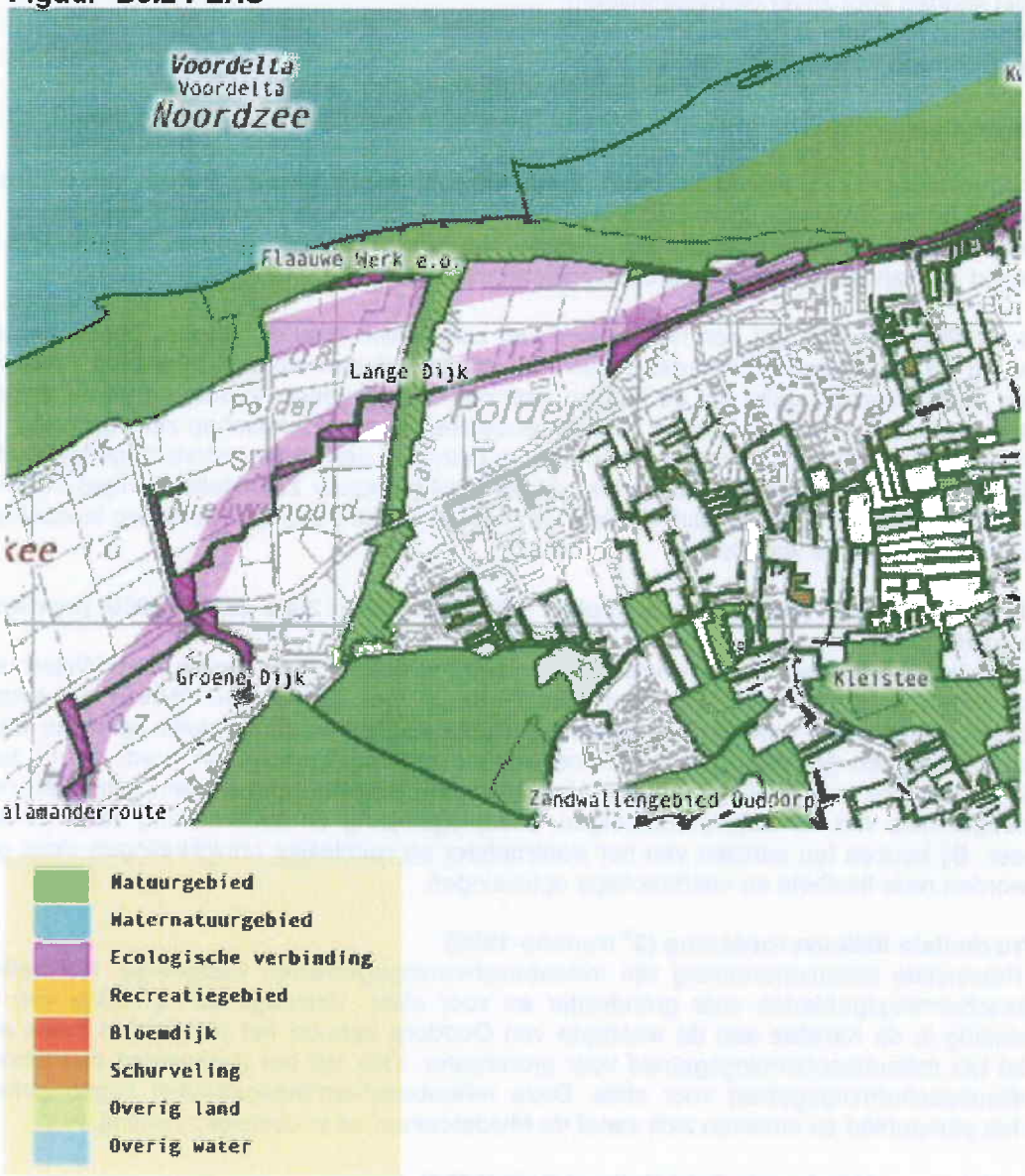

Compensatiebeginsel

In de Nota Planbeoordeling 1998 is het compensatiebeginsel als provinciaal beleid bij de toetsing van (bestemmings)plannen vastgelegd. Dit beginsel betreft de compensatie van verloren gaande natuur- en landschapswaarden als gevolg van de uitvoering van plannen Uitgangspunt voor het beleid is dat deze aantasting moet worden voorkomen. Indien om zwaarwegende redenen aantasting niet te voorkomen is dan dient compensatie van het verlies plaats te vinden. Het compensatiebeginsel is binnen het streekplangebied Zuid-Holland Zuid van toepassing op de volgende (gebieds)categorieën:

1. de PEHS voor zover deze begrensd is;
2. de natuurgebieden buiten de PEHS zoals deze in het streekplan zijn opgenomen en/of in het kader van de Natuurbeschermingswet zijn aangewezen;

3. de Randstadgroenstructuurprojecten van de Natuur- en Recreatieschappen IJsselmonde en De Hollandse Biesbosch;
4. het Strategisch Groenproject Eiland van Dordrecht/Sliedrechtse Biesbosch;
5. de Bufferzone Oost-IJsselmonde;
6. gebieden buiten de EHS met (zeer) hoge natuurwaarden en biotopen van zogeheten Rode Lijst soorten voor zover geïnventariseerd;
7. gebieden met zeer hoge landschappelijke waarden;
8. beplantingen vallend onder de Boswet.

Voor de beoogde recreatieontwikkeling zijn met name de categorieën 1, 6 en 7 relevant.

Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland, regio Voorne-Putten en Goeree-Overflakkee (provincie Zuid-Holland)

De Cultuurhistorische Hoofdstructuur laat zien dat het verplaatsingsgebied niet is gesitueerd in een gebied met landschappelijke of archeologische waarde.

Voor de Ridderstee geldt dat aan het patroon van zandwallen, kreken, wegen, bebouwing en verkaveling de ontginningsgeschiedenis van het plangebied kan worden afgelezen. Voor dit deel van het plangebied geldt dat de huidige patronen nog grotendeels dateren uit de ontginningsfase, hetgeen in het voortdurend veranderende Nederlandse landschap zeer bijzonder is. Daarom vertegenwoordigen deze goed herkenbare patronen een grote historisch-geografische en cultuurhistorische waarde. De Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland, regio Voorne-Putten en Goeree-Overflakkee (duidt dit deel van het plangebied aan als Historisch-landschappelijk vlak van zeer hoge waarde.

"Bruisend Water" (1999) en beleidsplan "Milieu en Water 2000-2004" (2000, provincie Zuid-Holland)

Op provinciaal niveau heeft de provincie Zuid-Holland het beleid uit de Vierde Nota Waterhuishouding vertaald in de nota "Bruisend Water" en in het beleidsplan "Milieu en Water 2000-2004". Hierin wordt voor de Zuid-Hollandse situatie explicieter aangegeven op welke wijze invulling kan worden gegeven aan duurzame watersystemen. Aangegeven wordt dat bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in Zuid-Holland meer rekening moet worden gehouden met de consequenties van klimaatsveranderingen, zeespiegelrijzing en bodemdaling voor het waterbeheer. Bij keuzen ten aanzien van het waterbeheer en ruimtelijke ontwikkelingen moet gezocht worden naar flexibele en veerkrachtige oplossingen.

Provinciale Milieuverordening (3e tranche-1998)

In de Provinciale Milieuverordening zijn milieubeschermingsgebieden vastgelegd. Het betreft milieubeschermingsgebieden voor grondwater en voor stilte. Vanwege de opheffing van de waterwinning in de Kleistee aan de westzijde van Ouddorp behoort het plangebied thans niet meer tot het milieubeschermingsgebied voor grondwater. Ook ligt het zoekgebied niet binnen een milieubeschermingsgebied voor stilte. Deze milieubeschermingsgebieden liggen geheel buiten het plangebied en strekken zich vanaf de Middelduinen uit in oostelijke richting.

Deelstroomgebiedsvisie Zuid-Holland Zuid (2003)

In deze visie worden de waterhuishoudkundige problemen in het gebied op hoofdlijnen beschreven. Vervolgens worden de te kiezen oplossingsrichtingen in beeld gebracht. Deze richtingen worden gekoppeld aan relevante ruimtelijke ontwikkelingen en een kwantificering van het bijbehorende ruimtebeslag en de uitvoeringskosten. Uiteindelijk wordt in de deelstroomgebiedsvisie een aanzet gegeven tot een maatregelenpakket voor de aanpak van de problemen. Dit alles is met name bedoeld om goed te kunnen anticiperen op klimaatveranderingen. Overigens wordt in de visie ook de wateropgave per beheersgebied in beeld gebracht, zowel in ruimte als in investeringskosten.

Integraal Waterbeheersplan Zuid-Holland Zuid 2 (1999-2003)

In het Integraal Waterbeheersplan Zuid-Holland Zuid 2 wordt het waterbeleid van de waterbeheerders in Zuid-Holland Zuid (waaronder Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden en Waterschap Goeree-Overflakkee) uiteengezet. Thema's die aan de orde komen zijn: minimali-

seren van wateroverlast en watertekort, veiligstellen van natte natuurwaarden, duurzaam peilbeheer, verbetering van de waterkwaliteit, waar mogelijk realiseren van natuurvriendelijke oevers en streven naar duurzaam stedelijk waterbeheer. Om dit te bereiken gaat in het beleid van de waterbeheerders veel aandacht uit naar:

- meer ruimte voor water;
- water als ordenend principe bij ruimtelijke ontwikkelingen;
- versterken van de rol van de waterbeheerder als maatschappelijke partners.

Waterstructuurplan Goeree-Overflakkee (2003)

Het waterstructuurplan is gezamenlijk opgesteld door de toenmalige waterbeheerders op Goeree-Overflakkee. In het plan wordt een ruimtelijke visie voor de lange termijn (tot 2050) gegeven op de structuur en het gebruik van het watersysteem. Op basis van een watersysteemanalyse zijn er een aantal knelpunten benoemd. Aansluitend zijn vervolgprojecten geformuleerd om de gesignaleerde knelpunten op te lossen. Het is duidelijk geworden dat in het grondgebruik rekening moet houden met de eisen die het watersysteem daaraan stelt. Het waterstructuurplan is niet alleen bestemd voor de waterbeheerders, maar ook voor instanties die indirect met waterbeheer te maken hebben (gemeenten/provincie/landbouworganisaties/ natuurbeheerders). Deze instanties zijn dan ook intensief betrokken geweest bij het opstellen van het waterstructuurplan. Het ISGO, de vier gemeenten en het waterschap Hollandse Delta zijn in 2006 gestart met het opstellen van een Eilandelijk waterplan Goeree-Overflakkee, vaststelling hiervan is voorzien in 2008.

Agenda vrije tijd 2006-2010 (2005)

In de Agenda vrije tijd wordt het provinciaal toeristisch beleid tot en met 2010 gepresenteerd. Uitvoering van dit plan moet leiden tot meer en langduriger toeristisch bezoek en daaraan gekoppeld, meer bestedingen en werkgelegenheid in Zuid-Holland. De beleidsinzet is geconcentreerd op drie speerpunten, te weten Kust, Cultuur en Water. In het collegewerkprogramma (2003-2007) wordt ingezet op een verhoging van de toeristische bestedingen in Zuid-Holland de komende vier jaar met 10%. Actiepunt voor versterking van de vrijetijdssector is de gewenste groei van bestaande dag- en verblijfsrecreatiecomplexen om een betere kwaliteit te kunnen bieden.

Nota Regels-voor-Ruimte (2005, geactualiseerd 2007)

Deze nota vormt het toetsingskader van het provinciaal bestuur voor de beoordeling van gemeentelijke ruimtelijke plannen. De Nota Regels-voor-Ruimte is betrekkelijk globaal van karakter. Alleen voor de onderwerpen, waarvan de provincie van mening is dat deze werkelijk van provinciaal belang zijn, worden richtlijnen aangegeven. Voor andere zaken moet het gemeentebestuur eigen beleid ontwikkelen.

In gebieden die in de streekplannen zijn aangemerkt als recreatiegebied staat de ontwikkeling van de recreatieve functie centraal. Andere functies zijn mogelijk mits deze bijdragen aan een kwaliteitsverbetering van de recreatiegebieden.

- Nieuwe recreatiewoningen zijn in beginsel toegestaan overeenkomstig streekplanuitwerkingen, of overeenkomstig door Gedeputeerde Staten goedgekeurde (regionale) structuurvisies.
- Het plan dient voldoende waarborgen te bevatten tegen permanente bewoning van recreatiewoningen.

B3.4. Regionaal beleid

Eindrapport begeleidingscommissie Inrichting Verplaatsingsgebied (concepttoelichting bestemmingsplan Verplaatsingsgebied; april 2000)

De stuurgroep Inrichting Verplaatsingsgebied onder voorzitterschap van de gedeputeerde de heer Houtman heeft de eindrapportage vastgesteld (mei 2000).
De begeleidingscommissie bestond uit vertegenwoordigers van de provincie, gemeente, waterschap, natuurorganisaties, recreatiebedrijfsleven en landinrichting teneinde een evenwichtig plan te realiseren in het Verplaatsingsgebied. De natuuraspecten in de vorm van ecologische

verbindingen vormden een van de belangrijke onderwerpen. De ecologische verbindingen zijn inmiddels aangelegd. Voor de verdere invulling van het Verplaatsingsgebied (het bestemmingsplan en het MER) zijn derhalve de overige aspecten voor de inrichting van belang:

Randvoorwaarden voor de vestiging van verblijfsrecreatieve terreinen

- De noodzaak vanuit kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie dient voldoende te zijn aangetoond (hiervoor zijn criteria ontwikkeld in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak).
- In voldoende mate dient te worden aangetoond dat winst wordt behaald voor natuur en landschap door de verplaatsing uit het zandwallengebied.

Programma

Verblijfsrecreatief programma voor het westelijke deel van het terrein:

- toeristische standplaatsen;
- vaste standplaatsen;
- hotel in laagbouw voor een specifieke doelgroep;
- groepsaccommodatie.

Dagrecreatief programma voor het oostelijke deel van het terrein (ten oosten van de Westerweg):

- dagrecreatieve voorzieningen (tennisbanen, midgetgolf en dergelijke);
- evenemententerrein.

Randvoorwaarden voor de inrichting

- Scheiding door middel van de Westerweg van het verblijfsrecreatieve en het dagrecreatieve gebied.
- Zodanige verdeling van het Verplaatsingsgebied over te vestigen recreatiebedrijven dat alle bedrijven langs de randen zijn gesitueerd (geen insluiting) en dat ten minste twee bedrijven aan de zijde van de duinen kunnen worden gesitueerd.
- Eén centrale autoverkeersontsluiting voor de verblijfsrecreatieterreinen in het Verplaatsingsgebied.
- Aansluiting op de Vrijheidsweg in de vorm van een rotonde (aanpassing snelheidsregiem van de Vrijheidsweg).
- Het parkeerterrein voor het dagrecreatieve terrein sluit aan op het bestaande aangrenzende parkeerterrein, beide worden zo direct mogelijk op de Vrijheidsweg ontsloten.
- Gescheiden verkeersstructuur voor langzaam verkeer en autoverkeer.
- Veilige langzaamverkeersverbindingen naar strand, centrale dagrecreatieve voorzieningen en dorpskern Ouddorp.
- Handhaving cultuurhistorisch waardevolle elementen als de Oude Nieuwlandse Wetering, de Westerweg, zandwallen en de richting van het sloten- en verkavelingspatroon.
- De randbeplantingen van de verblijfsrecreatieve terreinen aan de zijde van het omringende open landschap zullen 15 m bedragen en overigens naar openbaar gebied 10 m of 5 m in combinatie met de zandwal.
- De overige randbeplantingen dienen ten minste 5 m breed te zijn voor elk verblijfsrecreatief terrein (tussen de terreinen onderling dus 10 m).

Overige randvoorwaarden voor de inrichting van de verblijfsrecreatieve terreinen

De specifieke inrichting van de verblijfsrecreatieterreinen dienen te voldoen aan de gemeentelijke kwaliteitscriteria die aan de vergunning zijn verbonden. Deze kwaliteitscriteria behelzen:

- milieuhygiëne en veiligheid;
- landschappelijke en ecologische inpassing (reeds gewaarborgd door de inrichtingseisen voor het Verplaatsingsgebied);
- parkeervoorzieningen;
- collectieve voorzieningen (sport en spel);
- standplaatsgrootte.

Goeree-Overflakkee: Visie op toeristische ontwikkeling tot 2015 (2000)

In opdracht van de vier gemeenten op Goeree-Overflakkee is een toeristisch-recreatieve visie voor Goeree-Overflakkee opgesteld. Deze visie is in augustus 2000, met uitzondering van enkele aspecten, door de raad vastgesteld. In deze regionale visie worden een ambitieniveau en

profiel voor Goeree-Overflakkee gepresenteerd. De keuze voor dit ambitieniveau is gebaseerd op een verrichte marktstudie. In de visie wordt aan een aantal gebieden een capaciteitsuitbreiding toegekend. Op basis van een eerdere studie was reeds gebleken dat voor de Kop van Goeree ten behoeve van de kwaliteitsverbetering van de verblijfsrecreatie een uitbreiding van circa 35 ha nodig is. Deze ruimte behoeft niet te worden gebruikt voor de uitbreiding van het aantal plaatsen, maar juist om de ruimte per plaats te vergroten. Voor kampeerplaatsen wordt dan ook als beleidsuitgangspunt aangegeven dat uitbreiding alleen mogelijk is ten dienste van een kwaliteitsimpuls.

Herinrichtingsplan Ouddorp West (1996)

Het plangebied maakt onderdeel uit van het landinrichtingsplan Herinrichting Ouddorp West. In het Herinrichtingsplan zijn voor het plangebied de volgende zaken aangegeven die relevant zijn voor de inrichting als gebied voor de verblijfsrecreatie:

- het aan te leggen fietspad langs de Vrijheidsweg tussen de toegang van De Klepperstee en de Langedijk (is reeds gerealiseerd);
- het aan te leggen ruiterpad langs het fietspad onderlangs de duinen/het Flaauwe Werk;
- de Langedijk als te handhaven element van landschappelijke en/of natuurwetenschappelijke waarde;
- het boselement ten oosten van de Westerweg als een te handhaven landschappelijk element;
- de Westerweg deels te handhaven als ontsluitingsweg naar het parkeerterrein ten oosten van het gebied;
- te handhaven waterlopen (met stroomrichting), zoals de Oude Nieuwlandse Wetering.

Een deel van de te handhaven elementen zal in het kader van de nieuwe functie van het gebied voor de verblijfsrecreatie nader moeten worden bezien.
Het fietspad en het ruiterpad vormen twee programmatische uitgangspunten voor de inrichting van het Verplaatsingsgebied.
Met de Landinrichtingscommissie is overigens afgesproken dat, indien het Verplaatsingsgebied niet wordt ingevuld met recreatiebedrijven, dit zijn landbouwkundige functie behoudt.

Masterplan Verblijfsrecreatie Ouddorp/Goedereede (1996)

In opdracht van de VEERO (Vereniging van Eigenaren en/of Exploitanten van Rekreatieterreinen te Ouddorp) is een "Masterplan" voor de verblijfsrecreatie in Goedereede (en dan met name in en rondom Ouddorp) ontwikkeld: een samenhangende, marktgerichte toekomstvisie op de ontwikkeling van bedrijven en omgeving met als doel de continuïteit van het verblijfsrecreatieve aanbod de komende 5 tot 10 jaar veilig te stellen. De algemene doelstelling hierbij is het behoud van de bestaande markten door kwaliteitsimpulsen. Dit betekent dat vooral de kwaliteit van de terreinen en de bedrijven weer op peil moet worden gebracht. Het Verplaatsingsgebied valt in deze studie onder het deelgebied Ouddorp aan Zee, dat een stuwende betekenis heeft voor toeristisch-recreatieve producten. De terreinen in Ouddorp dreigen echter kwalitatief achterop te raken. Maatregelen die in dit kader kunnen worden genomen, zijn onder andere:

- het vergroten van de betekenis van de omgeving, onder andere door de psychologische afstand met de stranden te verkleinen en de blokkades tussen Ouddorp en het strand te doorbreken om de kwaliteitsbeleving van het recreatieverblijf een impuls te geven;
- het verbeteren van de verblijfskwaliteit op de terreinen en accommodaties, onder andere door het vergroten van de leefruimte en het scheppen van minimumvoorzieningen op de terreinen.

Inrichtingsvoorstellen gaan uit van de bestaande structuur, waarbij het vergroten van de leefruimte ten minste zo'n 30 ha vraagt. In het Masterplan wordt aangegeven dat deze 30 ha ruimschoots kan worden gevonden in het gebied ten noorden van de Vrijheidsweg en in het zuiden in landbouwgebieden met een zogenaamde beheersfunctie. In het visiegedeelte wordt voor de ontwikkeling van de verblijfsrecreatie een basismodel weergegeven, waarbij in de omgeving van het Verplaatsingsgebied het accent op verblijfsrecreatie ligt.

Ruimtelijke effecten Verblijfsrecreatie Goedereede (1997)

De doelstellingen die in het Masterplan zijn genoemd stuiten op twee knelpunten:

- het planologisch beleid: onvoldoende uitbreidingsmogelijkheden voor de bedrijven en onvoldoende afstemming van het gebruik van de omgeving;
- de zonering van natuur, landbouw en recreatie passen niet helemaal in het streefbeeld van het Masterplan.

Oplossingsrichtingen hiervoor zijn voortzetting huidig beleid, maximalisatie van recreatieve potenties en integratie van recreatie met andere functies. Gekozen wordt voor de integratie van recreatie met andere functies. Bij dit voorkeursscenario wordt in het Verplaatsingsgebied de recreatie richtinggevend genoemd. Dit komt terug in het ruimtelijk-functioneel ontwikkelingsmodel, waarin voor gebieden behorende tot de Kop van Goeree is aangegeven of natuur, recreatie of landbouw richtinggevend is.

Regiovisie Goeree-Overflakkee (1997)

Deze regiovisie is in het kader van de streekplanherziening Zuid-Holland Zuid (waarvan het streekplan inmiddels is vastgesteld), door de gemeenten Dirksland, Goedereede, Middelharnis en Oostflakkee vastgesteld. De toekomstige ontwikkeling van Goeree-Overflakkee dient zoveel mogelijk aan te sluiten op het karakter en de potenties van het eiland. De inzet daarbij is om bij nieuwe ontwikkelingen, meer dan in het verleden, het accent te leggen op toerisme en recreatie. Dit maakt het ontwikkelen van een herkenbaar toeristisch product wenselijk. Voor de Kop van Goeree wordt aangegeven dat in 1996 op initiatief van de provincie is gestart met de Gebiedsgerichte aanpak Kop van Goeree, waarbij een duurzaam samengaan van de functies recreatie, natuur, landbouw en watervoorziening centraal staat. Hierbij ligt de nadruk op kwaliteitsverbetering en herstructurering van de verblijfsrecreatie.

Nota Bouwbeleid waterkeringen

In deze nota van het waterschap Goeree-Overflakkee (nu waterschap Hollandse Delta) wordt aangegeven dat de buitenbeschermingszone bestand dient te zijn tegen de gevolgen van een eventuele toekomstige verzwaring. Voor paalfunderingen betekent dit controle op horizontale verplaatsing/negatieve kleef en voor funderingen op staal controle op zettingschade.

Landschapsontwikkelingsplan Goeree-Overflakkee (2003)

Het intergemeentelijk Landschapsontwikkelingsplan geeft aan dat op de Kop van Goeree de huidige kleinschalige en gedifferentieerde landschappelijke opbouw behouden en waar nodig versterkt moet worden.

B3.5. Gemeentelijk beleid

Bestemmingsplan Landelijk gebied (1994)

In het vigerende bestemmingsplan Landelijk Gebied zijn de gronden in het Verplaatsingsgebied overwegend bestemd als "Agrarische doeleinden met landschapswaarden". In de noordoostelijke oksel van de Vrijheidsweg en de Westerweg is een gebied bestemd voor Natuurgebied. Deze gronden zijn bestemd voor het behoud, herstel en versterking van de aan de bossen, houtwallen, zandwallen, duinwallen, duingraslanden, zandplaten, slikken, schorren, oevervegetaties, poelen en water eigen zijnde landschappelijke, natuurlijke en/of cultuurhistorische waarden. Een kleine kavel langs de Westerweg heeft de bestemming Woondoeleinden. De gronden van het terrein ten noorden van de Vrijheidsweg (ter hoogte van camping De Klepperstee) zijn in het bestemmingsplan Landelijk gebied na de 7e herziening bestemd voor Agrarische doeleinden.

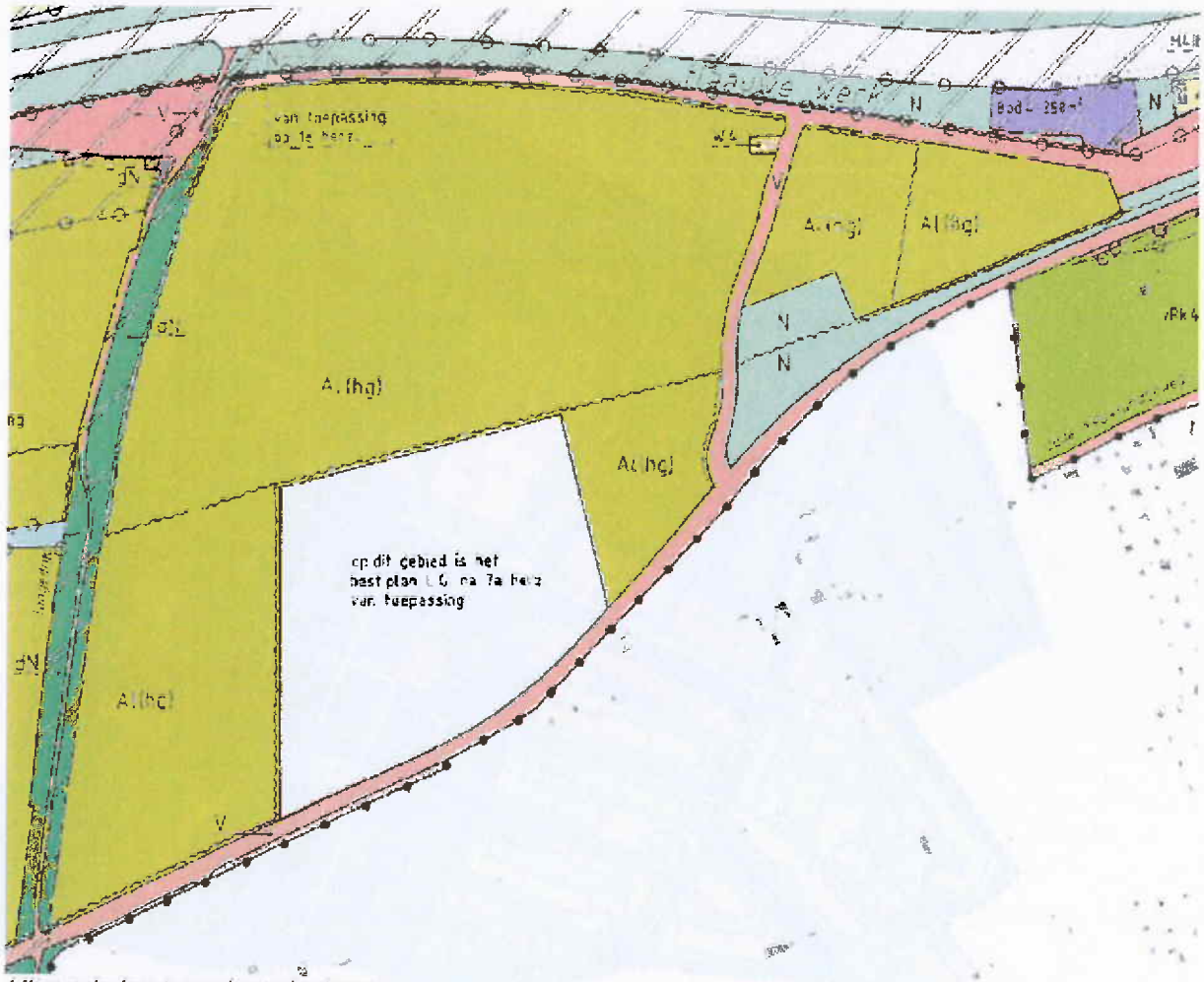

Uitsnede bestemmingsplankaart

Bestemmingsplan Klepperstee (1973)

Het bestaande recreatieterrein is in zijn geheel geregeld in Bestemmingsplan Klepperstee. Het terrein zal worden opgenomen in een nieuw bestemmingsplan voor de recreatiegebieden.

Uitsnede plankaart Klepperstee

Bestemmingsplan Oudeland en Oude Nieuwland (1987)

Het thans voor dit gebied nog van kracht zijnde bestemmingsplan "Oudeland en Oude Nieuwland" is op 23 april 1981 door de gemeenteraad vastgesteld. Bij Koninklijk Besluit van 17 juni 1987 is dit bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Vervolgens is dit plan driemaal gedeeltelijk herzien; de laatste herziening is in 1998 vastgesteld.
De Ridderstee heeft in het vigerende plan hoofdzakelijk de bestemming Recreatie met de subbestemming (k): kampeermiddelen en trekkershutten ten behoeve van de verblijfsrecreatie.
De noordoosthoek heeft de bestemming Beschermd agrarisch gebied.
Uitplaatsingsgebied Ridderstee is niet opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan Oudeland en Oude Nieuwland 2007, gezien de plannen voor uitbreiding van De Klepperstee.

Bestemmingsplan Oudeland en Oude Nieuwland (2007)

Het bovengenoemde bestemmingsplan Oudeland en Oude Nieuwland (1987) is voor een groot deel vervangen door het bestemmingsplan Oudeland en Oude Nieuwland (2007). Dit plan is op 26 april 2007 door de gemeenteraad vastgesteld en op 18 december 2007 gedeeltelijk goedgekeurd door GS.
Enkele groenstroken en "schurvelingen" die in het bestemmingsplan Oudeland en Oude Nieuwland 2007 reeds zijn bestemd, zijn meegenomen in de bestemmingslegging van de Klepperstee. Dit met als doel een duidelijke begrenzing van het recreatieterrein op te nemen, die ook tot uiting komt op de plankaart.

Uitsnede plankaart Oudeland en Oude Nieuwland (1987)

Beleidsplan toerisme en recreatie Goedereede (2004)

In het gemeentelijk Beleidsplan toerisme en recreatie is een integraal beleid geformuleerd voor de verblijfsrecreatieve ontwikkeling in de gemeente Goedereede.

Relevante beleidsuitgangspunten voor het voorliggende plangebied zijn onder andere:

- geen vestiging van nieuwe kampeer- of zomerhuizenterreinen;
- (bescheiden) uitbreiding van terreinen alleen indien noodzakelijk vanuit een oogpunt van kwaliteitsverbetering. Het belang van een eventuele uitbreiding dient te worden afgewogen tegen andere belangen (natuur- en landschapslandbouw);
- in het zandwallengebied wordt gestreefd naar vermindering van de verblijfsrecreatieve druk door bevordering van uitplaatsing naar het Verplaatsingsgebied. Uitbreiding is alleen mogelijk indien elders in het zandwallengebied de oppervlakte verblijfsrecreatie vermindert;
- kamperen bij de boer uitsluitend toelaatbaar bij hoofdberoepbedrijven;

- opheffen ontbrekende schakels in de toeristisch-recreatieve infrastructuur (o.a. wandelpaden, fietspaden, ruiterpaden).

Op de Kop van Goeree wordt de vestiging van een of meerdere hotels of groepsaccommodaties voorgestaan aangezien deze in belangrijke mate kunnen bijdragen aan productdifferentiatie.
Een van de mogelijke locaties is gesitueerd in de polder het Oude Nieuwland. Ten behoeve van de ruimtelijke inpassing worden specifieke eisen gesteld aan ontsluiting, omvang van het hotel, hoogte en materiaal- en kleurgebruik.

Visie verblijfsrecreatie Goedereede 2020

Op dit moment wordt de "Visie verblijfsrecreatie Goedereede 2020" opgesteld. Hierin wordt onder meer beleid geformuleerd voor stacaravans. Enkele beleidsregels zijn:
- het bruto-oppervlak bedraagt maximaal 55 m²;
- de maximale bouwhoogte is 4 m.

Als kwalitatieve richtlijn geldt voor toeristische standplaatsen voor kampeermiddelen maximaal 40 eenheden per hectare en voor permanente standplaatsen voor kampeermiddelen (stacaravans) maximaal 30 eenheden per hectare.

Op de Kop van Goeree wordt de vestiging van een of meerdere hotels of groepsaccommodaties voorgestaan aangezien deze in belangrijke mate kunnen bijdragen aan productdifferentiatie.
Een van de mogelijke locaties is gesitueerd in de polder het Oude Nieuwland. Ten behoeve van de ruimtelijke inpassing worden specifieke eisen gesteld aan ontsluiting, omvang van het hotel, hoogte en materiaal- en kleurgebruik.

Landschapsbeleidsplan Goedereede (1987)

Het plan richt zich op de ontwikkeling van het landschap van het westelijk deel van de gemeente Goedereede.
Aangegeven wordt dat de overgangszone tussen duinen en poldergebied – daar waar mogelijk – versterkt dient te worden door het aanbrengen van weg- en kavelgrensbeplantingen. Cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen zoals zandwallen, elzenmeten en poelen dienen planologisch te worden beschermd. Plaatselijk dient het oorspronkelijke gebruik en beheer van het zandwallenlandschap in stand te worden gehouden c.q. hersteld.
Het agrarisch beheer van het zandwallengebied dient zoveel mogelijk te worden gehandhaafd, daar dit essentieel is voor het karakter van het gebied.
In het zandwallengebied dienen voor de broedvogels ruigtekruidenvegetaties, struwelen, struiken en solitaire bomen aanwezig te zijn. Het beheer hiervan moet worden gericht op het in stand houden van een stabiel begroeiingpatroon.
Het beheer en het patroon van poelen dient te worden afgestemd op amfibieën. Tevens moet worden gestreefd naar een dichtheid van 5 tot 7 poelen per vierkante kilometer.

Bijlage 4. Aantal en type standplaatsen De Klepperstee en Klepperduinen (huidige en toekomstige situatie)

terreindeel/accommodatievorm	aantallen obv kampeervergunning incl. aanvullende vergunningen	advies toetsingscommissie		voorstel ondernemer	
		eenheden bestaand	eenheden extra	eenheden bestaand	eenheden extra
De Klepperstee (bestaand terrein)					
vaste standplaatsen					
- Gelderse Roos	261 [1]	268 [1]	0	234 [2]	0
- Centraal Terrein	442	341	0	341	0
- Ridderstee	55	149 [3]	0	149 [3]	0
subtotaal	***758***	***758***	***0***	***724***	***0***
toeristische standplaatsen					
- toeristische standplaatsen Ridderstee	327	0	0	0	0
- trekkershutten	9 [4]	0	0	0	0
- trekkersplaatsen (t.b.v. fietsers en wandelaars)	6	0	0	0	0
- camperplaatsen	20	0	0	0	0
- groepsaccommodatie [5]	Gr.	0	0	0	0
subtotaal	***362+Gr.***	***0***	***0***	***0***	***0***
SUBTOTAAL De Klepperstee	**1.120+Gr.**	**758**	**0**	**724**	**0**
Klepperduinen (nieuw terrein)					
toeristische standplaatsen					
- toeristische standplaatsen (vanaf Ridderstee verplaatst)	0	327	0	327	0
- trekkershutten	0	6 [4]	0	9 [4]	0
- toeristische standplaatsen (compensatie herstructurering)	0	0	50	0	50
- trekkersplaatsen (t.b.v. fietsers en wandelaars)	0	6	0	6	0
- camperplaatsen (20 plaatsen t.b.v. compensatie herstructurering)	0	20	20	20	20
- toeristische eenheden (product-differentiatie paarden route)	0	0	4	0	4
- groepsaccommodatie [5]	0	Gr.	0	Gr.	0
subtotaal	***0***	***359+Gr***	***74***	***362+Gr***	***74***
vaste standplaatsen					
- vaste standplaatsen i.v.m. ecozone langs Langedijk [6]	0	0	0	34	24
subtotaal	***0***	***0***	***0***	***34***	***24***
SUBTOTAAL Klepperduinen	**0**	**359+Gr**	**74**	**396+Gr**	**98**
		1.117+Gr	**74**	**1.120+Gr**	**98**
TOTAAL	**1.120+Gr.**	**1.191+Gr.**		**1.218+Gr.**	

1) Verplaatsing 7 vaste standplaatsen van centraal terrein naar Gelderse Roos.
2) Verplaatsing 34 vaste standplaatsen in verband met realisering ecozone langs Langedijk (268-34=234).
3) Af-/toename door verplaatsing eenheden vanaf centraal terrein naar Ridderstee.
4) Volgens twee vergunningen 6 + 3 trekkershutten mogelijk, slechts 6 gerealiseerd.
5) Groepsaccommodatie wel in tabel opgenomen, behoort niet thuis in kampeervergunning.
6) Nieuw in te richten terrein ten behoeve van te verplaatsen vaste standplaatsen vanaf Gelderse Roos west (34) en compensatieverplaatsing (12) en compensatiesanering Gelderse Roos west (12).

Bijlage 5. Toetsingscriteria extra ruimtebehoefte van kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie op de Kop van Goeree

"Harde criteria" vanuit Gebiedsgerichte Aanpak

In aanvulling op de criteria vanuit het Streekplan Zuid-Holland Zuid heeft de stuurgroep vanuit de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree de "Toetsingscriteria extra ruimtebehoefte van kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie op de Kop van Goeree" per 8 april 1999 vastgesteld. Later, op 15 oktober 1999, is hieraan een aanhangsel toegevoegd (zie criterium 9). De verschillende criteria zijn:

1. landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting moet ten minste 5 m breed zijn;
2. op het terrein moeten collectieve ruimten aanwezig zijn die afhankelijk van de ondernemer en van de doelgroepen van de recreanten worden ingericht;
3. gezamenlijk collectieve ruimten ontwikkelen;
4. een minimale standplaatsgrootte (voor vaste plaatsen) ter grootte van 125 m² is vereist;
5. er moet voldoende parkeerruimte worden geboden op het recreatieterrein;
6. het terrein moet goed toegankelijk zijn vanaf de openbare weg;
7. het terrein dient te voldoen aan de normen uit het "Besluit hygiëne, gezondheid en veiligheid kampeerterreinen";
8. bij de inrichting van het terrein dienen bestaande schurvelingen, zandwallen etc. behouden te blijven;
9. er moet een win-winsituatie ontstaan voor zowel recreatie als natuur en landschap; per 15 oktober 1999 is door de stuurgroep een verduidelijking van dit criterium opgesteld; hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen kortetermijncriteria (met onderverdeling van a-criteria welke onder andere minimaal uit te voeren punten bevat en b-criteria die echte winstpunten zijn voor recreatie, natuur en landschap) en middellange termijn de win-winsituatie; daarnaast zijn er nog middellangetermijncriteria (= c-criteria). De criteria worden als volgt uitgesplitst:
   - 9a1. het opstellen van een beheersplan (inclusief wegwerken achterstallig onderhoud) en de uitvoering hiervan, teneinde het terrein ecologisch te beheren;
   - 9a2. het opnemen van ecologisch beheer in nieuwe huurcontracten met recreanten;
   - 9a3. het maken van voorzieningen, die vanuit milieuoogpunt gewenst zijn, dan wel binnen afzienbare termijn wettelijk verplicht zullen worden zoals het aanleggen van een riolering;
   - 9b1. het realiseren van nieuwe natuur, zoals een droog grasland;
   - 9b2. de aanleg van nieuwe landschapselementen, zoals een poel;
   - 9b3. het realiseren van extra verbeteringen voor natuur en landschap;
   - 9b4. voorlichtende en/of educatieve activiteiten voor natuur en landschap;
   - 9b5. overige initiatieven op het gebied van natuur en landschap;
   - 9c1. de oppervlakte aan verblijfsrecreatie in het zandwallengebied is afgenomen, in het meest ongunstige geval gelijk gebleven;
   - 9c2. de kwaliteit van natuur en landschap in het zandwallengebied is ook op en om de recreatieterreinen verbeterd.

"Zachte criteria" vanuit Gebiedsgerichte Aanpak

In aanvulling op voorgaande toetsingscriteria is een zestal specifieke criteria opgenomen, te weten:

1. voorzieningen die een bijdrage leveren aan seizoensverlenging worden positief gewaardeerd;
2. een verschil in aanbod van verblijfsrecreatie ten opzichte van andere gebieden in Nederland vergroot de kwaliteit van het eiland;
3. ondernemingsplannen dienen een bijdrage te leveren aan productdifferentiatie voor de Kop van Goeree;
4. bepaalde maatregelen kunnen het doel van de Gebiedsgerichte Aanpak versterken, zoals mobiliteitsbeperking, verkeersveiligheid, natuurontwikkeling en werkgelegenheid;

5. bepaalde maatregelen kunnen gericht zijn op samenwerking met collega-ondernemers;
6. aantal milieumaatregelen dat getroffen wordt.

Bijlage 6. Onderbouwing verkeersintensiteiten

B6.1. Inleiding

Er zijn slechts een beperkt aantal verkeersintensiteitsgegevens bekend binnen het gebied. Op de Vrijheidsweg heeft het Waterschap Goeree-Overflakkee een permanent telpunt ingericht op het wegvak Westerweg-Koolweg. Hiervan zijn gemiddelde maandcijfers bekend over de jaren 1999-2002.
Verder heeft Rijkswaterstaat Directie Zuid-Holland een visuele verkeerstelling uitgevoerd op 20 september 2001. Tevens zijn er intensiteiten bekend van laatste twee weken van april voor de jaren 2005-2007. Deze cijfers fluctueren sterk afhankelijk van de weersgesteldheid en Pasen, zodat geen er geen autonome groei geconstateerd kan worden. De cijfers voor de jaren 1999-2002 liggen echter hoger dan de cijfers voor de jaren 2005-2007. Daarom vormen deze cijfers een worst case-benadering en zullen daarom gehanteerd worden.

Zomerhalfjaargemiddelde en piekintensiteit

Voor deze MER zijn het zomerhalfjaargemiddelde en piekintensiteiten van belang. Het zomerhalfjaargemiddelde wordt in gebieden met een recreatieve functie gehanteerd in plaats van het jaargemiddelde. Reden daarvan is dat verkeersintensiteiten tijdens de zomermaanden aanzienlijk hoger liggen dan in de wintermaanden en de vaak extreem lage verkeersintensiteiten van de wintermaanden het gemiddelde teveel zouden drukken. Het zomerhalfjaargemiddelde is de hoogste gemiddelde verkeersintensiteit over de zomermaanden april-september of mei-oktober. Uit de gegevens over het wegvak Westerweg-Koolweg blijkt dat de verkeersintensiteiten op weekenddagen maatgevend zijn, daarbij is niet specifiek de zaterdag of zondag maatgevend.

B6.2. Huidige situatie

Verkeersintensiteit huidige situatie

In 2002 bedroeg het zomerhalfjaargemiddelde op het wegvak Westerweg-Koolweg (april-september) 2.800 mvt/etmaal. Over de jaren 1999-2002 verschilt het zomerhalfjaargemiddelde nauwelijks, er kan geen autonome verkeersgroei worden geconstateerd.

De piekintensiteit kan worden afgeleid van de hoogst opgetreden maandintensiteit in 1999-2002. Deze werd geregistreerd in juli 1999: over vier zondagen in juli 1999 bedroeg de verkeersintensiteit 5.700 mvt/etmaal. Dat is tweemaal zo hoog als het zomerhalfjaar-gemiddelde. De piekintensiteit is overigens sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. In 2002 bedroeg de hoogste maandintensiteit "slechts" 4.400 mvt/etmaal. De zomer van 1999 was waarschijnlijk aanzienlijk zonniger. Het zomerhalfjaargemiddelde lag in 1999 dan ook 10% hoger dan in de jaren 2000-2002. Voor de piekintensiteit zal in deze MER worden uitgegaan van een verkeersintensiteit die 10% hoger ligt dan de gemiddelde intensiteit in juli 1999: 6.300 mvt/etmaal. De intensiteit van 5.700 mvt/etmaal is immers een maandgemiddelde. Aangenomen is dat de piekintensiteit hier 10% boven ligt.

Bovengenoemde verkeersintensiteiten gelden voor het wegvak Westerweg-Koolweg. Dit wegvak is oostelijk van het recreatiegebied gelegen. Een verkeersintensiteit op de Vrijheidsweg ten westen van het recreatiegebied is niet bekend. Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van de regionale en landelijke verkeersstructuur en ten opzichte van de dichtst bij gelegen kern met voorzieningen, kan worden aangenomen dat 85% van het verkeer van/naar het gebied een route volgt via de Oosterweg-Vrijheidsweg. Een route via de Groeneweg-Vrijheidsweg ligt minder voor de hand. Op basis van de aanname over de verdeling van het verkeer kan worden berekend dat de verkeersintensiteit op het wegvak Langedijk-Groeneweg respectievelijk 500 mvt/etmaal (zomerhalfjaargemiddelde) en 1.100 mvt/etmaal (piekintensiteit) bedraagt.
Ter toetsing van deze laatste intensiteiten is gekeken naar de verkeersintensiteit zoals deze door Rijkswaterstaat Directie Zuid-Holland visueel is geteld op donderdag 20 september 2001. Deze verkeersintensiteit bedroeg omgerekend naar een jaargemiddelde 720 mvt/etmaal. Indien

dit cijfer wordt gecorrigeerd aan de hand van de intensiteitenreeksen van het permanente telpunt van het Waterschap op de Vrijheidsweg, kan het zomerhalfjaargemiddelde worden bepaald (1.600 mvt/etmaal) alsook de piekintensiteit (3.600 mvt/etmaal). Wetend dat nabij de aansluiting van de Groeneweg op de N57 campings, recreatiebungalows en strandopgangen zijn gelegen, lijken de voor de Vrijheidsweg tussen de Groeneweg en Langedijk genoemde verkeersintensiteiten zeker niet te laag.

Verkeersproductie De Klepperstee

In de huidige situatie zijn op camping De Klepperstee 758 vaste standplaatsen en 362 toeristische standplaatsen aanwezig plus een groepsaccommodatie voor 16 personen.
Voor deze MER zal worden uitgegaan van 2,5 mvt/etmaal per standplaats. Voor de groepsaccommodatie zal worden uitgegaan van 2,5 mvt/etmaal per 4 personen (totaal voor 16 personen dus 10 mvt/etmaal). Deze aannamen zijn in onderstaand kader onderbouwd. De maatgevende verkeersintensiteit van camping De Klepperstee omvat 2.800 mvt/etmaal, waarvan 85% een route in oostelijke richting over de Vrijheidsweg volgt via de Oosterweg in Ouddorp naar de N75 en 15% in westelijke richting via de Groeneweg naar de N57. Op basis van deze aannames kan de verkeersintensiteit op de Vrijheidsweg ter hoogte van het plangebied worden bepaald.

Onderbouwing verkeersproductie camping De Klepperstee

In 1982 heeft RBOI onderzoek gedaan naar de verkeersproductie van recreatieobjecten. In dat onderzoek is ook camping De Klepperstee betrokken. De camping omvatte toen 663 seizoensplaatsen en 25 toeristische plaatsen. De camping werd toen gecategoriseerd als strandcamping met veel voorzieningen. Op de camping waren een kampwinkel, een kantine, een recreatiezaal, een speeltuin, een sportveld en een restaurant aanwezig. Daarnaast was er recreatiebegeleiding in het hoogseizoen. De aanwezigheid van deze faciliteiten is van invloed op de verkeersproductie: voor de eerste levensbehoefte en recreatieactiviteiten hoeft de camping niet te worden verlaten. Dat drukt de verkeersproductie. In 2002 is het aantal plaatsen gegroeid tot 758 seizoensplaatsen en 362 toeristische plaatsen plus een groepsaccommodatie voor 16 personen. De camping heeft inmiddels ook een klein peuterbadje en tennisbanen.

Uit het onderzoek uit 1982 blijkt dat de maatgevende verkeersproductie per standplaats op camping De Klepperstee 2,11 mvt/etmaal bedroeg (75% motorvoertuigen; 25% (brom)fietsen). Uit dit onderzoek dat op bijna 30 campings werd uitgevoerd, blijkt dat voor de maatgevende verkeersintensiteit de verkeersproductie per standplaats een betrouwbare maatstaf is. Er bleek geen aanwijsbaar verschil tussen de verkeersproductie van vaste standsplaatsen en toeristische plaatsen. De verkeersproductie per standplaats op De Klepperstee lag met 2,11 mvt/etmaal beneden de gemiddelde verkeersproductie van 2,42 mvt/etmaal die voor strandcampings werd gevonden. Dit kan zonder meer worden verklaard door de goede faciliteiten die de camping biedt.
Uit het onderzoek uit 1982 blijkt verder dat 75% van de verplaatsingen per auto plaatsvindt. Naast de verkeersproductie van 2,11 mvt/etmaal is dus sprake van 0,7 (brom)fietsritten per etmaal per standplaats. Het aandeel auto ligt 14% hoger dan gemiddeld voor strandcampings werd gevonden: 61% autogebruik, 39% (brom)fietsgebruik.

Voor deze MER zal worden uitgegaan van 2,5 mvt/etmaal per standplaats. De motivatie hiervoor is dat de verkeersproductie in zijn algemeenheid de afgelopen jaren is gestegen. Met deze aanname wordt aangesloten op de conclusies van onderzoek naar de verkeersproductie van woningen waarbij tussen 1980 en 2000 een toename van 10 tot 20% werd geconstateerd.

Westerweg

Uitgaande van de verkeersintsiteitsgegevens voor het wegvak Westerweg-Koolweg dient de intensiteit ter hoogte van het plangebied te worden bepaald. Daarbij is van belang dat er, komend vanuit het oosten, verkeer afvloeit via de Westerweg: in noordelijke richting naar het parkeerterrein bij de strandopgang, in zuidelijke richting naar de daar gelegen bungalowparken.
Het genoemde parkeerterrein omvat in de huidige situatie 0,8 ha. Daarop kunnen zo'n 425 auto's parkeren. Voor het zomerhalfjaargemiddelde is aangenomen dat ongeveer 200 auto's hiervan gebruikmaken (= 400 mvt/etmaal). Voor de piekintensiteit is aangenomen dat hiervan 650 auto's gebruikmaken. Een parkeerplaats wordt dan vaker dan eenmaal bezet.
Aangenomen is dat 1.100 mvt/etmaal de Westerweg in zuidelijke richting gebruiken om de zuidelijk gelegen bungalowparken te bereiken. In de pieksituatie is aangenomen dat het om 2.100 mvt/etmaal gaat.

De intensiteiten voor 2007 zijn berekend uitgaande van de beschreven intensiteiten voor 2002 en een autonome verkeersgroei van 1,3 % per jaar, zie tabel B6.1.

Resumé verkeersintensiteiten huidige situatie

Tabel B6.1 Verkeersintensiteiten huidige situatie 2007

	zomerhalfjaargemiddelde (mvt/etmaal)	piekintensiteit (mvt/etmaal)
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	3.000	6.700
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	1.700	3.700
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	550	1.200
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	550	1.200
Westerweg naar parkeerterrein strandopgang	450	1.400

B6.3. Autonome situatie

Verkeersintensiteit Vrijheidsweg autonome situatie

Rekening houdend met de hierboven aangegeven verschuiving tussen de aanrijroutes naar het gebied en uitgaande van een jaarlijkse autonome verkeersgroei, kunnen de verkeersintensiteiten voor de Vrijheidsweg worden bepaald. Voor de jaarlijkse autonome verkeersgroei wordt uitgegaan van 1,3% per jaar. Deze aanname is gebruikelijk voor (woon)kernen in het landelijk gebied. Voor het plangebied is deze relatief hoog daar tussen 1999 en 2002 geen autonome verkeersgroei kon worden vastgesteld.

Tabel B6.2 Verkeersintensiteiten autonome situatie 2017

	zomerhalfjaargemiddelde (mvt/etmaal)	piekintensiteit (mvt/etmaal)
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	3.500	7.700
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	1.900	4.200
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	650	1.350
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	650	1.350
Westerweg naar parkeerterrein strandopgang	550	1.600

B6.4. Toekomstige situatie

Voor de toekomstige situatie is vooral de uitbreiding van het aantal standplaatsen van belang. Voor de elkweervoorziening/tennisbanen wordt aangenomen dat deze voornamelijk door campinggasten worden gebruikt en dat deze faciliteiten geen extra verkeer aantrekken. Voor het evenemententerrein en de uitbreiding van het parkeerterrein bij de strandopgang (van 0,8 ha naar 1,5 ha, respectievelijk van 425 naar 797 parkeerplaatsen) wordt aangenomen dat het eventuele extra verkeer dat hier door wordt aangetrokken voldoende is meegenomen door uit te gaan van een jaarlijkse autonome verkeersgroei van 1,3% waar de afgelopen jaren geen autonome groei kon worden geconstateerd. Dit is aannemelijk mede omdat de uitbreiding van het parkeerterrein het huidige parkeerprobleem zal oplossen. De evenementen zullen vooral bezoekers van de omliggende campings en bungalowparken trekken en derhalve een beperkte hoeveelheid verkeer aantrekken.

In de toekomstige situatie zullen er op De Klepperstee 393 standplaatsen verdwijnen, deze plaatsen zullen teruggeplaatst worden in het Verplaatsingsgebied. Omdat dit verkeer binnen het plangebied blijft is er geen toe of afname waarneembaar.
Binnen het Verplaatsingsgebied zijn nog eens maximaal 350 vaste standplaatsen van andere ondernemers voorzien. Dit betreft geen nieuwe standplaatsen, maar standplaatsen die elders

op de Kop van Goeree worden uitgeplaatst. Onduidelijk is waar deze standplaatsen vandaan komen. Verder is dit verkeer al aanwezig. Lokaal kan echter wel een verkeersdruk optreden omdat het verkeer nu een heel andere route rijdt. In dit MER wordt uitgegaan van een worst case-benadering waarbij wordt aangenomen dat deze te verplaatsen standplaatsen op dit moment ten oosten van de Westerweg liggen. Met betrekking tot de verkeersintensiteiten heeft deze aanname tot gevolg dat het verkeer dat door deze 350 standplaatsen wordt gegenereerd (875 mvt/etmaal) toekomstig wel een route langs het Verplaatsingsgebied rijden. Uitgaande van verdeling 85% richting Ouddorp, 15% richting Groeneweg, veroorzaakt dit dus een stijging van de verkeersintensiteit met 744 mvt/etmaal vanaf de rotonde bij Klepperduinen in oostelijke richting. In westelijke richting stijgt de verkeersintensiteit niet, het betreffende verkeer was hier al aanwezig.

Tabel B6.3 Verkeersintensiteiten toekomstige situatie 2017

	zomerhalfjaargemiddelde (mvt/etmaal)	piekintensiteit (mvt/etmaal)
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	4.250	8.450
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	2.650	4.950
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	650	1.350
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	650	1.350
"verlegde" Westerweg	550	1.600

B6.3. MMA

Functie Vrijheidsweg autonome en toekomstige situatie

Bezoekers van het recreatiegebied komen voor het grootste deel uit noordelijke richting over de N57 en via de Oosterweg langs Ouddorp naar het recreatiegebied. Op de aansluiting van de Oosterweg op de N57 leidt dit op zomerse dagen tot stagnatie. Getracht wordt meer verkeer af te wikkelen via de westzijde langs de route over de Groeneweg. Om de route via de Oosterweg te ontmoedigen zijn diverse maatregelen onderzocht. Uiteindelijk komt als beste een oplossing naar voren waarbij de Groeneweg en Vrijheidsweg tussen Groeneweg en plangebied gecategoriseerd wordt als gebiedsontsluitende weg 80 km/h en de Vrijheidsweg tussen plangebied en Oosterweg als Erftoegangsweg met een 60 km/h-regime. Van een rigoureuze maatregel in de vorm van een afsluiting van de Vrijheidsweg voor het autoverkeer is afgezien omdat gevreesd wordt dat het verkeer zich dan zal afwikkelen via de landbouwwegen in het binnengebied tussen de Vrijheidsweg en Ouddorp. Dit verkeer zou dan tevens door de kern van Ouddorp rijden.
Voor de verdeling van het verkeer wordt aangenomen dat in de autonome situatie 75% een route via de Oosterweg-Vrijheidsweg volgt en 25% een route via de Groeneweg-Vrijheidsweg. Een grotere verschuiving wordt niet aannemelijk geacht, gezien de omweg die de route over de Groeneweg behelst voor verkeer uit noordelijke richting.
Ten gevolge hiervan wijzigen de verkeersintensiteiten. De doorwerking hiervan is opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel B6.4 Verkeersintensiteiten MMA 2017

	zomerhalfjaargemiddelde (mvt/etmaal)	piekintensiteit (mvt/etmaal)
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	3.700	7.400
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	2.350	4.350
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	1.000	2.300
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	1.000	2.300
"verlegde"Westerweg	550	1.600

Tabel B6.4 Verkeersintensiteiten MMA 2017

	zomerhalfjaargemiddelde (mvt/etmaal)	piekintensiteit (mvt/etmaal)
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	3.700	7.400
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	2.350	4.350
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	1.000	2.300
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	1.000	2.300
"verlegde"Westerweg	550	1.600

Bijlage 7. Luchtkwaliteit

B7.1. Wetgeving en beleid

Besluit luchtkwaliteit

Maatgevende stoffen langs wegen

Voor luchtkwaliteit als gevolg van wegverkeer is stikstofdioxide (NO_2, jaargemiddelde) het meest maatgevend, aangezien deze stof door de invloed van het wegverkeer het snelst een overschrijding van de grenswaarde uit de Wet luchtkwaliteit (hierna Wlk) veroorzaakt[1]. Daarnaast zijn ook de concentraties van fijn stof (PM_{10}) van belang. Andere stoffen uit de Wlk hebben een beperkte invloed op de luchtkwaliteit bij wegen en worden daarom bij deze toetsing buiten beschouwing gelaten.

Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007

In de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 is bepaald dat concentraties van stoffen die zich van nature in de buitenlucht bevinden en die niet schadelijk zijn voor de volksgezondheid, bij de beoordeling van de grenswaarden voor fijn stof buiten beschouwing worden gelaten. In de Regeling is bepaald dat alleen de bijdrage van zeezout kan worden afgetrokken van de concentratie fijn stof. Aangegeven is hoe groot de aftrek van het jaargemiddelde en 24-uurgemiddelde per gemeente bedraagt. Voor de gemeente Goedereede bedraagt de aftrek voor het jaargemiddelde fijn stof 6 µg/m³ en voor het 24-uurgemiddelde 6 overschrijdingen per jaar.

Daarnaast staan in de Regeling de regels voor het meten en berekenen van de gevolgen voor de luchtkwaliteit beschreven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen verkeers- en industriële bronnen. Per situatie is bepaald welke standaardrekenmethode (SRM) gebruikt mag worden. Er mag van een andere methode gebruik worden gemaakt indien deze is goedgekeurd door het ministerie van VROM. In de Regeling beoordeling luchtkwaliteit is tevens aangegeven welke gegevens gebruikt worden bij het maken van de berekening en op welke wijze de berekeningsresultaten worden afgerond.

Beleid provincie Zuid-Holland

De provincie heeft een Plan van aanpak fijn stof opgesteld (provincie Zuid-Holland, februari 2005). Het Plan van aanpak vermeldt reeds genomen en voorgenomen maatregelen die de luchtkwaliteit in de provincie zullen verbeteren, zoals financiële ondersteuning bij het plaatsen van roetfilters op bussen van het openbaar vervoer. Ook zijn er diverse maatregelen om de productie van fijn stof van bedrijven en industrie te beperken, met name via vergunningverlening. Ten slotte zijn er stimulerende maatregelen om de uitstoot van de scheepvaart en het overige verkeer te beperken, onder meer door het opstellen van plannen van aanpak in samenwerking met gemeenten.

Van de maatregelen met betrekking tot bedrijven en industrie wordt een reductie van 1/3 van de uitstoot van fijn stof verwacht in 2010 (ten opzichte van 2000), wat neerkomt op een afname van ongeveer 2 µg/m³ (jaargemiddelde). De effecten van maatregelen met betrekking tot verkeer worden vooral na 2010 verwacht; hierdoor zal de achtergrondconcentratie fijn stof lager worden. De provincie zal de ontwikkelingen in de concentratie fijn stof volgen door middel van metingen, monitoring en onderzoek.

1) Uit ervaring blijkt dat de grenswaarde voor de uurgemiddelde concentratie van stikstofdioxide in Nederland pas wordt overschreden bij een jaargemiddelde concentratie boven 82 µg/m³. Dergelijke concentraties zijn niet te verwachten in en om het plangebied en uit onderstaande berekeningen blijkt dat de concentraties aanzienlijk lager zijn.

B7.2. Onderzoek luchtkwaliteit

Uitgangspunten onderzoek luchtkwaliteit

Binnen het plangebied wordt de uitbreiding van een recreatiepark mogelijk gemaakt. Doordat deze uitbreiding verkeer genereert, is het mogelijk dat de realisatie ervan gevolgen heeft voor de luchtkwaliteit. Zodoende is onderzocht welke gevolgen de toename van verkeer heeft op de luchtkwaliteit langs de ontsluitende wegen en daarmee dus ook op de omgeving. Daarnaast is de luchtkwaliteit ter plaatse van de geplande uitbreiding onderzocht.

Onderzoeksmethode

De luchtkwaliteit als gevolg van de nabijgelegen wegen is berekend met behulp van het CAR II-programma[1]. Het CAR II-programma geldt als het standaardrekenprogramma voor luchtkwaliteit in stedelijke situaties met enige vorm van bebouwing. Het plangebied en zijn omgeving wordt als zodanig aangeduid.

Het CAR-programma kan berekeningen uitvoeren voor de maatgevende stoffen fijn stof (PM_{10}) en stikstofdioxide. Hierdoor is het programma geschikt voor het verkrijgen van een algemeen beeld van de luchtkwaliteit en voor het opsporen van knelpunten. Het CAR II-programma is toepasbaar voor berekeningen van concentraties op een afstand van het immissiepunt (bijvoorbeeld woningen) tot de wegas van minimaal 5 en maximaal 30 m. De berekende concentraties gelden voor een hoogte van 1,5 m boven het maaiveld. De invloed van de hoogte van de bebouwing is verwerkt in de verschillende wegtypes die in het programma ingevoerd kunnen worden.

Gevolgen luchtkwaliteit voor omgeving (verkeersaantrekkende werking)

Relevant voor de gevolgen van de beoogde ontwikkeling op de luchtkwaliteit in de omgeving is de verkeersproductie. In het plangebied worden de uitbreiding van een recreatiepark mogelijk gemaakt. De betreffende verkeersproductie is in bijlage 6 onderbouwd.

Het recreatiepark wordt ontsloten door de Vrijheidsweg. Ook zal de ontwikkeling extra verkeer genereren op de Westerweg naar het parkeerterrein bij de strandopgang. In de berekeningen is uitgegaan van een worst case-benadering waarbij de totale verkeersproductie van de ontwikkeling in de zomerperiode is opgeteld bij het verkeer op de ontsluitende weg.

Om de gevolgen voor de luchtkwaliteit in de omgeving inzichtelijk te maken, zijn verschillende wegvakken van de ontsluitende Vrijheidsweg en de gevolgen voor de nabijgelegen Westerweg naar de strandopgang als maatgevend genomen, omdat op deze wegen de verkeerstoename relatief het grootst is. Indien aangetoond kan worden dat de ontwikkeling niet leidt tot overschrijdingen van de grenswaarden uit de Wlk langs deze wegen, is daarmee aangetoond dat dit ook geldt voor de verdere omgeving.

Onderzoek luchtkwaliteit ter plaatse

De luchtkwaliteit ter plaatse van de geplande uitbreiding van het recreatiepark is berekend en getoetst aan de geldende grenswaarden. Relevant in dit kader is de luchtkwaliteit ten gevolge van het verkeer op de Vrijheidsweg en de Westerweg.

Invoergegevens

De verkeersintensiteiten op de verschillende wegvakken van de ontsluitende Vrijheidsweg en de Westerweg naar de strandopgang zijn weergegeven in tabel B7.1. De onderbouwing van de verkeersgegevens is terug te vinden in bijlage 6.

1) Calculation of Air pollution from Road traffic-programma II, versie 6.1.1, juli 2007.

Tabel B7.1 Verkeersintensiteiten (in mvt/etmaal)

straatnaam	2007	2010		2017	
	excl. ontw.	excl. ontw.	incl. ontw.	excl. ontw.	incl. ontw.
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	3.000	3.100	3.900	3.500	4.250
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	1.700	1.750	2.400	1.900	2.650
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	550	600	600	650	650
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	550	600	600	650	650
Westerweg naar parkeerterrein strandopgang	450	500	500	650	650

In het CAR II-programma wordt daarnaast nog een aantal basisgegevens ingevoerd, zoals de Rijksdriehoekscoördinaten voor het wegvak, de voertuigverdeling op de relevante wegen, de gemiddelde snelheid op deze wegen en het wegprofiel (wel/niet veel bomen en/of gebouwen). Conform de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 wordt de concentratie van stikstofdioxiden (NO_2) bepaald op maximaal 5 m van de weg*rand*. Uit praktische overwegingen wordt deze afstand ook gehanteerd bij het bepalen van de concentratie fijn stof (PM_{10})[1]. Bij het berekenen van de luchtkwaliteit met behulp van CAR II is deze afstand verrekend in de aan te houden afstand tot de weg*as*.

Tabel B7.2 Invoergegevens

straatnaam	RD-coördinaten		voertuigverdeling (licht/middelzwaar/zwaar)	weg type	snelheids type	bomen factor	afstand tot wegas
	X	Y					
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	53201	427020	0,92 / 0,06 / 0,02	2	buitenweg algemeen	1,25	8
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	52751	426646	0,92 / 0,06 / 0,02	2	buitenweg algemeen	1,25	8
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	52260	426376	0,92 / 0,06 / 0,02	2	buitenweg algemeen	1,25	8
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	52094	426287	0,92 / 0,06 / 0,02	2	buitenweg algemeen	1,25	8
Westerweg naar parkeerterrein strandopgang	52901	427019	0,92 / 0,06 / 0,02	2	buitenweg algemeen	1	8

Berekeningsresultaten

Gevolgen luchtkwaliteit voor omgeving (verkeersaantrekkende werking)

In tabel B7.3 zijn de resultaten van de berekeningen ten behoeve van de toetsing in de omgeving van het plangebied weergegeven voor 2007, 2010 en 2017. Op grond van de Wlk mag voor fijn stof de bijdrage van zeezout worden afgetrokken van de berekende waarden.

1) Conform de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 is de maximale afstand die mag worden aangehouden voor het berekenen van fijn stof 10 m vanaf de wegrand.

Tabel B7.3 Berekeningsresultaten luchtkwaliteit verkeersaantrekkende werking*

weg	stikstofdioxide (NO_2) jaargemiddelde (in µg/m³)		fijn stof (PM_{10}) jaargemiddelde (in µg/m³)		fijn stof (PM_{10}) 24-uurgemiddelde (aantal overschrijdingen per jaar)	
	excl. ontw.	incl. ontw.	excl. ontw.	incl. ontw.	excl. ontw.	incl. ontw.
in 2007						
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	17,9	n.v.t.	17,9	n.v.t.	7	n.v.t.
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	16,9	n.v.t.	17,8	n.v.t.	7	n.v.t.
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	16,2	n.v.t.	17,7	n.v.t.	7	n.v.t.
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	16,2	n.v.t.	17,7	n.v.t.	7	n.v.t.
Westerweg naar parkeerterrein strandopgang	15,9	n.v.t.	17,4	n.v.t.	6	n.v.t.
in 2010						
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	15,8	16,1	16,0	16,0	4	4
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	15,1	15,4	15,8	15,8	4	4
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	14,7	14,7	15,7	15,7	4	4
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	14,7	14,7	15,7	15,7	4	4
Westerweg naar parkeerterrein strandopgang	14,4	14,4	15,5	15,5	3	3
in 2017						
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	14,1	14,3	15,0	15,1	3	3
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	13,5	13,7	14,9	15,0	3	3
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	13,2	13,2	14,8	14,8	3	3
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	13,2	13,2	14,8	14,8	3	3
Westerweg naar parkeerterrein strandopgang	13,0	13,0	14,7	14,7	2	2

* Inclusief aftrek bijdrage zeezout voor fijn stof.
** Deze grenswaarde is in 2007 nog niet in werking getreden.

Uit de resultaten in tabel B7.3 blijkt dat in alle onderzochte situaties ruimschoots wordt voldaan aan de grenswaarden uit de Wlk. De herinrichting van het plangebied leidt wel tot een beperkte toename van de concentraties langs de onderzochte wegen, echter de grenswaarden worden daarbij dus niet overschreden.

Toetsing ter plaatse van de beoogde ontwikkeling
Aangezien op 8 m uit de as van de Vrijheidsweg en de Westerweg ruimschoots wordt voldaan aan de grenswaarden uit de Wlk, zal dit ook ter plaatse van het recreatiepark het geval zijn. De concentraties luchtverontreinigende stoffen worden immers lager naarmate de locatie verder van de wegas ligt.

Conclusie
Zowel in de huidige situatie, als bij de autonome ontwikkeling en bij realisatie van het basisalternatief vindt er geen overschrijding van de grenswaarden plaats. De verschillen in concentraties stikstofdioxide tussen de autonome ontwikkeling en het basisalternatief zijn zeer gering.

Bijlage 8. Literatuurlijst

Algemeen

- DHV (2006): "MER Flaauwe Werk"

Water en bodem

- www.bodemdata.nl

Landschap, archeologie en ecologie

- Alterra (2004): "Het recreatief gebruik van bos- en natuurgebieden in relatie tot de toegankelijkheid van het agrarisch gebied, Een modelstudie naar toegankelijkheid"
- Bergmans, W. en A. Zuiderwijk (1986): "Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen"
- Bertels, J. (1992): "Licht-in-duisternis, versnippering van de nacht"
- Bink, F.A. (1992): "Ecologische Atlas van de Dagvlinders van Noordwest-Europa"
- Boer, P. de (2005): "Broedvogels van Polder Nieuwenoord en het Flaauwe Werk in 2005 "
- Broekhuizen et al (1992): "Atlas van de Nederlandse zoogdieren"
- Dijkstra, K. et al (2002): "De Nederlandse libellen"
- RBOI Middelburg bv (1996): "Groenstructuurplan De Klepperstee"
- Informatie- en Kenniscentrum Natuurbeheer (IKC) (2001): "Handboek Natuurdoeltypen in Nederland"
- Janssen, J. en J. Schamineé (2003): Europese Natuur in Nederland, Habitattypen"
- Janssen, J. en J. Schamineé (2004): Europese Natuur in Nederland, Soorten van de Habitatrichtlijn"
- Kapteyn, K. (1995): "Vleermuizen in het landschap"
- Krijgsveld, K.L. et al (2004): "Verstoringsgevoeligheid van vogels, literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie"
- Limpens, H. (1997): "Atlas van de Nederlandse vleermuizen"
- Meininger, P. et al (2003) "Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2002" (Rapport RIKZ/*2003.020*)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2005): "Algemeen handreiking Natuurbeschermingswet 1998"
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2002): "Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen en dergelijke; Over de Flora- en faunawet in Nederland"
- Mostert, K. (1999): "Evaluatieonderzoek natuurwaarden poelen en welen op Goeree"
- Poot e.a. (2007): "Passende beoordeling huidig en toekomstig gebruik in Natura 2000-gebied Voordelta"
- Provincie Zeeland (2001): "Natuurgebiedsplan Zeeland 2001"
- Provincie Zuid-Holland (1991): "Provinciaal beleidsplan natuur en landschap"
- Provincie Zuid-Holland (1996): "Ecologische verbindingszones in Zuid-Holland, aanwijzingen voor inrichting en beheer"
- Provincie Zuid-Holland (2001): "Beheersgebiedsplan Zuid-Holland"
- Provincie Zuid-Holland (2004): "Beschermde planten en dieren in Zuid-Holland, de verspreiding van de Europese Habitatrichtlijnsoorten in kaart"
- Reijnen, M, G. Veenbaas en R. Foppen (1992): "Het voorspellen van het effect van snelverkeer op broedvogelpopulaties"
- SOVON (2002): "Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998 - 2000"
- Vlinder- en libellenwerkgroep Zeeland (2003): "Dagvlinders in Zeeland"
- Weeda E., e.a.(1994): "Nederlandse oecologische Flora, Wilde planten en hun relaties"
- www.deltavogelatlas.nl
- www.minlnv.nederlandsesoorten.nl
- www.mnp.nl
- www.natuurloket.nl
- www.sovon.nl
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/
- www.waarneming.nl

- Zande, A.N. van der (1984): "Outdoor recreation and birds: conflict or symbiosis?", proefschrift Rijksuniversiteit Leiden
-

Verkeer en woon- en leefmilieu
- RBOI (1982): "De verkeersproductie van kampeerterreinen"
- Rijkswaterstaat Directie Zuid-Holland/Waterschap Goeree-Overflakkee (verschillende jaren), verkeersintensiteiten wegen in de omgeving.
-